

Jaarstukken 2024

Inleiding	3	Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	130
Financiële samenvatting	9	Toelichting op de balans per 31 december 2024	134
<i>Jaarverslag</i>	10	Gebeurtenissen na balansdatum	154
1. Wonen, Ruimtelijke Ordening en Bereikbaarheid	10	Toelichting op het overzicht van baten en lasten	156
2. Economie, Energie en Buiten	20	Rechtmatigheidsverantwoording	158
3. Welzijn, Sociaal en Cultuur	35	Incidentele baten en lasten	160
4. Bestuur, Veiligheid en Dienstverlening	51	Wet Normering bezoldiging topfunctionarissen (WNT)	166
Algemene Dekkingsmiddelen en Onvoorzien	59	EMU-saldo	168
Overhead	62	Overzicht van baten en lasten per taakveld	169
Paragrafen	65	SiSa verantwoording	172
<i>Jaarrekening</i>	125	Investerings	190
Balans per 31 december 2024	125	Overzicht Programma's met taakvelden	203
Overzicht van baten en lasten	129		

Inleiding

Met het jaarverslag en de jaarrekening over 2024 leggen wij als college verantwoording af over het afgelopen jaar. Wij gaan daarbij in op de belangrijkste beleidsresultaten en financiële resultaten. We leggen die naast onze plannen uit de programmabegroting 2024.

Terugblik beleidsresultaten

In 2024 voerde de gemeente Molenlanden verschillende beleidsinitiatieven en projecten uit gericht op het verbeteren van de leefomgeving en het welzijn van inwoners. De belangrijkste onderwerpen benoemen we in deze jaarstukken.

Allereerst werd in de gemeente DIFTAR (Differentiatie Tarief Afvalstoffenheffing) ingevoerd. Hierbij stemmen we het tarief voor afvalstoffenheffing af op het daadwerkelijke gebruik. Dit stimuleert afvalscheiding en draagt bij aan duurzaamheid.

Na jaren van uitstel en lange voorbereiding werd de nieuwe Omgevingswet ingevoerd. Deze wet bundelt regels over de fysieke leefomgeving om zo de regelgeving overzichtelijker en toegankelijker te maken. Denk aan regels voor wonen, werken, infrastructuur en natuur. Voor bouw- of verbouwplannen moeten inwoners sinds de invoering een omgevingsvergunning aanvragen via het Omgevingsloket online.

In mei verhuisde de gemeentelijke organisatie van Hoornaar naar Bleskensgraaf. Op zaterdag 14 september openden burgemeester Segers en wethouder Visser de nieuwe gemeentelijke werklocatie.

Op 9 juli besloten de gemeenteraden van Molenlanden en Gorinchem om alleen locatie S (Gorinchem-Noord, deels in Molenlanden) als zoeklocatie voor windenergie in de Alblasserwaard voor te dragen aan de provincie Zuid-Holland. Andere locaties in Molenlanden zijn volgens de raad niet mogelijk. Daarnaast sprak de raad zich uit over het onderzoeken van andere mogelijkheden voor grote windturbines, met de nadruk op het stimuleren en faciliteren van initiatieven binnen bestaande beleidskaders.

In september is de herijkte versie van het Integraal Huisvestingsplan (IHP) vastgesteld met als doel verouderde en kwalitatief onvoldoende schoolgebouwen te vernieuwen en duurzame, toekomstbestendige schoolgebouwen te realiseren.

We stelden de visie Sociaal Domein 2024-2027 Molenlanden vast. In deze visie beschrijven we trends en ontwikkelingen die van invloed zijn op de (soms complexe) vraagstukken in het brede sociale domein. Per trend staan de belangrijkste opgaven waar we de komende vier jaar extra nadruk op willen leggen. Ook stelden we de Toekomstvisie Molenlanden 2050 vast. Met deze toekomstvisie geven we richting aan ons beleid en hoe we omgaan met uitdagingen die op ons afkomen. De visie bevat vijf perspectieven die we baseerden op de karakteristieken van Molenlanden. En ook op kennis van ons verleden, het heden en op trends en ontwikkelingen die wij op ons af zien komen.

2024 stond ook in het teken van de inzet voor de opvang van ontheemde Oekraïners en vluchtelingen en de daarbij horende integratie binnen onze samenleving. We troffen voorzieningen om hen hierbij te ondersteunen.

Het versnellen van woningbouw is een speerpunt van ons beleid. In 2024 was het streven de oplevering van 200 woningen. In totaal willen we 800 woningen realiseren tot 2026. Ondanks alle inspanningen zijn slechts 86 woningen toegevoegd aan de woningvoorraad. Redenen hiervoor zijn verschillend en liggen vaak buiten onze invloedssfeer. Desondanks verwachten we nog steeds ons doel tot 2026 te behalen. Het is belangrijk om te blijven inzetten op goede en fatsoenlijke huisvesting voor inwoners.

Naast een tekort aan woningen zorgt de aanpak van de verschillende energievraagstukken voor een blijvende uitdaging. Naast financiële ondersteuning voor huishoudens hebben we projecten opgezet gericht op het verbeteren van energie-efficiëntie en het bevorderen van duurzame energiebronnen in de gemeente. Deze initiatieven illustreren de inzet van de gemeente om een duurzame, leefbare en zorgzame gemeenschap te creëren met oog voor zowel de huidige als toekomstige behoeften van inwoners.

Financieel resultaat

Financieel hebben we het jaar 2024 voor accountantscontrole afgesloten met een positief resultaat van € 8.103.879.

Het voordelige saldo dat is ontstaan is hoger dan de prognose die we deelden in de Najaarsnota 2024. We voorspelden toen een verwacht rekeningresultaat van € - 50.012. Een verschil van € 8.153.891.

Het verschil (tussen het saldo van de Najaarsnota 2024 en het vastgestelde saldo) wordt ook dit jaar veroorzaakt door grotendeels incidentele mee- en tegenvallers. Er is een aantal onderdelen dat toch een forse afwijking laat zien. Deze benoemen we in het overzicht op de volgende pagina onder het kopje *'belangrijkste voor- en nadelen'*. Bij de Najaarsnota 2024 is een lijst opgesteld om niet bestede budgetten over te hevelen naar 2024. Deze budgetten zijn niet benut in 2024, maar dit moet nog wel gebeuren om moverende redenen. Voor deze posten stellen we voor om deze over te hevelen naar 2025. In het raadsvoorstel vragen we hier ook apart aandacht voor bij een afzonderlijk beslispunt.

Onze incidentele financiële positie blijft solide. De algemene reserve is ruimschoots voldoende om als buffer te dienen voor de geïnventariseerde risico's. Als we uitgaan van de meest actuele cijfers komt de weerstandsratio uit op 6,5.

Hieronder geven we een overzicht van de grootste voor- en nadelen om het saldo te verklaren.

Belangrijkste voor- en nadelen

In de Jaarrekening beschrijven we bij de programma's de afwijkingen. Ook mutaties in reserves lichten we daar toe. Het kan zijn dat een budget een directe relatie heeft met een reserve. Afwijkingen die worden verrekend met een reserve hebben daardoor geen effect op het jaarrekeningresultaat. Dit is bijvoorbeeld het geval bij de afwijkingen op kapitaallasten.

Het resultaat is ook geanalyseerd op eventuele structurele budgettaire effecten. Deze zijn meegenomen bij de opstelling van de Zomernota 2024 en Kadernota 2025.

Het jaarrekeningresultaat is ten opzichte van het voorlopige saldo 2024 € 8.153.891 hoger. In de programma's lichten we de verschillen per taakveld toe. In de onderstaande tabel zijn de belangrijkste verschillen hoger dan € 100k tussen de uitkomst van de jaarrekening en de Najaarsnota 2024 toegelicht (positief = voordeel negatief = nadeel, I = Incidenteel, S = Structureel).

Afwijking <i>Bedragen x € 1.000</i>	Bedrag	I/S	Toelichting
Afrekening GR SOJ	1.295 V	I	Voornamelijk veroorzaakt door het toepassen van het woonplaatsbeginsel en lagere uitvoeringskosten door het deels niet kunnen invullen van vacatures en besparingen op ICT, de effecten van het project Onze Kinderen Nabij, lagere rentekosten en de daling van zware zorg onder deze groep jongeren.
Algemene Uitkering	1.275 V	S	De raming van de algemene uitkering is gebaseerd op de septembercirculaire. De werkelijke ontvangsten zijn hoger door enkele maatstaven, specifieke uitkeringen en afrekeningen van vorige jaren.
Vershil in salarislasten	930 V	I	Door late invulling van vacatures is er een uiteindelijke onderbesteding. Daarnaast zijn er meer compensatiemiddelen ontvangen en zijn er uren gefactureerd aan derden waar in de personeelsbegroting geen rekening mee was gehouden.
Boekwinst woningen NLL onder hoogspanningsmasten	807 V	I	Dit wordt veroorzaakt door de verkoop van voormalige woningen onder hoogspanning in Nieuw-Lekkerland aan een bedrijf. Er komen in 2025 overigens nog wel kosten.
Afrekening Beschermd Wonen	676 V	I	De definitieve afrekening van 2024 leverde een voordeel op.
BTW terugontvangen op Sport (verrekening 2023)	462 V	I	Achteraf blijkt dat er over 2023 minder is aangevraagd waardoor wij, in tegenstelling tot de eerste vier jaar van deze regeling, onze volledige claim uitbetaald kregen.
Automatisering	450 V	I/S	I: Gepland werk kon niet uitgevoerd worden door late invulling van vacatures en de vertraging van een aanbesteding door VNG leidde tot een onderbesteding. Daarnaast diverse kleinere voordelen. Totaal voor € 420k. S: De inrijkosten voor het voormalig financieel systeem zijn vervallen, € 30k.

Opvang Oekraïners	480 V	I	Voor de exploitatie krijgen we een hogere vergoeding dan wat het heeft gekost; voordeel € 580k. De ontvangen Rijksvergoeding over 2023 was overigens € 100k lager dan waar rekening mee gehouden was.
Ontvangen rente	407 V	I	Er was geen rekening gehouden met de rente van de bij het Ministerie van Financiën gestalde middelen; € 340k (V). De rente voor de nieuw afgesloten langlopende lening was € 36k hoger dan begroot (N). De toe te rekenen rente was € 102k (V) hoger.
Afrekening resultaat Avres 2023	310 V	I	De bestemming van het resultaat 2023 is na het traject van zienswijze alsnog terug gevloeid naar de deelnemende gemeenten in plaats van een toevoeging aan het eigen vermogen van Avres.
Winstname bedrijventerrein Bleskensgraaf	289 V	I	De grondexploitatie van de 2e fase van het bedrijventerrein in Bleskensgraaf is afgesloten met een positief resultaat.
Toe te rekenen loonkosten voor SiSa projecten Klimaat	270 V	I	Volgens de regeling konden wij eigen loonkosten doorbelasten naar de regeling wat ons een voordeel geeft op de personeelsbegroting.
Mensen met een migratieachtergrond	230 V	I	In de Najaarsnota was geen rekening gehouden met de ontvangsten van het Rijk ter dekking van de uitvoeringskosten van Avres voor mensen met een migratie achtergrond (Inburgering). Tijdens de controleperiode is gebleken dat, in tegenstelling tot eerdere berichten, dit wel toegestaan is. Hierdoor is een voordeel van € 230k ontstaan.
Kosten Omgevingsplannen vallen lager uit	220 V	I	De uitgaven voor advieskosten voor omgevingsplannen waren € 220k lager dan begroot.
Vrijval voorziening wachtgeldverplichtingen	202 V	I	Op basis van het actualiseren van de aangegane wachtgeldverplichtingen door ASR is € 201k vrijgevallen.
Vennootschapsbelasting (VpB)	186 V	I	Verschil ten opzichte van de begroting van € 186k dat verband houdt met de winstnemingen bij de grondexploitaties en enkele afrekeningen van VPB over voorgaande jaren. Over deze winst van de grondexploitaties betalen we vennootschapsbelasting.
Lagere inhuurkosten RO	186 V	I	Minder aanvragen waardoor ook minder ingehuurd moest worden, vooral 4e kwartaal.
Bijdrage aanleg rotonde	125 V	I	De bijdrage aan de provincie voor de aanleg van een rotonde heeft niet plaatsgevonden en zal pas een jaar later plaatsvinden. Voorgesteld wordt dit bedrag over te hevelen naar 2025.
Niet-bestede middelen Klimaat- en RAS-gelden	123 V	I	Bij de Najaarsnota 2024 hadden we deze middelen moeten vermelden in het overzicht voor nog over te hevelen middelen. Nu moeten we dit doen via overheveling bij de resultaatbestemming.
Lagere inhuurkosten Leefomgeving en ook lagere leges	118 V	I	Minder aanvragen in het kader van de komst van de nieuwe Omgevingswet.
Projecten en activiteiten Bedrijfsloket (vakteam E&T)	102 V	I / S	Een onderbesteding heeft plaatsgevonden, mede veroorzaakt door de verplaatsing van de prioriteit en aandacht die naar de Regio-deal is gegaan. Structureel 33k en incidenteel € 69k.

Terugvordering subsidie stichting Jeugdteams	101 V	I	Op basis van de definitieve vaststellingsbeschikking wordt een deel van de betaalde subsidie teruggevorderd.
Grondexploitaties niet bedrijven / ophogen voorziening	-140 N	I	De geraamde kosten voor het plan Schoolstraat in Nieuwpoort zijn fors bijgesteld. Het te verwachten nadeel voor dit plan neemt daardoor toe. Voor dit tekort is een voorziening gevormd. Deze voorziening moet conform de BBV-voorschriften met € 140k worden verhoogd tot € 317k.
Extra dotatie voorziening onderhoud gebouwen	-439 N	S	De doorrekening van het MeerjarenOnderhoudsPlan is gewijzigd van 10 naar 20 jaar, dit heeft als gevolg dat er een extra dotatie nodig is aan de voorziening onderhoud gebouwen.
Storting voorziening pensioenen wethouders	-470 N	I	In de Najaarsnota 2024 was de verwachting dat de dotatie, op basis van actuariële berekeningen van dat moment, niet nodig was. Uiteindelijk bleek dat op basis van de actuariële berekeningen per 31-12-2024 toch het geval te zijn.
Riolering	-544 N	I	Er zijn meer loonkosten toegerekend aan dit taakveld; € 164k. En er is een bedrag van € 400k aan BTW die we wel hebben gevorderd in het tarief, maar niet hebben uitgegeven.
Som van kleinere bedragen	113 V	I	
Totaal afwijkingen > 100k	7.764 V		
Som van kleinere afwijkingen < 100k	340 V		
Resultaat t.o.v. verwachting Najaarsnota	8.104 V		

Leeswijzer

De jaarstukken bestaan uit het *jaarverslag* en de *jaarrekening*. De indeling van de jaarstukken is gelijk aan die van de begroting 2024.

Het jaarverslag bestaat uit de programmaverantwoording en de verantwoording van de verplichte paragrafen. In de paragrafen presenteren we dwarsdoorsnedes op een aantal onderwerpen, waaronder de bedrijfsvoering. Via de programmaverantwoording en de paragrafen leggen we verantwoording af over de uitvoering van het voorgenomen beleid uit de begroting 2024.

In het jaarverslag rapporteren we over de programma's zoals die in de begroting van 2024 zijn vastgesteld:

1. Wonen, Ruimtelijke Ordening en Bereikbaarheid
2. Economie, Energie en Buiten
3. Welzijn, Sociaal en Cultuur
4. Bestuur, Veiligheid en Dienstverlening

Vervolgens is de jaarrekening aan de orde. Deze bestaat uit de balans per 31 december 2024, een overzicht van de baten en lasten, de grondslagen en toelichtingen van de jaarrekening en de SISA-verantwoording. Tot slot volgen er vier bijlagen, het overzicht van incidentele baten en lasten, de investeringen, de Rapportage Interbestuurlijk Toezicht en het overzicht van de programma's met de taakvelden.

Financiële samenvatting

Het financieel resultaat

Het jaar 2024 sluiten we af met een voordelig resultaat van € 8.103.879. Samengevat ziet het resultaat over 2024 er als volgt uit:

Resultaat 2024 (bedragen x €)	Saldo	
Saldo Begroting 2024 (voor besluit Zomernota)	791.000	Voordelig
Saldo Zomernota 2024	-2.671.580	Nadelig
Saldo Najaarsnota 2024	1.830.568	Voordelig
Voorlopig saldo 2024	-50.012	Nadelig
Saldo mutaties na Najaarsnota 2024	8.153.891	Voordelig
Gerealiseerd resultaat	8.103.879	Voordelig

Het voorlopige nadelige saldo 2024 na de verwerking van de Najaarsnota 2024 bedroeg € - 50.012. Dit voorlopige saldo is niet tussentijds toegevoegd aan de algemene reserve en valt daardoor in het resultaat van 2024. De financiële mutaties na de Najaarsnota leiden in deze jaarrekening tot een voordeel van € 8.153.891.

Uit de hiervoor opgenomen toelichting blijkt dat er zich, na het opstellen van de Najaarsnota 2024, meevallers en tegenvallers hebben voorgedaan.

Jaarverslag

1. Wonen, Ruimtelijke Ordening en Bereikbaarheid

- Doel is gerealiseerd
- Doel is deels gerealiseerd
- Doel is niet gerealiseerd

Beleids- onderwerp	Ambitie (wat wilden we bereiken)	Status	Verantwoording (Wat hebben we ervoor gedaan)
Wonen	Voorzien in de woonbehoefte, zoals beschreven in de Woonvisie Molenlanden 2020 - 2024. (A.1)		Versnellen van de woningbouw (A.1) Een doel van de Regionale Realisatieagenda (RRA) (ook wel bekend onder de Woondeal is het oplossen van kritische succesfactoren om de voortgang/versnelling van de woningbouw te kunnen realiseren. Onderdeel van deze uitwerking is de inrichting van versnellingstafels. Dit versterkt de samenwerking met bouwers, ontwikkelaars en woningcorporaties om sneller woningen te bouwen. Waarna afspraken kunnen worden gemaakt om specifieke woningbouwprojecten te versnellen en thematische knelpunten op te lossen. Via de 'Helpende Hand', traject van de provincie ZH is een actieplan opgesteld om de Versnellingstafel Molenlanden op te zetten. Afgelopen jaar hebben de voorbereidingen/acties plaatsgevonden om deze tafel op te zetten. De 1e tafel heeft 13 februari 2025 plaatsgevonden.
			Het volkshuisvestingsprogramma opstellen dat in plaats komt van de woonvisie (A.1) In voorbereiding op het volkshuisvestingsprogramma voerden we in 2024 het woningbehoefteonderzoek uit. Vanwege de nieuwe wetgeving is een dergelijk onderzoek verplicht als basis voor het volkshuisvestingsprogramma. Daarom kozen we ervoor om dit onderzoek eerst uit te voeren en in 2025 te beginnen met het volkshuisvestingsprogramma.
			Huisvestingsverordening opstellen (A.1) Het volkshuisvestingsprogramma vormt de basis voor de in te zetten instrumenten, waaronder de huisvestingsverordening. Daarom beginnen we in 2025 pas met het opstellen van deze verordening. In Q2 van 2025 vindt een (beperkte) wijziging plaats van de huidige urgentieverordening op het onderdeel 'regionale regeling verlaten instellingen'.
			Asielzoekers opvangen (A.1) Met de komst van de spreidingswet is onze gemeentelijke opgave voor opvang asiel groter geworden. Het vinden van passende locaties is een complex en tijdrovend vraagstuk. We voldoen op dit moment niet aan de spreidingswetopgave en er zijn geen concrete plannen voor een AZC.

		 Uitvoeringsprogramma's opstellen in samenwerking met de netwerkpartners ter uitvoering van de Woonzorgvisie (A.1) De uitvoeringsprogramma's zijn door personeelsgebrek niet opgepakt in 2024. In 2025 staat dit alsnog gepland.
		 Meerjarige afspraken over het woonbeleid maken, uitvoeren en monitoren in samenwerking met woningcorporaties en huurdersorganisaties (A.1) De meerjarige afspraken zijn in december 2024 vastgesteld.
		 We doorlopen in 2024 een pilot voor de opvang en huisvesting in eventuele bijzondere woonvormen voor verschillende kwetsbare doelgroepen (o.a: statushouders, Oekraïners en jongeren met een beperking) (A.1) Deze pilot is vanwege gewijzigde omstandigheden gesplitst in twee verschillende (deel)projecten, namelijk: 1. Flexwonen voor spoedzoekers (zoals statushouders en jongeren met een beperking) en Huisvesting Oekraïners. De deelopdracht Flexwonen is onderzocht, alleen in de vorm van tijdelijke woningen is dit financieel niet haalbaar. We kijken nu naar een andere vorm van Flexwonen met vaste woningen die verhuurd worden via een tijdelijk contract. 2. De huisvesting van Oekraïners is losgekoppeld van Flexwonen en/of het vestigen van een asielopvang. De opvanglocaties voor Oekraïners lopen in Waal en Groot-Ammers naar tevredenheid. De locatie Giessenburg is in 2024 voorbereid en realiseren we naar verwachting in de zomer 2025. Daarnaast onderzoeken we de mogelijkheid van een kleinschalige opvanglocatie in Nieuwpoort als dependance van de locatie in Groot-Ammers. Zodra de Oekraïners er niet meer wonen gaat de gemeente in overleg met omwonenden van Waal en Giessenburg over een verdere bestemming van het pand of locatie.
		 Uitvoering geven aan de beleidsnotitie Huisvesting tijdelijke werknemers (voorheen: arbeidsmigranten) (A.1) Om initiatieven op bedrijventerreinen milieutechnisch te beoordelen is een beleidskader ontwikkeld. Deze is nog niet definitief vastgesteld. We willen in de vorm van een pilot toetsen of het kader werkbaar is in de praktijk. Dat willen we doen aan de hand van concrete initiatieven. Die liggen er nu, waardoor we hiermee in 2025 kunnen doorgaan.
		 Woonwagenebeleid opstellen (A.1) Het Woonwagene- en standplaatsenebeleid is in september 2024 vastgesteld.

Beleids- onderwerp	Ambitie (wat wilden we bereiken)	Status	Verantwoording (Wat hebben we ervoor gedaan)
Ruimtelijke ordening	Behouden en door ontwikkelen van vitale kernen en een vitaal buitengebied. (B.1)		Verder uitwerken van processen en het werken met de Omgevingswet optimaliseren (B.4) In 2024 zijn de eerste processen doorlopen in het kader van de Omgevingswet. Processen zijn geoptimaliseerd en nieuwe afspraken (politiek en ambtelijk) zijn gemaakt om processen te versnellen. Voorbeelden hiervan zijn de BOPA-procedure, BOPA-light beleid en de lijst adviesrecht en verplichte participatie.
	Het tijdig inspelen op trends, opgaven en ontwikkelingen. (B.2)		De Omgevingsvisie met een vervolgaanpak laten vaststellen (B.2 - B.4) In 2024 is de Omgevingsvisie vastgesteld. Bij de vaststelling informeerden we de raad via een raadsinformatiebrief over de vervolgaanpak.

	Behoud en waar mogelijk verbeteren van het karakteristieke landschap en de kwaliteit van de (lint)bebouwing van onze gemeente, met ruimte voor nieuwe initiatieven die passend zijn in het gebied. (B.3) Integraal, slagvaardig en participatief invulling geven aan de ruimtelijke inrichting van ons gebied. (B.4)	 	Vervolgstappen nemen naar een gebieddekkend omgevingsplan in 2029 (B.4) De wettelijk termijn voor een gebieddekkend omgevingsplan is 8 jaar na de invoering van de Omgevingswet. De Omgevingswet is per 1 januari 2024 ingevoerd. Hiermee is de doorlooptijd voor het Omgevingsplan doorgeschoven naar 2032. We hebben een transitieplan om in 2032 de uitwerking van het plan af te ronden. Deelnemen aan bovenlokale samenwerkingsverbanden en adviseren waar het gaat om landelijke en regionale opgaven (B.4 - B.5 - B.6) In verschillende samenwerkingsverbanden is een bijdrage geleverd. Denk hierbij aan de opgaven rond de energietransitie. We denken mee met de initiatiefnemer om ruimte te bieden aan initiatieven die hieraan bijdragen. We onderkennen de ruimtelijke dynamiek van de kernen, linten en het buitengebied. Daarbij zijn we kritisch op of het bijdraagt aan het landschap en andere waarden. Instrumenten die we hiervoor inzetten zijn de intake- en omgevingstafel (B.1- B.3). We denken vroeg mee met de initiatiefnemer, in eerste instantie met startgesprekken. De intake- en omgevingstafel gebruiken we om de wenselijkheid en haalbaarheid te toetsen. We zien dat de omgevingstafel nog maar beperkt gebruikt wordt, verwachting is dat het gebruik zal stijgen. We investeren in water als beleidsterrein (B.1) Dit doen we om een bijdrage te leveren aan het onderwerp vitaal buitengebied. In 2024 is hier een slag in gemaakt en er is nu vaste formatie beschikbaar. Deze vaste formatieruimte is tot nu toe alleen nog niet ingevuld. Met vaste invulling van deze functie is het mogelijk om proactiever actie te ondernemen op de wateropgaven in samenhang met andere opgaven in het fysieke domein. Zicht krijgen op bovenlokale opgaven en ontwikkelingen waarbij wij een vanzelfsprekende (samenwerkings)partner zijn (B.2) In praktijk lukt het om zicht te krijgen op de opgaven. Alleen blijkt het in praktijk een opgave om als een vanzelfsprekende samenwerkingspartner aan te sluiten. Dit vanwege de hoeveelheid aan opgaven, de complexiteit en de samenhang met andere domeinen. We haken aan bij en adviseren over landelijke en regionale opgaven die voortkomen uit de Energietransitie (B.4). We hebben een proactieve houding ingenomen bij deze opgaven. Zowel op strategisch- als op ruimtelijk niveau zijn we direct aangehaakt bij de ontwikkelingen van de energietransitie. Dit gaat over zowel regionale overleggen rond de plaatsing van windmolens als de uitdagingen rond het oplossen van de netcongestie. Daarnaast participeren we actief op zowel strategisch en ruimtelijk niveau bij de voorgenomen aanleg van het nieuwe 380 kW hoogspanningstraject door de gemeente Molenlanden. Adviseren over en input leveren ten behoeve van de Rijksnota Ruimte, de bijbehorende provinciale ruimtelijke puzzel en de herziening van het provinciale omgevingsbeleid. Input is geleverd op de momenten dat hier ruimte voor was.
--	--	---	--

		 	Samenwerkingspartner zijn bij en adviseren over landelijke en regionale opgaven die voortkomen uit de Energietransitie zoals de opgave voor een nieuwe 380kV-hoogspanningsverbinding en de opgave voor ruim 200 extra trafohuisjes in de gemeente plaatsen (B.2 – B.4). We namen een constructieve houding in bij deze opgave en gaven aan waar mogelijkheden zitten. We doen een eerste aanzet in de Omgevingsvisie om een Fonds Bovenwijksevoorzieningen af te kunnen wegen en in te kunnen gaan stellen (B.1 – B.3). Dit onderdeel is meegenomen in de vastgestelde Omgevingsvisie.
--	--	--	--

Beleids- onderwerp	Ambitie (wat wilden we bereiken)	Status	Verantwoording (Wat hebben we ervoor gedaan)
Buitenruimte	Een buitenruimte waarin onze inwoners en bezoekers zich comfortabel en veilig voelen (C.1).		Beheren en herinrichten van onze buitenruimte op basis van het vastgestelde integraal beheerplan Buitenruimte (C.1). We voerden beheer en onderhoud uit volgens de vastgestelde kwaliteitsniveaus in het integraal beheerplan. De beeldkwaliteit is het hele jaar gemonitord en is slechts incidenteel (als gevolg van weersomstandigheden) onder niveau geweest. Dit blijkt ook uit een minimaal aantal meldingen hierover vanuit inwoners. Het ging namelijk slechts over 18 meldingen over de beeldkwaliteit.

Beleids- onderwerp	Ambitie (wat wilden we bereiken)	Status	Verantwoording (Wat hebben we ervoor gedaan)
Verkeer en vervoer	Een goed bereikbare gemeente met veilige wegen. (D.1) Ketenmobiliteit die zich aanpast aan maatschappelijke ontwikkelingen. (D.2) De bereikbaarheid en mobiliteit versterken, onder meer door een goed systeem van vervoer van personen over water. (D.3)	 	De Mobiliteitsvisie afronden (D.1) De mobiliteitsvisie is in oktober 2024 vastgesteld door de raad. Bij geplande grootschalige werkzaamheden actief sturen op het beperken van de overlast bij weggebruikers. En we voorkomen zoveel mogelijk sluipverkeer. Hiervoor sluiten wij aan bij de Bereikbaarheidsaanpak Drechtsteden en Alblasserwaard (D.1) Om overlast en sluipverkeer bij grootschalige werkzaamheden te beperken was en is goede afstemming nodig. Daarom werkten we gedurende het jaar intensief samen met RWS, provincie, waterschap en buurgemeenten. Door overlegverbanden voor onder andere de A27 en RWS-projecten Drechtsteden. Voor de Voorstraat/Sluis in Groot-Ammers onderzoeken we de mogelijkheden om de leefbaarheid te verbeteren en de verkeersveiligheid te bevorderen (D.1) Voor het verbeteren van de verkeersveiligheid is een reconstructie/ herinrichting gepland in 2026. Het afgelopen jaar is hiervoor een projectleider ingehuurd. Die stelde in overleg met de omgeving een extra maatregelenpakket samen om de verkeersoverlast aan de Voorstraat-Sluis te verminderen. Het maatregelenpakket bestaat voor de korte termijn uit gedragsbeïnvloedingscampagnes en het plaatsen van snelheidsdisplays. Voor de lange termijn moet men denken

		aan het ondergronds verbeteren van de wegfundering, het verleggen van kolken en het toepassen van andere rioolputten. E het realiseren van een wegprofiel passend bij een erftoegangsweg waar 30 km/h de standaard is. 😊 Werken aan de herinrichting van de Molenstraat in Kinderdijk (D.1) De herinrichting van de Molenstraat zit nog in de VO-fase (voorontwerp). Door de complexiteit van het deel bij het entreegebied is het losgeknipt van de herinrichtingsplannen. Voor het verdere project lijkt er nu overeenstemming met belangrijke stakeholders zoals Rijkswaterstaat, Waterschap en IHC. Dan kunnen we het plan weer voorleggen aan de bewoners. We verwachten dat heel 2025 nodig is voor de verdere voorbereiding van het project en dat we met de daadwerkelijke uitvoering in 2026 kunnen starten. 😊 Verbeteren van de bereikbaarheid van het openbaar vervoernetwerk met bijvoorbeeld de inzet van deelfietsen bij OV-haltes op knooppunten (D.2) Er zijn in 2024 geen afspraken gemaakt voor het plaatsen van deelfietsen. Dit vindt iets later plaats dan de gepland; in maart 2025.
--	--	---

Effect/resultaatindicatoren

Indicator	Realisatie 2024	Streefwaarde 2024	Bron
Aantal nieuwe woningen	86	200/pj	CBS (streefwaarde formeel niet vastgesteld)
Tevredenheid inwoners over de openbare ruimte	Gemiddeld (2022)	Goed	'Leefbaarometer' van het ministerie van BZK 2022 (laatst bekende cijfer)

Indicator	Berekend	MLL	NL
Nieuwe woningen	per 1000 woningen 2023	10,5	9,3
Demografische druk	Perc. 0-20 jr en 65+ tov 20-65 jr 2024	80,3	70,4
Gemiddelde WOZ-waarde	Woningen 2024	419.000	379.000
Gemeentel. woonlasten eenpersoonshuishouden	Euro 2024 (Coelo)	901	911
Gemeentel. woonlasten meerpersoonshuishouden	Euro 2024 (Coelo)	1.078	994

Indicator	Uitkomst 2023		Uitkomst 2024		Bron
Verkeersongevallen	Alle wegen	Gemeentelijke wegen	Alle wegen	Gemeentelijke wegen	
Ongevallen	176	51	238	47	CBS
Gewonden	50	17	70	13	CBS
Doden	1	0	3	0	CBS

Indicator	2024 (gem. rapportcijfer)
Tevredenheid over woningaanbod (woningzoekers)	4,1
Tevredenheid over woningaanbod (algemeen)	4,7
Tevredenheid over bereikbaarheid	6,2
Tevredenheid over kwaliteit netwerk	6,4
Tevredenheid over verkeersveiligheid	6,0
Tevredenheid over het openbaar vervoer	4,2

Wat heeft het gekost

<i>Bedragen x € 1.000</i>	Begroting voor wijziging	Begroting na wijziging	Realisatie
A. Lasten	23.302	25.055	20.857
B. Baten	6.776	6.386	4.057
C. Mutaties reserves	-366	247	-127
Totaal Programma 1	16.892	18.422	16.927

Analyse op hoofdlijnen tussen begroting 2024 na wijziging en de realisatie

Het voordelig saldo op dit programma bedraagt € 1.495.000. Hieronder lichten we de belangrijkste afwijkingen toe die hebben geleid tot dit saldo.

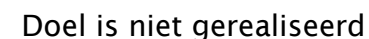
Saldo	Incidenteel of structureel	Toelichting
T03 Beheer overige gebouwen en gronden € 155.000 N	Structureel	De doorrekening van het MeerjarenOnderhoudsPlan is gewijzigd van 10 naar 20 jaar, dit heeft als gevolg dat er structureel een extra dotatie nodig is aan de voorziening onderhoud gebouwen, € 439k nadeel.
	Incidenteel	Op salariskosten is een voordeel van € 287k ontstaan. In de uitgebreide toelichting op de salarissen die is opgenomen in de paragraaf bedrijfsvoering zijn de afwijkingen op concernniveau te zien die verband houden met alle wijzigingen binnen de salarislasteren. Een hogere verkoopopbrengst van het voormalig servicepunt Bleskensgraaf levert een voordeel van € 31k.
	Incidenteel	Het restant nadeel wordt door meerdere kleine voor- en nadelen veroorzaakt.
T21 Verkeer en vervoer € 618.000 V	Incidenteel	Op dit taakveld werden diverse meevallers gerealiseerd. Hieronder een opsomming van de belangrijkste afwijkingen en de achterliggende redenen:
	Incidenteel	Op de reguliere onderhoudskosten voor wegen werd € 60k minder uitgegeven dan geraamd.
	Incidenteel	De kosten voor onderhoud asfalt vielen € 87k lager uit dan begroot. Dit kwam doordat reparaties van diverse schades en sleuven van glasvezel zijn verplaatst naar 2025. De werkzaamheden zijn bij bepaalde wegen op minimaal niveau uitgevoerd omdat de weg binnenkort gereconstrueerd wordt. Daarnaast speelt onderbezetting hier eveneens een rol.
	Incidenteel	Bij de inspectie en onderhoud van civiele kunstwerken zorgde onderbezetting voor een onderbesteding van € 43k. De bovenste drie punten zijn met name ontstaan na de zomervakantie van 2024.
	Incidenteel	Als gevolg van onderbezetting konden minder salariskosten worden toegerekend aan dit taakveld voor per saldo € 299k. Op concernniveau heeft dit overigens geen effect.

	Incidenteel	De toegerekende kapitaallasten voor wegen vielen in 2024 met € 104k lager uit, voornamelijk als gevolg van vertraging in de uitvoering.
	Incidenteel	Door grote opgravingen in 2024 van grotere projecten zijn er hier meer inkomsten ontvangen van derden als vergoeding dan gebruikelijk. Dit heeft ons een financieel voordeel / compensatie opgeleverd van € 68k meer dan begroot.
	Incidenteel	Voor belastingen is een positief verschil van € 60K ontstaan. Dit heeft te maken met de doorbelasting van de totale kosten en splitsing daarvan naar de specifieke taakvelden. Op concernniveau zorgt dit niet voor een afwijking want het voordeel op dit taakveld zorgt voor een nadeel op taakveld 57 (openbaar groen).
	Incidenteel	Toegezegd is een gemeentelijke bijdrage voor de aanleg van een rotonde in de N216 bij Goudriaan. Het lukte de provincie niet om deze op basis van eerdere planning te realiseren. Er resteert nu nog wel een bijdrage van Molenlanden aan de Provincie die voorzien was eind 2024 maar de verantwoording hierover heeft nog niet plaatsgevonden. De bijdrage van € 125k willen we daarom beschikbaar houden om in 2025 te kunnen uitbetalen. We hebben dit ook meegenomen in het overzicht van nog over te hevelen middelen.
T22 Parkeren € 2.000 V	Incidenteel	Op dit taakveld hebben zich geen grote afwijkingen voorgedaan.
T25 Openbaar vervoer € 18.000 V	Incidenteel	Op dit taakveld hebben zich geen grote afwijkingen voorgedaan.
T42 Onderwijshuisvesting € 145.000 V	Incidenteel	Er is een voordeel van € 34k op de bijdrage aan een VvE, er wordt gekeken in hoeverre dit voordeel een structureel karakter heeft. Door een eindafrekening van de specifieke uitkering ventilatie in scholen is er een eenmalig voordeel van € 30k. Aan onderhoudskosten is minder uitgegeven dan vooraf gedacht en dit levert een voordeel van € 31k. De ingehuurde adviseur voor onderwijshuisvesting is eerder gestopt dan gedacht en daarom is er een onderbesteding van € 16k op ingeleend personeel. Het restant voordeel wordt door meerdere kleine voor- en nadelen veroorzaakt.
T52 Sportaccommodaties € 44.000 N	Structureel	De contracten van de sportvelden zijn opnieuw tegen het licht gehouden en hieruit bleek dat er op één onderdeel een te hoge raming stond als jaarlijkse huuropbrengst.

		Er was geen rekening gehouden met een afbouw. Dit zorgt voor een lagere opbrengst in de jaarrekening en een structureel nadeel voor de begroting van € 42k.
T81 Ruimtelijke Ordening € 391.000 V	Incidenteel	Binnen dit taakveld wordt veel gewerkt in het kader van de nieuwe Omgevingswet en zitten veel RO-deskundigen. Een groot deel van de teamsamenstelling kwam het afgelopen jaar uit externe inhuur. In de Zomernota hebben wij daarom € 1,1 mio. moeten vragen aan de gemeenteraad om hier op te kunnen doorpakken. Aan het einde van het jaar houden we op dit bedrag € 186k over. De reden dat dit lager uitpakt hangt vooral samen met minder aanvragen. De invoering van de Omgevingswet is daarvan juist de reden denken we. Op de leges haalden we in 2024 dan ook per saldo € 66k minder binnen. Voor 2025 zien we inmiddels het aantal aanvragen juist weer sterk stijgen in het eerste kwartaal.
	Incidenteel	Doordat we meer inhuur hebben gehad was de doorbelasting van de personeelsbegroting lager, dit verschil geeft een voordelig cijfer van € 55k. Voor de ICT-kosten die we hadden begroot rondom de Omgevingswet zijn in 2024 minder kosten gemaakt. Het gaat om € 35k. Er moet nog onderzocht worden waar de oorzaak precies zit en ook of dit deels structureel is.
	Incidenteel	Voor de verdere doorontwikkeling na de invoering van de Omgevingswet zijn kosten begroot. We hebben hiervoor deels de dekking van de reserve Omgevingswet ingezet die nu per 31-12-2024 is vrijgevallen. Bij de Najaarsnota zijn we er ten onrechte uitgegaan dat de kosten voor Omgevingsplannen ook via de reserve verrekend zouden worden en daarom saldoneutraal zou uitpakken voor de jaarrekening. Dit is echter niet zo. In de begroting hadden we deze kosten niet toegerekend om uit de reserve te halen. De uitgaven vielen uiteindelijk € 220k lager uit (begroot € 300k, uitgaven € 80k). Hierdoor is een voordeel voor de exploitatie ontstaan en telt mee in de uitkomst van deze jaarrekening.
T82 Grondexploitatie (niet bedrijventerrein) € 338.000 N	Incidenteel	De geraamde kosten voor het plan Schoolstraat in Nieuwpoort zijn fors bijgesteld. Het te verwachten nadeel voor dit plan neemt daardoor toe. Voor dit tekort is een verliesvoorziening gevormd. Deze voorziening moet conform de BBV-voorschriften met € 140k worden verhoogd tot € 317k.
	Incidenteel	BBV schrijft ook voor dat er tussentijds winst genomen moet worden op lopende grondexploitaties. Het resultaat van Langerak-Zuid is nadeliger dan bij de inschatting van vorig jaar. Er wordt daarom in deze jaarrekening een deel van de eerder genomen winst ad € 96k teruggedraaid.

	Incidenteel	De weg van het plangebied van het woningbouwplan Groot-Ammers Zuid-Oost is in 2024 gerealiseerd. De omvang van de kosten bedraagt € 86k. Het project was al afgesloten omdat conform de voorschriften grondexploitaties (financieel) afgesloten worden wanneer alle opbrengsten zijn behaald en er alleen nog kosten zijn ter afwerking van de infra. Dat was hier het geval. Bij de afsluiting was er een winstname en nog te gebruiken ramingen voor bouw- en woonrijp maken en plankosten. Bij dit project was dat in totaal € 232k. Dit bedrag is toegevoegd aan de Algemene reserve. Via het rekeningresultaat wordt dit weer met de AR verrekend.
T83 Wonen en Bouwen € 858.000 V	Incidenteel	In 2024 moest op dit taakveld veel werk verzet worden om de extra aanvragen uit 2023 te kunnen verwerken. Door o.a. de teruggang in aanvragen gedurende het jaar, bleek dat we minder inhuur van personeel nodig hadden wat een begrotingsvoordeel van € 118k gaf. In het verlengde daarvan bleef op de bestaande formatie door openstaande vacatures en doorbelasting, per saldo een bedrag over van € 661k. Dit valt als geheel binnen de analyse van de totale personeelsbegroting op concernniveau, maar zorgt op dit taakveld voor een positieve afwijking. Gezegd kan worden dat we minder vaste mensen in dienst hadden, daarvoor hebben ingehuurd en de inhuur is uiteindelijk lager uitgevallen.

2. Economie, Energie en Buiten

Beleids-onderwerp	Ambitie (wat wilden we bereiken)	Status	Verantwoording (Wat hebben we ervoor gedaan)
Economie	Ruimte voor innovatie en ondernemen, zowel in onze dienstverlening als in het aanbod van bedrijventerreinen, waarbij ondernemers elkaar weten te vinden (A.1). Goede aansluiting van onderwijs op behoefte van ondernemers aan (lokale) arbeidskrachten (A.2).		Een uitvoeringsagenda opstellen om de doelen uit het Beleid Bedrijvigheid te bereiken. Wordt een toekomstbestendig aanbod van bedrijventerreinen, voldoende uitbreiding en eventueel nieuwe bedrijventerreinen en passende bedrijfslocaties in de linten (A.1.) Concept uitvoeringsprogramma is opgesteld. We voerden verschillende onderzoeken uit zoals knel- en verbeterpunten bedrijvigheid, waarde op/van en indirect van bedrijventerrein Gelkenes, terreinlabelonderzoek Gelkenes. Ook is gemeentebreed begonnen met het onderzoek Ondernemersfonds . Kansen voor ondernemers om te groeien staan onder druk door het provinciale beleid (ruimtelijke economische visie REV). Naast de ondernemersbehoefte om te kunnen groeien speelt uitbreiding die noodzakelijk is voor circulaire economie.
			De ruimtelijke procedure van de bedrijfsontwikkeling Parallelweg te Schelluinen begin 2024 afronden en daarna het vergunningsverleningstraject verder te doorlopen (A.1.) De ruimtelijke procedure van de bedrijfsontwikkeling Parallelweg in Schelluinen (Fase1) is in het eerste kwartaal van 2024 afgerond. In het bestemmingsplan zijn de eisen voor de watercompensatie opgenomen. In het kader van het vergunningentraject zijn de individuele bedrijven zelf verantwoordelijk voor het aanvragen van de benodigde vergunningen. Een aantal bedrijven heeft deze aangevraagd en afgehandeld. Voor een aantal andere zijn deze in behandeling. Schelluinen-West heeft sinds oktober 2023 te maken met netcongestie. Voor nieuw te ontwikkelen bedrijfskavels kan, nadat netcongestie is afgekondigd, de netbeheerder alleen een kleinverbruikersaansluiting aanbieden. Dit betekent dat bedrijven en instellingen met een grootverbruikersaansluiting (groter dan 3x 80 Ampère) in dit gebied geen nieuw of extra transportvermogen krijgen. Dit heeft invloed op de ontwikkelmogelijkheden voor die kavels.
			Bijdragen aan de uitvoering van de regionale bedrijventerreinenvisie Zuid-Holland-Zuid (A.1) Molenlanden leverde input voor de bedrijventerreinvisie ZHZ en het updaten van het IBIS. We werkten o.a. gezamenlijk aan lobby richting provincie (ruimtelijke economische visie REV). De REV geeft aan <u>geen</u> m2 erbij, efficiënter en beter benutten & herstructureren. De basis voor de REV was vooral een stedelijk onderzoek naar ruimte. Er is voorbij gegaan

		 	aan de behoeften van plattelandsgemeenten. Wethouder Visser heeft namens elf gemeentes bij Gedeputeerde Staten ingesproken. Plattelandsgemeenten vragen om een andere aanpak dan stedelijke gemeentes. Inzetten op een goede aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt en ondersteunen initiatieven daartoe (A.2.) We hadden een continue verbindende rol tussen onderwijs en arbeidsmarkt door bijvoorbeeld de techniekroutes, netwerkbijeenkomsten, het vergroten van de bekendheid met en van lokale bedrijven en de stagezoekers. En door werkzoekenden zoals nieuwkomers op weg te helpen en bijgedragen aan de (zichtbaarheid van) activiteiten van i-lab. Uitvoering geven aan de campagne Koop Lokaal (A.1.) In 2024 zijn twee artikelen verschenen in de Koop Lokaal campagne.
--	--	--	---

Beleids- onderwerp	Ambitie (wat wilden we bereiken)	Status	Verantwoording (Wat hebben we ervoor gedaan)
Agrarische economie	Een toekomstbestendige, duurzame, agrarische sector die zich verder kan ontwikkelen naar een duurzamere landbouw. Met daarbij nieuwe verdienmodellen waarbij verbreding en diversifiëring van de bedrijfsvoering mogelijk is. (B.1)		Uitvoering geven aan het vergunningenloket en stikstofbank. In 2024 gaven we uitvoering aan het vergunningenloket. Voor de boeren die zich in 2024 meldden brachten we hun situatie in beeld.
			Een coöperatieve grondbank vormgeven. Het betreft een initiatief van boeren uit de Alblasserwaard- Vijfheerenlanden. De boerengrondbank stelt boeren in staat bij te dragen aan maatschappelijke doelen. En biedt agrarische familiebedrijven perspectief door toegang te bieden tot betaalbare landbouwgrond. Hierdoor kunnen boeren uit vakmanschap en ondernemerschap bijdragen aan de doelen op gebied van klimaat, biodiversiteit, water en duurzame voedselproductie. De provincies Zuid-Holland en Utrecht maken onderdeel uit van de werkgroep. We denken nog na over de organisatiestructuur en hoe we maatschappelijke opgaven kunnen borgen.
			Samen met OZHZ/NVWA brengen we de regels rond voedselveiligheid in beeld voor de verkoop van boerderijproducten (B.1). Op 31 oktober 2024 dienden we een aanvraag Regiodeal in bij het Rijk. Deze activiteit was niet voorzien voor 2024. Als gevolg van dit proces gaven we geen uitvoering aan bovengenoemde activiteit. Op 3 februari 2025 werd bekend dat de ingediende Regiodeal aanvraag wordt toegekend.
			In samenwerking met agrarische ondernemers, boerenorganisaties en gebiedsplatform werken we, als daar draagvlak voor is, aan een deelgebiedsplan Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG) (B.1) Door het nieuwe kabinet is het overkoepelende Nationaal Programma Landelijk Gebied geschrapt. Het NPLG zorgde er met een gebiedsgerichte aanpak voor dat we de opgaven en maatregelen voor natuur, stikstof, landbouw, water, bodem en klimaat halen. Op 9 december was er een grote boerenbijeenkomst in De Til in Giessenburg. Daar bleek dat er draagvlak is om aan de slag te gaan met het maken van een gebiedsagenda. Waarin boeren, overheden, natuur en

		landschapsbeheerders en andere partijen afspraken maken over de ontwikkeling van landbouw, natuur en landschap. Hoewel het NPLG geschrapt is zijn we het hele jaar wel verder gegaan met de gebiedsgerichte aanpak. We participeren ambtelijk en bestuurlijk in het traject van het Zuid-Hollands Programma Landelijk Gebied). We zetten het voorzitterschap van de Regiegroep NPLG Alblasserwaard voort (B.1) In september 2024 werd het Nationaal Programma Landelijk Gebied als overkoepelend programma stopgezet, waarvan het ZH-PLG een provinciale uitwerking is. Desondanks gaf de provincie Zuid-Holland aan door te willen gaan met de uitvoering van haar plannen voor het landelijk gebied. Het afgelopen jaar voerden we het voorzitterschap uit van de Regiegroep. Uitvoeren van het visiedocument Landbouw in samenwerking met de stakeholders. (B.1) Hier gaven we uitvoering aan. Samen met de sector werken we steeds meer toe naar een toekomstbestendige landbouwsector. Dat doen we onder andere samen met de boerenwerkgroep waarin de verschillende typen boeren in vertegenwoordigd zijn. Ook is het afgelopen jaar de visie landbouw verankerd in de Omgevingsvisie. We ondersteunen de ontwikkeling van een agri- en foodcampus onder de voorwaarde dat dit een innovatiehub wordt waarin overheid, onderwijs, ondernemers samenwerken aan toekomstbestendige veenweiden). De ontwikkeling van de Agrifoodcampus brachten we in bij de Regiodeal. Ook ontwikkelden we voor het gebied een gebiedsvisie die we in juni 2024 vaststelden. De gemeenteraad informeerden we hierover in september 2024 . Voortzetten pilots drukdrainage en onderwaterdrainage. (B.1) Het afgelopen jaar gaven we uitvoering aan de pilot drukdrainage van Blauwzaam. Er vond een slotsymposium plaats waar de resultaten van de afgelopen drie jaar zijn gepresenteerd. We zetten in op continuering van de pilot en hebben hiervoor een subsidieaanvraag ingediend bij de provincie Utrecht en Zuid- Holland. In 2024 geven we uitwerking aan het geactualiseerde beleid vrijkomende agrarische bebouwing. We gaven uitvoering aan het VAB-beleid door initiatieven op een vroeg moment te koppelen aan het beleid. Er zijn meerdere informatieverzoeken geweest op dit thema. De uitvoering in de vorm van een sloopbank gaf aanleiding om het beleid aan te passen. Het aangepaste beleid leggen we de raad begin 2025 voor ter besluitvorming.
--	--	---

Beleids- onderwerp	Ambitie (wat wilden we bereiken)	Status	Verantwoording (Wat hebben we ervoor gedaan)
Vrijtijds- economie	Verhogen van bestedingen en werkgelegenheid in de vrijetijdssector (C.1)	😊	Beter benutten van de fiets-, wandel- en vaarroutenetwerken om inwoners en bezoekers te stimuleren de Alblasserwaard op de fiets, te voet of over water te bezoeken. We zorgen ervoor dat de basis (beheer en onderhoud) van het fiets- en wandelroutenetwerk op orde is en dat het wandelroutenetwerk fijnmaziger wordt (C.5) In 2024 maakten we een inventarisatie van 'themarondjes' om in het wandelroutenetwerk in te passen zodat het wandelroutenetwerk fijnmaziger wordt. De routenetwerken zijn bekeken en aanpassingen zijn doorgevoerd om het netwerk duidelijk te houden. We maakten een analyse hoe we de bestaande websites beter kunnen inzetten om inwoners en bezoekers te stimuleren meer gebruik te maken van de routenetwerken. En hoe we de vindbaarheid van onze websites kunnen vergroten.
	Toerisme is in balans: Toerisme & Recreatie zorgen niet voor overlast (bij inwoners of het landschap), maar dragen bij aan maatschappelijke doelen, zoals duurzaamheid, leefbaarheid, mobiliteit, bewegen & gezondheid, educatie en opleidingen (C.2);	😐	Samen met stakeholders opzetten van Destinatie Marketing Organisatie (DMO) voortbordurend op het platform 'Ontdek de Alblasserwaard'. (C.4) Het overleg met Den Hâneker en andere stakeholders over toekomstige gebiedspromotie liep vertraging op. Den Hâneker is eigenaar van platform <i>Ontdek de Alblasserwaard</i> (ODA). In december 2024 rondde zij de LEADER-subsidie voor het platform af. Door het afronden van de subsidie en meer bestuurlijke capaciteit komt nu ruimte om samen te kijken naar de toekomst. Ondertussen fungeerde in 2024 ODA goed als toeristisch, recreatieve gebiedspromotie voor Molenlanden en de gehele Alblasserwaard.
	Toeristen komen specifiek voor het 'verhaal van Molenlanden'. Dit doen we door de beleving van landschap, kernen en iconen te vergroten (C.3);	😊	Ontwikkelen 'recreatie- en cultuur-kaart' voor inwoners en toeristische bezoekers (C.3, C.4) Voorjaar 2024 ontvingen alle huishoudens in Molenlanden de Cultuur- en Recreatiekaart. De kaart inspireerde om te recreëren in eigen omgeving. Ook toeristische bezoekers vonden deze kaart bij de verschillende toeristische, recreatieve ondernemingen en informatiepunten.
	Door gebiedsmarketing en promotie staat Molenlanden 'op de kaart'. Hiervoor werken we samen met onder meer de provincie en marketingpartners (C.4).	😐	Verzamelen cijfers om kennisfundament recreatie en toerisme op orde te krijgen en te kunnen sturen in het kader van 'toerisme is in balans' (C.2) Door het data-project van het Groene Hart (werkgroep Recreatie & Toerisme) namen wij kennis van de mogelijkheden wat betreft visitor data. De vertaling naar de Molenlandse praktijk moeten we nog maken.
		😐	In 2023 is er een analyse gemaakt van de toeristische bebording binnen gemeente Molenlanden. We gaan in 2024 waar nodig de bebording vervangen, verwijderen of bijplaatsen (C.2, C.5) De analyse en gesprekken met ondernemers die een toeristisch verwijsbord aanvroegen zijn afgerond. De nieuwe borden plaatsen we in Q1 van 2025.
		😊	Organiseren van toeristische, recreatieve ondernemersavonden, bedrijfsbezoeken en aanbieden "Ken uw gast traject" om toeristisch, recreatief aanbod kwalitatief te verbeteren (C.1, C.2, C.3) In 2024 organiseerden we drie ondernemersavonden. Samen met Den Hâneker organiseerden we de opening en sluiting van het toeristisch, recreatief seizoen. Daarnaast was er een terugkom-avond van het Ken uw Gast-traject 2023. Aan het Ken uw Gast traject 2024 namen twee ondernemers deel. Door de bijeenkomsten en het Ken uw

		 	Gast traject deelden we kennis om het toeristisch, recreatief aanbod kwalitatief te verbeteren en samenwerking aan te jagen. Uitvoeren verkenning Agrotourisme Molenlanden (C.1, C.3) Als gemeente Molenlanden namen we samen met de gemeenten Krimpenerwaard en Vijfheerenlanden deel aan het Groene Hart project <i>Duurzame verdienmodellen in het buitengebied</i>. Een belangrijk onderdeel was een Molenlandse innovatiesessie met studenten en ondernemers. Deze heeft nog niet plaatsgevonden omdat er geen geschikte datum was. Vraag staat open bij Stichting Groene Hart Verbinders om deze innovatiesessie alsnog te organiseren in het voorjaar van 2025. Aanleg van het Struinpad. We gaan door met de aanleg van het pad waar we in 2023 mee gestart zijn en streven ernaar om het Struinpad eind 2024 op te leveren (C.1, C.2, C.3) In 2023 bleek dat in het beoogde ontwikkelgebied veel beschermde diersoorten aanwezig zijn. Ondanks het enthousiasme van alle betrokken partijen zijn de kosten, vanwege de beschermde diersoorten, voor de aanleg van het wandelpad hoger dan berekend. In het originele plan van aanpak stond een kostenraming van € 120.000 voor de aanleg van het wandelpad, inclusief alle belevingselementen. De eerste schattingen voor het wandelpad in afgeslankte vorm maar met aanpassingen voor de beschermde diersoorten gaan al uit van ca. € 100.000. Hierin is nog geen rekening gehouden met sommige belevingselementen en de te realiseren opgang bij de pont naar Schoonhoven. Uiteindelijk concludeerden we dat de kosten voor de aanleg van het wandelpad niet in verhouding staan tot de meerwaarde van het wandelpad.
--	--	--	---

Beleids- onderwerp	Ambitie (wat wilden we bereiken)	Status	Verantwoording (Wat hebben we ervoor gedaan)
Vrijtijds- economie Kinderdijk	Het icoon Kinderdijk vertelt een authentiek en aansprekend verhaal. (D.1)		Het uitvoeringsprogramma Kinderdijk verder verfijnen, invullen en uitvoeren (D1 t/m D5). Het Uitvoeringsprogramma is een lopend programma dat we regelmatig bijwerken. Momenteel werken we met het Uitvoeringsprogramma 2024-2028.
	De dorpen Kinderdijk en Alblasserdam ontwikkelen zich in de luwte van de toeristenstroom. (D.2)		Kinderdijk vertelt een consistent en aansprekend verhaal over het watermanagementsysteem in dit gebied. Een groeiend aantal toeristen (+11%) weet Kinderdijk te vinden en neemt kennis van dit verhaal. Het verhaal van Kinderdijk is echter nooit af.
	De verkeersveiligheid en leefbaarheid worden vergroot door een optimale grip op alle		Veel hangt af van de uitwerking van het bezoekersmanagement. Het transferium in Alblasserdam en het last-mile vervoer zijn hierin een bepalende factor. In 2024 leek het transferium bij Poort aan de Noord onzeker maar dit wordt in 2026 gerealiseerd. Voor het last-mile vervoer van het transferium naar het Werelderfgoed zoeken we nog naar verbeteringen in het vervoer over water en alternatieven in optimalisatie van het bestaande openbaar(bus) vervoer.
			Door een aanpassing in het ontwerpbestemmingsplan van het entreegebied waarborgen we de leefbaarheid van Kinderdijk beter (bufferzone). Door de geplande aanpassingen in de verkeersafwikkeling in het entreegebied en de

bezoekersstromen naar het Werelderfgoed over weg en water. (D.3) De bestuursstructuur is slagvaardig en flexibel, op alle niveaus weten belanghebbenden (dus ook bewoners) zich vertegenwoordigd bij de ontwikkeling van Kinderdijk. (D.4) De gezonde exploitatie van Kinderdijk herstelt zich na de coronacrisis. (D.5)	reconstructie van de Molenstraat verbeteren we de veiligheid. Het onderzoek naar de grip op de bezoekersstromen is een lang proces met veel onzekerheden (transferium, waterbus, ov). We kregen hiervoor ter ondersteuning subsidie van de Provincie. Het Bestuurlijk Platform Kinderdijk en het Kernteam functioneren goed. Er wordt constructief samengewerkt. De afstemming en samenwerking met inwoners en molenaars vroeg om verbetering en heeft nu onze aandacht en die van het BPK zoals ook vastgelegd in de Samenwerkingsovereenkomst Kinderdijk. De exploitatie van Kinderdijk is weer op het niveau van voor Corona. De bezoekersaantallen groeien door (2024 + 11%) terwijl de overlast door toeristen daalt.
---	---

Beleids- onderwerp	Ambitie (wat wilden we bereiken)	Status	Verantwoording (Wat hebben we ervoor gedaan)
Arbeids- markt	Verbetering aansluiting van vraag en aanbod van arbeidskrachten in de regio, waarbij we optimaal gebruik maken van ieders mogelijkheden (E.1)	😊 😊 😊	Deelnemen aan het RMT (Regionaal MobiliteitsTeam) AV werkt door (E.1) In 2024 is werkte de arbeidsmarktregio aan de doorontwikkeling van het RMT naar een Regionaal Werkcentrum. Deze hervorming is gestart vanuit de landelijke overheid. In het Regionaal Werkcentrum zijn de diensten van het Leerwerkloket, het Werkgeversservicepunt en het Regionaal Mobiliteitsteam “AV werkt door” gebundeld. Doel is een optimale samenwerking creëren tussen publieke en private partners om mensen te begeleiden naar passend werk of scholing. 2025 is daarbij een transitiejaar. Financieel en inhoudelijk bijdragen aan het i_lab in Gorinchem (E.1) Zowel financieel als inhoudelijk is via de Arbeidsmarktregio bijgedragen aan het i-lab. Door medewerking aan bedrijfsbezoeken van middelbare scholieren aan de gemeentelijke organisatie, het verder bekendmaken van het i-lab en haar activiteiten bij Molenlandse bedrijven en het bijwonen van overleggen en bijeenkomsten. Zo deed bijvoorbeeld een aantal bedrijven mee aan een pilot over lasrobotisering: hoe kun je een lasrobot inzetten bij een beperkte productie? Continueren en herijken van de activiteiten op het gebied van Onderwijs (E.1) In 2024 vonden weer vier techniekroutes plaats en organiseerden we mede de netwerkbijeenkomst voor middelbare scholieren van de Lage Waard en Willem de Zwijger college. Afstemming met andere initiatieven zoals game-on en i-open (door i-lab) is daarbij noodzakelijk om overlap te voorkomen.

		 Vaststellen van beleid voor lokaal eigendom en financiële participatie in grootschalige duurzame energieprojecten. (F.2) Door de windverkenning die afgelopen jaar plaatsvond is dit beleid voorlopig vooruitgeschoven tot er meer duidelijkheid is over het al dan niet inpassen van de windturbines in Molenlanden.
		 Uitvoeren van projecten, acties en diensten die in het Uitvoeringsprogramma (F1 en F2) Duurzaamheid en Klimaat zijn opgenomen, op basis van de vastgestelde RES 1.0, de Transitie-visie warmte Zie hiervoor de aparte verantwoording in een raadsinformatiebrief met bijlagen van 18-12-2024.
		 Faciliteren van lokale initiatieven van inwoners/partners, zonder daarbij de rol van de initiatiefnemer over te nemen. Het verwachte 'duurzaamheids- en CO²-rendement en de mate van bereik onder inwoners' wegen we mee bij ons besluit over het faciliteren van een lokaal initiatief. (F.1) In 2024 zijn verschillende lokale initiatieven gesteund, denk hierbij aan Bles2032 (aardgasvrij Bleskensgraaf in 2032) inclusief de pilot groen gas door mestvergisting, EnerGiessen (initiatief aardgasvrij Giessenburg), verduurzaming van bedrijventerreinen en acties van Stichting Duurzaam Molenlanden. Daarnaast onderhouden we ook contact met partners en initiatiefgroepen die een wens hebben om op enig moment te beginnen met een initiatief.
		 Verduurzamen van (bestaand) gemeentelijk vastgoed. Nieuwe gebouwen worden ten minste energieneutraal en de inrichting voeren we uit met zo veel mogelijk circulaire materialen. (F.3) In 2024 maakten we een verduurzamingsplan voor de meest belangrijke gebouwen in de gemeentelijke vastgoedportefeuille. In 2024 begonnen we met het 'laaghangend fruit': zo vervingen we bijvoorbeeld de huidige verlichting door LED-verlichting. Bij voetbalvereniging Nieuw-Lekkerland plaatsten we een warmtepomp. In 2024 is het gemeentekantoor energieneutraal (ENG) opgeleverd. Bij het inrichten van de buitenruimte stond hergebruik van materialen centraal.
		 Uitreiken van de duurzaamheidsprijs eens in de twee jaar voor duurzame initiatieven uit de Molenlandse samenleving (F.1) In het voorjaar van 2024 stelden we de prijs opnieuw open. Op de sluitingsdatum van 30 september haalden we echter het vereiste minimum aantal van tien inzendingen niet. Ondanks herhaalde oproepen via sociale media, Het Kontakt en benadering van scholen en dorpsoverleggen, bleven we steken op acht inzendingen. In overleg met juryvoorzitter wethouder Jan Lock besloten we dit jaar af te wijken van de formele eisen voor het minimumaantal inzendingen, de juryomvang en de uitsluiting van deelname door gemeentemedewerkers. We vinden het belangrijk om de positieve energie en inzet van de deelnemers niet verloren te laten gaan en ronden daarom de Duurzaamheidsprijs Molenlanden 2024 af zoals gepland. Voor de toekomst overwegen we een nieuwe opzet die inwoners aanmoedigt om inspirerende initiatieven in de spotlight te zetten.

Beleids- onderwerp	Ambitie (wat wilden we bereiken)	Status	Verantwoording (Wat hebben we ervoor gedaan)
Afval en Circulariteit	Aantal kilo's restafval per inwoner te laten dalen van 230 kilo nu naar 100 kilo in 2025. (G.1) Afvalpreventie om afvalproducten te voorkomen. (G.2)		Gemeentelijk beleid schrijven op circulaire economie.(G.2) In 2024 voerden we met verschillende vakteams gesprekken. Om te onderzoeken hoe elk vakgebied een bijdrage kan leveren aan de circulaire economie en een meer circulair Molenlanden. Dit heeft geleid tot een tijdelijk uitvoeringsprogramma met 45 punten waar we in 2025 mee beginnen. Deze punten verwerken we voortaan in het uitvoeringsprogramma duurzaamheid en klimaat. En waar mogelijk borgen we het in andere gemeentelijke stukken.
			Gedragscampagne uitvoeren om de positieve kant van (rest)afval scheiden te laten zien (G.1) De gedragscampagnes die afgelopen jaren zijn opgestart, 'werden in 2024 een standaard proces. De afstemming tussen gemeenten en Waardlanden liep meer gestroomlijnd waardoor we effectiever konden communiceren.
			Uitvoering van Strategienota 2021-2025 “Samen voor een af-valvrije en schone gemeente” (G.1) Verschillende stappen die in de Strategienota staan startte we pas eind 2024 op. In plaats van op 1-1-24 toen het nieuwe beleid van kracht was. Dit heeft te maken met een andere koers van het bestuur in 2024. Dit zorgde voor uitgestelde werkzaamheden die we nu mondjesmaat oppakken.
			Invoering DIFTAR bij alle huisaansluitingen in de gemeente in 2024 (G.1) Op 1-1-24 stapte gemeente Molenlanden over op diftar. Alle stappen van de Strategienota die noodzakelijk waren voor de implementatie zijn gezet en waar mogelijk doorontwikkeld. Wel plaatsten we hier eind 2024 een kanttekening bij. Sinds het nieuwe beleid komen afspraken uit het verleden naar boven waar een mogelijk diftar-lek zit. Dit is een ruimte tussen het beleid en de praktijk. In de praktijk kan het zo zijn dat er in het verleden keuzes zijn gemaakt waardoor bepaalde inwoners wel hun afval kwijt konden, zonder ervoor te hoeven betalen. Denk bijvoorbeeld aan de gele deksels. Dit is niet wenselijk, de vervuiler betaalt immers. Waar nodig doen we daarom aanpassingen.
			In samenwerking met Waardlanden communicatiemiddelen inzetten om bewoners tijdig, correct en volledig te informeren over scheiden van afvalstromen en wat dit precies betekent met betrekking tot Diftar (G.1) Communicatie van Waardlanden en de gemeenten stemden in 2024 meerdere malen af over communicatie. Hier kwamen lijnen uit die we gezamenlijk konden oppakken en per gemeente afzonderlijk. De milieucoaches speelden hierin een rol om meerdere doelgroepen en inwonerscategorieën te bereiken.
			Faciliteren en uitrollen van initiatieven om afvalpreventie te realiseren (G.2) Ondanks er onduidelijkheid is over de zwerfafvalsubsidie voerden we werkzaamheden uit. Deze werkzaamheden ontstonden uit vragen van de samenleving. En uit de aanbevelingen uit de zwerfafvalmonitor die twee keer per jaar uitgevoerd wordt voor Molenlanden. Op deze manier konden we met de beschikbare middelen inzetten op afvalpreventie op hotspots.

Beleids- onderwerp	Ambitie (wat wilden we bereiken)	Status	Verantwoording (Wat hebben we ervoor gedaan)
Klimaat- adaptatie	Versterking van het aantrekkelijke woon- en leefklimaat door klimaatbewust handelen. (H.1)		Groenblauwe Dooradering (GBDA) toepassen en meenemen en verbinden in gemeentelijke projecten op basis van het inrichtingsconvenant die opgesteld wordt voor GBDA (H.1) Voor groenblauwe dooradering is in 2024 flink wat werk verzet. Zo begonnen we binnen de kernen waar we GBDA kunnen toepassen. Het inrichtingsconvenant en de vertaling naar de praktijk zijn in concept klaar. De bestuurlijke accordering liep in het proces van onderlinge afstemming vertraging op. Overigens is in 2024 veel onderzocht, maar nog niet toegepast. Inmiddels is bekend dat versnellingsgelden zijn toegekend voor het realiseren van Groenblauwe Dooradering.
			Inwoners faciliteren en stimuleren om hun eigen leefruimte betaalbaar te vergroenen (H.1) Via communicatie zetten we in 2024 in op hoe inwoners hun eigen leefomgeving kunnen vergroenen en hoe de gemeente dit aanpakt. We stelden, samen met andere collega's van team duurzaamheid, een menukaart op om te laten zien aan dorpsraden/klankbordgroepen. Op deze menukaart staan ook aanbiedingen om hun leefruimte te vergroenen. Ook met de regio Alblasserwaard Vijfheerenlanden onderzochten we hoe we in 2025 als regio inwoners kunnen ondersteunen.
			Uitvoeren van projecten die behoren tot de eerste fase van de uitvoering van de Lokale Adaptatiestrategie en Regionale Adaptatiestrategie (H.1) Voor de Regionale Adaptatiestrategie stelden we in 2024 werkgroepen op om meer vaart te zetten achter de uitvoering. Wel kwam de vraag naar voren of de Regionale Adaptatiestrategie ingehaald is door huidige uitdagingen en kansen en hoe we hierop moeten inspelen als regio. Voor de Lokale Adaptatiestrategie is gekeken hoe we zoveel mogelijk onderdelen kunnen borgen in andere gemeentelijke stukken voor draagvlak bij meerdere vakteams. Alle projecten zijn overigens uitgevoerd.
			Verstrekken van subsidies voor groendaken, conform de vastgestelde subsidieregeling (H.1) In 2024 verlengden we de subsidie voor groendaken tot en met 31 december 2025. Dit betekent dat er genoeg aanvragen zijn geweest in de vorige ronde en er heel wat daken vergroend zijn. In 2024 zijn 25 aanvragen geaccepteerd voor het toepassen van groendaken.
			De Lokale Adaptatie Strategie vertalen naar een uitvoeringsplan (H.1) Eind 2024 begonnen we met een rekenkameronderzoek naar het uitvoeringsprogramma duurzaamheid en klimaat. Dit maakte duidelijk dat een los uitvoeringsplan niet wenselijk is voor een afzonderlijk duurzaamheidsthema. In 2025 komt het onderzoek van de rekenkamer in de raad. Afhankelijk van de raadsvergadering onderzoeken we hoe we de Lokale Adaptatiestrategie verder kunnen verwerken in het uitvoeringsprogramma duurzaamheid en klimaat.

Beleids- onderwerp	Ambitie (wat wilden we bereiken)	Status	Verantwoording (Wat hebben we ervoor gedaan)
Landschap	Regie houden op de ontwikkeling van ons karakteristieke open veenweidelandschap, met het oog op de komende grote ontwikkelingen als energietransitie, bodemdaling, klimaatadaptatie en circulaire landbouw. (I.1)	 	Ontwikkelen en uitvoeren van Gebiedsdeal 5 (I.1) De projecten vanuit Gebiedsdeal 5 voerden we uit en rondden we af. Uitvoering geven aan het uitvoeringsprogramma landschap en landbouw (RMA) (I.1) In samenwerking met gemeente Vijfheerenlanden voerden we het programma landschap en landbouw uit. De RMA is per 1-1-2025 opgeheven. Participeren in het bestuurlijk platform Groene Hart (novex) (I.1) We nemen deel aan het bestuurlijk platform Groene Hart. Met de gemeenten Bodegraven – Reeuwijk, Krimpenerwaard, Vijfheerenlanden en Lopik dienden we in 2024 een aanvraag regiodeal in en informeerden de gemeenteraad hierover. Voortzetten bestuurlijk en ambtelijk overleg noordelijke Drechtsteden (I.1) Bij deze overleggen gaat het erom dat we bij ruimtelijke ontwikkelingen steeds meer rekening houden met aspecten zoals bodem en water. Ook vanuit landelijke ontwikkelingen. Hier gaven we in 2024 invulling aan. Ontwikkelingen rond het gebiedsproces ZH-PLG delen we actief in het netwerk van de noordelijke Drechtsteden. Met het waterschap en de omgevingsdienst inwoners en agrariërs duidelijkheid geven over ruimte voor water. En wat nodig en verantwoordelijkheid is bij de aanleg, beheer en onderhoud van IBA's (Individuele Behandeling van Afvalwater) waarbij de waterkwaliteit belangrijk is. (I.2). Het Rijk bepaalde eind 2022 dat bodem en water sturend moeten zijn bij de inrichting van ons land. Eind oktober 2024 werd dit genuanceerd en werd duidelijk dat we bij ruimtelijke ontwikkelingen rekening moeten houden met de aspecten bodem en water. Ook in Molenlanden wordt rekening gehouden met de aspecten bodem en water bij (ruimtelijke)ontwikkelingen. In 2024 is een onderzoek uitgevoerd naar alternatieve sanitatie. De conclusie uit dit onderzoek is, dat de gemeente samen met het waterschap en de omgevingsdienst naar maatwerkoplossingen gaan zoeken en hier afspraken over gaan maken. Dit gaat in 2025 een vervolg krijgen. We geven uitvoering aan het inrichtingsconvenant Groen Blauw Alblasserwaard – Vijfheerenlanden (I.2). Zie hiervoor de eerder gegeven toelichting onder het kopje klimaatadaptatie.

Effect/resultaatindicatoren

Indicator	Realisatie 2024	NL	Streefwaarde 2024	Bron
Werkloosheidspercentage	2,80%	3,70%		CBS
Netto arbeidsparticipatie	77,1%	73,1%		CBS
Aantal toeristische overnachtingen (2023)	174.747	-	125.000	Eigen adm.

Indicator	Realisatie 2022	Streefwaarde	Bron
Totaal bekend energieverbruik Molenlanden	3825 (TJ) in 2022	3355 TJ in 2030 (20% t.o.v.2018 (4194 TJ))	Klimaatmonitor
Percentage hernieuwbare energie Molenlanden	10,1% (2022)	35% in 2030	Klimaatmonitor (aug 2023)

*1 GJ is gelijk aan 32 m3 aardgas, 1 TJ is 1.000 GJ

*7,5 is gemiddelde uit Nationale Landschapsonquête

Indicator	2024 (gem. rapportcijfer)
Tevredenheid over de fietspaden	6,6
Tevredenheid over de mogelijkheid om te recreëren in de eigen gemeente	6,3
Erkenning van het economisch belang van toerisme	6,7
Ervaren overlast van recreatie en toerisme	6,9

BBV-indicatoren

Indicator	Berekend	MLL	NL
Functiemenging (2022)	Verhouding tussen banen en woningen	52,1	53,8
Bedrijfsvestigingen (2022)	Per 1000 inw 15-64 jr	169,9	174,1
Banen (2022)	Aantal per 1000 inwoners van 15-74 jaar	685,0	825,4

Indicator	Berekend	MLL	NL
Omvang huishoudelijk restafval	Kg per inwoner 2023	175	150
Hernieuwbare elektriciteit	Percentage in 2022	20,7	41

Wat heeft het gekost

Bedragen x € 1.000	Begroting voor wijziging	Begroting na wijziging	Realisatie
A. Lasten	20.661	25.370	23.334
B. Baten	14.855	19.319	18.764
C. Mutaties reserves	611	952	822
Totaal Programma 2	5.195	5.099	3.748

Analyse op hoofdlijnen tussen begroting 2024 na wijziging en de realisatie

Het voordelig saldo op dit programma bedraagt € 1.351.000. Hieronder lichten we de belangrijkste afwijkingen toe die hebben geleid tot dit saldo.

Saldo	Incidenteel of structureel	Toelichting
T31 Economische ontwikkeling € 19.000 N	Incidenteel	Het nadelige verschil van € 19k zit in de raming van de salarislasteren. Dit is feitelijk een doorbelasting vanuit de personeelsbegroting naar dit taakveld.
T32 Fysieke bedrijfsinfrastructuur € 229.000 V	Incidenteel	De grondexploitatie van de 2 ^e fase van het bedrijventerrein in Bleskensgraaf wordt afgesloten met een positief resultaat van € 289k. Het BBV schrijft voor dat er tussentijds winst genomen moet worden op lopende grondexploitaties. Het resultaat van de 1 ^e fase van het bedrijventerrein Bleskensgraaf is nadeliger dan bij de inschatting van vorig jaar. Er wordt daarom in deze jaarrekening een deel van de eerder genomen winst ad € 60k teruggedraaid.
T33 Bedrijfsloket en bedrijfsregelingen € 102.000 V	Incidenteel	Hoewel we het bedrag dat we hier overhouden als incidenteel moeten aanmerken dient ook gezegd te worden dat in het voorgaande jaar ook geld over bleef op dit taakveld. In 2024 heeft vooral een verschuiving plaatsgevonden en heeft de prioriteit vooral gelegen bij het binnenhalen van de Regio Deal. Dit is ten koste gegaan van andere activiteiten.
T34 Economische promotie € 211.000 V	Incidenteel	Voor een aantal activiteiten met name bedrijventerreinen zijn in 2024 subsidies aangevraagd en toegekend die vooraf niet waren begroot, dit levert een voordeel op van € 42k. In de exploitatiebudgetten rondom Kinderdijk bleken een aantal kosten te staan die we juist op taakveld 55 moeten toerekenen. Dit zorgt voor een verschuiving van de lasten wat een in ieder geval voor een voordeel van € 79k op dit taakveld maar juist een nadeel op taakveld 55.

T74 Milieubeheer € 1.208.000 V	Incidenteel	Het grootste verschil werd veroorzaakt door een eenmalige realisatie van de verkoop van panden die onderdeel uitmaken van de woningen in Nieuw-Lekkerland en onder de hoogspanningsmasten staan. Deze panden zijn verkocht en hierop is een eenmalige boekwinst gerealiseerd van € 807k. Deze woningen mogen overigens niet meer als woning worden gebruikt maar wel als bijvoorbeeld een bedrijfspand. Het is echter wel zo dat er nog kosten gemaakt moeten worden voor verdere afhandeling en inrichting openbaar gebied etc. Hiervoor is nog € 268k nodig en worden in 2025 ook daadwerkelijk gemaakt, dit zijn noodzakelijke kosten waar Molenlanden ook een verplichting voor heeft om deze n te komen. We stellen daarom voor om via resultaatbestemming deze middelen beschikbaar te stellen. Deze kunt u terugvinden in het bijgevoegde raadsvoorstel.
	Incidenteel	Voor de nog niet uitgegeven budgetten van de RAS-gelden die in de gemeentelijke exploitatie staan vragen wij deze te mogen overhevelen naar 2025 om verdere uitvoering te geven aan dit project. Dit zorgt op dit taakveld nu voor een afwijking van € 123K.
	Incidenteel	Op de toegerekende salarislasten ontstaat een voordelig verschil van € 91k. Voornamelijk veroorzaakt omdat we een hele krappe bezetting hebben gezet op de functie voor milieubeleid.
	Incidenteel	Voor Klimaat-en energiemiddelen hebben wij extra Rijksmiddelen gekregen waarvoor we ook uitvoering moeten verzorgen. Achteraf is gebleken dat we hiervoor ook eigen-interne-personeelskosten mogen doorbelasten, dit hadden we vooraf niet voorzien maar zorgt wel voor een positief verschil van € 270k.
	Incidenteel	Vanwege de voorgeschreven gedragsregel mogen wij de ontvangen middelen uit de decembercirculaire 2024 van € 72k niet boeken in 2024 maar pas in 2025 wanneer de middelen worden ontvangen. De uitgaven zijn echter al wel geweest. Dit zorgt nu voor een nadeel in 2024 en voor een voordeel in 2025.
	Incidenteel	Via OZHZ krijgen wij het bericht dat er rondom de facturering over het jaar 2023 iets was misgegaan. Het ging hier om een vordering van € 45k die in rekening is gebracht en waar geen rekening mee was gehouden. De Pilot Drukdrainage deel 1 is inmiddels afgerond en eind verantwoording heeft inmiddels ook plaatsgevonden. Uiteindelijk heeft Molenlanden nog recht op een restant van € 44k die we nu als voordeel kunnen meenemen in de jaarrekening over 2024.
T75 Begraafplaatsen € 119.000 N	Incidenteel	Het nadelige verschil werd veroorzaakt door hogere onderhoudskosten van € 23K, een hogere uitgaven op de kapitaallasten van € 60k en er werden minder leges ontvangen dan begroot (€ 20k).

3. Welzijn, Sociaal en Cultuur

Doel is gerealiseerd

Doel is deels gerealiseerd

Doel is niet gerealiseerd

Beleids- onderwerp	Ambitie (wat wilden we bereiken)	Status	Verantwoording (Wat hebben we ervoor gedaan)
Versterken preventie	Meer inwoners van 0 tot 100 hebben een gezonde leefstijl. (A.1)	😊	Pilots uitvoeren om te onderzoeken waar de behoefte ligt voor het sport- en beweegaanbod in de buitenruimte. (A.1, A.2) We zijn gestart met een pilot beweegroute in de kern Nieuw-Lekkerland. Dit krijgt nog een vervolg om te bepalen wat het beste past en in welke kern.
	Meer inwoners bewegen voldoende. (A.1)	😊	Samen met het Molenlandse onderwijs in beeld brengen of intensivering van het bewegingsonderwijs zinvol en/of wenselijk is, waaronder het opnieuw invoeren van een vorm van schoolzwemmen. (A.2) Op bijna alle scholen wordt voldaan aan het vereiste aantal gymuren. Dat is 2x 0.45 uur gymles in de week op aparte momenten. In de werkgroep SCTN (Sport, Cultuur, Techniek en Natuur), een afvaardiging van de scholen, is intensivering van het bewegingsonderwijs besproken. Zij geven aan dat hier geen behoefte aan is. Schoolzwemmen invoeren vraagt een grote investering, omdat er geen overdekt zwembad in Molenlanden is. Voor schoolzwemmen zijn we aangewezen op voorzieningen buiten de gemeentegrenzen inclusief vervoer. Vooralsnog wordt aan het schoolzwemmen geen invulling gegeven.
	Meer jongeren nemen deel aan het sport- en beweegaanbod. (A.1)	😊	Uitvoeren van de aanpak Gezond en Actief Leven Akkoord (A.1). We zetten in op het terugdringen van gezondheidsverschillen, met onder meer aandacht voor mentale gezondheid, overgewicht/obesitas en valpreventie. Ook sturen we op de uitvoering van het Sport- en Preventieakkoord Molenlanden waarbij we voor de jeugd verbinding maken met het onderwijs, Lokaal Educatieve Agenda en NPO- gelden. En we zetten verder in op fitheidstesten en gezonde leefstijl trainingen 18+. (A.1) - In 2024 zijn we gestart met Kind naar Gezond Gewicht; - In 2024 gingen we een samenwerking aan met METS jongerenplatform voor mentale gezondheid (regio ZHZ); - In 2024 gingen we door met de MQ-scan (Motorische Quotient) op de basisscholen.
	Borgen van het platform Samen Actief in Molenlanden (A.1)	😊	Preventie over (en handhaven in samenwerking met Programma 4) alcohol en drugs, voor de groep jongeren 18- en jongvolwassenen (A.1). We gingen door met de uitvoering van Preventie- en Handhavingsplan Alcohol en Drugs 2022-2025. In 2024 deelden we ook weer informatiepakketten NIX18 uit aan ouders met kinderen in groep 8. We gingen door met Helder Op School, we zetten regionale campagnes uit (Goed Gesprek, NIX18), jongerenwerk heeft samen met Youz ambulante inzet gepleegd en we organiseerden een maatwerktraining voor professionals over drugspreventie.
	Kwetsbare kinderen en jongeren zijn eerder in beeld en geholpen. Als we jongeren eerder helpen, neemt het aantal jongeren dat jeugdhulp vanuit de regionale zorgmarkt nodig heeft af. Dat aantal willen we tussen tot 2026 terugdringen met 10%. (A.2)	😊	
	Alle 0-4-jarigen in Molenlanden krijgen een kansrijke start, dit begint		

al bij de zwangerschap. (A.2) Minder mantelzorgers voelen zich overbelast. (A.3) Minder inwoners hebben te maken met huiselijk geweld, kindermishandeling, ouderenmishandeling of met de gevolgen daarvan. (A.4)	 	De lijn van het project Onze Kinderen Nabij voortzetten. Dit werken we verder uit in een nieuw op te stellen notitie jeugd die we in het eerste kwartaal van 2024 opleveren. (A.3) We gingen door met de lijn van 'Onze Kinderen Nabij'. Zoals aangegeven bij de zomernota en najaarsnota 2024 leveren we het implementatieplan hervormingsagenda (vervolg Onze Kinderen Nabij) niet in 2024, maar in 2025 op. Versterken van de inzet en deskundigheid van het Sociaal Team op het voorkomen en beheersen van relatieproblematiek. (A.3, A.4) Hier gaven we invulling aan door de start van een Relatieloket eind 2024. Dit loopt door tot eind 2025. Uitvoeren van de Hervormingsagenda Jeugd (A.3) We werkten in 2024 in de lijn van de Hervormingsagenda Jeugd, zowel regionaal als lokaal. Inclusief onderwijs/BSO, in samenwerking met het onderwijs en opvang, verder vormgeven (A.4). Op de school met de Bijbel Noordeloos & Bleskensgraaf passen we jeugdhulp naar voren toe. We bevorderen hiermee het inclusief onderwijs. Ook gingen we door met de inclusieve BSO. We zetten in op initiatieven voor jonge kinderen in de leeftijd – 9 maanden tot vier jaar die bijdragen aan gezond en veilig opgroeien, door 'Kansrijke Start', 'Voor- en Pré-zorg' en Prenataal huisbezoek. (A.4) • We gingen door met lokale en regionale coalitie Kansrijke Start, we verbeterden de samenwerking medisch/sociaal domein (bijvoorbeeld voor het verhogen van de vaccinatiegraad), met verschillende partners in het sociaal en medisch domein organiseerden we de bijeenkomst 'Stevig Ouderschap'. • We gingen door met Nu Niet Zwanger, Voor- en Prezorg, Prenataal huisbezoek. • We zijn gestart met de Zorgpadentool en boekenkastjes over het ouderschap. Samen met de regiogemeenten werken we aan de uitvoering van het Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming (TSKG) en de ketenaanpak Zorg en Veiligheid. (A.6) In 2024 deden we een onderzoek en dit heeft geleid tot het Lokaal plan van aanpak Toekomstscenario. Hiermee is aangetoond hoe ons Sociaal Team voldoet aan de uitgangspunten uit de Leidraad Werken aan Veiligheid. Dit is één van de pijlers voor het TSKG. Vooruitlopend op de beoogde werkwijze van het TSKG zijn de collega's van het Sociaal Team getraind in de Top3-methodiek. Samen met de betrokken gemeenten en partijen stelden we het projectplan op voor de pilot Samen werken aan Veiligheid 0-100. Het gaat om een proeftuin om op kleine schaal ervaring op te doen met de uitgangspunten uit het TSKG. In 2025 wordt de pilot volgens planning uitgevoerd. De pilot 'welzijn op recept' (WoR) uitrollen over meerdere huisartsenpraktijken. En een regionale samenwerking verder vormgeven (A.5, C.1) In 2024 begonnen we in zeven extra huisartsenpraktijken met WoR. En verwezen in totaal 106 inwoners naar WoR. We stelden een samenwerkingsovereenkomst op met beide huisartsenkoepels in Molenlanden (HenZ en Drechtdokters) en we namen deel aan een regionale bijeenkomst WoR. Structureel maken van welzijns- en jongerenwerk (A.3, A.5) Toelichting: We willen de huidige inzet van het welzijns- en jongerenwerk structureel maken. Dit is inclusief de extra inzet vanuit het versterken van de welzijnsstructuur en de incidentele inzet van Stichting Welzijn
---	--	--

		Molenlanden vanuit één tegen eenzaamheid, motie jongerenontmoetingsplekken en de NPO-middelen. Hiermee geven we invulling aan onze doelstellingen. We realiseerden de ambitie om de inzet van welzijns- en jongerenwerk structureel te maken. Een verdere uitbreiding van het jongerenwerk om meer ambulante werk, ook in de weekenden, te bieden, hebben we uiteindelijk niet gerealiseerd. Er waren onvoldoende middelen beschikbaar om deze uitbreiding mogelijk te maken. ☹️ Uitvoering geven aan de motie 'jongerenontmoetingsplekken' In 2024 realiseerden we drie extra ontmoetingsplekken in Brandwijk, Groot-Ammers en een extra meidengroep in Brandwijk. Een ontmoetingsplek in Ottoland is momenteel in ontwikkeling. In het JOP in Nieuw-Lekkerland loopt op dit moment een pilot voor ontmoetingen met jongeren met autisme. 😊 Sporten en bewegen stimuleren voor iedereen. De notitie Bewust Blijven Bewegen helpt hierbij (A1) In 2024 zijn we gestart met de uitrol van de 4 pijlers: meer Molenlanders in beweging, bewegen in de buitenruimte, verenigingsondersteuning en monitoring en effectmeting. Hiermee stimuleren we de sportdeelname maar dragen ook bij aan bredere doelen zoals op de terreinen van gezondheid, sociale cohesie en participatie. Hier gaan we mee door in 2025 in samenspel met een nieuwe aanbieder voor buurtsportinzet. Deze partner heeft de opdracht om de pijlers verder uit te rollen in Molenlanden. 😊 De Gezonde School-aanpak stimuleren waarbij we ernaar streven dat alle scholen in Molenlanden hieraan meedoen. (A.1) • 9 basisscholen en Yuverta doen actief mee met één of meerdere thema's van de Gezonde School of deden mee aan de actie Fitgaaf; • Integraal Werken aan welvinden in onderwijs: training Youth Mental Health First Aid hebben we ook aan het onderwijs aangeboden, actie trommel zonder rommel en bijeenkomst Saarisnietgek (welbevinden) hebben we uitgevoerd en voor scholen maakten we per thema magazines en menukaarten. ☹️ We bouwen verder aan en promoten het platform Samen Actief in Molenlanden. (A.1) In 2024 ging een werkgroep (onder leiding van Welzijn Molenlanden) aan de slag met het selecteren van de juiste aanbieder met de passende oplossing. Dit heeft nog niet tot een keuze geleid, dat staat op de rol voor 2025. 😊 Doorontwikkelen van het Steunpunt Mantelzorg en extra aandacht voor respijtzorg en werkende en jonge mantelzorgers. (A.3) • Doorontwikkeling Steunpunt Mantelzorg: We bouwden de dag van de mantelzorg als groter evenement uit door een theatervoorstelling. We hielden campagnes in de week van de mantelzorg i.s.m. Bibliotheek AanZet. Naast individuele ondersteuning van mantelzorgers, legden we meer focus op collectieve ondersteuning (d.m.v. trainingen, cursussen etc). En we ontwikkelde nieuw cursusaanbod. • Respijtzorg: Extra onder de aandacht gebracht bij de groep mantelzorgers die aangehaakt zijn bij het Odensehuis. • Werkende mantelzorgers: Inzet op aandacht voor mantelzorg bij partijen als het werkgeversloket, via de ondernemersnieuwsbrief en het ondernemersontbijt. Voor werkende mantelzorgers waren we expliciet beschikbaar voor ondersteuningsvragen buiten kantooruren.
--	--	--

		 	- Jonge mantelzorgers: we voerden een behoeftepeiling uit onder jonge mantelzorgers. We verzorgden een gastles bij de Zorghavo en we hadden meer aandacht voor contacten met scholen en netwerkpartners. We organiseerden activiteiten en besteedden aandacht aan de Week van de Jonge mantelzorger. We bezochten ook jonge mantelzorgers in de Week van de mantelzorg. Doorontwikkelen Odensehuis Molenlanden. (A.5) Het aantal bezoekers groeit gestaag. De nieuwe coördinator zet in op communicatie en begeleiding van vrijwilligers. Inzetten op het verminderen van huiselijk geweld, kindermishandeling en ouderenmishandeling. We werken hiervoor met een lokaal actieteam 'Veilig opgroeien is teamwork' en aan Samenwerkingsafspraken Veilig Oud. (A.6) - Periodiek VOIT-overleg vindt plaats (zowel beleidsmatig als in de uitvoering); - Aandachtsfunctionaris ouderenmishandeling is opgeleid; - Meldcode in Zorgned; - Bijeenkomst ouderenmishandeling heeft plaatsgevonden.
--	--	--	---

Beleids- onderwerp	Ambitie (wat wilden we bereiken)	Status	Verantwoording (Wat hebben we ervoor gedaan)
Verbeteren zelfredzaamheid	We dringen laaggeletterdheid terug waardoor meer inwoners beschikken over voldoende basisvaardigheden. (B.1) We verbeteren de leefbaarheid door een goede spreiding van bibliotheekwerk met een gedifferentieerd aanbod door samenwerking en verbinding met de inwoners en partners. (B.1) Terugdringen van taal- en leesachterstanden bij de jeugd door het stimuleren van een positief leesklimaat en leesbevordering. (B.1)	 	Wmo-voorzieningen toekennen voor langere en/of onbepaalde tijd. Waarbij we inzetten op een integrale werkwijze en het bieden van maatwerk/menselijke maat, vooral als het gaat om hulpvragen van (jonge) gezinnen. (B.3, B.4) In 2024 konden we op grond van de gewijzigde Nadere regels de huishoudelijke ondersteuning en de dagbesteding bij een grote groep Wmo-cliënten voor onbepaalde tijd toekennen. De toegang tot het Sociaal Domein evalueren en aanpassen aan de doelen van de nieuwe Visie Sociaal Domein (A, B, C integraal) In de tweede helft van 2024 deden we onderzoek naar de toekomstbestendigheid en het construct van onze sociale teams. En de brede toegang tot het Sociaal Domein. Dit vanwege onze Visie Sociaal Domein, landelijke eisen en organisatorische ontwikkelingen. Begin 2025 ontvingen we de resultaten daarvan. Actiepunten uit de Lokale Inclusieagenda Molenlanden 2022-2024 (met als basis het VN-verdrag Handicap) verder uitvoeren om te zorgen dat mensen met een beperking mee kunnen doen in de samenleving. (B.6, C.3) We boekten vooruitgang bij de uitvoering van de actiepunten uit de Lokale Inclusieagenda Molenlanden 2022-2024. Er is ingezet op het organiseren van rolstoeltrainingen, de oprichting van de werkgroep voor aangepast sporten, samenwerking met de bouwadviescommissie voor fysieke toegankelijkheid en communicatie. Op gebied van werk&inkomen, wonen en onderwijs&ontwikkeling zijn de actiepunten nog niet of niet volledig gerealiseerd en loopt dit door in 2025.

	Minder inwoners beleven armoede en financiële stress. (B.2) Inwoners kunnen langer zelfstandig wonen. (B.3) Hulp en ondersteuning vanuit de Jeugdwet en de Wet Maatschappelijke Ondersteuning is effectiever en heeft een duurzamer effect. (B.4) Snellere en betere inburgering voor mensen met een migratieachtergrond. (B.5) Onze samenleving is toegankelijker, zowel fysiek als digitaal. (B.6)	😊 Bevorderen van taalvaardigheid door uitrol van het Lokaal actieprogramma aanpak laaggeletterdheid en bibliotheekwerk 0-100. (B.1) Het Lokaal actieprogramma aanpak laaggeletterdheid en bibliotheekwerk 0-100 rolden we uit. Ook hebben we het plan geactualiseerd en opnieuw vastgesteld voor de periode 2024-2027. 😊 Taalvaardigheid bevorderen door diverse cursussen, Taalcafés en Taalhuizen die bibliotheek Aanzet organiseert. In de Taalcafés kan de taal worden geoefend. Taalhuizen verwijzen mensen naar informele en formele opleidingen. (B.1.) • Op dinsdag 23 januari 2024 is de schoolbibliotheek bij Yuverta feestelijk geopend. Hiermee hebben nu alle scholen in Molenlanden een Bibliotheek op School. De eerste resultaten laten zien dat meer kinderen zijn gaan lezen en het leesplezier is toegenomen. • Op vrijdag 9 februari 2024 openden we de verbouwde en vergrote bibliotheek in Arkel met een collectie van Bibliotheek AanZet. • Bibliotheek AanZet organiseerde het hele jaar verschillende cursussen, Taalcafés en Taalhuizen. 😊 Voortzetten extra inzet op armoedebestrijding ter uitvoering van Notitie extra maatregelen bestrijding armoede (B.2) In 2024 is de cursus stress-sensitief werken gegeven aan professionals en vrijwilligers. Daarnaast ondersteunden we initiatieven zoals de buurtkasten en vroegen aandacht voor bewustwording rondom geldzorgen, ook met een brief naar scholen over dit onderwerp. Het aantal aanvragen bij Stichting Anders en het aantal doorverwijzingen naar de sociale raadslieden stijgt merkbaar. Dit geeft aan dat er meer aandacht is voor armoedeproblematiek en dat mensen sneller de weg naar ondersteuning weten te vinden. 😊 Voedselbanken, Schuldhulpmaatje, Stichting Leergeld en andere lokale partners ondersteunen. Daarbij houden we rekening met een extra beroep doen op hun inzet vanwege toenemende armoede en opvang Oekraïners. (B.2) Door het verlenen van de reguliere subsidie hebben we de Voedselbanken en Schuldhulpmaatje financieel ondersteund. Er is geen extra beroep op de gemeente gedaan. Daarnaast organiseerden we in 2024 twee netwerkvondens georganiseerd voor partners die een rol spelen bij de armoedebestrijding. 😊 Uitwerken en uitvoeren notitie extra maatregelen armoedebestrijding samen met lokale partners. (B.2) Door de halfjaarlijkse netwerkbijeenkomsten delen we kennis en versterken we de lokale samenwerking. Dit is een doorlopend proces waarin we de maatregelen verder uitbreiden en verfijnen met focus op laagdrempeligheid en intensievere samenwerking met scholen en kerken. 😊 Onderzoeken van noodzakelijke woonvoorzieningen voor doelgroepen Beschermd Wonen en dak- en thuislozen en het realiseren ervan. Dat doen we via het lokale project 'Huisvesting Kwetsbare Groepen'. (B.3) Na onderzoek hebben we een nieuw bod uitgebracht. Het realiseren van het bod hangt af van beschikbare woningen en draagvlak. Nieuw bod voor HKG: • Tussenvoorziening: 3 • Beschermd Wonen voorziening: 12 • Housing First: 3-4 • Skaeve Huse: 6
--	---	--

		Het onderzoeken en realiseren van sommige woonvoorzieningen voor deze doelgroep uit het oude bod lopen nog steeds door. Denk hierbij aan kamertraining voor jongvolwassenen. ☹️ Voortzetten van het beleid uit het project Onze Kinderen Nabij. Dit werken we verder uit in een nieuw op te stellen notitie jeugd die we in het eerste kwartaal van 2024 opleveren. (B.4) We gingen door met de lijn van 'Onze Kinderen Nabij'. Zoals al aangegeven bij de zomernota en najaarsnota 2024 leveren we het implementatieplan hervormingsagenda (vervolg Onze Kinderen Nabij) niet in 2024, maar in 2025 op. ☹️ Gecontracteerde Wmo-zorgaanbieders actief en structureel betrekken bij de transformatie, innovatie en signalering binnen het sociaal domein. (B.3, B.4) Steeds meer aanbieders beschikken over een app waardoor thuiszorgmedewerkers op eenvoudige wijze eventuele signalen kunnen doorgeven. We deden een pilot met een aantal gecontracteerde Wmo-aanbieders om de signaleringsfunctie verder door te ontwikkelen. Dit krijgt een vervolg in 2025. 😊 Bij inkoop en contractering voor de Wmo inzetten op gekwalificeerde ondersteuning. Monitoring en borging vinden plaats via contractbeheer. (B.3, B.4) De Wmo-contractbeheerder geeft hier structureel aandacht aan in goed overleg met de kwaliteitsmedewerker. We zetten meer in op de fase vóór de feitelijke contractering via oriënterende gesprekken met potentiële partijen. Als het nodig is, kan de Wmo-toezichthouder een precontractuele toets uitvoeren. Na contractering vinden voortgangsgesprekken plaats. 😊 Versterken van de doelmatigheid en de rechtmatigheid van de Wmo-ondersteuning via inkoopprocedures, indicatiestelling en facturering. (B.3, B.4) Het hele proces van inkoop, indicatiestelling en facturering is dankzij doorontwikkelde Wmo-applicaties (ZorgNed en iWmo) een sluitende keten en biedt meerdere momenten waarop we de rechtmatigheid kunnen beoordelen. 😊 Inburgeraars begeleiden door in samenwerking met AVRES en Vluchtelingenwerk te zorgen voor een goede intake. Aan de hand hiervan kunnen we een goede route (Onderwijs, B1 of Z-route) bepalen voor de inburgeraar. Deze route wordt vastgelegd in een persoonlijk inburgeringsplan (PIP) en gemonitord door AVRES (B.5). In 2024 zijn 85 statushouders gehuisvest in 42 woningen. Van de statushouders zijn er 28 aangemeld voor de Zelfredzaamheidsroute, 36 voor de Onderwijsroute en 21 voor de B1-route. Verder is in 2024 een nieuwe aanbesteding geweest voor het aantrekken van een nieuwe taalschool voor de B1- en Zelfredzaamheidsroute.
--	--	---

Beleids- onderwerp	Ambitie (wat wilden we bereiken)	Status	Verantwoording (Wat hebben we ervoor gedaan)
Verbeteren meedoen	Minder inwoners ervaren eenzaamheid. (C.1)	😊	Verder uitrollen van de Motie Respect: Naast de (basis) antidiscriminatievoorziening van Radar zetten we ook in op preventie in de vorm van trainingen over inclusie en diversiteit. (C3) We deden mee aan een landelijke campagne van Radar door campagne materiaal te gebruiken om Antidiscriminatie.nl (ADV) meer bekendheid te geven. We organiseerden de training 'cultuursensitief en inclusief werken' binnen de organisatie voor vakteam Communicatie en HR en voor geïnteresseerde collega's staat de training in de Leertuin. Doel van de training is om kennis en bewustzijn te vergroten over discriminatie en vooroordelen.
	Meer inwoners werken naar vermogen en nemen deel aan activiteiten. (C.2)		
	Onze samenleving is inclusiever. (C3)	😊	Mogelijkheden voor ontwikkeling van nieuwe lokale participatieprojecten benutten zoals een sociale moestuin. (C.5) In 2024 verstrekten we een subsidie voor de voortzetting van de locatie van De Gezel op Gelkenes. Op die locatie leert een doelgroep met grote afstand tot de arbeidsmarkt en zware problematiek een ambacht en we bieden activiteiten en proactieve begeleiding.
	Cultuur is van iedereen en voor iedereen. En cultuur zorgt voor meer betrokkenheid tussen inwoners en bij onze dorpen. (C.4)	😐	Via Avres het Ambitiefonds inzetten om de doelen van Avres en de lokale participatiedoelen dichterbij te brengen. (C.2) Het Ambitiefonds wordt ingezet voor onderzoek naar de mogelijkheden om de succesvolle aanpak van "Jij bent in Beeld" te versterken en te verbreden in het werkgebied van Avres. En daarbij het vergroten van de samenwerking met en deelname door Avres. Er is voortgang, maar er zijn nog geen concrete resultaten.
		😊	Uitvoeren van het actieplan eenzaamheid. (C.1) Stichting Welzijn Molenlanden voert het actieplan eenzaamheid uit. Dit doen zij als uitvoeringsorganisatie. Zo hebben zij aandacht gevraagd voor eenzaamheid tijdens de Week van de Eenzaamheid. En zij hebben ontmoetingsplekken opgezet die bijdragen aan het verminderen van eenzaamheid, zowel voor ouderen als jongeren. In dit proces hebben we ook samenwerking gezocht met andere projecten zoals armoedebestrijding, jongerenwerk en welzijn. Want deze thema's hebben direct raakvlakken met eenzaamheid. Hoewel het effect moeilijk meetbaar is, zien we positieve opkomsten bij ontmoetingen voor ouderen, zoals bij de Huizen van de Waard en voor jongeren op de ontmoetingsplekken.
		😊	Voortzetten lokaal participatieproject 'Jij bent in beeld'. (C.2) Het traject "Jij bent in Beeld" hebben we succesvol voortgezet.
		😐	Verbreding en versterking van lokale participatie- en ontwikkelmogelijkheden door ondersteunen en verbinden van maatschappelijke initiatieven. Bijvoorbeeld via een sociale moestuin en lokale partners zoals Avres. Maar ook via bedrijven en middenstanders, bijvoorbeeld door een lokaal ontwikkelbedrijf en welzijnsvoorzieningen. (C.2) Via het Ambitiefonds van Avres werd in 2024 mede onderzocht of in de omgeving van Nieuw-Lekkerland een aantal voorzieningen gebundeld en uitgewerkt kunnen worden tot een ontwikkellocatie voor begeleid en beschut werk. Dat is mede afhankelijk van de mogelijkheden en inzet van eventuele partners. Dit onderzoek loopt door in 2025.
			Extra inzet op dienstverlening en ondersteuning dicht bij de inwoners en de lokale netwerken richting Avres.

		 In 2024 maakten we met Avres afspraken over één aanspreekpunt van Avres per Sociaal Team. Hij/ zij neemt ook deel en kan direct opschalen binnen Avres bij urgente of afwijkende casussen.
		 Voortzetten wachtlijstbanen Nieuw Beschut. (C.2) (Uitvoeren van nazorg voor ex-gedetineerden door het Veiligheidshuis. (C.3) In 2024 is Avres doorgedaan met deze voorziening.
		 Bestaand beleid (motie Respect in Molenlanden) voortzetten en verbreden naar meer exclusiviteit, waarin ook aandacht is voor diversiteit. Omdat de samenleving steeds diverser wordt en meer inwoners met verschillende culturele achtergronden in Molenlanden wonen. We betrekken partners en ondersteunen initiatieven die bijdragen aan brede inclusie. (C.3) In samenwerking met de Respectfoundation en MC Forte is de week van Respect georganiseerd. In deze week vroegen we extra aandacht voor Respect en zijn verschillende gastsprekers op basisscholen ontvangen om inclusie en diversiteit zichtbaarder te maken. Bij deze gesprekken waren ook Jong Molenlanden en Giga betrokken. Op Coming Out Day heeft de wethouder de regenboogvlag gehesen en via social media is Coming Out Day onder de aandacht gebracht.
		 We stellen samen met onze inwoners, partners en stakeholders een cultuurvisie op basis van het vastgestelde kaderstellende beleid door de raad. Dit met als doel een uitvoeringsagenda te ontwikkelen. De visie is gebaseerd op de pijlers erfgoed (monumenten, immaterieel), kunsten, musea, cultuureducatie en -participatie, archeologie en bibliotheken. We zetten cultuurtoerisme in om de pijlers in stand te houden (C.4) In 2024 voerden we de acties uit, die ingepland stonden in de uitvoeringsagenda. Zo is onder andere het museumbeleid opgesteld (definitief vastgesteld in februari 2025), regionaal bestuurlijk overleg cultuur opgestart, de Brede Combinatieregeling verlengd en we maakten een start met het onderzoek naar het mogelijk ontwikkelen van een initiatievenpot voor eigenaren van monumenten. Via een raadsinformatiebrief informeerden we de raad over de complete stand van zaken.

Beleids- onderwerp	Ambitie (wat wilden we bereiken)	Status	Verantwoording (Wat hebben we ervoor gedaan)
Doorontwikkelen stads- en dorpsgericht werken	We werken dorps- en stadsgericht waardoor we de betrokkenheid, inzet en autonomie van onze samenleving versterken. (D.1) Medewerkers kennen de ondernemers en inwoners, de Molenlandse samenleving en zijn hierbij betrokken. (D.2)		Vanuit het traject 'meten van participatie' inspelen op de behoeften van de samenleving en organisatie. (D.1) Op basis van de uitkomsten en inzichten hebben we processen aangepast en ingezet op het eerder aanhaken van de samenleving en de verbinders.
			We actualiseren de visie op stads- en dorpsgericht werken (D.2) In 2024 actualiseerden we de visie op stads- en dorpsgericht werken.
			Ontwikkelen van een doorgaande leerlijn voor medewerkers door advies en consultatie op maat. (D.1) Nieuwe collega's beginnen met een workshop Molenlandse Manier en krijgen informatie over kerngericht werken. Verder organiseerden we verschillende kernsessies.
			Overleggen vaker in de kernen plannen, waardoor onze zichtbaarheid toeneemt. (D.2) We sluiten zoveel mogelijk aan bij inwonersbijeenkomsten, (kern)overleggen en activiteiten waar we inwoners kunnen ontmoeten. Zo waren we in 2024 onder andere aanwezig op de Fokveedag in Hoornaar, de inspiratieavond voor vrijwilligers in Ottoland, de Molenmarkt Kinderdijk, de spreekuren met de wethouders, de informatiebijeenkomst entreegebied Kinderdijk en veel andere bijeenkomsten. Medewerkers worden gestimuleerd om mee naar de inwoners te gaan voor persoonlijk contact of het bespreken van vragen die in de kernen spelen. Voorbeelden zijn de verkeersdeskundige ter plaatse laten kijken naar verkeerssituaties en overleggen over de duurzaamheidsdoelstellingen in de kernen.
			Metten hoe de gemeente scoort als het gaat om betrekken en inspelen op de behoefte van inwoners. (D.2) We hebben de meting uitgevoerd en de uitkomsten gepresenteerd aan de gemeenteraad op 11 juni 2024.
			Onze partners helpen om bij gemeentelijke projecten op de Molenlandse manier te communiceren. (D.2) Bij gemeentelijke projecten adviseren en inspireren we onze partners (intern en extern) om op de Molenlandse Manier te communiceren.
			Ontmoetingen met inwoners organiseren. Bijvoorbeeld over initiatieven, sociale en ruimtelijke vraagstukken. De ontmoetingen worden zoveel mogelijk bij de inwoner thuis of bij de inwoner in de buurt/kern gehouden (D3) In 2024 organiseerden we verschillende ontmoetingen met inwoners over initiatieven en sociale- of ruimtelijke vraagstukken. Voorbeelden: Dorpsapp, Dorpsavond Giessen-Oudekerk en Stichting Julianapark Groot-Amers. Deze bijeenkomsten waren bij de inwoners thuis of in hun buurt/kern. Daarnaast werken we regelmatig in de dorpshuizen/dorpskamers.

Effect/resultaatindicatoren

Indicator	Realisatie	Streefwaarde 2024	Bron
Aantal inwoners 19+ met gezonde leefstijl neemt toe	45% (2023)	51%	Gezondheidsmonitor
Aantal mensen met ervaren eenzaamheid	46% (2022 na corona)	27%	Gezondheidsmonitor
Aantal verwijzingen vanuit de huisarts naar specifieke jeugdhulp	388 (2023)	400 (afhankelijk van totaal)	Service organisatie Zuid-Holland Zuid
Verhouding aantal verwijzingen naar specifieke jeugdhulp	Van totaal: 38 % medisch verwijzers 37% jeugdteam	Van totaal: 37 % medisch verwijzers 37% jeugdteam	
% van alle mantelzorgers dat overbelasting ervaart	19% (2022 na corona)	12 %	Gezondheidsmonitor
Aantal gerealiseerde woon-zorg initiatieven	1	1	Intern
Deelnemers participatieprojecten ervaren een vergroting van hun participatiemogelijkheden en basisvaardigheden.	respondenten evaluatie training (2024): 57% zeer positief 33% positief tot zeer positief 10% redelijk positief	?	Kwalitatief onderzoek
Aantal deelnemers met uitstroom naar passende plaats	65% van de deelnemers (2024)	?	Philadelphia
% Inwoners dat voldoet aan de beweegrichtlijnen	46% (2023)	52%	Gezondheidsraad
% Inwoners dat wekelijks sport	45% (2023)	51%	Gezondheidsraad

Indicator	2024 (gem. rapportcijfer)
Hecht waarde aan cultuuraanbod	6,0
Tevredenheid over het cultuuraanbod	5,6

BBV-indicatoren

Indicator	Berekend	MLL	NL
Percentage niet sporters	Inw. 18+ 2022	50,5	46,4
Absoluut verzuim	Per 1000 inw. 5-18 jr. 2023	2,6	6,3
Relatief verzuim	Per 1000 inw. 5-18 jr. 2023	8	27
Vroegtijdige schoolverlaters. VO/MBO zonder startkwalificatie	Percentage leerlingen 12-23 jr. 2023	1,6%	2,4%
Achterstand kinderen in uitkeringsgezin	Percentage kinderen 2023	2%	6%
Achterstand Werkloze jongeren	Percentage jongeren 2023	1%	2%
Arbeidsparticipatie	Percentage werkenden t.o.v. beroepsbevolking 2023	77,1%	73,1%
Personen met een bijstandsuitkering	Per 10.000 inw. 2024	124,3	343,6
Lopende re-integratie-voorziening	Per 10.000 inw 15-64 jr. 2022	132,4	197,7
Jongeren met jeugdhulp	Percentage alle jongeren tot 18 jr. 2024	10,9%	11,5%
Jongeren met jeugdbescherming	Percentage alle jongeren tot 18 jr. 2019	0,8%	0,9%
Jongeren met delict voor de rechter	Percentage jongeren 12-21 jarigen 2023	1%	1%
Jongeren met jeugdreclassering	Percentage jongeren 12-21 jr. 2023	0,1%	0,3%
Cliënten met maatwerk-arrangement WMO	Per 10.000 inwoners - 2023	530	650

Bron: www.waarstaatjegemeente.nl

Wat heeft het gekost

<i>Bedragen x € 1.000</i>	Begroting voor wijziging	Begroting na wijziging	Realisatie
A. Lasten	50.036	60.832	58.827
B. Baten	10.758	17.976	19.546
C. Mutaties reserves	386	3.673	3.499
Totaal Programma 3	38.892	39.183	35.782

Analyse op hoofdlijnen tussen begroting 2024 na wijziging en de realisatie

Het voordelig saldo op dit programma bedraagt € 3.401.000. Hieronder lichten we de belangrijkste afwijkingen toe die hebben geleid tot dit saldo.

Saldo	Incidenteel of structureel	Toelichting
T41 Openbaar basisonderwijs € 0	Incidenteel	Op dit taakveld zijn er geen afwijkingen.
T43 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken € 50.000 N	Incidenteel	Er is een leadersubsidie van € 50k (V) ontvangen voor 'GroenSchoolpleinOnderwijs' waar in de begroting geen rekening mee was gehouden.
	Incidenteel	Bij de Najaarsnota is een lagere inschatting gemaakt van de verwachte kosten voor het leerlingenvervoer met een nadeel van € 82k tot gevolg.
	Incidenteel	De bijdrage aan DG&J voor Lokaal onderwijsbeleid was € 26k (N) hoger dan begroot.
T51 Sportbeleid en activering € 444.000 V	Incidenteel	Vanaf 2019 is de BTW op sport vrijgesteld. Dit betekent ook dat we geen BTW op de kosten voor sport kunnen terugvragen. Ter compensatie heeft het Rijk een subsidieregeling ingevoerd waar gemeenten een deel kunnen terugvragen. Deze regeling heeft een plafond en wordt naar rato van de ingediende aanvragen verdeeld. Achteraf blijkt dat er over 2023 minder is aangevraagd waardoor wij, in tegenstelling tot de eerste vier jaar van deze regeling, onze volledige claim uitbetaald kregen. Dit betekent een voordeel van € 462k.
	Incidenteel	Een nadeel van € 22k betreft de kapitaallasten (rente) die niet is begroot.
T53 Cultuurpresentatie, -productie, -participatie € 3.000 V	Incidenteel	Op dit taakveld hebben zich geen grote afwijkingen voorgedaan.
T54 Musea € 12.000 N	Incidenteel	Op dit taakveld hebben zich geen grote afwijkingen voorgedaan.
T55 Cultureel erfgoed € 181.000 N	Incidenteel	Op salariskosten is een voordeel van € 33k ontstaan. In de uitgebreide toelichting op de salarissen die is opgenomen in de paragraaf bedrijfsvoering zijn de afwijkingen op concernniveau te zien die verband houden met alle wijzigingen binnen de salarislasten.
		Binnen dit taakveld wordt een nadelig bedrag van € 79k veroorzaakt en dat bij taakveld 34 een voordeel oplevert, per saldo heeft dit geen effect.

		In 2024 realiseren we voor 'Werelderfgoed Kinderdijk' een nadeel van afgerond € 80K. Dit werd veroorzaakt door iets lagere legesinkomsten, een afrekening uit 2023 van het verrekening mechanisme Kinderdijk en door een correctie van 2023 voor het visitor management van € 40k. Op dit taakveld is een nadeel op verzekeringskosten ad. € 44k. Dit komt door de splitsing van de afrekening en levert op diverse andere taakvelden een voordelig verschil. Gesaldeerd levert het een klein saldo op welke benoemd is op taakveld 0.8.
T56 Media € 4.000 V	Incidenteel	Op dit taakveld hebben zich geen grote afwijkingen voorgedaan.
T61 Samenkracht en burgerparticipatie € 684.000 V	Incidenteel	Om de reserve voor de dorpsraden op peil te houden was een dotatie nodig van 20k (N).
	Incidenteel	Een medewerker is in dienst getreden waardoor een overschot op ingeleend personeel van € 24k is ontstaan.
	Incidenteel	De uitgaven voor Eenzaamheid waren lager dan geraamd; voordeel van € 47k.
	Incidenteel	Er is een voordeel van € 26k gerealiseerd met betrekking tot de kosten voor Ouderenwerk.
	Incidenteel	Een deel van de subsidie voor Jong JGZ en Limonadebrigade kon gedekt worden uit de beschikbaar gestelde middelen van SpUk GALA. Hier was geen rekening mee gehouden. Dit geeft een voordeel van € 35k.
	Incidenteel	Er was minder vraag naar het inrichten van inclusieve Buitenschoolse opvang (BSO), waardoor er een voordeel van € 25k is gerealiseerd.
	Incidenteel	In de Najaarsnota is geen rekening gehouden met de ontvangsten van het Rijk ter dekking van de uitvoeringskosten van Avres voor mensen met een migratie achtergrond (Inburgering). Tijdens de controleperiode is gebleken dat, in tegenstelling tot eerdere berichten, dit wel toegestaan is. Hierdoor is er een voordeel van € 230k ontstaan.
	Incidenteel	Een onderdeel van dit taakveld is de opvang van ontheemden uit de Oekraïne. De kosten voor de investering van de locatie in Waal zijn voor een deel bekostigd door het Rijk. Het niet vergoede deel van € 1,8 miljoen is ten laste van de algemene reserve gebracht. Voor de exploitatie krijgen we een hogere vergoeding dan wat het heeft gekost. Hierop hebben we in 2024 een voordeel behaald van € 580k. Voorzichtigheidshalve hebben we in de (gewijzigde) begroting geen rekening gehouden met een financieel resultaat. De ontvangen Rijksvergoeding over 2023 was € 100k lager dan waar rekening mee gehouden

	Incidenteel	was. Eerder hadden we aan een groter voordeel gedacht, maar de kosten voor beveiliging en de vergoeding voor de particuliere opvang zorgden voor een lager voordeel.
	Incidenteel	Doordat de energiekosten meevielen en de huurcontracten zijn herzien met marktconforme huur (zoals vastgesteld in het accommodatiebeleid) is er een voordeel van € 44k bij de dorpshuizen, kinderopvang en jeugdhonken.
	Incidenteel	Op salariskosten is een nadeel van € 180k ontstaan. In de uitgebreide toelichting op de salarissen die is opgenomen in de paragraaf bedrijfsvoering zijn de afwijkingen op concernniveau te zien die verband houden met alle wijzigingen binnen de salarislasteren.
	Incidenteel	Het restant nadeel wordt door meerdere kleine voor- en nadelen veroorzaakt.
T62 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen € 196.000 V	Incidenteel	Het budget voor diverse kosten voor het Sociaal Team is voor € 14k niet benut en de subsidie voor het relatiesprekkuur was € 13k lager dan vooraf begroot. Totaal € 27k (V).
	Incidenteel	De vaststelling van de in 2023 beschikbaar gestelde middelen voor gesubsidieerde activiteiten leverde een voordeel op van € 101k (V).
	Incidenteel	Op salariskosten is een voordeel van € 12k ontstaan. In de uitgebreide toelichting op de salarissen die is opgenomen in de paragraaf bedrijfsvoering zijn de afwijkingen op concernniveau te zien die verband houden met alle wijzigingen binnen de salarislasteren.
	Incidenteel	De energielasten voor de huisvesting van het sociaal team waren € 17k lager.
T63 Inkomensregelingen € 279.000 V	Incidenteel	Per saldo waren de kosten voor de Wet Participatie € 14k lager dan begroot. Daarnaast ontvingen we van Avres € 310k (V) voor het resultaat van 2023.
	Incidenteel	Er was in de begroting geen rekening gehouden met de uitgaven voor energietoelage gerelateerde uitkeringen € 78k (N). Burgers konden nog tot en met 1 juli 2024 een beroep doen op deze regeling nadat het Rijk deze in 2023 verlengd had.
	Incidenteel	Een voordelig resultaat van € 46k wordt veroorzaakt op de uitgaven van het Molenlands Ondersteuningsfonds omdat er een verschil zit tussen de geprognosticeerde uitname bij de Najaarsnota en de uiteindelijke realisatie in de jaarrekening. Dit bedrag is zichtbaar in het overzicht van over te hevelen middelen.
T64 WSW en beschut werk € 18.000 V	Incidenteel	Op dit taakveld hebben zich geen grote afwijkingen voorgedaan.

T65 Arbeidsparticipatie € 12.000 V	Incidenteel	Op dit taakveld hebben zich geen grote afwijkingen voorgedaan.
T66 Maatwerkvoorzieningen (WMO) € 440.000 N	Incidenteel	Voor de woonvoorzieningen is het lastig om vooraf in te schatten wat de kosten zullen zijn, in 2024 viel dit € 80k hoger uit dan geraamd (N).
	Incidenteel	Door meer gereden ritten waren de ritkosten voor de Molenhopper € 44k hoger (N).
	Incidenteel	Op salariskosten is een nadeel van € 349k ontstaan. In de uitgebreide toelichting op de salarissen die is opgenomen in de paragraaf bedrijfsvoering zijn de afwijkingen op concernniveau te zien die verband houden met alle wijzigingen binnen de salarislasteren.
T671 Maatwerkdienstverlening 18+ (WMO) € 13.000 N	Incidenteel	Als gevolg van personeelstekorten bij aanbieders van Huishoudelijke Ondersteuning was er een wachtlijst voor cliënten. Hierdoor zijn er minder uitgaven geweest waardoor er een voordeel van € 48k ontstond.
	Incidenteel	Door een toename van het aantal cliënten waren de uitgaven voor Individuele Begeleiding € 54k hoger (N).
T672 Maatwerkdienstverlening 18- (jeugdhulp zonder verblijf) € 661.000 V	Incidenteel	De budgetten voor de Service Organisatie Jeugd (SOJ) zijn geraamd op basis van de initiële begroting van de SOJ. Deze zijn vervolgens bij de Najaarsnota aangepast op basis van inzichten die volgden uit de rapportages van de SOJ. De uiteindelijke kosten zijn € 1.295k lager (verschillende onderdelen komen terug op taakvelden 672, 673, 674, 681 en 682) dan de aangepaste geraamde budgetten (V). Dat wordt voornamelijk veroorzaakt door: woonplaatsbeginsel, lagere uitvoeringskosten door deels het niet in kunnen vullen van vacatures en besparingen op ICT, het project Onze Kinderen Nabij, lagere rente en daling van zware zorg onder deze groep jongeren.
	Incidenteel	Op taakveld 672 is er een voordeel op de uitvoeringskosten van € 74k, een voordeel van € 114k op jeugdhulpbegeleiding, lagere kosten van € 272k voor jeugdhulp behandeling, hogere kosten van € 112k jeugdhulp zonder verblijf en een voordeel van € 28k op jeugdhulp dagbesteding.
	Incidenteel	Op salariskosten is een voordeel van € 281k ontstaan. In de uitgebreide toelichting op de salarissen die is opgenomen in de paragraaf bedrijfsvoering zijn de afwijkingen op concernniveau te zien die verband houden met alle wijzigingen binnen de salarislasteren.
T673 Maatwerkdienstverlening 18- (jeugdhulp verblijf (pleegzorg, gezinsgericht en overig) € 551.000 V	Incidenteel	De specialistische hulp wordt via de SOJ ingekocht en verantwoord op dit taakveld. Er is een voordeel van € 45k op pleegzorg, € 105k op gezinsgericht en door een forse daling van jeugdigen met verblijf een voordeel van € 400k.

T674 Maatwerkdienstverlening 18- (jeugdhulpbehandeling, GGZ, Crisis en gesloten plaatsing) € 259.000 V	Incidenteel	De specialistische hulp wordt via de SOJ ingekocht en verantwoord op dit taakveld. De toelichting op taakveld 672 met name over de het uitblijven van zware zorg onder deze groep jongeren is op dit taakveld van toepassing (jeugdbehandeling GGZ € 203k en jeugdhulp crisis € 56k).
T681 Beschermd Wonen € 748.000 V	Incidenteel	De eindafrekening van Beschermd Wonen bedroeg 676k (V). In de najaarsnota was rekening gehouden met een voorlopige afrekening van 75% van het verwachte jaarresultaat.
	Incidenteel	Op salariskosten is een voordeel van € 74k. In de uitgebreide toelichting op de salarissen die is opgenomen in de paragraaf bedrijfsvoering zijn de afwijkingen op concernniveau te zien die verband houden met alle wijzigingen binnen de salarislasteren.
T682 Geëscaleerde zorg 18- € 115.000 V	Incidenteel	De specialistische hulp wordt via de SOJ ingekocht en verantwoord op dit taakveld. De toelichting op taakveld 672 is ook van toepassing op deze specialistische hulp, waaronder jeugdbescherming € 76k en jeugdreclassering € 33k (V).
T71 Volksgezondheid € 123.000 V	Incidenteel	De bijdrage aan de Dienst Gezondheid en Jeugd is € 112k lager, voornamelijk is er een voordeel op gebied van jeugdgezondheidszorg (€ 95k).
	Incidenteel	Op salariskosten is een voordeel van € 21k. In de uitgebreide toelichting op de salarissen die is opgenomen in de paragraaf bedrijfsvoering zijn de afwijkingen op concernniveau te zien die verband houden met alle wijzigingen binnen de salarislasteren.

4. Bestuur, Veiligheid en Dienstverlening

Doel is gerealiseerd

Doel is deels gerealiseerd

Doel is niet gerealiseerd

Beleids- onderwerp	Ambitie (wat wilden we bereiken)	Status	Verantwoording (Wat hebben we ervoor gedaan)
Bestuur	Een leidende rol in de regio innemen. (A.1) Het Molenlandse geluid sterker door laten klinken richting provincie, waterschap, het rijk en in Brussel. Daarmee willen we kansen pakken of beperkingen wegnemen. (A.2) Een sterke rol innemen binnen de gemeenschappelijke regelingen. Ook gericht op het, tot een minimum, beperken van (financiële) risico's. (A.3) Kansen benutten op inhoudelijke thema's door eigen middelen in te zetten als hefboom voor bekostiging. (A.4) Goede afstemming van bestuurlijke ambities met ambities,	😊 😊 😊 😊 😊	Voortzetten en verder uitbouwen van initiërende en leidende rol op belangrijke gemeente overstijgende opgaven, zoals agrarische economie en landschap (A.1) Het voortzetten en verder uitbouwen van onze regionale positie heeft geleid tot nieuwe samenwerkingsverbanden en versterkte samenwerkingsverbanden binnen het bestuurlijk platform Het Groene Hart. De gemeente Molenlanden vertegenwoordigt in dit samenwerkingsverband de gemeenten vallen binnen de regio de Waarden (Gorinchem, Hardinxveld-Giessendam, Papendrecht, Sliedrecht en Alblasserdam) Implementeren van uitkomsten uit onderzoek toekomst samenwerking Regio AV (A1 en A2) De GR Regio AV is in 2024 opgeheven. Daarbij is ook besloten om met elkaar te blijven samenwerken in het zogeheten Regioplatform. Regionale afstemming en inzet voor het versterken van onze lobbykracht onder andere ten aanzien van de ruimtelijke puzzel. (A.2) Voor de ruimtelijke puzzel hebben we goede afstemming met de buurgemeenten en sluiten aan bij verschillende tafels waar we het gesprek voeren over ontwikkelingen en uitdagingen. We hebben daarmee een basis gelegd om de komende jaren op door te ontwikkelen en daar waar mogelijk onze lobbykracht te versterken. Uitvoering geven aan acties zoals opgenomen in de in 2021 vastgestelde Nota Verbonden Partijen. Onder meer het verder ontwikkelen van het werken met de Verbonden Partijen Commissie (zie de Paragraaf Verbonden Partijen). (A.3) We gaven uitvoering aan de acties. Sommige acties zijn afgerond en andere acties hebben geleid op het karakter van de actie, blijvend aandacht nodig. Hierover informeerden we de raad via een raadsinformatiebrief van 9 april 2024. Verder informeerden we de raad over de planning van de evaluatie van de Nota (brief van 1 oktober). Deelnemen in Regio Deal Groene Hart als deze (onder voorbehoud uitkomst verkenning) wordt opgezet. (A.4) Het voorstel Regio Deal De Fundamentele Waarde(n) van het Groene Hart ontving een toekenning vanuit het Rijk van 18 miljoen. In 2025 starten we met het dealmakingsproces om vervolgens te beginnen aan een programma met de looptijd van 5 jaar.

activiteiten, wensen en energie van onze dorpen en stad. (A.5) Vergroten van betrokkenheid bij en draagvlak voor de lokale politiek en politieke processen. (A.6) De inhoud van de bestuurlijke voorstellen is van hoge kwaliteit en rijp voor besluitvorming. (A.7) Een goede verbinding tussen de raad en de gemeenschap. (A.8) Een krachtige en rolvaste raad met een transparant en democratisch besluitvormingsproces. (A.9)	😊 😊 😊	Uitvoering geven aan rol wettelijke vertegenwoordiger inzake deelname aan LEADER Alblasserwaard (Europees subsidieprogramma voor plattelandsontwikkelingen) 2023-2027. (A.4) Leader is een Europees subsidieprogramma waarbij de Lokale Ontwikkelingsstrategie (LOS) centraal staat. De LOS is een plan wat de regio zelf heeft gemaakt. Wij gaven uitvoering aan het penvoerderschap van Leader. Dan doen we ook namens andere gemeenten in de Alblasserwaard. We organiseerden inspiratieavonden om bekendheid te geven aan het programma Leader Alblasserwaard. Inmiddels hebben we de eerste projectaanvragen ontvangen en de lokale actiegroep waar we als gemeente onderdeel van zijn, heeft deze aanvragen beoordeeld. Het Samenlevingsprogramma zal worden doorgezet als instrument. Op deze wijze kunnen we onder de noemer samenlevingsprogramma peilen wat er speelt in de kernen. Hierdoor zijn we in staat de verbinding met inwoners, ondernemers, verenigingen, kerken en andere samenwerkingspartners te versterken (A.5) Dit onderdeel stond nog in de Begroting 2024, maar is in 2023 al volledig afgerond. Uitvoering geven aan de vijf speerpunten van het vastgestelde raads- en griffieplan 2023-2024: (1) Aansluiting representatieve democratie op de lokale samenleving, (2) Positionering van de raad in de regio en in Verbonden Partijen, (3) Continuering van het collectief leertraject (4) Werken aan een weerbare raad (integriteit, ondermijning, agressie) en (5) Intensivering van raadscommunicatie (A.6) De uitvoering van deze speerpunten is naar tevredenheid van de raad opgepakt en hierover informeerden we de raad via een raadsinformatiebrief van 26 november 2024.
--	----------------------------	--

Beleids- onderwerp	Ambitie (wat wilden we bereiken)	Status	Verantwoording (Wat hebben we ervoor gedaan)
Openbare orde en veiligheid	Een veilige gemeente blijven. En ervoor zorgen dat inwoners dat ook zo ervaren. (B.1)	😊	Tijdens de thema-avond Veiligheid op 12 december 2024 informeerden we de raad over de onderwerpen binnen Openbare Orde & Veiligheid in een jaaroverzicht. De gemeenteraad ontving het jaaroverzicht ook in een RIB. De regionale gemeentelijke crisisorganisatie verder doorontwikkelen. (B.1) Het doel van de doorontwikkeling is verdere verbetering van de kwaliteit van bevolkingszorg en crisisorganisatie. Dit bereiken we onder andere door de voorbereiding op rampen en crisis als gemeenten en VRZHZ gezamenlijk vorm te geven. Dit is een continue proces. Bevolkingszorg van de VRZHZ heeft in 2024 een jaarplan opgesteld voor het jaar 2025. Hierin staat welke taken bij welke werkgroepen horen.

		 De beschikbaarheid en betrokkenheid van de crisisfunctionarissen beter borgen. De VRZHZ stelde een notitie op waarin aanbevelingen staan om de bemensing van functies in de crisisorganisatie te verbeteren en te borgen. Wij hebben de intentie om onze crisisorganisatie in 2025 op orde te krijgen.
		 De crisisorganisatie en de reguliere organisatie beter op elkaar aan laten sluiten in het kader van de nafase. Vanuit de VRZHZ was in 2024 de werkgroep (preparatie) Nafase actief. Deze werkgroep is gestart met een implementatieplan. Aan de hand van de landelijke ontwikkelingen en ervaringen/lessen uit eerdere incidenten is de handreiking nafase en plan van aanpak nafase geactualiseerd. Hieraan gekoppeld zijn nieuwe taakkaarten gemaakt en is het opleidingstraject aangepast.
		 Nieuwe benodigde crisisfuncties inventariseren in het kader van de nafase. In 2024 brachten we in kaart welke crisis-functies binnen Molenlanden zijn ingevuld en welke functies nog open staan. Met dit proces gaan we in 2025 verder.
		Uitvoeren van het door de raad vastgestelde Veiligheidsplan. In 2024 zetten we in op de prioriteiten uit het Veiligheidsplan en op prioriteiten die in het uitvoeringsprogramma zijn benoemd voor dat jaar of doorlopend. Het gaat dan onder andere over:
		 Verdere aanpak van ondermijning met gebruik van interne en externe data. We combineren interne data die vaak al aanwezig is (zoals BAG, WOZ, BRP) met data van externe bronnen (zoals KvK). Ook zetten we in het informeren van inwoners en bedrijven. Met als doel de preventie en om meldingsbereidheid te verhogen. Meerdere keren in het jaar informeren we eigen medewerkers over het herkennen en melden van signalen. (B.1) In 2024 zijn we een grote campagne gestart om bij inwoners de bewustwording te vergroten en de meldingsbereidheid te verhogen. Na deze campagne ontvingen we verschillende meldingen. Deze meldingen hebben we opgepakt en waar mogelijk op gehandhaafd. Daarnaast hebben we over het melden van signalen op verschillende momenten een pagina in Het Kontakt geplaatst. De medewerkers van de woningcorporaties zijn voorgelicht en we bezochten verschillende agrariërs en ondernemers in de transportsector. Daarnaast informeerden we eigen medewerkers op verschillende manieren en op meerdere momenten (bijvoorbeeld via een ondermijningslunch). We maakten gebruik van interne- en externe data. Een systeem om meer te automatiseren ontwikkelen we nog verder door.
		 Optimaliseren aanpak wet woonoverlast. Bij adressen waar omwonenden grote overlast ervaren gebruiken we indien mogelijk eerder de wettelijke instrumenten zoals een gedragsaanwijzing door burgemeester en laten ook verhuurders hun (wettelijke) rol pakken. (B.1) In samenwerking met de corporaties, sociaal team, boa, OOV maakten we een stappenplan over wie wanneer aan zet is, en wat de stappen dan zijn. In een aantal gevallen van overlast heeft een brede aanpak door meerdere partijen effect gehad en is de overlast afgenomen.
		 Inzet mystery shopping. We zijn in gesprek met diverse horeca gelegenheden, waaronder ook sportverenigingen, over de naleving van de Alcoholwet. Om de naleving van de leeftijdsgrens te bevorderen, vindt mystery shopping plaats. (Samenwerking met programma 3 op het gebied van preventie).

		 Verschillende controles zijn uitgevoerd en we hebben verschillende gesprekken gevoerd over naleving van de Alcoholwet. Hierbij gaven we tips om dit in de dagelijkse gang van zaken te verwerken. Ook informeerden we ouders van kinderen in groep 8 over alcohol- en drugsgebruik.
		 Uitwerken van het uitgevoerde onderzoek naar mogelijkheden om structurele overlast van jongeren blijvend te verminderen. Dit doen we in samenwerking met onze partners. In 2024 vindt de implementatie plaats. Voor één specifieke locatie heeft een intensieve aanpak plaatsgevonden en hier hebben we fors handhavend opgetreden. De situatie rondom jongerenoverlast fluctueert: periodes van rust worden voor een specifieke locatie afgewisseld met momenten waarop de overlast weer intensiveert. De basis insteek is dat het reguliere jongerenwerk voldoende inzet kan bieden. Tegelijkertijd is duidelijk dat niet alle (hang)groepen door hen zijn te beïnvloeden. Voor dergelijke incidentele situaties onderzoeken we nog verder op welke manier we daar (naast de handhavende instrumenten) wel invloed op kunnen uitoefenen. Daarnaast onderzoeken we mogelijke voorzieningen in Groot-Ammers. Het gaat om voorzieningen en faciliteiten die volgens de jongeren ontbreken. Het blijft echter de vraag of extra voorzieningen daadwerkelijk bijdragen aan het verminderen van overlast.
		 Inzetten op meer toezicht en handhaving door bijzondere opsporingsambtenaren (boa's). Vanwege de motie Hermans is extra geld beschikbaar. Op dit moment huren we boa's in bij gemeente Papendrecht, maar deze overeenkomst loopt af in 2026 en kan niet worden verlengd. We zijn bezig om de boa capaciteit op een andere manier realiseren. Diverse scenario's worden onderzocht. In 2024 namen we een boa in dienst. Dit zorgt voor korte lijnen, een goede samenwerking en goede zichtbaarheid van de boa in de kernen.

Beleids- onderwerp	Ambitie (wat wilden we bereiken)	Status	Verantwoording (Wat hebben we ervoor gedaan)
Dienstverlening	Gemak voor onze inwoners met goede (telefonische) bereikbaarheid, snelle en kwalitatief goede (digitale) dienstverlening. We schrijven zoveel mogelijk in Klare Taal en we geven proactief relevante informatie en duidelijkheid over reactie- en afhandeltermijnen bij	 	De visie op dienstverlening actualiseren. (C.1) Met het uitvoeringsprogramma <i>de actualisatie op dienstverlening</i> verwachten we de komende jaren door te ontwikkelen in lijn met de visie op dienstverlening, de visie op ontmoeting genoemd. De actualisatie op dienstverlening is in 2024 vastgesteld. Investeren in manier van werken en software bij het informatiecentrum (IC). Maar ook de interactie binnen de organisatie; • één zaak is één eigenaar; • klantreis van alle producten en diensten monitoren; • permanent meten van klanttevredenheid; • meer aandacht voor opmerkingen en klachten; • meer samenwerking en integratie tussen kerngericht werken, dienstverlening en participatie.(C3)

onze producten en diensten te beginnen met meldingen openbare ruimte. (C.1) Maatwerk in begeleiding van inwoners voor wie digitale dienstverlening minder toegankelijk is. (C.2) Continue verbetering van de kwaliteit van dienstverlening door te luisteren naar inwoners en andere relevante (interne) partijen. (C.3) Regelmatige ontmoetingen met inwoners. Bijvoorbeeld over initiatieven, sociale en ruimtelijke vraagstukken. De ontmoetingen worden zoveel mogelijk bij de inwoner thuis of bij de inwoner in de buurt/kern georganiseerd. (C.4)		Het investeren in de manier van werken bij het informatiecentrum verloopt naar verwachting. Een mogelijke ontwikkeling van passende software valt samen met de uitkomst van de bezuinigingsopties. Hierdoor hebben we in 2024 niet geïnvesteerd in de ontwikkeling van software voor het informatiecentrum. Monitoren van onze (telefonische) bereikbaarheid. (C.1) We monitoren structureel onze (telefonische) bereikbaarheid en gebruiken de monitoring om onze dienstverlening op dit gebied blijvend te ontwikkelen. Zo zijn we gestart met de ontwikkeling om naast een goede bereikbaarheid ook de telefonische afhandeling spoediger te laten verlopen. Denk hierbij aan het vergroten van de eerste lijn kennis bij het informatiecentrum: inwoners krijgen tijdens het eerste telefoonmoment direct antwoord op hun vraag. Verbeteren van de informatievoorziening in ICT-systemen waarbij we ons richten op kortere reactie- en afhandeltermijnen. (C.1) Op verzoek en indien gewenst hebben we processen aangepast en nieuwe koppelingen tussen systemen gelegd. Voorbeelden hiervan zijn procesverbeteringen in drie nieuwe systemen: LEEF (werkproces omgevingsvergunningen), AFAS (HR) en Unit4 (Financiën). Onderzoeken van de mogelijkheden van doorontwikkeling/verbetering van onze digitale dienstverlening en kijken daarbij ook naar nieuwe wetgeving. (C.1) In 2024 hebben we gekeken naar twee nieuwe wetten op dit gebied: de Wet modernisering elektronisch berichtenverkeer (Wmebv) en de Single Digital Gateway annex 2. De Wmebv is een jaar uitgesteld en voor de SDG willen we niet zelf het wiel uitvinden, maar zoeken aansluiting bij landelijke ontwikkeling van de softwareleverancier. Zorgen dat onze medewerkers getraind zijn en blijven in het schrijven van brieven, e-mails en andere teksten in Klare Taal. (C.1) In 2024 organiseerden we in totaal drie workshops Klare Taal. Het ging om twee workshops brieven en e-mails schrijven in Klare Taal. Deze workshops zijn voor nieuwe collega's en collega's, die eerder nog geen workshop volgden. En we organiseerden één workshop schrijven van raads- en collegevoorstellen in begrijpelijke taal. Toetsen bij inwoners of we voldoende begrijpelijk schrijven. We doen dat in samenwerking met (de taalpunten van) de bibliotheken in onze gemeente. (C.1) We zetten in op direct contact met inwoners voor het toetsen en het actief ophalen van feedback. Daarnaast stimuleren we collega's om gebruik te maken van de experts in huis op het gebied van Klare Taal. Maatwerk leveren voor inwoners die niet fysiek in staat zijn om het servicepunt te bezoeken. (C.1) Inwoners waarvan het reisdocument verloopt en die niet in staat zijn om naar het loket Burgerzaken te komen, bezoeken we aan huis. We bundelen deze huisbezoeken op één dag in de maand. In 2024 hebben we dit voor ongeveer acht inwoners gedaan. Tweemaal per jaar bezoeken we verzorgingstehuizen. Hiervoor schrijven we de bewoners aan waarvan het reisdocument in het komende half jaar verloopt. Wij informeren hen via een affiche in de centrale hal van het verzorgingshuis. We houden ook rekening met de bewoners die een briefadres in een andere gemeente hebben. Als bij het inplannen van de afspraken op locatie blijkt dat er voldoende tijdstippen beschikbaar blijven, ontvangen ook de 'oudste' omwonenden uit dezelfde kern een uitnodigingsbrief.
--	--	--

		😊	Inwoners, ook tijdens lopende processen en procedures, op de hoogte houden van de voortgang. En actief terugkoppeling geven over afspraken of oplossingen. We beginnen hiermee bij meldingen openbare ruimte. (C.1) We informeren inwoners dat hun melding in behandeling is genomen en wanneer deze afgehandeld is. We streven naar een zo kort mogelijke afhandeltermijn van de meldingen openbare ruimte. We onderzochten welke systemen kunnen bijdragen aan het verbeteren van dit proces en de afhandelingstermijn.
		😊	Begeleiding bieden aan inwoners die niet overweg kunnen met digitale middelen. We werken hiervoor samenwerken met de Informatiepunten digitale overheid bij de bibliotheken in onze gemeente. (C.2) In onze gemeente voert Bibliotheek AanZet het Informatiepunt Digitale Overheid uit. In de bibliotheken in Nieuw-Lekkerland, Groot-Ammers en Arkel zijn op vaste momenten medewerkers aanwezig om inwoners wegwijs te maken in de wereld van de Digitale Overheid. Ook als inwoners telefonisch contact opnemen en aangeven moeite te hebben met digitale formulieren, helpen de medewerkers van de bibliotheek. Bijvoorbeeld met het invullen van formulieren of zoeken naar andere passende oplossingen.

Effect/resultaatindicatoren

Veiligheidsbeleving inwoners (1x per 2 jaar)	7,9 (2023)	8	Veiligheidsmonitor
Indicator	Berekend	MLL	NL
Verwijzingen Halt	per 1000 inw 2024	8	9
Winkeldiefstallen	per 1000 inw 2024	0,22	2,17
Geweldsmisdrijven	per 1000 inw 2024	1,7	4,3
Diefstal uit woningen	per 1000 inw 2024	0,99	1,25
Vernieling	per 1000 inw 2024	2,05	4,02

Indicator	Realisatie	Streefwaarde 2026	Bron
Tevredenheid van inwoners over dienstverlening	6,2 (2022)*	Inwoners waarderen onze dienstverlening met gemiddeld een 8	Rekenkamerrapport 2022
Eerste lijns bereikbaarheid van gemeente voor inwoners	9,5 (2024)	Onze bereikbaarheid wordt gescoord met een 8	Eigen monitoring en onderzoek
Afhandeling vergunning aanvragen en initiatieven	72% (2023)*	90% van aanvragen en initiatieven wordt op tijd afgehandeld	Jaarverslag 2023

*In 2024 is de actualisatie dienstverlening vastgesteld. In 2025 is gestart met het monitoren van de tevredenheid van inwoners over de dienstverlening en de verdere ontwikkeling van

deze monitoring.

*In 2024 is de Omgevingswet ingegaan en heeft er een systeemimplementatie plaatsgevonden ter ondersteuning van de procedures. Daarmee is 2024 een implementatiejaar geweest, waardoor monitoring volgens de oude indicator niet heeft plaatsgevonden.

Wat heeft het gekost

Bedragen x € 1.000	Begroting voor wijziging	Begroting na wijziging	Realisatie
A. Lasten	9.786	9.245	9.699
B. Baten	926	1.290	1.516
C. Mutaties reserves	31	25	25
Totaal Programma 4	8.829	7.930	8.158

Analyse op hoofdlijnen tussen begroting 2024 na wijziging en de realisatie

Het nadelig saldo op dit programma bedraagt € 228.000. Hieronder lichten we de belangrijkste afwijkingen toe die hebben geleid tot dit saldo.

Saldo	Incidenteel of structureel	Toelichting
T01 Bestuur € 433.000 N	Incidenteel	Dotatie Pensioenen wethouders € 473k (N). De bij de Najaarsnota teruggedraaide dotatie van € 366k blijkt op basis van de actuariële berekening per 31-12-2024 toch nodig te zijn. Daarnaast is de waarde voor een pensioengerechtigde weer opgenomen nadat bleek dat betrokkene niet overleden was. Hiervan was door Asr bij eerdere berekeningen 2023 wel van uit gegaan; € 107k.
	Incidenteel	Op basis van het actualiseren van de aangegane wachtgeldverplichtingen is € 201k vrijgevallen (V).
	Incidenteel	Op salariskosten is een nadeel van € 150k ontstaan. In de uitgebreide toelichting op de salarissen die is opgenomen in de paragraaf bedrijfsvoering zijn de afwijkingen op concernniveau te zien die verband houden met alle wijzigingen binnen de salarislasteren.
T02 Burgerzaken € 178.000 V	Incidenteel	Op salariskosten is een voordeel van € 127k ontstaan. In de uitgebreide toelichting op de salarissen die is opgenomen in de paragraaf bedrijfsvoering zijn de afwijkingen op concernniveau te zien die verband houden met alle wijzigingen binnen de salarislasteren.
	Incidenteel	Door de late invulling van de vacature voor functioneel beheer is niet alles wat begroot was gerealiseerd op ICT gebied, dit is een voordeel van € 42k.

	Incidenteel	Een klein voordeel is er voor de kosten voor de verkiezingen, € 4k.
T11 Crisisbeheersing en brandweer € 5.000 N	Incidenteel	Op dit taakveld hebben zich geen grote afwijkingen voorgedaan.
T12 Openbare orde en veiligheid € 34.000 V	Incidenteel	Op salariskosten is een nadeel van € 37k ontstaan. In de uitgebreide toelichting op de salarissen die is opgenomen in de paragraaf bedrijfsvoering zijn de afwijkingen op concernniveau te zien die verband houden met alle wijzigingen binnen de salarislasteren.

Algemene Dekkingsmiddelen en Onvoorzien

Algemene dekkingsmiddelen kennen geen vooraf bepaald bestedingsdoel. In tegenstelling tot heffingen als het rioolrecht en de afvalstoffenheffing. De belangrijkste algemene dekkingsmiddelen zijn de algemene uitkering uit het gemeentefonds, de renteopbrengst, en de onroerende zaakbelastingen.

Toelichting op de financiële realisatie

Op de algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien is een voordelig resultaat behaald van € 1.779.000. Hieronder lichten we de belangrijkste afwijkingen toe die hebben geleid tot dit saldo.

AD Algemene Dekkingsmiddelen en onvoorzien <i>Bedragen x € 1.000</i>	Begroting 2024 voor wijzigingen	Begroting 2024 na wijzigingen	Realisatie 2024	Saldo 2024
T05 Treasury	-564	-979	-1.388	409
T061 OZB woningen	-5.824	-5.844	-5.847	3
T062 OZB-niet woningen	-3.298	-3.250	-3.246	-3
T064 Belastingen Overig	-28	-531	-567	36
T07 Alg uitkering en ov uitkering Gem fonds	-77.940	-77.649	-78.925	1.276
T08 Overige baten en lasten	0	0	-64	64
B. Baten	-87.654	-88.253	-90.037	1.785
T05 Treasury	-2.598	-1.922	-1.920	-2
T061 OZB woningen	338	338	289	48
T062 OZB-niet woningen	226	233	232	1
T064 Belastingen Overig	101	461	506	-46
T07 Alg uitkering en ov uitkering Gem fonds	8	10	10	0
T08 Overige baten en lasten	975	167	174	-7
A. Lasten	-950	-713	-709	-6
Toevoeging aan reserves	1.055	11.262	11.262	0
Onttrekking aan reserves	0	-10.207	-10.207	0
C. Mutaties reserves	1.055	1.055	1.055	0
Algemene Dekkingsmiddelen en onvoorzien	-87.549	-87.911	-89.691	1.779

Saldo	Incidenteel of Structureel	Toelichting
T05 Treasury € 407.000 V	Incidenteel	Het voordeel binnen dit taakveld wordt grotendeels veroorzaakt door de ontvangen rente van de bij het Ministerie van Financiën gestalde middelen, de zogenaamde schatkistrekening. Hiermee was geen rekening gehouden in de begroting; € 340k (V). Daarnaast was de rente voor de nieuw afgesloten langlopende lening was € 36k hoger dan begroot (N). De toe te rekenen rente was € 102k hoger dan waar rekening mee was gehouden.
T07 Alg uitkering en ov uitkering Gem fonds € 1.275.000 V	Structureel	De raming van de algemene uitkering is gebaseerd op de septembercirculaire. De werkelijke ontvangsten zijn hoger door enkele maatstaven, specifieke uitkeringen en afrekeningen van vorige jaren die voor ons gunstig uitvallen.
T08 Overige baten en lasten € 57.000 V	Incidenteel	De kostenpost voor de verzekeringen en de kosten voor schades hebben een voordelig resultaat.
T061 OZB woningen € 51.000 V	Incidenteel	De uitvoeringskosten voor het opleggen van de OZB woningen zijn ca. € 32k lager (V). Dit komt omdat alle bezwaren via 'no cure no pay' bureaus in 2024 zijn afgewezen door MLN. Daarvan liggen nu 120 stuks bij de rechter. Uitspraken volgen pas in 2025. Eventuele te vergoeden proceskosten vallen daardoor in 2025.
	Incidenteel	Op salariskosten is een voordeel van € 18k ontstaan. In de uitgebreide toelichting op de salarissen die is opgenomen in de paragraaf bedrijfsvoering zijn de afwijkingen op concernniveau te zien die verband houden met alle wijzigingen binnen de salarislasteren.
T062 OZB niet-woningen € 3.000 N	Incidenteel	Op dit taakveld hebben zich geen grote afwijkingen voorgedaan.
T064 Belastingen overige € 10.000 N	Incidenteel	Op dit taakveld hebben zich geen grote afwijkingen voorgedaan.

Algemene uitkeringen

De verantwoorde algemene uitkering uit het gemeentefonds is gebaseerd op de december circulaire 2024.

Onvoorzien

In de begroting 2024 was een bedrag van € 0 voor onvoorziene lasten opgenomen. Deze post is in 2024 niet aangewend.

Belastingen

Voor de toelichting op de belastingen verwijzen we u naar de paragraaf lokale heffingen.

Overhead

Volgens het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) moeten de uitgaven zoveel mogelijk op de directe taakvelden worden verantwoord. Kosten voor meerdere taakvelden worden verantwoord op taakveld 04 Overhead. Het gaat om de zogenoemde PIOFACH kosten (Personeel Informatie Organisatie Financiën Automatisering Communicatie en Huisvesting).

De overhead bestaat uit de personeelskosten en andere kosten die niet direct aan de taakvelden kunnen worden toegerekend, omdat ze feitelijk voor meerdere taakvelden worden gemaakt. Het betreft de zogenaamde PIOFACH kosten (Personeel Informatie Organisatie Financiën Automatisering Communicatie en Huisvesting). Het BBV schrijft voor om deze kosten te verantwoorden op het taakveld 04 Overhead.

<i>Bedragen X € 1.000</i>	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting na wijz. 2024	Rekening 2024	Saldo 2024	
Directe personeelskosten aan overhead	9.141	10.798	11.323	11.779	-456	N
Indirecte personeelskosten	819	1.022	942	917	25	V
Huisvestingskosten	802	402	706	770	-64	N
Mutaties voorzieningen	331	5	5	-58	63	V
Facilitaire kosten	397	375	386	296	90	V
Automatisering ICT	2.476	3.170	3.123	2.698	425	V
Informatiebeheer	276	155	165	152	13	V
Materieel en vervoer	321	64	80	87	-7	N
Wet Open Overheid	54	154	32	34	-2	N
Overige kosten bedrijfsvoering	1.329	507	472	445	27	V
HIOR bijhouding en doorontwikkeling	2	0	0	0	0	
BTW advies (en VPB)	2	0	0	0	0	
Afschrijving en rente	1.048	1.050	1.004	990	14	V
Toerekening overh. aan investeringen	-489	-657	-657	-452	-205	N
Lasten	16.509	17.045	17.581	17.658	-77	N
Bijdragen	-280	-91	-116	-389	273	V
Totaal (lasten minus baten) Overhead	16.229	16.954	17.465	17.269	196	
Overige reservemutaties taakveld overhead	-1.072	-8	-138	-106	-32	N
Totaal overhead inclusief reservemutaties	15.157	16.946	17.327	17.163	164	

Toelichting

Saldo	Incidenteel of structureel	Toelichting
Personeelskosten € 423.000 N	Incidenteel	In de begroting worden de begrote directe en indirecte personeelskosten (salaris- en inhuurkosten) verdeeld op basis van aannames over de taakvelden. De realisatie blijkt niet altijd overeen te komen met deze aannames waardoor zich afwijkingen voordoen. Dit beeld is zichtbaar over alle taakvelden. Voor het taakveld overhead betekent dit dat er minder op de directe taakvelden verantwoord is dan bij de begroting is aangenomen. Concernbreed is er een onderbesteding op de personeelslasten van € 929k. Dit komt mede door moeizame invulling van vacatures, ook zijn er meer uitkeringen ontvangen dan vooraf gedacht. Voor diverse projecten hebben we uren gefactureerd aan derden en hiermee was geen rekening gehouden in de personeelsbegroting.
Vrijval voorziening € 63.000 V	Incidenteel	Op basis van de berekeningen per einde jaar is er een vrijval in de voorzieningen voor voormalig personeel, Regeling Vervroegd Uittreden en Verlofsparen. Totaal een voordeel van € 63k.
Automatisering ICT € 450.000 V	Incidenteel	Dit is het eerste jaar na nieuwe indeling en budgetverdeling van het I-domein, dit zorgt voor diverse kleinere afwijkingen. De begroting wordt aangescherpt in de komende P&C producten. Een grote afwijking komt door late invulling van vacatures waardoor begroot en gepland werk niet of nog maar deels uitgevoerd konden worden, € 103k voordeel. Een onderbesteding van € 274k komt deels door de vertraging van de aanbesteding Monitoring en Response welke later is gestart door de VNG. Hierdoor zijn er beperkte kosten gekomen ten opzichte van wat was begroot. Daarnaast is er vertraging ontstaan rond het vaststellen van de nieuwe wetgeving zoals de BIO2, wat een afgeleide is van de NIS2. Waardoor uitgaven voor eventuele maatregelen en aanpassingen nog niet gerealiseerd konden worden.
	Structureel	Een structureel voordeel komt doordat er inrijkosten voor het voormalig financieel systeem begroot zijn welke niet meer in rekening gebracht worden, dit is € 30k voordelig.
Overige kosten bedrijfsvoering € 74.000 V	Incidenteel	Er is een voordeel op abonnementen van vakliteratuur en kantoorartikelen, dit komt doordat de jaarnota van 2024 per abuis is geboekt en verantwoord in 2023 vandaar eenmalig een voordeel van € 71k. Voor huisvestingskosten is een nadeel ontstaan van € 64k, dit komt voornamelijk omdat het oude gemeentekantoor langer in gebruik is geweest dan gedacht en het hoger uitvallen van de schoonmaakkosten. Het restant voordeel wordt veroorzaakt door diverse kleinere verschillen.

Overige

Een post die niet tot de overhead behoort maar we wel moeten verantwoorden is de Vennootschapsbelasting (VpB) op Taakveld T09. Hierop ontstond incidenteel een verschil ten opzichte van de begroting van € 186k dat verband houdt met de winstnemingen bij de grondexploitaties en enkele afrekeningen van VPB over voorgaande jaren. Over deze winst van de grondexploitaties betalen we vennootschapsbelasting.

Paragrafen

Naast de beheerprogramma's zijn in de jaarstukken acht programma overstijgende paragrafen opgenomen. Deze paragrafen geven een dwarsdoorsnede van een aantal aspecten. U krijgt zo inzicht in de financiële positie van de gemeente, de beheersmatige aspecten en de risico's.

De volgende paragrafen zijn in deze jaarstukken opgenomen:

- A. Lokale heffingen
- B. Weerstandsvermogen en risicobeheersing
- C. Onderhoud kapitaalgoederen
- D. Financiering
- E. Bedrijfsvoering
- F. Wet open overheid
- G. Verbonden partijen
- H. Grondbeleid

Paragraaf Lokale heffingen

De lokale heffingen vormen een belangrijk deel van de inkomsten van de gemeente Molenlanden en maken deel uit van het beleid van de gemeente. In deze paragraaf informeren wij u over de uitkomsten en het doel van de verschillende heffingen.

De gemeente Molenlanden kent de volgende heffingen:

- a. (on-)roerende-zaakbelastingen (OZB/RZB)
- b. rechten
- c. rioolheffing
- d. afvalstoffenheffing
- e. toeristenbelasting

De genoemde belastingen onder a en f zijn voor het verkrijgen van algemene dekkingsmiddelen. De rechten, rioolheffing en de afvalstoffenheffing zijn een vergoeding voor de diensten van de gemeente en mogen maximaal kostendekkend zijn. Het beleid gaat uit van kostendekkende tarieven voor de afvalstoffenheffing, rioolheffing en de rechten. Voor de begraafrechten streven we naar een kostendeckingspercentage van 80%.

Geraamde en gerealiseerde heffingen

Gerealiseerde heffingen <i>Bedragen x €</i>	Geraamd	Gerealiseerd
Afvalstoffenheffing	6.889.206	6.938.767
Rioolheffing	4.506.628	4.504.031
Begraafrechten	1.222.315	1.208.105
Leges omgevingsvergunningen	809.821	738.345
Secretarieleges	855.688	891.395
OZB niet-woning gebruik	1.394.767	1.392.457
OZB niet-woning eigenaar	1.854.800	1.853.810
OZB woning eigenaar	5.844.397	5.846.948
Toeristenbelasting	280.000	231.734
BIZ-heffing	13.300	13.100

Onroerende zaakbelastingen

De 'onroerende zaakbelastingen' heffen we van de eigenaren en gebruikers van bedrijfspanden, overige gebouwen en niet-cultuurgronden. Daarnaast heffen we 'onroerende zaakbelasting' van eigenaren van woningen. Deze belastingen heffen we over de waarde van onroerende zaken.

De tarieven voor de onroerende zaakbelastingen (OZB) zijn toegepast op de getaxeerde waarden. De herwaardering vindt jaarlijks plaats. De gehanteerde waarden voor 2024 (waardepeildatum 1-1-2023) waren ten opzichte van 2023 (waardepeildatum 1-1-2022) voor de woningen met 6,5 % gestegen. De waarden van niet-woningen zijn in deze periode met 2,3 % gestegen. De tarieven zijn uitsluitend aangepast met de inflatiecorrectie van 3,9 %.

De totale opbrengst uit de onroerende zaakbelastingen bedroeg in 2024 € 9.093.215.

Rechten - leges

Hieronder vallen onder meer de leges voor een paspoort of een omgevingsvergunning en de begraafrechten. Uitgangspunt in Molenlanden is dat de rechten kostendekkend zijn. Dit geldt niet voor evenementenvergunningen (Titel 3 van de Legesverordening). We besloten om deze tarieven niet kostendekkend te laten zijn. De reden van dit besluit is de positieve invloed die evenementen hebben op de leefbaarheid van de gemeente.

De opbrengst van de secretarieleges zijn in 2024 hoger dan de verwachting bij de Najaarsnota. De opbrengsten uit de bouwleges zijn in 2024 fors lager dan begroot. De oorzaak van de lage bouwleges ligt in het feit dat er aanzienlijk minder bouwvragen zijn ingediend dan verwacht. Dit komt onder andere doordat er nog vlak voordat de Omgevingswet is ingegaan veel vergunningaanvragen zijn ingediend in 2023.

Het totaaloverzicht van de leges in 2024 is als volgt:

Leges <i>Bedragen x €</i>	Totale lasten	Totale baten	Kostendek- kendheid	Resultaat
2 Omgevingswet				
1.1 Burgerlijke stand	56.128	48.148	85%	-7.980
1.2 Reisdocumenten	1.028.641	583.822	56%	-444.819
1.3 Rijbewijzen	337.194	181.633	53%	-155.561
1.4 Verstrekkingen uit de brp	83.622	25.941	31%	-57.681
1.7 Overige publiekszaken	23.276	8.881	38%	-14.395
1.8 Gemeentearchief	7.747	7.942	102%	195
1.9 Bijzondere wetten	71.291	84.945	119%	13.654

2 Omgevingswet				
2.2 Voorfase	53.057	21.600	40%	-31.457
2.3 Activiteiten bouwwerken	529.754	626.530	118%	96.776
2.4 Activiteiten erfgoed	15.834	15.750	99%	-84
2.5 Activiteiten milieu	3.693	922	25%	-2.771
2.6 Activiteiten aanleg	562	410	73%	-152
2.8 Overige activiteiten	1.500	2.100	140%	600
2.9 Maatwerkvoorschriften Europese dienstenrichtlijn	2.499	625	25%	-1.874
3 Europese dienstenrichtlijn				
3.1 Horeca	4.999	1.865	37%	-3.134
3.4 Evenementen	3.170	754	23%	-2.416
3.5 Standplaatsen	3.414	879	25%	-2.535
Totaal	2.230.579	1.634.235	73%	-596.344

Rechten – begraafrechten

De begraafrechten heffen we voor begravenissen en het onderhouden van de begraafplaatsen. Het aantal begravenissen was in 2024 rond het gemiddelde van de afgelopen jaren. Het aantal nieuwe graven en het aantal verlengingen waren lager dan voorgaande jaren. Hierdoor is een lagere opbrengst gerealiseerd dan begroot.

Afvalstoffenheffing en rioolheffing

Voor de afvalstoffenheffing geldt dat de baten niet hoger mogen zijn dan de lasten. Het kostendeckingspercentage voor de afvalstoffenheffing was in 2024 107%. Het hoge kostendeckingspercentage is het gevolg van een positieve bijstelling van de bijdrage aan Reinigingsdienst Waardlanden over de vorige jaren. Daarnaast was het aantal aanbiedingen van restafval hoger dan vooraf verwacht.

Iedere zelfstandige wooneenheid binnen de gemeente ontvangt een aanslag voor deze belasting. Molenlanden hanteert vastrecht tarieven voor één- en meerpersoonshuishoudens en sinds 2024 een afrekening per aanbieding van restafval.

Afvalstoffenheffing <i>Bedragen x €</i>	
Lasten taakveld	5.313.825
Overhead	104.302
BCF BTW	1.060.320
Totale lasten	6.478.447
Afvalstoffenheffing	6.938.767
Overige inkomsten	-
Totale baten	6.938.767
Kostendekkendheid	107 %
Resultaat	460.321

De gemeente heft zowel rioolheffing van de eigenaar als van de gebruiker van een op het riool aangesloten onroerende zaak. De gebruikersheffing wordt geheven door een opslag per m³ waterverbruik. Het waterleidingbedrijf Oasen int deze heffing. Het kostendekkingspercentage voor de rioolheffing was in 2024 88%.

Rioolheffing <i>Bedragen x €</i>	
Lasten taakveld	4.079.147
Overhead	487.794
BCF BTW	575.337
Totale lasten	5.142.279
Rioolheffing	4.504.031
Overige inkomsten	-
Totale baten	4.504.031
Kostendekkendheid	88%
Resultaat	-/- 638.248

Toeristenbelasting

De toeristenbelasting wordt geheven per persoon per nacht. De opbrengst van de toeristenbelasting is in 2024 lager dan de opbrengst in 2023. De reden hiervan was het lagere aantal belastbare overnachtingen in 2024.

Ontwikkeling lokale lastendruk

Het Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden (Coelo), onderdeel van de Rijksuniversiteit Groningen, onderzoekt jaarlijks de ontwikkeling van de lokale lasten. De uitkomsten publiceren zij jaarlijks in de Coelo-atlas.

De Coelo-Atlas over 2025 geeft aan dat de gemeente Molenlanden op plaats 265 staat van 346 gemeenten. Nummer 346 is daarbij de duurste gemeente. Uit de atlas blijkt dat het OZB-tarief van Molenlanden onder het gemiddelde van Nederland zit. De gemiddelde woningwaarde is net boven het gemiddelde van Nederland. Bij de milieuheffingen scoren de tarieven van de afvalstoffenheffing en de rioolheffing van Molenlanden boven het landelijk gemiddelde.

Kwijtschelding

Inwoners van Molenlanden met de laagste inkomens kunnen kwijtschelding krijgen van de afvalstoffenheffing en de rioolafvoerheffing. Voor deze kwijtschelding moeten inwoners voldoen aan de eisen van de ministeriële regeling.

In 2024 kwamen 269 huishoudens in aanmerking voor automatische kwijtschelding. Daarnaast zijn 245 verzoeken binnengekomen. Van deze 245 verzoeken hebben we er 133 geheel of gedeeltelijk toegewezen, 110 afgewezen of ingetrokken en 4 aanvragen zijn nog in behandeling. Het totaalbedrag aan kwijtschelding bedroeg € 168.540.

Paragraaf Weerstandvermogen en risicobeheersing

Algemeen

Deze paragraaf gaat in op de volgende vraag: in welke mate is de gemeentelijke financiële positie toereikend om de financiële gevolgen van risico's op te kunnen vangen? Inzicht in de omvang van de risico's is een voorwaarde voor een gezonde bedrijfsvoering. Bij de besluitvorming kan hiermee rekening worden gehouden. De financiële inschatting van de risico's wordt gerelateerd aan de vermogenspositie van de gemeente. Binnen de organisatie is globaal geïnventariseerd welke risico's er bekend zijn. Op basis van de risico's is het weerstandvermogen berekend. Volgens artikel 20 van de Financiële verordening moet de gemeenteraad een nota 'Weerstandvermogen & risicobeheersing' vaststellen. In deze nota zijn de uitgangspunten voor de risicobeheersing en het risicobeheersingsproces vastgelegd.

Financiële kengetallen

In deze risicoparagraaf zijn aan het eind een aantal financiële kengetallen opgenomen. Deze getallen geven inzicht in de financiële positie van de gemeente.

Beleid en beschikbaarheid van de weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit ziet er als volgt uit:

Weerstandscapaciteit	Jaarstukken 2024	Begroting 2025
Algemene reserves (vrij aanwendbaar)	25.087.512	23.765.014
Begrotingssaldo / Jaarrekeningresultaat	8.103.879	0
Totale Weerstandscapaciteit	33.191.391	23.765.014

Voor de hoogte van de algemene reserve is uitgegaan van het saldo van de algemene reserve op de balansdatum inclusief de geplande onttrekkingen/toevoegingen.

Weerstandratio

De weerstandratio is de beschikbare weerstandscapaciteit gedeeld door de benodigde weerstandscapaciteit voor het afdekken van de geïntegreerde risico's.

Weerstandvermogen	2025
UITSTEKEND	6,5

Een ratio van >1,0 is noodzakelijk om alle risico's te kunnen opvangen. Een ratio onder de 1,0 is onwenselijk. Een ratio van >2,0 of hoger is uitstekend. Een ratio van 6,5 is uitzonderlijk goed.

Beleid met betrekking tot de risico's

Bij elk risico wordt een inschatting gemaakt: wat is de mate van waarschijnlijkheid dat het risico zich voordoet en wat zijn de financiële consequenties hiervan. Dit wordt uitgewerkt in een kans- en een gevolgwaarde.

Benadering van de risico's en de vertaling in kans en het effect

We kijken eerst naar de totale omvang van het te lopen risico, als deel van het totaalbedrag dat als last is opgenomen in de jaarrekening. Zo duiden we de risico's in omvang. Vervolgens wordt een inschatting gemaakt van de kans dat het risico zich voordoet.

Daarbij wordt de volgende indeling gehanteerd:

- Laag: Het gevolg van het risico wordt voor 25% meegenomen in het risicoprofiel.
- Gemiddeld: Het gevolg van het risico wordt voor 50% meegenomen in het risicoprofiel.
- Hoog: Het gevolg van het risico wordt voor 75% meegenomen in het risicoprofiel.
- Zeer hoog: Het is nagenoeg zeker dat het risico zich voordoet. Voor het gevolg van het risico wordt een voorziening getroffen of dit is financieel verwerkt in de begroting.

Van een risico zijn de geschatte (totale) kosten (kans x effect) gekwantificeerd en opgenomen in de tabel van risico's.

De financiële risico's die zich voordoen

In de tabel op de volgende pagina treft u de gekwantificeerde risico's aan. Het totaal aan risico's bedraagt € 5.072.278 (was € 5.391.667 bij de begroting 2025). De kleine daling wordt veroorzaakt doordat de omvang van sommige onderwerpen iets zijn afgenomen zodat de algehele omvang van het risico ook iets lager is geworden.

Omschrijving <i>Bedragen x €</i>	Totale omvang van te lopen risico	Omvang risicogedeelte	Kans dat risico zich voordoet	Geschat risico (omvang x kans)
Grondexploitaties*				987.750
Garanties (1% over hoofdsom)	98.802.000	98.802	25%	24.700
Gemeente- en BTW compensatiefonds	80.473.000	804.730	50%	402.365
Dividenden Stedin en BNG	566.000	566.000	75%	424.500
Bedrijfsvoering loonkosten en overhead	38.069.000	3.806.900	25%	951.725
Stijging rentelasten	7.000.000	70.000	25%	17.500
Leges omgevingsvergunningen	3.200.000	1.600.000	50%	800.000
Participatie	1.945.000	194.500	50%	97.250
Jeugdzorg	10.600.000	1.060.000	75%	795.000
WMO	6.400.000	640.000	75%	480.000
Leerlingenvervoer	935.000	93.500	75%	70.125
Weerstandvermogen bij verbonden partijen	85.452	85.452	25%	21.363
Totaal				5.072.278

*De opbouw van de risico's rondom dit onderwerp staan beschreven op de volgende pagina.

Toelichting risico's

Grondexploitaties en Vastgoed Projecten

Voor de risico's die zich voordoen binnen de grondexploitaties en vastgoedprojecten is uitgegaan van het risicoprofiel op individueel niveau en de meest recente doorrekening van alle grondexploitaties.

De risico's op grondexploitaties bedragen:	€ 349.300
De risico's op de overige grondgebonden projecten bedragen:	€ 498.950
Totaal	€ 848.250

Garanties en waarborgen

De gemeente staat garant voor tal van leningen en deelnemingen. De kans dat zich hierbij risico's voordoen, is erg klein. Het risico is bepaald op 0,1% van de hoofdsom, de kans daarop als klein, 25%.

Gemeentefonds en BTW-compensatiefonds

Gemeenten en provincies kunnen vanaf 2016 tot een vastgesteld maximum BTW declareren. Verschillen ten opzichte van het plafond worden aan gemeenten uitgekeerd. Er is in 2023 minder gedeclareerd bij dit fonds. Dit betekent een toevoeging aan het gemeentefonds. Voor 2024 is dit nog niet bekend. We hebben gekozen om dit voordeel structureel in de meerjarenbegroting op te nemen. Dit voordeel is € 740.000. Het risico is dat er meer gedeclareerd wordt waardoor we het ingeboekte voordeel niet behalen. Dit risico schatten we in op 50% evenals een neerwaartse correctie van het Gemeentefonds als geheel.

Dividend Stedin en BNG

Jaarlijkse schommelingen van het dividend op gewone aandelen Stedin kunnen leiden tot een verschil ten opzichte van de begroting. Meerjarig wordt dit dividend begroot op € 450.000. Ieder jaar wordt dit bedrag opnieuw bekeken en zo nodig bijgesteld. Het te ontvangen dividend op de door Molenlanden gehouden preferente aandelen in Stedin is tot 2027, namelijk voor de duur dat het dividendpercentage vaststaat, constant. Stedin participeert via haar dochter NetVerder in toekomstige warmtebedrijven (vooruitlopend op de komende Wet Collectieve Warmte). Daartoe is het Meerjarig Strategisch Plan (MSP) 2023-2027 geactualiseerd op basis van een door de aandeelhouders goedgekeurde Warmtestrategie. Onderdeel van deze strategie zijn onder meer maatregelen in het kader van risicomanagement, waarmee mogelijke risico's verbonden aan warmteprojecten worden beheerst. We merken het volledige dividendbedrag dat we ramen aan als onzekerheid met een kans van 75%.

Bedrijfsvoering loonkosten en overhead

Het gaat om risico's van nog niet voorzienbare kosten in verband met wachtgeld van politieke ambtsdragers en ontslag van personeel. Een beheersmaatregel om dit risico te beperken is door middel van verzekeringen. Voor deze risico's hebben wij een inschatting gemaakt van 5% van de totale personeels- en bestuurskosten met een kans van 25%.

Stijging rentelasten

In de begroting 2025-2028 is rekening gehouden met een rente die vergelijkbaar is met het niveau van eind 2024 voor de raming van de rentelasten op nieuw aan te trekken leningen. De ontwikkelingen op de kapitaalmarkt laten zien dat mogelijke renteverhogingen niet waarschijnlijk zullen zijn. Gezien de herfinanciering op oude leningen voor een langere periode is gedekt lopen we geen risico. Het gaat alleen om nieuw aan te trekken leningen. In 2025 moet er mogelijk nog een langlopende lening aangetrokken worden. We verwachten dat er geen sprake zal zijn van kortlopende financieringen. We schatten de kans van een rentestijging voor 2025 in als laag.

Leges omgevingsvergunningen

De raming van de omgevingsvergunningen met de komst van de Omgevingswet vormt een risico. Met de komst van de Omgevingswet in 2024 is er een analyse gemaakt welke vergunningen er vallen onder de vergunningplicht, welke werkzaamheden hier op van toepassing zijn en hoeveel aanvragen we ongeveer konden verwachten. Gebleken is dat de aantallen zijn teruggelopen en daarmee ook de legesinkomsten. Dit zal naar alle waarschijnlijkheid ook voor 2025 gelden. Het risico van een lagere opbrengst wordt dan ook hoog ingeschat. Het risicobedrag is bepaald op de halve omvang met een kans van 50% aan lagere opbrengsten.

Participatie

De GR Avres voert de Participatiewet, Minimabeleid en de Wet Gemeentelijke Schuldhulpverlening uit voor onze gemeente. Hoewel het budget bij de uitvoering en het beleid door Avres leidend is, kan toch een tekort ontstaan. Avres heeft te maken toenemende armoede onder andere door de energiecrisis en de leefgeldverstrekking aan opgevangen Oekraïners. De uitgaven voor minimavoorzieningen nemen daardoor toe. De zittende medewerkers in de sociale werkvoorziening en met beschut werk hebben loon- en baangarantie terwijl de rijksvergoeding niet altijd dekkend is. Avres werkt samen met de deelnemende gemeenten zo goed mogelijk op deze ontwikkelingen in te spelen. Ondanks deze ontwikkelingen en de risico's is er de laatste jaren sprake geweest van een overschot in de jaarrekening van Avres. Het bestuur van Avres heeft op verzoek van de gemeenten bezuinigingen in 2025 en 2026 en verder doorgevoerd die niet direct ten koste gaan van de dienstverlening, begeleiding en ondersteuning van inwoners.

Jeugdzorg (Dienst gezondheid en jeugd)

Jeugdzorg wordt door de serviceorganisatie jeugd (SOJ) ingekocht. Een nadelig exploitatieresultaat zal SOJ direct bij de deelnemende gemeenten op basis van een verdeelsleutel in rekening brengen. SOJ beschikt niet over reserves. Anderzijds wordt een voordelig verschil uitgekeerd. Qua sturing is het voortdurend zoeken naar een balans tussen zorgvraag en beschikbaar budget. Bij de beleidsplanning en het contracteren van zorgaanbieders is het beschikbare budget uitgangspunt. Risico's zitten met name bij inflatie, JeugdzorgPlus en het risico op gezinnen met een

dure inzet. Op basis van de beschikbare sturingsinformatie wordt ingeschat dat de geschetste effecten een risico vormen voor de Gemeente Molenlanden. Als uitgangspunt nemen we 10% van de totale kosten op als risicogedeelte, waarbij we uitgaan van een hoge kans.

Wmo

Aan de hand van ervaringscijfers wordt zo realistisch mogelijk geraamd. Dat neemt niet weg dat er risico's bestaan, zoals de toename van het aantal cliënten met een indicatie voor huishoudelijke ondersteuning en andere maatwerkvoorzieningen. Dit is het gevolg van de dubbele vergrijzing, langer thuis wonen en het vaste abonnementstarief. Voor individuele begeleiding en dagbesteding zijn de kosten gestegen door hogere marktconforme tarieven als gevolg van de aanbesteding. Per 1 juli 2025 gaat de CAO VVT (Verpleeg-, Verzorgingstehuizen, Thuiszorg en Jeugdgezondheidszorg) wijzigen. Dit betekent dat de medewerkers van de aanbieders huishoudelijke ondersteuning meer gaan verdienen. Het is nog niet bekend wat hiervan de financiële gevolgen zijn. Eind 2025 loopt de eerste contractperiode van de contracten van de aanbieders huishoudelijke ondersteuning af. Voor verlenging van het contract moet een nieuwe kostprijsberekening van het tarief worden gedaan. Op basis van gegevens vanuit andere gemeenten die ook een nieuwe kostprijsberekening of een nieuwe aanbesteding hebben gedaan, kan wel de conclusie worden getrokken dat het uurtarief naar verwachting met 10% zal gaan stijgen.

Het Wmo-vervoer wordt momenteel opnieuw ingekocht. De (beoogde) startdatum van het nieuwe contract is 1 augustus 2025. De vervoerstarieven zullen dan naar verwachting aanmerkelijk hoger (mogelijk 30%) liggen dan de huidige tarieven. Voor de Wmo-hulpmiddelen is opnieuw aanbesteed en het nieuwe contract is 1 februari 2025 ingegaan. De verwachting is dat kosten hiervan ook zullen toenemen mogelijk ook als gevolg van een toenemende vraag voor hulpmiddelen. Voor zowel het Wmo-vervoer als de Wmo-hulpmiddelen kan een stijging worden geduid als een correctie vanuit de markt, aangezien het oudere contracten waren waardoor de marktconformiteit onder de druk is komen te staan. Op basis van het wetsvoorstel wordt voor de Wmo de vaste lage eigen bijdrage op zijn vroegst per 1 januari 2027 gewijzigd in een inkomens- en vermogensafhankelijke bijdrage. De CRvB heeft recentelijk ook bepaald dat gemeenten op geen enkele wijze een inkomenstoets mogen toepassen. Er wordt ingeschat dat er een hoge kans is op een afwijking naar boven van 10% met een risico van 75%.

Leerlingenvervoer

Leerlingenvervoer is een open-eind regeling. Het benodigde budget is vooral afhankelijk van de ontwikkeling van het aantal aanvragen (en de herkomsten, bestemmingen en combinatiemogelijkheden van de ritten). Vanaf 1 augustus 2025 hebben we als gevolg van een nieuwe aanbesteding te maken met een indicatieve tariefstijging van 32% - 35%. De kans is bepaald op hoog.

Weerstandsvermogen bij verbonden partijen

Gemeente Molenlanden neemt deel in meerdere gemeenschappelijke regelingen. Voor de gemeenschappelijke regelingen met een sturingsprofiel 'hoog' en 'gemiddeld', zoals vermeld in de paragraaf Verbonden Partijen, is het benodigde en beschikbare weerstandsvermogen opgenomen in onderstaande tabel. Niet alle gemeenschappelijke regelingen beschikken over voldoende weerstandsvermogen. Indien het benodigde weerstandsvermogen groter is dan het beschikbare weerstandsvermogen, moeten de deelnemende gemeenten dit resterende risico gezamenlijk dragen.

Daarom nemen we de volgende bedragen op:

GR Bedragen x €	Benodigd weerstandsvermogen	Beschikbaar weerstandsvermogen	Belang	Opnemen
DG&J	1.950.000	1.460.000	7,70%	37.730
VR-ZHZ	906.500	510.000	10,40%	41.236
Avres	3.519.000	6.137.000	16,80%	0
Waardlanden	1.750.000	2.782.500	20,30%	0
Omgevingsdienst	1.033.000	939.000	6,90%	6.486
Totaal				85.452

Aanvulling bij de tabel:

De reserves van DG&J (€ 2,86 miljoen) bestaan voor € 1,4 miljoen uit de bestemmingsreserve voor het opvangen van de frictiekosten als gevolg van de uittreding Leerdam/Zederik. Als we € 1,4 miljoen in mindering brengen op de beschikbare € 2,86 miljoen blijft een vrij aanwendbaar weerstandsvermogen over van € 1,46 miljoen. Dit betekent dat de risico's niet volledig door het weerstandsvermogen worden afgedekt.

Ontwikkelingen

Een aantal ontwikkelingen laat zich nog niet financieel vertalen. Deze worden eventueel op een later tijdstip aan de gemeenteraad aangeboden. Dit is bijvoorbeeld afhankelijk van nog uit te voeren onderzoeken. Als voorbeelden noemen we:

- Informatiebeveiliging: Met de komst van de Cybersecuritywet op basis van de NIS2-richtlijn zijn er risico's op het gebied van informatiebeveiliging, privacy, financiële en juridische aansprakelijkheid. Er zijn- en worden diverse verplichte beheersmaatregelen getroffen om deze risico's zoveel mogelijk te beperken.
- Kinderdijk: eventuele investeringen in het gebied.
- Nadere invulling van het accommodatiebeleid, zoals het investeringsprogramma van circa € 10 mln.
- Het IHP (Integraal Huisvestingsplan primair onderwijs Molenlanden 2021-2032) Is door de gemeenteraad vastgesteld maar daarbij is besloten om separate besluiten te nemen over de exacte invulling en de financiële effecten van de projecten. Dit is nog niet verwerkt in de meerjarenraming, maar worden na concretisering van de plannen opgenomen. Het plan is verdeeld in 3 blokken van elk 4 jaar waarin de prioritering is aangegeven. Het kan gaan om nieuwbouw, renovatie en/of aanpassingen op het terrein van duurzaamheid. In overleg met de

scholen/schoolbesturen worden de plannen uitgewerkt waarbij cofinanciering onderwerp van gesprek is. Elk afzonderlijk plan met een investeringsvraagstuk zal aan de gemeenteraad worden voorgelegd.

- De Hervormingsagenda Jeugd is definitief vastgesteld, ondertekend en aangeboden aan de Tweede Kamer en Eerste Kamer. Met het afsluiten van de Hervormingsagenda zijn de aanvullende middelen voor de jaren 2024 en 2025 toegevoegd aan het gemeentefonds. Gemeenten moeten bijbehorende baten en lasten op realistische wijze in een structureel sluitende begroting verwerken. Voor 2026 en verder heeft het Rijk een deel van de compensatie nog op de aanvullende post in de rijksbegroting staan. De toevoeging aan het gemeentefonds van de aanvullende middelen voor jeugdzorg voor 2026 en verder vindt plaats na het advies van de Deskundigencommissie en de besluitvorming daarover. In januari 2025 heeft de Deskundigencommissie haar eerste advies gegeven. Voor de jaren 2023 en 2024 concludeert de commissie dat het rijk en gemeenten gezamenlijk verantwoordelijk zijn voor de tekorten van € 628 en € 828 miljoen en doet zij de aanbeveling dat partijen deze tekorten 50/50 verdelen. Het geldende Meerjarig financieel kader 2025 t/m 2027 (uit 2023) moet worden bijgesteld. Ingeboekte besparingen zijn niet realistisch gebleken en de kosten zijn gestegen, zonder dat gemeenten daarop afdoende kunnen sturen. De uitgaven over 2024 vormen de basis voor de vergoeding voor 2025 en volgende jaren. Vanaf 2025 worden deze geïndexeerd voor zowel prijs als volumeontwikkelingen. Wel loopt de (50%) korting over 2024 door, waardoor gemeenten feitelijk een taakstelling hebben van € 414 miljoen. Voor de volumestijging is uitgegaan van 4,7%. Voor de prijsstijging is aan te sluiten bij OVA/PPC. Daarnaast dienen de eerder voor 2026 e.v. ingeboekte besparingen te vervallen totdat deze op een realistische wijze kunnen worden vastgesteld en ook de haalbaarheid daarvan is gewogen. De verantwoordelijkheid voor de financiële consequenties die voortvloeien uit dit onderdeel van het advies betreffen in de optiek van de commissie met zoveel woorden een verantwoordelijkheid van het gehele kabinet. Een en ander zou verwerkt moeten worden bij de meicirculaire 2025.
- Molenlanden is samen met de gemeenten Dordrecht, Papendrecht en Sliedrecht in september 2023 door de rechter deels in het gelijk gesteld in een civiele rechtszaak waarbij zij Vorderen, dat Chemours c.s. alle geleden en te lijden schade als gevolg van verontreiniging door PFOA en GenX van gemeentegronden vergoeden. Naar aanleiding van deze uitspraak is op initiatief van Chemours een gesprek met de gemeenten gestart dat zich richt op: (1) het herstellen van verontreinigde moestuinen in de genoemde gemeenten, het weer 'zwembaar' maken van de plas de Merwelanden in Dordrecht en (3) het oprichten van een fonds, dat ziet op het vergoeden van door de gemeenten geleden en te leiden schade. Voor het herstel van de moestuinen zijn pilots gestart. Het zwemwater van De Merwelanden wordt onderzocht op te nemen maatregelen. Tevens zijn onderhandelingen gestart over het instellen van een fonds. Het verzoek van de gemeenten om een (eind-)vonnis in de aangespannen rechtszaak is om die reden opgeschort.
- De gemeente Molenlanden erkent de toenemende impact van klimaatverandering op haar activiteiten en financiële gezondheid. De frequentie en intensiteit van extreme weersomstandigheden, zoals overstromingen, hittegolven en stormen, vormen een groeiend risico voor onze infrastructuur, openbare voorzieningen en de algehele veerkracht van onze gemeenschap. We blijven proactief werken aan het

identificeren, beoordelen en beheren van deze risico's, terwijl we tegelijkertijd streven naar duurzame oplossingen en investeringen die de veerkracht van onze gemeente op lange termijn bevorderen. De gemeente Molenlanden werkt in 2025 aan een aanpak die meer inzicht geeft in de risico's die we als gemeente lopen, zodat politiek ook de juiste afwegingen gemaakt kunnen worden tussen (pro)actief investeren in het voorkomen van schade of het (re)actief acteren op ontstane schade.

Financiële kengetallen

Op grond van het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) is een aantal financiële kengetallen opgenomen die inzicht geven in de financiële positie van de gemeente. In het onderstaand overzicht de uitkomsten:

Kengetallen:	Jaarrekening 2023	Begroting 2024	Jaarrekening 2024
A. Netto Schuldquote	10,7%	23,7%	15,1%
B. Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	5,8%	26,4%	10,2%
C. Solvabiliteitsratio	61,2%	46,7%	59,9%
D. Structurele exploitatieruimte	1,6%	1,5%	3,8%
E. Grondexploitatie	2,3%	3,2%	1,4%
F. Belastingcapaciteit	99,2%	102,3%	106,2%

Netto schuldquote

De netto schuldquote geeft inzicht in het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen. De netto schuldquote geeft een indicatie in welke mate de rentelasten en aflossingen op de exploitatie drukken. Een netto schuldquote tot 100% wordt algemeen beschouwd als goed. Dit kengetal wordt voor de gemeente Molenlanden daarom als redelijk beoordeeld. Er is een correctie op dit getal als we de verstrekte leningen hieruit filteren. Ten opzichte van de begroting is het kengetal fors lager omdat door achtergebleven investeringen minder geldleningen zijn aangetrokken dan waar bij de begroting vanuit gegaan was.

Solvabiliteitsratio

De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan zijn financiële verplichtingen te voldoen. Onder de solvabiliteitsratio verstaan we het eigen vermogen als percentage van het totale balanstotaal. De ratio is hoog doordat er sprake is van een groot eigen vermogen. Een gezond percentage ligt in ieder geval boven de 20%. De gemeente Molenlanden komt ruimschoots uit boven deze ondergrens.

Structurele exploitatieruimte

Dit kengetal is van belang om te kunnen beoordelen welke structurele ruimte de gemeente heeft om de eigen lasten te dragen. Of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. Een positief percentage betekent dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten te dekken. Dit kengetal laat zien dat er sprake is van een kleine ruimte in de structurele exploitatie van 2024.

Grondexploitatie

Dit kengetal geeft weer hoe de waarde van de grond zich verhoudt tot de totale (geraamde) baten. Het betreft hier de niet in exploitatie genomen gronden en de bouwgrond in exploitatie.

Belastingcapaciteit

De belastingcapaciteit geeft inzicht hoe de belastingdruk in de gemeente zich verhoudt ten opzichte van het landelijke gemiddelde. De definitie van belastingcapaciteit is hier: woonlasten van een meerpersoonshuishouden, opgebouwd uit OZB, afvalstoffen- en rioolheffing. Algemeen wordt een belastingcapaciteit tot 100% als goed beoordeeld. De gemeente Molenlanden scoort iets hoger.

Beoordeling onderlinge verhouding tussen kengetallen

De gemeente Molenlanden heeft een stevige financiële reservepositie en een materieel sluitende meerjarenbegroting. De solvabiliteitsratio is hoog. Tegenvallers kunnen opgevangen worden door aanwending van de reserves, wat ook blijkt uit de hoge weerstandsratio. Het beleid is erop gericht om structurele uitgaven te dekken door structurele inkomsten.

Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen

Algemeen

De gemeente is verantwoordelijk voor het beheer van de openbare ruimte en gemeentelijke gebouwen, de zogenoemde kapitaalgoederen. Dit zijn wegen, verkeersvoorzieningen en overig straatmeubilair, civieltechnische kunstwerken, openbare verlichting, spelen, groen, begraafplaatsen, riolering, water, sportaccommodaties en gebouwen. Kapitaalgoederen hebben onderhoud nodig, zodat wij een veilig gebruik kunnen waarborgen. Zowel meerjarig groot onderhoud als dagelijks, klein onderhoud. De kosten daarvan en de planning zijn vastgelegd in beheerplannen.

In deze paragraaf gaan we in op wat we in 2024 hebben bereikt bij het beheer en onderhoud van de kapitaalgoederen van de gemeente. We doen dit op basis van het geldende beleid en de beschikbaar gestelde financiële middelen.

Integraal Beheerplan Buitenruimte

Het Integraal Beheerplan Buitenruimte Molenlanden 2022-2026 is gebaseerd op een lange termijnplanning voor het beheer en onderhoud van de openbare ruimte. De beleidsuitgangspunten, kaders en kosten zijn hierin vastgelegd. Dit plan geeft inzicht in de huidige en gewenste (beeld)kwaliteit van het beheer en onderhoud van de openbare ruimte, inclusief het benodigde budget (met een doorkijk tot en met 2031).

Beheer en onderhoud - uitgevoerd in 2024

Het onderhoud in 2024 voerden we uit op basis van de onderhoudsplanningen van de betreffende voorzieningen in de buitenruimte. Deze planningen actualiseren we jaarlijks. Het (planmatig) beheer en onderhoud is gericht op het veilig en doelmatig in stand houden van verschillende voorzieningen. Bij reconstructies en herinrichtingen pakken we de onderhouds- en vervangingswerkzaamheden zo veel als mogelijk integraal op. De stand van zaken van de in 2024 geplande reconstructies, herinrichtingen en dergelijke is weergegeven bij de respectievelijke kapitaalgoederen. Bij deze werkzaamheden zijn, waar mogelijk, de gemeentelijke Duurzaamheids- en Klimaatdoelstellingen ingepast.

Kwaliteitsniveau

Beoordeling van de (beeld)kwaliteit gebeurt volgens de CROW-normen. Het uitgangspunt in Molenlanden is dat we de buitenruimte standaard onderhouden op kwaliteitsniveau B. Uitzondering hierop zijn de zichtlocaties in de kernen. Voor deze gebieden houden we kwaliteitsniveau A aan. Binnen deze gebieden passen we duurzame materialen toe en geven we een plus aan de inrichting. Het kwaliteitsniveau en de eventuele aanvullende eisen benoemen we bij de toelichting van de verschillende kapitaalgoederen onder het kopje *Kaders*.

Bijhouden gegevens en inspecties

In 2024 voerden we ook weer verschillende inspecties uit. Hierdoor zijn de gegevens over arealen, kwaliteitsgegevens en uitgevoerde inspecties in de verschillende beheerprogramma's weer geactualiseerd.

Omvang kapitaalgoederen

De totale oppervlakte van gemeente Molenlanden is ongeveer 19.160 hectare. Hiervan heeft de gemeente ongeveer 323 hectare aan openbare ruimte in beheer en onderhoud. Onze kapitaalgoederen liggen voornamelijk binnen de bebouwde kommen van de 20 kernen. Een uitzondering hierop vormen onderdelen van de Openbare Verlichting, Riolering, Straatnaamborden en onderdelen van Straatmeubilair. Deze onderhouden we ook buiten de bebouwde kom.

Hieronder lichten we de kapitaalgoederen en de in 2024 uitgevoerde werkzaamheden per categorie afzonderlijk toe. De kerncijfers geven een indicatie van de omvang. Een totaaloverzicht van de areaalgegevens staat achteraan in deze paragraaf.

Wegen

Kerncijfers

De gemeente beheert wegen met een totale lengte van ongeveer 175 km, onderverdeeld in:

- Asfaltverharding ca. 355.000 m²
- Elementenverharding (klinkers en tegels) ca. 1.170.000 m²
- Overige verharding ca. 15.000 m²

Kaders

Volgens de wet moet de gemeente zorgen voor een goede staat van onderhoud van het gemeentelijk wegennet. En moet het wegennet aan minimale eisen voldoen. Hiervoor hanteren we de gebruikelijke richtlijnen van het CROW. De gemeente heeft zich geconformeerd aan het VN-verdrag Handicap (Toegankelijkheid). Hierin is vastgelegd dat personen met een beperking volledig aan de samenleving kunnen deelnemen door drempels zoveel mogelijk weg te nemen.

Wat hebben we gedaan in 2024?

In het kader van de Toegankelijkheid zijn in 2024 op basis van uitgevoerde inspecties op verschillende locaties in Groot-Ammers, Ottoland, Hoornaar en Noordeloos extra invaliden-inritten aangelegd en bestaande inritten aangepast aan de norm. Verder is een aantal routes met geleide-tegels aangepast. Ook bij reconstructies houden we rekening met toegankelijkheid van de openbare ruimte. Er was regelmatig overleg met de Bouwadviescommissie over dit onderwerp, van dagelijks onderhoud tot en met projecten.

De jaarlijkse visuele inspectie van het wegenareaal is uitgevoerd. Het onderhouds- en vervangingsprogramma stemden we waar nodig af op de resultaten van deze inspectie. Op basis van het uitvoeringsplan pakten we verschillende wegen aan, waar mogelijk samen met andere producten binnen de openbare ruimte. De uitvoeringsduur, van voorbereiding tot en met oplevering, is vaak 3 tot 4 jaar. In onderstaand overzicht staan de projecten uit het Uitvoeringsplan Wegen en Riolering die in 2024 opgestart zijn.

Reconstructie wegen:

- Langerak, W. van Langherakelaan, incl. riolering
- Nieuw-Lekkerland, Planetenlaan
- Hoornaar, Oudendijk, incl. riolering
- Hoornaar, Lutjeswaardse Middenweg
- Groot-Ammers, Ambachtsweg/Nijverheidsweg, incl. riolering
- Streefkerk, Dorpsstraat
- Ottoland, A-oneven Oost

De uitvoering van de gladheidsbestrijding leverde in 2024 weinig klachten op.

De onkruidbeheersing op verharding verliep naar tevredenheid en leverde weinig klachten op.

Verkeersvoorzieningen en overig (straat)meubilair

Kerncijfers

Areaaloverzicht objecten in de openbare ruimte:

- Verkeers- en straatnaamborden. incl. bewegwijzering en portalen ca. 6.050 st.
- Overige verkeersvoorzieningen ca. 374 st.
- Schrikhekken ca. 418 st.
- Afvalbakken ca. 555 st.
- Abri's (bushokjes) ca. 24 st.
- Banken en picknicksets ca. 587 st.
- Bloembakken ca. 180 st.
- Hekwerken ca. 4.590 m¹
- Palen ca. 4.500 st.
- Overige objecten (o.a. fietssluisen en fietsklemmen) ca. 1.210 st.
- Openbare kunst ca. 33 st.

Kaders

De gemeente heeft de plicht om de openbare ruimte met de daarin aanwezige voorzieningen goed te onderhouden. Hiervoor hanteren we de gebruikelijke richtlijnen van het CROW.

Wat hebben we gedaan in 2024?

Naast het regulier onderhoud aan deze voorzieningen en het oppakken van meldingen van inwoners gaven we een deel van het jaarbudget uit aan incidentele schades, diefstal en vandalisme. Het kwaliteitsniveau van de straatnaam- en verkeersborden in vier kernen brachten we via visuele inspecties in kaart.

Civieltechnische Kunstwerken

Kerncijfers

Areaaloverzicht:

- Bruggen en duikerbruggen ca. 235 st.
- Kademuren, steigers en trappen ca. 65 st.

Kaders

Op basis van wetgeving moeten kunstwerken veilig zijn en veilig gebruikt kunnen worden. Dit betekent dat ze berekend moeten zijn op het verkeer dat wordt toegelaten. De eisen aan de constructie(s) zijn vastgelegd in NEN-normen.

Wat hebben we gedaan in 2024?

In 2024 voerden we de 3-jaarlijkse inspectie van de kunstwerken uit.

Het afgelopen jaar zijn verschillende kunstwerken vervangen:

- Oud-Alblas, brug Boomgaard
- Nieuw-Lekkerland, drie bruggen park Planetenlaan
- Nieuwpoort, brug Nieuwpoorsteweg

We zijn begonnen met de voorbereiding voor het vervangen van:

- Hoornaar, fietsersbrug Middenweg/Doelsteeg

Openbare verlichting

Kerncijfers

Areaaloverzicht:

- Lichtmasten en armaturen ca. 10.469 st.

Kaders

De openbare verlichting is gericht op het verbeteren van de verkeersveiligheid, leefbaarheid en sociale veiligheid in het donker. Hierbij maken we gebruik van duurzame, efficiënte en energiezuinige verlichtingsmiddelen. Voor de aanwezige openbare verlichting geldt een zorgplicht voor het onderhoud. Ook moet de openbare verlichting (elektrotechnisch) veilig zijn.

Wat hebben we gedaan in 2024?

In 2024 zijn we begonnen met de voorbereidingen voor een Europese aanbesteding voor het onderhoud aan de openbare verlichting. Bij verschillende reconstructie-werkzaamheden pakten we ook de openbare verlichting aan. Daarnaast begonnen we met de voorbereidingen voor grootschalig onderhoud waarbij we oude armaturen en masten gaan vervangen.

Op onderstaande locaties is in 2024 de verlichting vervangen:

- Groot-Ammers, Merelplantsoen
- Groot-Ammers, Wipmolen
- Langerak, nieuwbouw Langerak-Zuid

We zijn begonnen met de voorbereiding voor het vervangen van verlichting:

- Kinderdijk, Molenstraat
- Nieuw-Lekkerland, Middengebied

Spelen

Kerncijfers

De gemeente beheert in totaal 132 speelplaatsen met daarop:

- Speel-/sporttoestellen en speelprikkels ca. 650 st.
- Hekwerken en ballenvangers ca. 2.235 m¹
- Veiligheidsondergronden ca. 5.384 m²
- Kunstgrasvelden ca. 3.327 m²

Kaders

Spelen, sporten en bewegen is belangrijk en draagt bij aan een gezonde en prettige leefomgeving. Het beheer en onderhoud van de speelvoorzieningen is wettelijk geregeld volgens het Warenwetbesluit Attractie-en Speeltoestellen (WAS) en gericht op het in stand houden en waarborgen van de veiligheid. Een beweegvriendelijke leefomgeving heeft een positieve invloed op de fysieke en mentale gezondheid en het welzijn van de gemeenschap. Belangrijke speerpunten bij de ontwerp- en participatiefase zijn: maatwerk, duurzaamheid, klimaatadaptie, sociale cohesie, doelgroep, veiligheid en voldoende uitdaging.

Wat hebben we gedaan in 2024?

De openbare speel- en sporttoestellen zijn het afgelopen jaar een aantal keer geïnspecteerd en geschouwd. Geconstateerde bevindingen en gebreken zijn hersteld en verwerkt in het beheerpakket. Grootschalig planmatig onderhoud en vervanging pakten we waar mogelijk integraal op bij reconstructies en herinrichtingen.

Het afgelopen jaar zijn op verschillende locaties de speelplekken vervangen zoals:

- Groot-Ammers, Merelplantsoen

- Langerak, nieuwbouw Langerak-Zuid
- Nieuwpoort, schoolplein De Veste

We begonnen met de voorbereiding van de herinrichting:

- Streefkerk, speelplek Watermunt
- Groot-Ammers, trapveld Julianastraat

Groen

Kerncijfers

Areaaloverzicht openbaar groen, excl. begraafplaatsen:

- Gazons ca. 304.600 m²
- Bermen/"ruw" gras ca. 610.715 m²
- Bomen 15.524 stuks
- Hagen ca. 33.708 m¹
- Overige beplantingen ca. 189.502 m²

Kaders

Het onderhoud aan openbaar groen is erop gericht een acceptabel niveau te handhaven. Dit beeldkwaliteitsniveau is gesteld op B, volgens het integraal beheerplan. Gebieden met een hoogwaardige of afwijkende inrichting onderhouden we op A.

Wat hebben we gedaan in 2024?

In 2024 is weer een derde deel van het boombestand geïnspecteerd en gecontroleerd op veiligheid.

In het kader van klimaat en biodiversiteit realiseerden we een aantal natuurontwikkelingslocaties. Hier zijn natuurvriendelijke oevers en poelen gegraven. Ook brachten we gradiënten aan in het terrein en zijn verschillende bloem- en bes-dragende inheemse heesters geplant. Snoeihout werd verwerkt in takkenrillen. Verder reikten we ca. 320 bomen en 290 bessenpakketten (4 struiken per pakket) uit aan inwoners. Binnen de openbare ruimte zijn 319 bomen aangeplant.

Verder in 2024 uitgevoerde werkzaamheden:

- Een deel van het voormalige volkstuintencomplex aan de Middelweg in Nieuw-Lekkerland vormden we om naar een natuurontwikkelingslocatie;
- In Groot-Ammers is de ondergrondse groeiplaats van bomen verbeterd door meer doorwortelbare ruimte te realiseren en tegels rond de bomen te verwijderen;
- In met name Nieuw-Lekkerland en Groot-Ammers vormden we traditioneel plantsoen om naar een meer biodivers plantsoen.

Begraafplaatsen

Kerncijfers

Areaaloverzicht van in totaal 25 begraafplaatsen:

- Verhardingen ca. 28.900 m²
- Groenelementen ca. 41.250 m²
- Bomen ca. 700 st.
- Grafvelden ca. 39.200 m²
- Urnenmuren 2 st.

Jaarlijks zijn er gemiddeld 260 begravingen op de begraafplaatsen in Molenlanden.

Kaders

Alle begraafplaatsen onderhouden we op beeldkwaliteitsniveau A, volgens het vastgestelde 'Beleidsdocument begraafplaatsen Molenlanden'. In het vastgestelde 'Beheerplan begraafplaatsen 2022-2026' en het 'Uitvoeringsplan begraafplaatsen' staan verschillende uitvoeringsmaatregelen die invulling geven aan de kaderstelling uit het beleidsdocument.

Wat hebben we gedaan in 2024?

- Voorbereiding uitbreiding begraafplaatsen Hoornaar en Giessenburg;
- Ruimen van ca. 500 graven;
- Vernieuwen en/of herstraten paden begraafplaatsen, waaronder Bleskensgraaf en Nieuw-Lekkerland;
- Aanleg van urnenvoorzieningen in elke kern;
- Aanleg van herdenkingsmonumenten bij verzamelgraven in elke kern.

Riolering

Kerncijfers

Areaaloverzicht:

- Vrij verval riolering ca. 205 km
- Druk- en vacuümriolering, persleidingen ca. 226 km
- Pompunits en hoofdgemalen ca. 1.750 st.
- Bergbezinkvoorzieningen 16 st.
- Drainage ca. 12 km
- Kolken ca. 14.000 st.

Kaders

Het rioolstelsel van de gemeente onderhouden we volgens de uitgangspunten en kwaliteitsniveaus uit het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP). Op basis van de Raadsopdracht om het bouwen van woningen in lintbebouwingen mogelijk te houden, moeten we de daar aanwezige rioolssystemen onderzoeken en waar nodig aanpassen.

Wat hebben we gedaan in 2024?

In 2024 gaven we opdracht voor het opstellen van een nieuw Water- en Rioleringsprogramma (WRP) als opvolger van het GRP. Dit WRP wordt in 2025 opgeleverd.

In de lintbebouwing voerden we in 2024 een aantal werkzaamheden uit aan de zogenoemde zeven prioritaire strengen van de druk- en vacuümriolering:

- Afkoppelen van regenwater in een aantal strengen. Inmiddels heeft 50% van de aangeschreven adressen afgekoppeld. Ook is de voorbereiding van een nieuwe cyclus afkoppelen opgestart. Uitvoering hiervan vindt plaats in 2025;
- Ontwikkelen van geautomatiseerd besturingssysteem Real Time Control (RTC). Dit is als eerste toegepast in de streng aan de Lekdijk in Langerak.

Naast de zeven prioriteitsstrengen in de lintbebouwing die in uitvoering zijn, zijn er 12 strengen waar de maximale capaciteit is bereikt. Deze strengen onderzochten we in 2023. Mogelijke maatregelen om ook deze strengen een langere levensduur te geven werken we per streng uit. In 2024 startten we de voorbereiding van RTC in de streng Bazeldijk Hoogblokland/Arkel op.

Op basis van het Uitvoeringsplan Wegen en Riolering pakten we in 2024 verschillende rioleringen op, waar mogelijk samen met andere producten binnen de openbare ruimte. De uitvoeringsduur, van voorbereiding tot en met oplevering, is veelal drie tot vier jaar. In onderstaand overzicht staan de projecten uit het uitvoeringsplan waarvan de voorbereiding in 2024 is begonnen.

Reconstructie riolering, in combinatie met wegen:

- Langerak, W. van Langherakelaan;
- Hoornaar, Oudendijk, aanpassen gedeelte hemelwaterriool;
- Groot-Ammers, Ambachtsweg/Nijverheidsweg, aanpassen gedeelte hemelwaterriool.

In de exploitatie-begroting zien we een overschrijding in het onderhoud aan zowel de drukriolering als de vacuümriolering. Ook de energiekosten zijn overschreden. Dit is het gevolg van de overbelasting van de stelsels waardoor er meer storingen zijn en ook het energieverbruik flink toeneemt. De komende jaren zal dit na het uitvoeren van de maatregelen waarschijnlijk weer verbeteren.

Water

Kerncijfers

Areaaloverzicht:

- Open water (sloten en plassen) ca. 311.350 m²
- Beschoeiingen ca. 30.878 m¹
- Natuurlijke oevers ca 12.400 m¹
- Kleine duikers ca. 4.623 m¹

Kaders

De waterkwaliteit in watergangen moeten we verbeteren om te voldoen aan de Kader Richtlijn Water. Ook het vasthouden van water binnen het gebied wordt een steeds groter thema. Het waterschap zorgt voor het onderhoud van de A-watergangen (weteringen en de grotere sloten). Kleinere sloten ('schouwsloten') moeten eigenaren van percelen die aan deze sloten grenzen onderhouden, waaronder de gemeente. Dit onderhoud moet gebeuren volgens eisen die in de Keur van Waterschap Rivierenland staan.

Wat hebben we gedaan in 2024?

- Binnen verschillende reconstructieprojecten uit het Uitvoeringsplan Wegen en Riolering zijn duikers en stukken beschoeiing aangepakt;
- Baggeren watergangen in Schelluinen en Oud-Alblas;
- Maken bestek voor baggeren Nieuw-Lekkerland (uitvoering 2025);
- Maken klimaatbestendige inrichting watergang Julianastraat en Irenestraat in Groot-Ammers.

Gebouwen

Een extern adviesbureau stelde vanuit de meerjarenonderhoudsplannen (MJOP's) jaarplannen op en zorgde voor de uitvoering. In 2024 voerden we het achterstallig bouwkundig groot onderhoud uit. De gyminventaris in de sporthallen is gekeurd en bij afkeur gerepareerd of vervangen, waardoor de veiligheid is geborgd. Volgens het collegebesluit 'Herinrichting/herschikking van de gebouwen op de begraafplaatsen in de kernen van de voormalige gemeente Giessenlanden' zijn de MJOP's geüpdatet.

Voor de kerktorens is in 2024 een deel van de toegekende onderhoudssubsidies van de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed voor de periode 2020-2025 ingezet. In 2025 krijgt dit een verder vervolg.

In 2024 is de nieuwe werklocatie in Bleskensgraaf opgeleverd en in gebruikgenomen. Dit pand voldoet aan de duurzaamheidseisen en is Energieneutraal (ENG). Vanuit het lange termijn verduurzamingsplan begonnen we in 2024 ook met verschillende verduurzamingsmaatregelen van de strategische panden.

De gemeente draagt voor 80% bij in de kosten van groot onderhoud van de zwembaden. Periodiek controleert vakteam Vastgoed of het groot onderhoud op de juiste manier wordt uitgevoerd. Volgens het Vastgoed, Accommodatie- en Tarievenbeleid begonnen we in 2024 met de verduurzaming van de gemeentelijke zwembaden.

Totaaloverzicht omvang Kapitaalgoederen

Arealen:

Onderdeel	hoeveelheid	eenheid
Wegen		
• Totale lengte wegen	175	km
• Asfaltverharding	355.000	m ²
• Elementenverharding (klinkers en tegels)	1.170.000	m ²
• Overige verharding	15.000	m ²
Objecten in de openbare ruimte		
• Verkeers- en straatnaamborden. incl. bewegwijzering en portalen	6.050	st.
• Overige verkeersvoorzieningen		
• Schrikhekken	374	st.
• Afvalbakken	418	st.
• Abri's	555	st.
• Banken en picknicksets	24	st.
• Bloembakken	587	st.
• Hekwerken	180	st.
• Palen	4.590	m ¹
• Overige objecten (o.a. fietssluisen en fietsklemmen)	4.500	st.
• Openbare kunst	1.210	st.
	33	st.
Civieltechnische kunstwerken		
• Bruggen en duikerbruggen	235	st.
• Kademuren, steigers en trappen	65	st.
Openbare verlichting		
• Lichtmasten en armaturen	10.469	st.
Spelen		
• Speelplaatsen	132	st.
• Speel-/sporttoestellen en speelprikkels	650	st.
• Hekwerken en ballenvangers	2.235	m ¹
• Veiligheidsondergronden	5.384	m ²
• Kunstgrasvelden	3.327	m ²

Openbaar groen (excl. begraafplaatsen)

• Gazons	304.600	m ²
• Bermen/"ruw" gras	610.715	m ²
• Bomen	15.524	st.
• Hagen	33.708	m ¹
• Overige beplantingen	189.502	m ²

Begraafplaatsen

	25	st.
• Verhardingen	28.900	m ²
• Groenelementen	41.250	m ²
• Bomen	700	st.
• Grafvelden	39.200	m ²
• Urnenmuren	2	st.

Riolering

• Vrijverval riolering	205	km
• Druk- en vacuümriolering, persleidingen	226	km
• Pompunits en hoofdgemalen	1.750	st
• Bergbezinkvoorzieningen	16	st
• Drainage	12	km
• Kolken	14.000	st.

Stedelijk water

• Open water (sloten en plassen)	311.350	m ²
• Beschoeiingen	30.878	m ¹
• Natuurlijke oevers	12.400	m ¹
• Kleine duikers	4.623	m ¹

Gebouwen

• Huisvesting gemeentelijke diensten	5	st.
• Voormalige bibliotheek	1	st.
• Peuterspeelzalen	4	st.
• Verzamelgebouwen	6	st.
• Gebouwen op begraafplaatsen	24	st.
• Kerktorens	16	st.
• Stadhuis Nieuwpoort	1	st.
	6	st.

• Dorpshuizen/buurtcentra	3	st.
• Jeugdhonken	8	st.
• Binnensportaccommodatie	1	st.
• Voetbalkantine	4	st.
• Woningen	5	st.
• Overige gebouwen (o.a. theehuisjes)	17	st.
• Woningen aangekocht in Nieuw-Lekkerland ten behoeve van project Hoogspanningsmasten		

Paragraaf Financiering

In deze paragraaf komt het gemeentelijke financieringsbeleid aan de orde mede op basis van de wet Financiering Decentrale Overheden (FIDO). De focus van het financieringsbeleid is gericht op het beperken van financieringsrisico's en het beheersen van de gemeentelijke schuldpositie.

Financieringsbeleid

De gemeente streeft ernaar benodigde leningen tegen een zo'n laag mogelijk tarief aan te trekken en tegelijkertijd de renterisico's zoveel als mogelijk te beheersen. Daartoe wordt bij het afsluiten van leningen rekening gehouden met de liquiditeitsbehoefte en de rente risiconorm. In 2024 is de rente gedurende het hele jaar door de ECB 4x met 0,25% verlaagd. De rente ging hiermee van 4% naar 3%. De koppeling met de inflatie lijkt daarmee te zijn losgelaten want deze bevond zich in 2024 namelijk nog altijd ver boven het wenselijke niveau van 2%. In 2024 zou de liquiditeitspositie volgens de prognoses onvoldoende zijn en diende we nieuw geld aan te trekken. Dit heeft zich voorgedaan halverwege het jaar. Uiteindelijk werd in juli 2024 een bedrag van € 15 miljoen aan nieuw geld aangetrokken.

Rentekosten en -opbrengsten

In 2024 heeft gemeente Molenlanden één nieuwe langlopende geldlening afgesloten. De leningenportefeuille is verder niet herzien aangezien dit in 2020 volledig is gedaan.

Onderstaande tabel geeft inzicht in de ontwikkeling van de financieringspositie in het afgelopen jaar.

Mutaties vaste schuld in 2024 <i>Bedragen x € 1.000</i>	Bedrag	Gemiddelde rente	Invloed op rente
Stand per 01/01/2024	31.094	0,48%	
Nieuwe geldleningen	15.000	3,85%	-
Reguliere aflossingen	1.589	0,48%	0,00%
Vervroegde aflossingen	-	-	-
Renteaanpassing	-	0%	-
Omzetting vast naar vlottend	-	0%	-
Omzetting vlottend naar vast	-	0%	-
Stand per 31/12/2024	44.503	0,48%	-

De volgende tabel laat het behaalde renteresultaat in 2024 zien.

Renteresultaat <i>Bedragen x € 1.000</i>	
Rente kortlopende leningen	248
Rente langlopende leningen	413
Rente rekening-courant	16
Totaal rentelasten	677
Ontvangen rente	716
Renteresultaat 2024	39

De rentebaten waren in 2024 € 39.000 hoger dan de rentelasten. Dit resultaat is verwerkt binnen het taakveld Treasury.

Kasgeldlimiet

Ter beperking van de renterisico wordt door de Wet FIDO een norm opgelegd ten aanzien van de korte schuld, de zogenaamde kasgeldlimiet. De kasgeldlimiet is het bedrag dat de korte schuld (korter dan 1 jaar) mag bedragen. Deze limiet wordt berekend naar een vast percentage van het begrotingstotaal per januari van het dienstjaar. De kasgeldlimiet voor de gemeente Molenlanden bedroeg in het jaar 2024, 8,5% van het totaal van de begroting van € 154.386.000.

Kasgeldlimiet <i>Bedragen x € 1.000</i>	
A - Begrotingstotaal	154.386
B - Vastgesteld percentage	8,50%
C - Kasgeldlimiet (A x B / 100)	13.122

In onderstaande tabel is per kwartaal beoordeeld of de toegestane kasgeldlimiet wordt overschreden.

<i>Bedragen x € 1.000</i>	1e kw.	2e kw.	3e kw.	4e kw.
Vlottende schuld:				
Opgenomen geld < 1 jaar	-	-	-	-
Schuld in rekening-courant	-	-	-	-
Gestorte gelden derden < 1 jaar	-	-	-	-
Ov. Geldleningen (geen vaste schulden)	-	-	-	-
Totaal vlottende schuld	-	-	-	-
Vlottende middelen:				

Uitgeleende gelden < 1 jaar	-	-	-	-
Contante gelden in kas	-	-	-	-
Tegoeden in rekening-courant	119	71	76	19
Overige uitstaande gelden < 1 jaar	1.024	13.964	15.908	12.892
Totaal vlottende middelen	1.143	14.035	15.984	12.911
Toets kasgeldlimiet:				
Totaal netto vlottende schuld	-1.143	-14.035	-15.984	-12.911
Toegestane kasgeldlimiet	13.122	13.122	13.122	13.122
Ruimte (+) of overschrijding (-)	14.265	27.157	29.106	26.033

Uit de tabel blijkt dat de kasgeldlimiet in 2024 ruimschoots binnen de gestelde limieten is gebleven.

Renterisiconorm

De renterisiconorm schrijft voor hoeveel maximaal geleend mag worden voor een periode langer dan één jaar en tegelijkertijd dat de maximale aflossing voor een gemeente niet meer mag zijn dan 20% van het begrotingstotaal. Hierdoor worden de financiële gevolgen van een rentestijging beperkt.

In onderstaande tabel is de ontwikkeling van deze renterisiconorm in 2024 weergegeven.

Renterisiconorm en renterisico's	Budget	Realisatie
<i>Bedragen x € 1.000</i>		
Renterisico		
Renteherziening op vaste schulden o/g	-	-
Jaarlijkse verplichte aflossingen	1.589	1.589
Renterisico	1.589	1.589
Renterisiconorm		
Begrotingstotaal	125.850	154.386
Wettelijk vastgesteld percentage	20%	20%
Renterisiconorm	25.170	30.877
Toets renterisiconorm:		
Renterisiconorm	25.170	30.877
Renterisico	1.589	1.589
Ruimte (+) of overschrijding (-)	23.581	29.288

Paragraaf Bedrijfsvoering

Algemeen

Bedrijfsvoering helpt de organisatie om de beleidsdoelstellingen en maatschappelijke opgaven te realiseren. We professionaliseren van binnenuit, maar zijn gericht op buiten, op onze inwoners en ondernemers. De visie op bedrijfsvoering is onze leidraad voor de levering, sturing, beheersing en ontwikkeling van onze diensten. Zo dragen wij bij aan de Molenlandse dienstverlening en de Molenlandse manier van werken.

Organisatieontwikkeling

Bedrijfsvoering maakt het verschil met betrokken en deskundige medewerkers met een flexibele en pro-actieve instelling. De manier van werken is gericht op maximale klantwaarde. Hierdoor hoeft de organisatie zich geen zorgen te maken over de nodige dingen die (in de basis) geregeld moeten zijn. De organisatie kan rekenen op deskundige en adequate ondersteuning zodat zij zich kan blijven concentreren op haar kerntaken. Daarnaast kunnen inwoners, ondernemers en andere partijen rekenen op onze inzet.

Om dit blijvend te kunnen realiseren, investeren wij in onze medewerkers. Wij beseffen dat medewerkers het verschil maken. Vanuit het principe van zelforganisatie bieden wij een uitdagende werkomgeving. Daarin krijgen medewerkers alle ruimte om hun expertise in te zetten en verder te ontwikkelen. We benutten aanwezige talenten en hun passie. Daardoor werken we allemaal met plezier en verbeteren we onszelf continu.

Een ambitieuze organisatie in een veranderende en veeleisende omgeving vereist een goede bedrijfsvoering. Dit is een bedrijfsvoering die de organisatie helpt en meedenkt om haar diensten op een goede wijze te kunnen leveren en doelen te realiseren. Dit is wat de bedrijfsvoeringsteams bindt en naar buiten willen uitdragen.

Continuïteit van de organisatie

Wij zijn bij het opstellen van deze jaarrekening uitgegaan van de continuïteitsveronderstelling: de veronderstelling dat onze gemeente haar taken en verplichtingen op structurele basis kan blijven uitvoeren. Deze veronderstelling is onderbouwd aan de hand van paragraaf weerstandsvermogen en financiën.

Fraude

Als gemeente behandelen wij het thema fraude met de professionaliteit, integriteit en zorgvuldigheid die onze inwoners, bedrijven en andere belanghebbenden van ons mogen verwachten. Wij hebben binnen onze organisatie één vertrouwenspersoon aangesteld die als onafhankelijk aanspreekpunt fungeert bij (vermoedens van) integriteitsschendingen of ongewenst gedrag. Daarnaast zijn binnen onze gemeentelijke regelgeving, richtlijnen en procedures diverse beheersmaatregelen opgenomen die bijdragen aan fraudepreventie.

Voorbeelden van deze zogenoemde ‘hard controls’ zijn functiescheiding, het vierogenprincipe en autorisatieprocedures. Deze maatregelen zijn primair gericht op het aspect gelegenheid binnen de fraudedriehoek. Daarnaast besteden wij nadrukkelijk aandacht aan ‘soft controls’, die gericht zijn op motivatie en rationalisatie, zoals verankerd in ons integriteitsbeleid. Dit beleid is vastgelegd in het Personeelshandboek en geeft via gedragscodes invulling aan de basisnormen voor integer handelen van medewerkers, collegeleden en raadsleden.

Jaarlijks voeren wij een frauderisicoanalyse uit waarin per proces wordt geïnventariseerd welke frauderisico’s zich kunnen voordoen, wat de kans en impact daarvan is, en welke beheersmaatregelen getroffen zijn. De effectiviteit van deze maatregelen wordt gedurende het jaar getoetst door de onafhankelijke Verbijzonderde Interne Controle (VIC) functionaris in samenwerking met de Concerncontroller.

In het verslagjaar zijn geen fraudemeldingen ontvangen door de vertrouwenspersoon en zijn er geen aanwijzingen van gepleegde fraude door medewerkers, derden of inwoners. Desondanks blijft fraude een onderwerp van blijvende aandacht. Wij monitoren actief door middel van gesprekken met vakteams, de VIC-functionaris en de Concerncontroller, op basis van het normenkader, het M&O-beleid en het integriteitsbeleid. Door deze werkwijze willen wij zowel preventief als repressief het risico op fraude reduceren ofwel voorkomen.

Kerncijfers 2024

De vastgestelde formatie omvat eind 2024 264,1 fte (ultimo 2023 was de bezetting 252,0 fte).

Inhuur

Op 1 januari 2024: 59 medewerkers

Op 1 januari 2025: 56 medewerkers

De inzet van inhuurmedewerkers is licht gedaald.

De inhuurbehoefte vanuit het ruimtelijk domein blijft op hetzelfde niveau. De krapte op de arbeidsmarkt in dit domein blijft onveranderd zeer gespannen. Het lukt niet of nauwelijks inhuur om te zetten naar vaste formatie.

Voor andere vakteams neemt de inzet van inhuurmedewerkers licht af o.a. door het in dienst nemen van vaste medewerkers in 2024. Langdurig verzuim dempt de afname van het aantal inhuurmedewerkers.

In dienst/uit dienst

In 2024 hebben 36 medewerkers de organisatie verlaten.

Er zijn in 2024 50 nieuwe medewerkers in dienst gekomen.

Samenstelling en leeftijdsopbouw

Bij de gemeente Molenlanden zijn op 31 december 2024 316 medewerkers in dienst, waarvan 146 mannen en 170 vrouwen.

De leeftijdsopbouw is als volgt:

Jonger dan 20 jaar:	0
20 – 29 jaar	24
30 – 39 jaar	50
40 – 49 jaar	78
50 – 59 jaar	97
60 – 67 jaar	63
v.a. 67 (AOW)	4

Ziekteverzuim

Het gemiddelde ziekteverzuimpercentage over 2024 is 6,63%. Dit wordt in tweederde van de gevallen veroorzaakt door medische aandoeningen.

We zien dat het verzuim over de laatste twee kwartalen van 2024 een dalende lijn laat zien. Dit komt doordat medewerkers die langdurig ziek zijn aan het re-integreren zijn of medewerkers die volledig hersteld zijn.

Daarnaast zijn er in het vierde kwartaal ook een aantal verzuimdossiers gesloten wegens uitstroom naar de WIA/IVA bij einde van de wachttijd van 104 weken.

Tegelijk zien we een daling van de meldingsfrequentie in 2024 ontstaan. Deze is gedaald van 1,14 over het eerste halfjaar van 2024 naar 1,01 over geheel 2024. Dit is mogelijk een resultaat van de aandacht voor frequent verzuimers en het actiever contact leggen en onderhouden met medewerkers die zich ziekmelden. Tegelijkertijd zien we nog geen daling van de gemiddelde verzuimduur. Deze blijft rond de 20 dagen.

Financiën en bedrijfsvoering

Financiële verordening Gemeente Molenlanden 2024 schrijft voor dat in de paragraaf bedrijfsvoering:

- a. de kosten, omvang, opbouw en ontwikkeling van het personeelsbestand en de loonkosten;
 - b. de kosten van inhuur derden;
 - c. de budgetten voor de raad, de griffie, de rekenkamer en de accountant;
- Inzichtelijk worden gemaakt.

De omvang, opbouw en ontwikkeling van het personeelsbestand staan opgenomen bij de kerncijfers hiervoor.

De loonkosten en de kosten voor inhuur derden en raad, griffie, rekenkamer en accountant worden in onderstaande tabel uiteengezet.

Bedragen x €	Begroting 2024	Begroting na wijziging 2024	Realisatie 2024
Loonkosten	27.412.961	25.732.779	25.890.808
Inhuur	2.356.579	6.781.379	6.805.820
Raad en commissies	545.814	545.814	570.586
Griffie onderst. raad en rekenkamer	938.270	954.270	993.763
Accountantskosten	100.000	163.003	163.003

Human Resources

In 2024 namen we met succes het nieuwe E-HRM systeem AFAS in gebruik. Het systeem draagt bij aan een modern werkgeverschap waarbij de flexibele inzet van arbeidsvoorwaarden en de zelfregulering effectief en praktisch worden ondersteund. Voor het aantrekken en behouden van nieuwe medewerkers verbeterden we het zogenaamde onboarden en voerden we een medewerkersonderzoek uit op basis waarvan we verbeteringen voorstelden voor het werken in Molenlanden. We hebben ingezet op aandacht en tijd voor ontwikkeling om perspectief te bieden en ook om medewerkers wendbaar te kunnen inzetten. Naast de tijdelijke inzet van een recruiter hebben we een nieuwe arbeidscommunicatie ingezet voor slagvaardigheid op de arbeidsmarkt.

Communicatie

In 2024 hebben we ingezet op het versterken van de verbinding met de samenleving. Hiervoor hebben de communicatieadviseurs en de verbinders zich, zowel individueel als gezamenlijk, ingezet. We organiseerden lunchlezingen, gezamenlijke evenementen, trainingen en bijeenkomsten. Daarnaast trokken we samen op om bij projecten meer omgevingsbewust te werken en aan te sluiten bij de (informatie)behoefte van inwoners en ondernemers.

Ook ontwikkelden we een communicatietoolkit voor de buitenruimteteams. Deze toolkit biedt collega's handvatten om op de Molenlandse Manier te communiceren. Zoals voorbeeldbrieven en andere communicatiematerialen die gebruikt worden tijdens de uitvoering van een project. Daarnaast investeerden we in faciliteiten om beter aan te sluiten op de groeiende behoefte aan beeldgebruik bij communicatie. Zo is in 2024 een filmruimte gerealiseerd in het nieuwe kantoor en breiden we het aanbod steeds verder uit om het werken met beeld te faciliteren en stimuleren.

Vastgoed

In december 2024 is team Vastgoed met een senior-adviseur vastgoed weer compleet. Het team gaf verdere sturing aan de vastgoedportefeuille, de verduurzaming en het Integraal Huisvestingsplan (IHP). Hiervoor zijn in het team de volgende stappen gezet:

Sturing vastgoedportefeuille

We werkten aan het verder implementeren van het Vastgoed- en Accommodatiebeleid. De gemeentelijke eigendommen (gebouwen) zijn in 2024 ondergebracht in een door Vastgoed gerealiseerde tool in Kizs,. Hierdoor is meer inzicht en overzicht op de vastgoedportefeuille. Per gebouw is nu inzicht in de contracten, afspraken, m2, adresgegevens, contactpersonen, foto's, plattegronden en tekeningen inzichtelijk. En nieuwe huurovereenkomsten sloten we af volgens het ROZ-model.

Verder is begin 2024 de ontmanteling van de voormalige servicepunten afgerond (huurovereenkomsten zijn opgezegd en panden zijn overgedragen). Conform Vastgoed- en Accommodatiebeleid zijn ook de huurovereenkomsten van drie kinderdagverblijven in de voormalige SOHG-gebouwen aangepast met marktconforme huurprijzen.

Verduurzaming

Van het verduurzamingsplan gemeentelijke gebouwen is voor de strategische gebouwen de verduurzaming in gang gezet met ondersteuning van Stichting Stimular (dit is een stichting die organisaties helpt om gebouwen te verduurzamen). Per jaar geven we uitvoering aan de duurzaamheidsmaatregelen voor dat jaar. Uitgangspunt bij de verduurzaming is om aan te sluiten op de natuurlijke momenten (bijvoorbeeld vervangen dak in combinatie met het plaatsen van zonnepanelen).

IHP

In samenspraak met Hevo stelden we een uitvoeringsprogramma met bijbehorende draaiboeken op die we in Q1 2025 ter besluitvorming aan de schoolbesturen voorleggen. Ook startte Hevo met 2 haalbaarheidsonderzoeken: de Groen van Prinstererschool in Oud-Alblas en School met de Bijbel in Bleskensgraaf.

Facilitair

In 2024 stond de verhuizing van Hoornaar naar Bleskensgraaf centraal. De voorbereidingen werden in april echt zichtbaar en we hebben met team facilitair en andere collega's hard gewerkt om de verhuizing soepel te laten verlopen. De verhuizing verliep voorspoedig en de eerste week van juli was de grote dag, die we samen hebben gevierd.

In de eerste weken in het nieuwe gebouw moest iedereen zijn weg vinden, maar dat is inmiddels gelukt. Collega's weten elkaar te vinden, waarderen de ontmoetingen met elkaar en zijn trots op het gebouw. Het gebouw draagt bij aan ontmoeten en integraal samenwerken. Op de open dag in september presenteerden we het nieuwe gemeentekantoor met trots aan partners, familie en oud-collega's.

Juridische zaken

In 2024 maakten we veel gebruik van het wegzetten van juridische vraagstukken buiten de deur. Dit zowel in het kader van pieken in de werkvoorraad als specialistische kennis. Hierdoor hebben we in alle gerechtelijke procedures verweer kunnen voeren en tijdig stukken kunnen aanleveren. Ook de behandeling van een aantal WOO-verzoeken hebben we uitbesteed waardoor we aan de verzoeken konden voldoen en de

achterstanden hebben weggewerkt. Daarnaast hebben we verschillende keren een vraag bij onze huisadvocaat neergelegd. Om de juridische kwaliteit van de omgevingsvergunningen te verbeteren en rekening te houden met de nieuwe Omgevingswet, huurden we extra juridische capaciteit in. Er is sprake van intensieve juridische begeleiding vanaf het voortraject tot onherroepelijke vergunningen. Juridische steekproeven hebben we in het vergunningenproces verankerd en in het zaakstelsel (LEEF) geïntegreerd.

Om te komen tot juridische kwaliteitszorg (jkz) stelden we een notitie op waarin vragen worden beantwoord zoals 'Wat bedoelen we met JKZ', 'Hoe richten we JKZ in' (in een cyclisch systeem) en 'Wie is verantwoordelijk voor JKZ'. Begin 2025 stelden we een jaarverslag over 2024 op. In 2024 hebben we pre-mediation regelmatig ingezet. In een aantal bezwaarzaken is met de informele route een oplossing gevonden, 34 bezwaarzaken zijn via een informele oplossing afgehandeld. In een aantal gerechtelijke procedures schakelden we een externe mediator in. Dit heeft in zeven beroepszaken geleid tot intrekking. Tot slot heeft de afronding van de implementatie van de nieuwe Wet elektronische publicaties plaatsgevonden. De richtlijnen hebben we in de huidige werkprocessen verankerd.

Doorontwikkeling werkprocessen Inkoop en contractbeheer/contractmanagement

Er is hard gewerkt aan het contractbeheersysteem in het nieuwe financiële systeem (Unit4). Dit systeem heeft nog extra aandacht nodig om te optimaliseren. De doorontwikkeling van het contractbeheersysteem is belangrijk voor alle teams. Op het I-Domein begon in augustus 2024 een contractbeheerder die inmiddels boven op de "probleem" contracten zit. Ook hebben we onnodige contracten opgezegd. Dit leidt direct tot besparingen. Na het vertrek van de contractbeheerder in februari 2024 (een contractmanager voor 28 uur en een contractbeheerder voor 8 uur) zijn twee collega's gestart voor Wmo-contacten. Zij zijn in dienst bij gemeente Gorinchem en worden voor de helft van de tijd gedetacheerd bij onze gemeente. Doordat deze twee grote contractgebieden nu beter geborgd zijn, is er voor de interne junior inkoper meer tijd om enkel op de algemene contracten te focussen. Dit zijn nog steeds veel contracten. De dienstverleningsovereenkomst met IBMN beslaat een groot bedrag van de begroting van Inkoop. In 2024 maakten we voor 921 uur gebruik van IBMN.

Deze uren zijn verdeeld over 21 projecten (aanbestedingen) en 69 uur hiervan zijn voor de helpdesk. Ook deed IBMN onderzoek naar de vormgeving van inkoop om deze verder door te ontwikkelen. Het voorstel voor deze ontwikkeling is gemaakt en gaat naar het MT ter goedkeuring.

I-domein

Informatiebeveiliging ENSIA

Het verantwoordingsproces rondom informatieveiligheid is sinds 2017 gebaseerd op ENSIA (Eenduidige Normatiek Single Information Audit) en gaat uit van het principe van Single Information & Single Audit (SISA). Dit houdt in dat er sprake is van eenmalige informatieverstrekking en eenmalige IT-audit.

ENSIA is een verantwoordingsstelsel voor informatieveiligheid gebaseerd op de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO), op de informatiebeveiligingsnormen vanuit Basisregistratie Personen (BRP), Paspoortuitvoeringsregeling Nederland (PUN), Digitale persoonsidentificatie (DigiD) en de Gezamenlijke Elektronische Voorzieningen Structuur uitvoeringsorganisatie Werk en Inkomen (GeVS/Suwinet). Daarnaast is ENSIA ook een verantwoordingsstelsel voor de datakwaliteit/data-integriteit van de Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG), Basisregistratie Grootschalige Topografie (BGT) en Basisregistratie Ondergrond (BRO).

Met het uitvoeren van de ENSIA-zelfevaluatie en het aanleveren van de noodzakelijke verantwoordingsinformatie via de ENSIA, legt het college van burgemeester en wethouders over het jaar 2024 verantwoording af aan de raad (horizontale verantwoording) en toezichthouders van het rijk (verticale verantwoording) over de status van informatieveiligheid. Onderdeel van de verantwoording is een getoetste collegeverklaring informatieveiligheid voor DigiD en Suwinet. De collegeverklaring is vastgesteld door het college van burgemeester en wethouders en getoetst door een onafhankelijke IT-auditor.

Informatieveiligheid is geen eenmalige activiteit, maar een continu verbeterproces. Jaarlijks stellen we een Informatiebeveiligingsplan op waarin we de te ondernemen activiteiten vastleggen.

Informatiebeveiliging BIO/NIS2 - implementatie M&R dienst

Met de komst van de Cyberbeveiligingswet (Cbw) op basis van de Europese NIS2-richtlijn (2024) moet de gemeente diverse verplichte beheersmaatregelen treffen om cyber- en digitale dreigingen zoveel mogelijk te beperken. Dit gaat om zowel organisatorische en personele maatregelen als technologische en fysieke maatregelen. Een van de maatregelen is om de Basis op Orde te hebben en moet de gemeentelijke informatiebeveiliging voldoen aan de nieuwe Baseline Informatievoorziening Overheid (BIO2.0). In 2024 is een eerste analyse gemaakt op welke (toekomstige) onderdelen van deze wet de gemeente nog niet voldoet en een inhaalslag moet maken. Waar mogelijk sluit Molenlanden aan op landelijke ontwikkelingen.

De aanbesteding voor de Monitoring & Response is inmiddels afgerond en we maakten een start voor de implementatie.

Doorontwikkeling Informatievoorziening

De onvolkomenheden, nieuwe inzichten en nieuwe wensen voor het nieuwe financiële systeem (Unit4 Finance) hebben we in 2024 niet volledig kunnen oplossen en vragen ook in 2025 extra inspanning. Verder hebben we de analyse afgerond over wat er moet wijzigen en/of bij moet komen in de informatievoorziening in het kader van de nieuwe Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer (Wmebv). De implementatiedatum van de Wmebv is verschoven naar 1-1-2026. Hierdoor hebben de aanpassing/doorontwikkelingen niet in 2024 plaatsgevonden. Voor de doorontwikkelingen die nodig zijn als gevolg van Europese wetgeving Single Digital Gateway annex2 wachten we een landelijk initiatief af. Als het succesvol is getest in andere gemeenten, kunnen we dit overnemen.

BBV-indicatoren

Indicator	2024
Formatie per 1.000 inwoners	7,0 fte
Apparaatskosten per inwoner	€ 359
Percentage externe inhuur ten opzichte van de totale loonsom + inhuur externen	13 %
Percentage Overhead t.o.v. totale lasten	21 %

Toelichting rechtmatigheidsverantwoording en uitkomsten Verbijzonderde Interne Controle

In het kader van de rechtmatigheidsverantwoording zijn er dit jaar onrechtmatigheden geconstateerd op het gebied van de begrotingsuitvoering, de formele rechtmatigheid binnen subsidieverstrekingen, het niet naleven van de aanbestedingswetgeving en het inkoopbeleid. Daarnaast zijn signalen en bevindingen uit de uitgevoerde frauderisicoanalyse meegenomen. Als gemeente bevinden wij ons op dit moment op volwassenheidsniveau twee ten aanzien van de inrichting van de rechtmatigheidsverantwoording. Dit betekent dat wij stappen hebben gezet in het versterken van de interne beheersing, met als doel verdere ontwikkeling richting een bredere bedrijfsvoering.

In deze paragraaf hebben wij, conform de Kadernota rechtmatigheid van de commissie BBV en in lijn met de gemaakte afspraken met de raad, de oorzaken toegelicht van de geconstateerde afwijkingen en onrechtmatigheden die uitkomen boven de rapporteringsgrens. Tevens hebben wij uiteengezet welke maatregelen reeds zijn getroffen en welke acties wij ondernemen om dergelijke afwijkingen in de toekomst te voorkomen. Met de inzet van deze maatregelen streven wij ernaar om significante processen binnen onze organisatie verder te versterken en de (financiële) rechtmatigheid beter te borgen.

Achtereenvolgens worden in deze paragraaf de volgende onderwerpen behandeld: de controleaanpak met betrekking tot de rechtmatigheidsverantwoording en de inrichting van de verbijzonderde interne controle, de vormgeving van de tweede verdedigingslinie, de oorzaken van de afwijkingen ten aanzien van de begrotingsonrechtmatigheid, het voorwaarden criterium en het criterium met betrekking tot misbruik en oneigenlijk gebruik.

Samenhang verbijzonderde interne controle en rechtmatigheidsverantwoording

Er is een analyse uitgevoerd om onderscheid te maken tussen significante en niet-significante processen en posten binnen de gemeentelijke bedrijfsvoering. Bij het inschatten van de risico's zijn verschillende aspecten meegenomen, waaronder de aard en het karakter van het proces en de bijbehorende posten, de financiële omvang in relatie tot het betreffende proces, en relevante interne en externe ontwikkelingen zoals wijzigingen in processen of aanpassingen in het normenkader. Ook zijn ervaringen uit het verleden en branchevergelijkingen, bijvoorbeeld op het

gebied van inkoop en aanbesteding binnen gemeenten, meegenomen. Daarnaast zijn signalen uit eerdere controle bevindingen vanuit de eerste, tweede en derde lijn, en de externe accountant meegenomen bij de inrichting van de controlewerkzaamheden.

Voor elk kernproces (18 in totaal) is een koppeling gemaakt met de van toepassing zijnde rechtmatigheids- en getrouwheidscriteria. Op basis van bovenstaande factoren is er invulling gegeven aan de elementen waarschijnlijkheid en omvang van potentiële impact op de financiële verantwoording. Dit in combinatie met de analyse op de frauderisicofactoren heeft geresulteerd in een risicoscore (laag, middel of hoog).

Deze risicoscore is mede relevant voor het bepalen van de scope van de werkzaamheden die ingericht zijn om het geïdentificeerde risico te mitigeren. De van toepassing zijnde totale risicoscore en de kwaliteit van de uitgevoerde IC-werkzaamheden is bepalend voor de omvang van de verbijzonderde interne controle. Hoe lager de risicoscore en hoe beter de kwaliteit van de uitgevoerde IC-werkzaamheden, des te beperkter de VIC-werkzaamheden kunnen zijn. Deze risicoanalyse is een iteratief proces, vindt voortdurend gedurende het jaar plaats, omdat bevindingen aanleiding kunnen zijn om de aanpak bij te stellen. Zo zijn in 2024 zowel de spendanalyse als de subsidieverstrekingen nagenoeg integraal gecontroleerd (>275 deelwaarnemingen), maar ook de memoriaalboekingen (vanwege overgang nieuw systeem).

Bovenstaande is samengevat in de door ons opgestelde controlematrix, die fungeert als overkoepelend document en dient als onderbouwing bij de werkzaamheden voor de rechtmatigheidsverantwoording. Hiermee kunnen wij als gemeente aantonen dat sprake is van een intern beheerst proces bij de totstandkoming van de rechtmatigheidsverantwoording.

Tot slot hebben wij de stellige uitspraken en aanbevelingen uit de Kadernota Rechtmatigheid van de Commissie BBV (november 2023) vertaald naar een praktische checklist. Deze checklist stelt ons in staat om niet alleen de relevante aandachtspunten te identificeren, maar ook systematisch vast te leggen op welke wijze onze gemeente aan elk van deze punten invulling geeft. Op deze manier zijn de aanbevelingen van de Commissie BBV concreet en toetsbaar geïntegreerd in onze rechtmatigheidsverantwoording.

Inrichting tweede verdedigingslinie

Het doel van de VIC-functionaris is het vaststellen of deze beheersmaatregelen effectief zijn in het mitigeren van risico's zowel in opzet en bestaan als de werking. De focus ligt op de financiële rechtmatigheid en het toetsen van kritieke punten in de processen, bekend als 'key controls'. Dit proces omvat het evalueren van de effectiviteit, efficiëntie en rechtmatigheid van belangrijke interne beheersingsmaatregelen en het beoordelen van de inhoudelijke juistheid en volledigheid van de uitkomsten van deze processen.

De onafhankelijkheid en objectiviteit binnen de inrichting van onze interne beheersing worden geborgd door een heldere taak- en rolverdeling volgens het principe van de Three Lines of Defence. De eerste lijn is verantwoordelijk voor de uitvoering van processen en de interne controle binnen het reguliere proces. De tweede lijn, bestaande uit de verbijzonderde interne controle (VIC) en de business- en concerncontrollers, vervult een adviserende, monitorende én toetsende rol, o.a. door de inrichting en uitvoering van verbijzonderde interne controles. Ten slotte vormt de Concerncontroller de derde lijn, die op strategisch niveau een adviserende en toetsende rol speelt richting het gemeentelijk bestuur.

Deze opzet waarborgt dat elke verdedigingslinie haar rol effectief en zonder ongewenste beïnvloeding kan uitoefenen. Daarnaast zijn duidelijke afspraken gemaakt met de externe accountant over de invulling van controlewerkzaamheden en de totstandkoming van een kwalitatieve en betrouwbare rechtmatigheidsverantwoording binnen onze organisatie.

Toelichting resultaten rechtmatigheidsverantwoording

De Raad heeft aangegeven dat zij geïnformeerd willen worden bij alle bedragen boven het vastgestelde drempelbedrag, namelijk de verantwoordings- en rapportagegrens. Dit betreft voor ons 1% van de lasten inclusief mutaties reserves respectievelijk 8% van dit bedrag, zoals opgenomen in de financiële verordening. Voor 2024 betreft dit € 1.468.480 respectievelijk € 117.478.

De uitkomsten zijn als volgt op te sommen, onderverdeeld in de 3 rechtmatigheidscriteria:

- De totale **begrotingsonrechtmatigheid** over het verslagjaar bedraagt € 865.488 (bruto afwijking), waarvan:
 - €528.558 betrekking heeft op de overschrijding van de lasten op programma 4 (Bestuur, Veiligheid en Dienstverlening). Dit is als acceptabel aangemerkt, vanwege het feit dat dit binnen het vooraf vastgestelde beleid past; Afwijkingen die niet in tussentijdse rapportages zijn vermeld, worden verantwoord in de jaarrekening. Met deze verantwoording wordt tijdig melding gemaakt van deze afwijkingen en kwalificeren deze in formele zin als rechtmatig (Artikel 12 lid 4 Financiële verordening).
 - €120.930 op een overschrijding van de investeringsbudgetten: CF financiële verordening worden de bedragen groter dan € 25.000 toegelicht (Artikel 5 lid 3), tevens per investering op het totaal van de investering (Artikel 6 lid 6). Op totaal van de investering wordt dit bedrag niet overschreden, derhalve acceptabel.
 - €216.000 betreft een overschrijding van de lasten op programma 1, betreft:
 - In het kader van de controle op de financiële rechtmatigheid is geconstateerd dat een begrotingswijziging met een financieel effect van €216.000 niet tijdig is vastgesteld door de gemeenteraad. De vastgestelde najaarsnota en de gepresenteerde cijfers in de jaarrekening hebben een afwijking ad €216.000 (Budgetten I-Domein ad 103K en P-Control ad 113K). Toelichting hierop is dat er een mutatie in de cijfers op programma 1 in de najaarsnota (=begroting na wijziging) heeft plaatsgevonden. Deze werkwijze is in strijd met de bepalingen uit de Gemeentewet en de financiële verordening (artikel 212), waarin is vastgelegd dat begrotingswijzigingen die de financiële kaders beïnvloeden enkel na goedkeuring door de gemeenteraad mogen plaatsvinden. De geconstateerde afwijking is daarmee aangemerkt als een fout (niet-acceptabel) onder het begrotingscriterium en opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording. Het betreft een menselijke, onbewuste fout die altijd kan voorkomen, maar waarvoor een extra controleslag wordt ingebouwd om herhaling in de toekomst te voorkomen.
 - Afwijkingen op zowel programma- als taakveldniveau zijn nader toegelicht in de jaarrekening, dit is conform BBV. Zie aldaar.

- **Misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium:** geen bevindingen.
- **Voorwaardencriterium** te onderscheiden in formele rechtmatigheidsfout en onrechtmatigheidsfout als gevolg van het niet naleven van de aanbestedingsregels, deze worden hieronder nader toegelicht:

Formele rechtmatigheidsfout zonder financiële consequenties op het proces van de verstrekte subsidies

Bij de controle op de rechtmatigheid van de verstrekte subsidies over het jaar 2024 zijn enkele bevindingen geconstateerd:

- Bij 4 subsidies ontbrak het verplichte aanvraagformulier bij de indiening van de subsidieaanvraag. In deze gevallen zijn wel andere formats gebruikt, zoals een activiteitenplan, verslagen of een begroting. Conform artikel 5 van de Subsidieverordening semiprofessionele instellingen dient de aanvraag echter plaats te vinden middels het daarvoor bestemde aanvraagformulier van de gemeente. Hoewel in alle vier de gevallen de essentiële basisinformatie, zoals het activiteitenplan en/of de begroting, wel is aangeleverd, is het formele aanvraagformulier niet meegestuurd en ook niet gevraagd door de subsidie beoordelaar.
- Bij 1 subsidie is de subsidie te laat ingediend, met als oorzaak dat zowel de gemeente als de bibliotheek (subsidieaanvrager) druk zijn geweest met het aanvragen van een éénmalige Specifieke Uitkering voor het versterken van bibliotheken. De vaststelling van afgelopen jaar is opgevraagd om de deugdelijkheid van de toekenning te beoordelen. Op basis van de aanwezige documentatie, gecombineerd met eerdere ervaringen met deze instelling, is geconcludeerd dat de onderbouwing van de toekenning voldoende deugdelijk is. Er is dan ook geen aanleiding om te twijfelen aan de rechtmatigheid van deze subsidieverlening.
- De naleving van subsidievoorwaarden wordt in de praktijk gemonitord door de accounthouders die verantwoordelijk zijn voor de behandeling van de betreffende subsidies. Deze monitoring wordt echter nog niet op een eenduidige en gestandaardiseerde wijze vastgelegd. In algemene zin geldt dat de naleving van subsidievoorwaarden aantoonbaar gemonitord en vastgelegd moet worden. Dit is van belang met het oog op zowel de rechtmatigheid van de subsidieverstreking als de interne beheersing en toetsing, conform de uitgangspunten van de Kadernota Rechtmatigheid.

Oorzaak en verbeteracties

De genoemde bevindingen vinden hun oorsprong voornamelijk in het feit dat het veelal gaat om terugkerende (semi)professionele instellingen binnen de gemeente, waarmee de contacten intensief en langdurig zijn. Hierdoor is de formele vastlegging van toetsingsstappen in sommige gevallen onvoldoende op een niet-gestandaardiseerde manier gedocumenteerd, wat ten koste gaat van de kwaliteit van het subsidiedossier en toereikendheid van het subsidieproces.

De constatering is besproken met het vakteam Mens & Samenleving, die heeft aangegeven hier in de toekomst extra aandacht aan te zullen besteden. Daarnaast werkt het vakteam aan de inrichting van een digitaal subsidieproces binnen KIZS, waarin de benodigde toetsingsstappen zo veel mogelijk zullen worden geborgd. Dit omvat onder andere de eenduidige vastlegging van de controle op volledigheid van het subsidiedossier en het vastleggen van subsidievoorwaarden volgens een gestandaardiseerde werkwijze.

Tevens zal de toetsing door de objectieve en onafhankelijke functionaris (tweedelijns) op deze onderdelen periodiek plaatsvinden, zodat ook vanuit het interne controleperspectief consistentie en naleving worden bewaakt.

Onrechtmatigheid als gevolg van het niet naleven van de Europese aanbestedingsregels ad €436.999

Onrechtmatigheid als gevolg van het niet naleven van de Europese aanbestedingsregels volgens het Aanbestedingswet met een totaalbedrag van € 436.999. Het bedrag wordt in deze paragraaf verder toegelicht, inclusief de maatregelen die wij hebben getroffen om dit in de toekomst te voorkomen.

Nadere toelichting op de aard van deze afwijkingen, de oorzaken ervan en de reeds getroffen maatregelen om deze te corrigeren.

Het bedrag is als volgt opgebouwd:

Crediteur categorie	Oorzaak	Bedrag onrechtmatig	Maatregel
HR Dienstverlening	De vakafdeling en HR waren zich er niet van bewust dat deze diensten via de bestaande raamovereenkomst hadden moeten worden afgenomen. Vanaf 2025 is dit gecorrigeerd en valt betreffende onder de raamovereenkomst.	€ 70.862	Deze diensten zijn per direct stopgezet en onder het juiste contract voortgezet. Tevens proactief gecommuniceerd met de betrokkenen vakteams om hen te informeren en bewustwording te vergroten. Zie ook verder de toelichting bij [A] hieronder.
Infrastructuur	De kosten zijn boven het geldende drempelbedrag uitgekomen, waardoor achteraf gezien een Europese aanbesteding had moeten worden gevolgd.	€ 82.682	Aanbesteding is gestart. Zie ook verder de toelichting bij [A] hieronder.

Schoonmaakdiensten	Het betreft het contract voor de brede school en de gezamenlijke ruimten. Hoewel het contract is aangegaan op basis van een afgesproken plafondbedrag, zijn de kosten in de praktijk aanzienlijk overschreden. Dit is deels het gevolg van forse indexeringen op schoonmaakkosten, maar ook door extra uitgaven, bijvoorbeeld voor intensieve vloerreiniging. Het contract loopt nog tot het einde van dit jaar. De aanbesteding voor een opvolgend contract is inmiddels gestart.	€ 91.117	Aanbesteding is gestart. Zie ook verder de toelichting bij [A] hieronder.
Werving en selectie	In de afgelopen jaren zijn er verschillende, inhoudelijk samenhangende opdrachten verstrekt aan één opdrachtnemer op het gebied van werving en arbeidsmarktcommunicatie. Doordat deze opdrachten afzonderlijk zijn beoordeeld, is de gezamenlijke contractwaarde over een periode van vier jaar boven de Europese aanbestedingsdrempel uitgekomen. Deze situatie is inmiddels herkend; passende maatregelen zullen worden genomen. Daarbij loopt intern nog overleg over de vraag of en in welke vorm deze dienstverlening in de toekomst noodzakelijk is.	€ 62.592	Zie ook verder de toelichting bij [A] hieronder.

Softwarediensten	De opdracht is enkelvoudig onderhands verstrekt en overschrijdt over een periode van 4 jaar de Europese aanbestedingsdrempel voor diensten; dit is een onrechtmatigheid die uit het verleden is ontstaan. Dit betreft de lopende licenties uit het oude contract. Er zijn in 2024 onvoorziene kosten gemaakt, deze zijn opgenomen als onrechtmatigheid.	€ 45.537	Deze Microsoft contracten zijn opnieuw aanbesteed en gegund aan een ander partij per 2024. Onvoorziene kosten in 2024 hebben betrekking op het oude contract en derhalve als onrechtmatig aangemerkt. Zie ook verder de toelichting bij [A] hieronder.
Architectonische diensten	Kosten die toezien op Architectonische diensten voor de nieuwbouw van de werklocatie en buitendienstlocatie van de gemeente Molenlanden. Deze opdracht is in 2018 Nationaal aanbesteed met een opdrachtwaarde die de Europese aanbestedingsdrempel overschrijdt. In 2024 zijn er kosten gemaakt op diensten zoals nazorg voor de nieuwbouw van de werklocatie en buitendienstlocatie en is derhalve als onrechtmatig aangemerkt.	€ 4.931	De uitvoering van de diensten is voltooid; er worden geen aanvullende kosten meer voorzien.
ICT datacentrum	In 2023 betrof dit een onrechtmatigheid (kosten zien toe op het ICT datacentrum inzake Equinix managed services). Het contract stopt per maart 2025, echter nog wel kosten gemaakt in 2024 en derhalve als onrechtmatig aangemerkt.	€ 79.278	Diensten zijn ondergebracht in nieuw contract. Zie ook verder de toelichting bij [A] hieronder.
Totaal		€ 436.999	

[A] Nadere toelichting op de oorzaken en maatregelen

In 2024 is in totaal voor een bedrag van € 436.999 aan onrechtmatige uitgaven geconstateerd als gevolg van het niet naleven van de Europese aanbestedingsregels. Deze uitgaven betreffen diverse opdrachten voor diensten waarbij, achteraf gezien sprake was van overschrijding van de toepasselijke aanbestedingsdrempels, onjuiste toepassing van aanbestedingsprocedures of ontbrekende motiveringen voor de gekozen werkwijze.

Vanwege de maatregelen die afgelopen jaar zijn genomen is hier overigens een sterke daling van ruim 720K ten opzichte van voorgaand jaar (2023: €1.156.443) te zien. In 2024 zijn aanzienlijke inspanningen geleverd om de spendanalyse, zowel tussentijds als bij de eindejaarscontrole, op orde te brengen en te laten aansluiten op de cijfers uit het nieuwe financiële systeem (Unit4). Dit heeft geresulteerd in een verbeterde kwaliteit en betrouwbaarheid van de spendanalyse en daarmee ook de gegevens op basis waarvan aanbestedingsplichtige uitgaven worden beoordeeld. Tevens zijn de analyses op aanbestedingen kwalitatiever ingericht en worden deze periodiek beoordeeld en vastgelegd op zowel het aangegane bedrag c.q. verplichting op jaarbasis als gezamenlijk van afgelopen vier jaar (volgens SDO notitie aanbestedingsrechtmatigheid). Wanneer een potentiële onrechtmatigheid tussentijds wordt gesignaleerd, wordt hier direct op geacteerd om de daadwerkelijke onrechtmatigheid te voorkomen.

De volgende maatregelen zijn ingezet en dragen gezamenlijk bij aan toereikende inkoop- en aanbestedingsproces, tevens zorgen deze ervoor dat sneller en adequater wordt ingegrepen om onrechtmatigheden te voorkomen:

1. Versterkte tussentijdse monitoring, waardoor vroegtijdig kan worden bijgestuurd op lopende verplichtingen. Hierbij wordt er intensief samengewerkt tussen de inkoopadviseur en objectieve en onafhankelijke functionaris,
2. Het beëindigen van eerder onrechtmatige contracten,
3. Een gerichte inzet op kennisoverdracht en bewustwording binnen de organisatie, onder meer via lunchlezingen en bilaterale gesprekken met budgethouders en vakafdelingen.
4. Bruikbaar en praktisch ingericht format, waarbij het streven is het format te hanteren zoals beschikbaar op Pianoo.

Hoewel met deze maatregelen belangrijke stappen zijn gezet, kan het volledig uitblijven van onrechtmatigheden niet worden gegarandeerd. Het streven is wél om via een combinatie van periodieke toetsing en het vergroten van bewustwording binnen de organisatie, de kans op fouten aanzienlijk te verkleinen. Hierbij ligt de nadruk op het tijdig betrekken van het vakteam inkoop bij omvangrijke of aanbestedingsgrensoverschrijdende opdrachten, en het strikt volgen van de mandateringsregels.

Daarnaast is sprake van een nauwe samenwerking met de financiële administratie om ook in het factuurverwerkingsproces tijdig signalen op te vangen, zodat de spendanalyse geïntegreerd wordt met de financiële administratie. Een belangrijk aandachtspunt is daarbij de controle op het

invullen van de velden ordernummer (bijvoorbeeld KISZ- of zaaknummer/offertenummer) bij het accorderen van facturen door budgethouders. Deze stap draagt bij aan het verbeteren van de traceerbaarheid van verplichtingen en het tijdig herkennen van mogelijke homogene massa in de aanbestedingsverplichtingen.

Met deze verbetermaatregelen beoogt de organisatie toekomstige onrechtmatigheden te voorkomen en de rechtmatigheid, doelmatigheid en transparantie van het aanbestedingsproces blijvend te versterken. Hierbij kan er ook meer inzicht worden verkregen in de bestedingspatronen, inkoopvolumes en mogelijke besparingskansen en kunnen de analyses kwalitatiever worden. Verder zijn wij bezig om de procedures aan te scherpen door een lagere ondergrens (dan het huidige) voor het aankopen van goederen en diensten in te stellen, zodat vroegtijdig ingespeeld kan worden op een dergelijke onrechtmatigheid; de motivaties dienen uitgebreider toegelicht te worden tezamen met de raming van de opdracht. Met als doel dat het uiteindelijk een toereikende kwalitatieve proces wordt, vooral vanwege de aard en significantie van de aanbestedingen. Maar ook om inzicht te krijgen in de bestedingspatronen, efficiëntie en mogelijke besparingen. Op deze wijze streven wij ernaar om de rechtmatigheid en de efficiëntie van onze bedrijfsvoering continu te verbeteren.

Niet naleven inkoopbeleid bij drempelbedrag (>5K)

Ondanks de geboekte vooruitgang blijft op onderdelen verdere verbetering noodzakelijk, met name bij de administratieve onderbouwing van opdrachten boven de €5.000. Uit de monitoring blijkt dat in een aanzienlijk aantal gevallen het offertenummer en inkooporder niet is geadministreerd. Dit terwijl het gemeentelijke inkoopbeleid, conform de normen uit de Gids Proportionaliteit, voorschrijft dat deze onderdelen verplicht zijn bij uitgaven boven deze drempel. Deze zijn wel aanwezig (indien hier om wordt gevraagd), maar niet vastgelegd in de administratie. Zoals ook hierboven toegelicht zal er, met name op dit gebied, intensief worden samengewerkt met de collega's van de financiële administratie, applicatiebeheer en overige betrokkenen. Afwijkingen leidt niet tot financiële rechtmatigheidsfouten, maar dient wel gedocumenteerd te worden in deze paragraaf volgens de kadernota rechtmatigheid.

Uitkomsten Fraude

Als gemeente behandelen wij het thema fraude met de professionaliteit, integriteit en zorgvuldigheid die onze inwoners, bedrijven en andere belanghebbenden van ons mogen verwachten. Wij hebben binnen onze organisatie één vertrouwenspersoon aangesteld die als onafhankelijk aanspreekpunt fungeert bij (vermoedens van) integriteitsschendingen of ongewenst gedrag. Daarnaast zijn binnen onze gemeentelijke regelgeving, richtlijnen en procedures diverse beheersmaatregelen opgenomen die bijdragen aan fraudepreventie.

Voorbeelden van deze zogenoemde 'hard controls' zijn functiescheiding, het vierogenprincipe en autorisatieprocedures. Deze maatregelen zijn primair gericht op het aspect gelegenheid binnen de fraudedriehoek. Daarnaast besteden wij nadrukkelijk aandacht aan 'soft controls', die gericht zijn op motivatie en rationalisatie, zoals verankerd in ons integriteitsbeleid. Dit beleid is vastgelegd in het Personeelshandboek en geeft via gedragscodes invulling aan de basisnormen voor integer handelen van medewerkers, collegeleden en raadsleden.

Jaarlijks voeren wij een frauderisicoanalyse uit waarin per proces wordt geïnventariseerd welke frauderisico's zich kunnen voordoen, wat de kans en impact daarvan is, en welke beheersmaatregelen getroffen zijn. De effectiviteit van deze maatregelen wordt gedurende het jaar getoetst door de onafhankelijke Verbijzonderde Interne Controle (VIC) functionaris in samenwerking met de Concerncontroller.

In het verslagjaar zijn geen fraudemeldingen ontvangen door de vertrouwenspersoon en zijn er geen aanwijzingen van gepleegde fraude door medewerkers, derden of inwoners. Desondanks blijft fraude een onderwerp van blijvende aandacht. Wij monitoren actief door middel van gesprekken met vakteams, de VIC-functionaris en de Concerncontroller, op basis van het normenkader, het M&O-beleid en het integriteitsbeleid. Door deze werkwijze willen wij zowel preventief als repressief het risico op fraude reduceren ofwel voorkomen.

Paragraaf Wet open overheid (Woo)

De Wet open overheid (Woo) is op 1 mei 2022 gedeeltelijk in werking getreden. Deze wet vervangt de Wob (Wet openbaarheid van bestuur). In de Woo is de actieve en passieve openbaarmaking van overheidsinformatie geregeld. Het uitgangspunt hierbij is dat alle overheidsinformatie neergelegd in een document in beginsel openbaar is, behalve als er een reden is waarom dat niet kan. De uitzonderingsgronden die openbaarmaking in de weg staan, zijn vastgelegd in hoofdstuk 5 van de Woo. Het doel van de Woo is transparantie van de overheid. Wat doet de overheid en waarom. Publieke verantwoording draagt bij aan de versterking van het vertrouwen in de overheid.

Passieve openbaarmaking

Passieve openbaarmaking betreft informatie openbaar maken op verzoek. Dit kan bij de gemeente Molenlanden schriftelijk of via een webformulier op de website, ook verzoeken per e-mail nemen we in behandeling. De afhandelingstermijn voor een Woo verzoek is vier weken, waarbij de wettelijke termijn om een omvangrijk of complex verzoek te verdagen twee weken is. In 2024 is het aantal ontvangen Woo-verzoeken ten opzichte van het jaar daarvoor toegenomen. Een groot deel van de verzoeken wordt niet binnen de daarvoor gestelde wettelijke termijnen beantwoord. Bij omvangrijke verzoeken waarop niet binnen de wettelijke termijn kan worden beslist, heeft het bestuursorgaan de mogelijkheid om met de verzoeker in overleg te treden en afspraken te maken over de prioritering van de openbaarmaking van de informatie. Door capaciteitstekort was er een achterstand ontstaan bij de afhandeling van Woo-verzoeken. Het capaciteitstekort heeft geleid tot een urenuitbreiding van 32 uur bestaande uit 4 uur administratieve ondersteuning en 28 uur Woo-coördinatorschap. De 4 uur administratieve ondersteuning is medio maart 2024 intern ingevuld en de vacature voor Woo-coördinator is per november 2024 ingevuld. In de tussenliggende periode heeft een inhuurkracht de vacature Woo-coördinator ingevuld en daarnaast is de behandeling van een aantal Woo-verzoeken uitbesteed. In de tweede helft van 2024 hebben we meer aandacht besteed aan het verbeteren van de werkprocessen voor het afhandelen van de Woo-verzoeken. Eind 2024 hebben we de achterstand voor de nog niet afgehandelde Woo-verzoeken ingehaald.

Afhandeling Woo-verzoeken

De wet open overheid lijkt eenvoudig, maar de uitwerking is dat vaak niet. In de afgelopen jaren is veel jurisprudentie ontstaan over uitzonderingsgronden, zienswijzen, het aflakken van privacygevoelige informatie en persoonlijke beleidsopvattingen. Sommige verzoeken zijn erg omvangrijk, doordat de verzoeken een ruim bereik hebben. Hieronder vallen ook vaak e-mails en whatsappberichten. We moeten eerst onderzoeken welke documenten bij de gemeente zijn en onder het bereik van het verzoek vallen. Daarna moeten we de documenten beoordelen op wat wel en niet (gedeeltelijk) openbaar gemaakt kan worden. De uitzonderingsgronden moeten we motiveren en de belangenafweging moeten we inzichtelijk maken om vervolgens een zorgvuldig besluit op te stellen. Het behandelen van Woo-verzoeken vergt daardoor behoorlijk veel tijd.

Afgehandelde Woo-verzoeken 2024	
Resultaattype	Aantal
Ingetrokken	3
Nog in behandeling	9
Toegekend	32
Afgebroken	6
Afgewezen	23
Eindtotaal	73

Actieve openbaarmaking

Naast passieve openbaarmaking op verzoek heeft de gemeente de inspanningsverplichting tot actieve openbaarmaking van overheidsinformatie. Actieve openbaarmaking houdt in dat de gemeente uit eigen beweging documenten publiceert en toegankelijk maakt. Die documenten zijn verdeeld over 17 informatiecategorieën, van wetten en onderzoeksrapporten tot beschikkingen en klachtoordelen. De openbaarmaking moet elektronisch geschieden op een digitale infrastructuur. Gemeenten zijn opgeroepen zelf een digitaal platform te ontwikkelen, dat aansluit op de nieuwe, landelijke Woo-index.

De implementatie van de categorieën vormt een omvangrijk proces. Daarom voeren we de verplichte actieve openbaarmaking gefaseerd per informatiecategorie in.

Op 1 november 2024 is de eerste fase van verplichte actieve openbaarmaking op basis van artikel 3.3 van de Woo ingegaan. Bestuursorganen zijn sinds deze datum verplicht om vijf informatiecategorieën actief openbaar te maken. We hebben op 1 november voldaan aan de verplichtingen uit de eerste tranche. Voor deze informatiecategorieën was nog geen eigen publicatieplatform nodig. We verkenden in 2024 diverse scenario's voor dit platform en houden in 2025 een "proof of concept" (POC) met de (voorlopige) voorkeursvariant.

Daarnaast moeten we in 2025 nieuwe informatiecategorieën openbaar maken. Om te kunnen voldoen, zullen we die processen in onze systemen waar die informatie is opgeslagen, controleren en aanpassen.

Paragraaf Verbonden partijen

De gemeente Molenlanden moet veel verschillende taken uitvoeren. Een deel van die taken voert Molenlanden samen met andere gemeenten uit. Dat gebeurt onder andere in verbonden partijen. In deze samenwerking houdt de gemeente beleidsmatige en financiële verantwoordelijkheden voor deze partijen.

Wat hebben we in 2024 bereikt:

In 2021 is de Nota Verbonden Partijen 2021-2026 vastgesteld. In die nota worden doelen gesteld en afspraken gemaakt over hoe de gemeente in die periode wil voortbouwen om de samenwerking met deze partners te versterken. De nota is een levend document dat ook in 2024 heeft gediend om het goede gesprek te voeren als raad en college over samenwerking in en sturing van verbonden partijen en dit concreet om te zetten in acties.

Belangrijke thema's daarbij zijn:

- bewust afwegen en beoordelen waarom we samenwerken in verbonden partijen;
- de doelen van gemeenteraad en college bij deze samenwerking in ogenschouw houden;
- (bestuurlijke) focus aanbrengen op basis van de risico's en belangen van de verschillende verbonden partijen door het werken met risicoprofielen;
- praktische afspraken en concrete ontwikkelstappen maken.

Wat hebben we hiervoor gedaan:

In 2024 voerden we de volgende acties uit:

- De raad informeerden we uitvoerig met een raadsinformatiebrief over de actualiteiten van alle verbonden partijen, de status van de acties uit de Nota Verbonden Partijen en over een wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen op grond waarvan het voor gemeenschappelijke regelingen verplicht is om afspraken te maken over evaluatie.
- Voor verschillende gemeenschappelijke regelingen brachten we een zienswijze uit over wijzigingen in regelingen die vooral voortvloeiden uit de hiervoor vermelde wijziging van de wet.
- Ook informeerden we de raad met een raadsinformatiebrief over de planning voor de evaluatie van de Nota Verbonden Partijen.
- De gemeenschappelijk regeling Alblasserwaard-Vijfheerenlanden is opgeheven, een verkenning naar de toekomst van de GR Sportpark Souburgh is in gang gezet en dat geldt ook voor het Natuur- en Recreatieschap Lingegebied en de Stichting Dieselgemaal Langerak.
- We wisselden regelmatig informatie uit (intern en extern) over verbonden partijen - zeker ook in relatie tot noodzakelijke bezuinigingen - en over het versterken van de continuïteit in de organisatie qua werken met verbonden partijen.

- De Verbonden Partijen Commissie heeft, naast het adviseren van de gemeenteraad over stukken die ter zienswijze zijn voorgelegd, een verdiepingstraject over Waardlanden afgerond en aan de gemeenteraad aangeboden.
- Daarnaast is in 2024 een pilot gestart voor een informele adviescommissie Avres. Gedurende een jaar werken de deelnemende gemeenten Vijfheerenlanden, Gorinchem en Molenlanden samen in deze pilot. De adviescommissie adviseert de gemeenteraden van deze gemeenten over de financiële stukken van Avres. De adviescommissie Waardlanden is in 2025 van start gegaan.

Lijst van verbonden partijen

De gemeente Molenlanden heeft te maken met diverse verbonden partijen. Deze zijn in te delen in de volgende categorieën:

1. gemeenschappelijke regelingen (GR-en);
2. vennootschappen en coöperaties;
3. stichtingen en verenigingen.

Hieronder vindt u per categorie een overzicht van de verbonden partijen van Molenlanden. Per verbonden partij wordt de informatie gegeven die op grond van het BBV is voorgeschreven, soms met aanvullende informatie. Bijvoorbeeld over relevante ontwikkelingen in het komende jaar.

De verbonden partij Regio AV (Alblasserwaard-Vijfheerenlanden) is in 2024 opgeheven. De financiële afwikkeling vindt medio 2025 plaats.

Bij enkele verbonden partijen (Sportpark Souburgh, Natuur- en Recreatieschap Lingegebied en Stichting Dieselgemaal Langerak) bekijken we of de samenwerkingsvorm nog het best passend is bij de huidige behoefte.

Gemeenschappelijke regelingen

Maat schappelijke waarde		Begroting 2024	Bijdrage 2024	Financieel resultaat 2024	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Aantal partners [1]	Best. invloed	Sturings-profiel	Financieel belang
Dienst Gezondheid & Jeugd Regio ZHZ Dordrecht	Het behartigen van de belangen op het gebied van Publieke gezondheid, Onderwijs, Jeugd Preventie Team en Jeugdhulp, uitgevoerd door de Serviceorganisatie ZHZ.	€ 3.024.710	€ 2.931.673	€ 1.347.995	Begin 2024: € 2.676.239 Eind 2024: € 4.209.037	Begin 2024: € 709.434 Eind 2024: € 367.951	10	1 in AB	hoog	96,9%
Veiligheidsregio ZHZ Dordrecht	Uitvoering van de brandweezorg, de rampenbestrijding, de crisisbeheersing en de geneeskundige hulpverlening.	€ 4.329.738	€ 4.404.912	€ 2.228.525	Begin 2024: € 10.356.465 Eind 2024: € 9.673.172	Begin 2024: € 2.016.141 Eind 2024: € 1.695.7501	10	1 in AB	hoog	101,7%
Avres Meerkerk	Een goede dienstverlening voor de inwoners van de aangesloten gemeenten die zijn aangewezen op tijdelijke voorzieningen als een uitkering, bijzondere bijstand, schuldhulp, begeleiding met/naar werk. Besloten vennootschap tussen Avres en Kringloopbedrijf Het Goed.	€ 13.044.871	€ 13.167.089	€ 4.163.000	Begin 2024: € 16.242.000 Eind 2024: € 15.521.000	Begin 2024: € 303.000 Eind 2024: € 235.000	3	1 in DB 2 in AB	hoog	100,9%
Reinigingsdienst Waardlanden Gorinchem	Zorgen voor een afvalvrij en schoon Molenlanden. Bijdragen aan verduurzaming door het inzamelen van afval aan te laten sluiten op een duurzame verwerking van grondstoffen.	€ 5.699.693	€ 5.539.209	€ 661.000	Begin 2024: € 1.655.000 Eind 2024: € 2.016.000	Begin 2024: € 513.000 Eind 2024: € 717.000	4	1 in AB	hoog	97,2%
Omgevingsdienst ZHZ Dordrecht	Het behartigen van de belangen op het gebied van milieu.	€ 2.194.097	€ 2.260.925	€ 604.106	Begin 2024: € 654.962 Eind 2024: € 988.399	Begin 2024: € 31.500 Eind 2024: € 575.713	10	1 in DB 1 in AB	gemiddeld	103,0%
Bureau Openbare Verlichting Merwede Hardinxveld-Giessendam	Uitvoering en beheer van de openbare verlichting.	€ 130.650	€ 128.103	€ 180.640	Begin 2024: € 210.202 Eind 2024: € 371.893	Begin 2024: € 0 Eind 2024: € 0	6	1 in DB 1 in AB	laag	n.v.t.
Gevudo Dordrecht	Het op milieuvriendelijke wijze verwerken van afval bij HVC. Gevudo heeft het karakter van een 'houdstermaatschappij', zij voert zelf geen operationele taken uit.	niet bekend	n.v.t.	€ 0	Begin 2024: € 30.487 Eind 2024: € 30.487	Begin 2024: € 0 Eind 2024: € 0	11	1 in AB	laag	n.v.t.

Maatschappelijke waarde		Begroting 2024	Bijdrage 2024	Financieel resultaat 2024	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Aantal partners [1]	Best. invloed	Sturings-profiel	Financieel belang
Regio AV (Alblasserwaard-Vijfheerenlanden) Gorinchem	Het vergroten van de regionale bestuurskracht in de regio Alblasserwaard-Vijfheerenlanden (AV). De afstemming wordt gezocht op basis van maatschappelijke opgaven op bestuurlijk, sociaal en fysiek niveau. De Regionale Maatschappelijke Agenda is hierbij leidend.	€ 83.550	€ 83.550	medio 2025 bekend	Begin 2024: niet bekend Eind 2024: niet bekend	Begin 2024: niet bekend Eind 2024: niet bekend	3	2 in AB	laag	100,0%
Sportpark Souburgh Alblasserdam	Het in stand houden en exploiteren van de sportvelden op het sportpark Souburgh, gelegen op de grens van Alblasserdam en Molenlanden.	€ 123.028	€ 123.028	€ 0	Begin 2024: € 62.000 Eind 2024: € 62.000	Begin 2024: € 0 Eind 2024: € 0	2	2 in AB	laag	n.v.t.
Natuur- en Recreatieschap Lingegebied Kerk-Avezaath	Het in stand houden, verbeteren en uitbreiden van de openbare recreatieve-toeristische infrastructuur.	niet bekend	afgekocht	niet bekend	Begin 2024: niet bekend Eind 2024: niet bekend	Begin 2024: niet bekend Eind 2024: niet bekend	4	1 in AB	laag	n.v.t.

[1] Hierbij gaat het om het aantal deelnemende gemeenten.

Vennootschappen en coöperaties

Maatschappelijke waarde		Begroting 2024	Bijdrage 2024	Financieel resultaat 2024	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Aantal partners [1]	Best. invloed	Sturings-profiel	Financieel belang
Stedin N.V. Rotterdam	Netbeheer van elektriciteit- en gasnetten in het gebied	n.v.t.	n.v.t.	€ 174 milj.	Begin 2024: € 3.221 milj. Eind 2024: € 3.370 milj.	Begin 2024: € 4.364 milj. Eind 2024: € 4.362 milj.	44	Relatief groot[1]	gemiddeld	n.v.t.
N.V. Oasen Gouda	Oasen verzorgt de drinkwatervoorziening en bluswatervoorziening in de gemeente.	n.v.t.	n.v.t.	€ 7.892.000	Begin 2024: € 128 milj. Eind 2024: € 136 milj.	Begin 2024: € 216 milj. Eind 2024: € 229 milj.	21	1 in AB	laag	n.v.t.
N.V. Bank Nederlandse Gemeenten Den Haag	De BNG is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. Met gespecialiseerde financiële dienstverlening draagt de BNG bij aan zo laag mogelijke kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger.	n.v.t.	n.v.t.	niet bekend	Begin 2024: € 4.412 milj. Eind 2024: € 4.468 milj.	Begin 2024: € 309 milj. Eind 2024: € 309 milj.	veel	1 in AV[2]	laag	n.v.t.
Merwede Lingelijn Beheer BV Gorinchem	Het openbaar vervoer in de Alblasenwaard en Vijfheerenlanden bevorderen via de spoorlijn Geldermalsen-Dordrecht.	€ 0	€ 0	niet bekend	Begin 2024: niet bekend Eind 2024: niet bekend	Begin 2024: niet bekend Eind 2024: niet bekend	7	1 in AV[2]	laag	n.v.t.
N.V. HVC	N.V. HVC groep - energie- en afvalverwerkingsbedrijf (Molenlanden is mede eigenaar, belangen worden behartigd via GR Gevudo)	n.v.t.	n.v.t.	€ 24,4 milj.	Begin 2024: € 234 milj. Eind 2024: € 258 milj.	Begin 2024: € 670 milj. Eind 2024: € 647 milj.	11	1 in AB	laag	n.v.t.

[1] Vertegenwoordiging in Algemene vergadering van aandeelhouders en de aandeelhouderscommissie

[2] Aandeelhoudersvergadering

Stichtingen en verenigingen

Maatschappelijke waarde		Begroting 2024	Bijdrage 2024	Financieel resultaat 2024	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Aantal partners [1]	Best. invloed	Sturings-profiel	Financieel belang
Stichting O2A5 Arkel	Stichting voor Openbaar primair onderwijs	n.v.t.	subsidierelatie	niet bekend	niet bekend	niet bekend	6	1 wethouder in gemeensch. orgaan	laag	n.v.t.
Stichting Inkoopbureau Midden Nederland (IBMN) Vianen	Ondersteunen bij generalistische en gespecialiseerde inkooptrajecten, met de focus op aanbesteden.	€ 110.956	€ 116.939	niet bekend	niet bekend	niet bekend	9	1 in AB	laag	n.v.t.
Stichting Dieselgemaal Langerak Langerak	Initiatieven en maatregelen nemen om – met eerbiediging van het historisch karakter – het in stand houden van, het juiste beheer voeren over en het onderhoud te bevorderen van het dieselgemaal in Langerak.	n.v.t.	subsidierelatie	niet bekend	niet bekend	niet bekend	1	groot	laag	n.v.t.
Vereniging Nederlandse Riviergemeenten Ede	Platform en ontmoetingsplaats voor bestuurders van riviergemeenten	€ 2.258	€ 2.258	€ 6.049	Begin 2024: niet bekend Eind 2024: € 147.481	Begin 2024: € 0 Eind 2024: € 0	67	beperkt	laag	n.v.t.
Vereniging van Nederlandse Gemeenten Den Haag	Verbinden en behartiging belangen alle gemeenten in Nederland en overzeese gebieden.	€ 247.299	€ 247.299	-€ 26.000	Begin 2024: € 56 milj. Eind 2024: € 60 milj.	Begin 2024: € 1.451.000 Eind 2024: € 1.168.000	veel	beperkt	laag	niet bekend
Vereniging van Zuid-Hollandse Gemeenten Den Haag	De vereniging behartigt de belangen van gemeenten in Zuid-Holland. De VZHG is een platform waarbinnen gemeenten elkaar ontmoeten en kennis delen.	€ 3.000	€ 3.030	-€ 59.218	Begin 2024: € 60.560 Eind 2024: € 1.342	Begin 2024: € 0 Eind 2024: € 0	52	1 in AB	laag	n.v.t.

Paragraaf Grondbeleid

Inleiding

Deze paragraaf geeft een overzicht van wat in 2023 aan grondverkoop c.q. grondverwervingen voor grondexploitaties heeft plaatsgevonden. Daarnaast wordt er inzicht gegeven in het verloop van de grondexploitaties en aanwezige strategische gronden.

Visie op het grondbeleid

In december 2020 is door de gemeenteraad van Molenlanden de Nota Grondbeleid vastgesteld. Deze Nota geldt voor de periode 2021-2025. Verwachting is dat in het 2de of 3de kwartaal van 2025 een nieuwe Nota Grondbeleid aan de gemeenteraad wordt voorgelegd.

In deze Nota staat hoe het college de komende jaren uitvoering wil geven aan de instrumenten voor het Grondbeleid. Eén van de speerpunten hiervan is actieve ondersteuning aan grondeigenaren en andere initiatiefnemers voor uitvoering van ruimtelijke projecten.

De Nota biedt de gemeente daarnaast ook ruimte om bij sommige ontwikkelingen het voortouw te nemen als regisseur of zelfs door middel van een actief grondbeleid (als deze ontwikkelingen anders niet van de grond komen).

De keuze voor een faciliterende rol of een meer actieve houding bekijken we per geval (Situationeel grondbeleid). Kiezen we voor actief Grondbeleid dan zijn hier in de Nota ook “spelregels” voor afgesproken waaronder:

- Voorwaarden voor aankoop gronden.
- Financiële haalbaarheid van de aankopen.
- Maken van een jaarlijkse Nota Grondprijzen en Parameters.
- Uitgangspunten voor de in 2024 vastgestelde Nota kostenverhaal.

MeerJarig Investerings Programma Grondexploitaties 2025

Tegelijkertijd met de vaststelling van de Voorjaarsnota 2025 is ook het MJIP actualisatie grondexploitaties 2025 vastgesteld. Alle ins en outs van deze grondexploitaties vind u dus bij de Voorjaarsnota 2025.

Deze actualisatie betreft projecten welke een concrete fysieke ingreep in de buitenruimte tot gevolg hebben door woningbouw en waar gemeentelijke grond of financiën bij zijn betrokken'. Om de dynamiek van deze projecten voldoende aandacht te geven staan deze projecten apart in een programma.

Overzicht actieve grondexploitaties en strategische gronden

Voor de 6 actieve grondexploitaties zijn bij de Zomernota 2025 de exploitaties vastgesteld. Gedurende 2024 is er één project financieel afgerond (Melkweg fase 2) en is er weer één nieuw project (Plan Oude school Schelluinen) aan toegevoegd.

Tabel 1 geeft een overzicht van de boekwaarde, resultaat op eindwaarde, berekende risico's, grondverkoppen over 2024.

Tabel 2 geeft een overzicht van de strategische gronden (die in bezit zijn van de gemeente).

Tabel 1

Financieel overzicht MJIP 2025 lopende grondexploitaties	Boekwaarde 31-12-2024	Resultaat op eindwaarde MJIP 2024	Berekende risico's conform risicoanalyse	Gronden verkocht en (begroot) in 2024 in m2
<i>Bedragen x €</i>				
Uitbreiding bedrijventerrein 1ste fase Bleskensgraaf	-459.819	305.550	242.500	0 (0)
Herontwikkeling schoollocatie Giessen- Oudekerk	216.562	138.948	95.000	0 (1.902)
Bedrijventerrein Gelkenes Groot-Ammers	427.733	61.075	52.500	0 (3.393)
Woningbouw Langerak Zuid	1.165.849	281.320	255.000	4.444 (4.444)
Plan Schoolstraat Nieuwpoort	380.294	-316.983	11.000	0 (0)
Plan Oude school Schelluinen	150.832	142.348	11.000	0 (0)
Totaal grondexploitaties	1.881.451	612.258	667.000	4.444 (9.739)
Afgesloten grexen 2024				9.929 (9.929)

Tabel 2

Strategische gronden/Pijplijn projecten Bedragen x €	Boekwaarde 31-12-2024	Aantal m2	Prijs per m2	Opmerkingen:
Gronden Hoefpad Arkel	106.665	1.650	65	Eind 2024 is gestart met de voorbereidingsfase. College heeft in maart 2025 projectopdracht vastgesteld.
Gronden Zuid-west Arkel		17.000	0	Nog geen ontwikkeling gepland.
Gronden Zuid-oost Arkel	47.725	8.500	6	Nog geen ontwikkeling gepland.
Gronden Bleskensgraaf West	185.000	8.800	21	Grondeigendom met twee andere eigenaren. Sept 2022 WVG opgelegd. Uitwerking PvA in 2024. Nader onderzoek ontsluiting en financiële haalbaarheid in 2025.
Gronden van brederodestraat Giessenburg	156.898	1.300	121	Startende ontwikkeling. In 2025 worden scenario's uitgewerkt voor bebouwing van dit projectgebied. Besluit College/Raad gepland in Q4 2025.
Gronden Doetse Vliet 1V GSB	58.500	23.000	3	Gronden gelegen achter project Doetse Vliet 3. Hiertussen zitten de gronden van BPD(Bouwfonds). Voorlopig nog geen plannen voor.
Gronden Giessen Oudekerk Zuid		4.600	0	Op deze gronden is de watercompensatie gerealiseerd voor de herontwikkeling van de schoollocatie. Restant gronden beschikbaar.
Gronden De Boomgaard Groot-Ammers	309.699	34.000	9	In jaarrekening 2019 een voorziening genomen voor 1,281 mln .In 2024 is een stedenbouwkundig ontwerp gemaakt met een plan van aanpask. Verdere uitwerking wordt verwacht in 2025.
Vertreklocaties brede School Groot-Ammers(3)		22.000	0	Gaat om drie vertreklocaties van scholen i.v.m. de bouw van een brede school in Groot-Ammers. School zal volgens planning begin 2028 gereed zijn. Visievorming vertreklocaties start in 2025. Conform besluitvorming bij het IHP scholen zal de boekwaarde in de bestemde reserve verreken worden.
Gronden Zuid-Oost Groot-Ammers(Wilgenweg)		8.500	0	Deze gronden naast gronden van een ontwikkelaar die heeft aangegeven hier in de nabije toekomst te willen bouwen. Voor de gemeente biedt dit ook wellicht mogelijkheden.
Gronden gemeentehuis Hoornaar	190.485	15.000	13	Omgevingsplan in 2024 vastgesteld. Uitwerking en verdere besluitvorming in 2025.
Gronden Langerak Zuid(Restgronden)	591.000	55.000	11	Gronden bestaan uit contourgronden en natuurgonden. I.v.m. de woonbehoefte wordt onderzocht in hoeverre de contourgronden ingezet kunnen worden om de woonbehoefte verder in te vullen. Uitwerking hiervan vindt in 2025 plaats. Verder wordt i.h.k.v. de Groen blauwe dooradering ook de mogelijkheden onderzocht in dit gebied.
Gronden Langerak Oost	318.351	35.000	9	Gronden liggen ten noord oosten van Langerak Zuid. Locatie eventueel geschikt voor andere vormen aan woningbouw.
Gronden NLL Oost	662.732	45.755	14	Plan in voorbereidingsfase. In gezamenlijkheid met de eigenaar(ontwikkelaar van de naastgelegen gronden wordt een ontwikkelstrategie opgezet. Vaststelling van de strategie is voorzien eind 2025.

Gronden Oud-Alblas Zuid	260.597	41.000	6	Plangebied waar ook een andere eigenaren(Ontwikkelaar) op zit. Projectleiders en ontwikkelaar zijn bezig met ontwikkelstrategie en stedenbouwkundig plan. Deze wordt verwacht in 2025. De wijze van verkeersontsluiting wordt nog verder onderzocht.
Gronden Nolweg 10 Schelluinen	481.298	4.800	100	Gestart is met een visie voor dit gebied. Verdere uitwerking naar een plan van aanpak en een stedenbouwkundig plan wordt in 2025 verwacht.
Gronden Kooikerspad Streefkerk		26.000	0	Op het zuidelijke gedeelte van de gronden wordt de mogelijkheid voor woningbouw bekeken. In 2025 komt er een plan van aanpak en wordt gestart met de uitwerkingsfase. Kosten zijn verrekend met ontvangen subsidie.
Gronden Trapveld Wijngaarden		7.400	0	Deze gronden worden (deels) ingezet voor uitbreiding van de begraafplaats die er naast ligt.
Totaal projecten	3.368.950	359.305	9	Gemiddeld per m2

Grond aan- en verkopen 2024

Aankopen 2024

Aankoop gronden nihil (Een viertal kleine stukken gronden openbaar gebied voor symbolisch bedrag).

Verkopen 2024

Verkopen gronden totaal € 148.000 (verkoop stukken gronden in Noordeloos,Langerak,Groot-Ammers,Hoornaar en Wijngaarden).

Jaarrekening

Balans per 31 december 2024

Balans	31-12-2024		31-12-2023	
Bedragen x € 1.000				
ACTIVA				
Vaste Activa				
Immateriële vaste activa		24		32
- Bijdrage aan activa in eigendom van derden	24		32	
Materiële vaste activa		180.565		168.398
- Investerings met een maatschappelijk nut	50.529		46.271	
- Investerings met een economisch nut	92.068		84.885	
- Verliesvoorziening niet in exploitatie genomen gronden	-2.788		-2.788	
- Investerings met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	40.756		40.030	
Financiële vaste activa		14.568		18.188
- Deelnemingen	5.964		5.964	
- Gemeenschappelijke regelingen	0		0	
- Lening u/g aan openbare lichamen	2.032		2.627	
- Leningen aan woningbouwcorporaties	592		644	
- Leningen aan overige verbonden partijen	3.483		2.437	
- Overige langlopende leningen u/g	452		475	
- Uitzettingen met een looptijd van > één jaar in de vorm van Nederlands schuld papier	0		0	
- Overige uitzettingen met een looptijd van > één jaar	2.045		6.041	
Totaal vaste activa		195.157		186.618
Vlottende activa				
Voorraden		1.564		2.761
- Onderhanden werk, waaronder gronden in exploitatie	1.881		2.938	
- Verliesvoorziening	-317		-177	

Uitzettingen met een rente typische looptijd < dan één jaar		26.943		14.850
- Rekening courant verhouding met niet financiële instellingen	12.956		1.287	
- Vorderingen op openbare lichamen	12.017		10.854	
- Overige vorderingen	2.001		2.709	
- Voorziening dubieuze debiteuren	-31		0	
Liquide middelen		233		88
- Kassaldi	0		0	
- Bank- en girosaldi	233		88	
Overlopende activa		4.023		8.426
- De van Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel				
- Europese overheidslichamen			0	
- Het Rijk	1.482		2.850	
- Overige Nederlandse overheidslichamen	1.708		1.711	
- Overige nog te ontvangen bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	454		2.099	
- Overige vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	379		1.766	
Totaal vlottende activa		32.763		26.125
TOTAAL ACTIVA		227.920		212.743

PASSIVA	31-12-2024		31-12-2023	
Vaste Passiva				
Eigen vermogen		145.441		140.612
- Algemene reserve	25.088		27.111	
- Bestemmingsreserves	112.249		103.194	
- Nog te bestemmen resultaat	8.104		10.307	
Voorzieningen		23.000		23.172
- Onderhoudsegalisatievoorzieningen	6.239		5.945	
- Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	2.856		3.033	
- Voorzieningen voor derden	13.905		14.194	
Vaste schulden met een looptijd > één jaar		44.506		31.095
- Binnenlandse banken en overige financiële instellingen	44.378		30.967	
- Overige binnenlandse sectoren	125		125	
- Waarborgsommen	3		3	
Totaal vaste passiva		212.947		194.879
Vlottende passiva				
Netto vlottende schulden met een looptijd < één jaar		8.840		10.028
- Bank schulden	61		66	
- Kasgeldleningen	0		0	
- Overige schulden	8.779		9.962	
Overlopende passiva		6.134		7.836
- Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen, met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume	1.568		1.794	
- De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren				
- Europese overheidslichamen	0			
- Het Rijk	3.922		4.672	

- Overige Nederlandse overheidslichamen	644		1.370	
Totaal vlottende passiva		14.974		17.864
TOTAAL PASSIVA		227.920		212.743
Gewaarborgde geldleningen		94.336		104.135

Overzicht van baten en lasten

Overzicht van baten en lasten <i>Bedragen x € 1.000</i>	Begroting 2024 voor wijzigingen			Begroting 2024 na wijzigingen			Realisatie 2024			Afwijking t.o.v. begroting		
Programma	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
P1 Wonen, Ruimtelijke ordening, Bereikbaarheid	23.301	-6.776	16.527	25.054	-6.211	18.843	21.435	-3.676	17.759	3.620	-2.536	1.084
P2 Economie, Energie & Buiten	20.662	-14.854	5.807	25.328	-19.319	6.011	23.334	-18.764	4.569	1.996	-555	1.441
P3 Welzijn, sociaal en cultuur	50.038	-10.759	39.279	60.871	-17.975	42.895	58.827	-19.546	39.281	2.044	1.570	3.615
P4 Bestuur, Veiligheid en Dienstverlening	9.787	-927	8.860	9.245	-1.290	7.955	9.774	-1.592	8.182	-529	302	-227
Subtotaal programma's	103.788	-33.316	70.473	120.498	-44.795	75.704	113.370	-43.578	69.791	7.131	-	5.913
											1.219	
T05 Treasury	-2.598	-564	-3.161	-1.922	-979	-2.901	-1.920	-1.388	-3.308	-2	409	407
T061 OZB woningen	338	-5.824	-5.486	338	-5.844	-5.506	289	-5.847	-5.557	49	3	51
T062 OZB-niet woningen	226	-3.298	-3.072	233	-3.250	-3.017	232	-3.246	-3.014	1	-4	-3
T064 Belastingen Overig	101	-28	73	461	-531	-70	506	-567	-61	-45	36	-9
T07 Alg uitk. en ov uitkering Gem fonds	8	-77.940	-77.932	10	-77.649	-77.639	10	-78.925	-78.915	0	1.276	1.276
T08 Overige baten en lasten	975	0	975	167	0	167	174	-64	109	-7	64	58
Subtotaal algemene dekkingsmiddelen	-950	-87.654	-88.603	-713	-88.253	-88.966	-709	-90.037	-90.746	-4	1.784	1.780
T04 Overhead	17.046	-93	16.954	17.581	-290	17.291	17.146	-836	16.310	435	546	981
T09 Vennootschapsbelasting (VpB)	8	0	8	10	0	10	-184	0	-184	194	0	194
Subtotaal overhead, overige baten en lasten en vennootschapsbelasting	17.054	-93	16.962	17.591	-290	17.301	16.962	-836	16.126	629	546	1.175
Gerealiseerde totaal saldo baten en lasten	119.892	-121.063	-1.168	137.376	-133.338	4.039	129.623	-134.451	-4.829	7.756	1.111	8.868
Mut. res. P1 Wonen, Ruimtelijke ordening en Bereikbaarheid	3.231	-2.865	366	3.268	-3.515	-247	3.477	-3.351	127	-209	-164	-373
Mut. res. P2 Economie, Energie & Buiten	884	-1.494	-610	914	-1.865	-951	900	-1.722	-822	14	-143	-129
Mut. res. P3 Welzijn, sociaal en cultuur	0	-386	-386	1.274	-4.946	-3.672	1.274	-4.772	-3.498	0	-174	-174
Mut. res. P4 Bestuur, Veiligheid en Dienstverlening	0	-31	-31	35	-61	-26	35	-61	-26	0	0	0
Mut. res. Algemene Dekkingsmiddelen	1.055	0	1.055	11.262	-10.207	1.055	11.262	-10.207	1.055	0	0	0
Mut. res. Overhead	0	-8	-8	277	-416	-139	277	-384	-106	0	-32	-33
Mut. res. Vennootschapsbelasting	0	-5	-5	0	-5	-5	0	-5	-5	0	-5	-5
Totaal mutaties reserves	5.170	-4.789	381	17.030	-21.015	-3.985	17.225	-20.502	-3.275	-195	-518	-714
Gerealiseerd resultaat	125.062	-125.852	-787	154.406	-154.353	54	146.848	-154.953	-8.104	7.561	593	8.154

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten daarvoor geeft. Alle bedragen zijn in euro's, tenzij anders aangegeven.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten (verkrijgings- of vervaardigingsprijs). Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden.

Activa worden lineair afgeschreven tot een restwaarde van € 0,00. Afschrijvingstermijnen zijn per categorie vastgelegd in de financiële verordening.

De lasten en baten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben. Alle lasten en baten, die betrekking hebben op het boekjaar en ten tijde van het opstellen van de jaarrekening bekend zijn worden in het betreffende verslagjaar verwerkt.

Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als baten genomen op het moment waarop het dividend betaalbaar gesteld wordt. De cumulatief preferente aandelen worden wel in het betreffende jaar genomen omdat de zekerheid van dividenduitkering groot is.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen of schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt; daarbij moet worden gedacht aan componenten zoals ziektekostenpremie voor gepensioneerden, overlopende vakantiegeld- en verlofaanspraken en dergelijke.

Rechtmatigheidsverantwoording

In het kader van de rechtmatigheidsverantwoording is een tolerantiegrens gehanteerd van 1% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan de reserves. Geconstateerde onrechtmatigheden onder deze grens worden in principe niet afzonderlijk toegelicht, tenzij sprake is van structurele of beleidsmatig relevante afwijkingen. De gehanteerde grondslag voor deze verantwoording is de Kadernota Rechtmatigheid 2024 van de Commissie BBV (oktober 2024). In de paragraaf Bedrijfsvoering worden eventuele afwijkingen (fouten of onduidelijkheden) die groter zijn dan 8% van de verantwoordingsgrens nader toegelicht.

Vaste activa

Immateriële vaste activa

Immateriële vaste activa worden gewaardeerd op basis van verkrijgings- of vervaardigingsprijs, verminderd met afschrijvingen. Afschrijving vindt bij kosten van geldleningen plaats binnen de looptijd van de lening en bij kosten van onderzoek en ontwikkeling in maximaal vijf jaar. Sinds 2016 vallen de “Investeringsbijdragen in activa van derden” onder de immateriële vaste activa. De boekwaarde van de activa van derden zijn in 2017 ten laste van de algemene reserve ineens vervroegd afgeschreven.

Materiële vaste activa

Dit zijn investeringen met een meerjarig economisch nut en met een meerjarig maatschappelijk nut.

Investerings met economisch nut

Investerings die op enigerlei wijze kunnen leiden tot of bijdragen aan het verwerven van inkomsten zijn investeringen met economisch nut. Deze materiële vaste activa zijn opgenomen tegen de boekwaarde. De boekwaarde is de verkrijgings- of vervaardigingsprijs verminderd met de reeds vervallen afschrijvingstermijnen. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht; in die gevallen wordt op het saldo afgeschreven. Activa met economisch nut en een verkrijgingsprijs van minder dan € 15.000 worden niet geactiveerd, uitgezonderd gronden en terreinen. Gronden en terreinen worden altijd geactiveerd. Op gronden en terreinen wordt niet afgeschreven.

De materiële vaste activa met economisch nut, zoals bedoeld in artikel 35 van het BBV, worden lineair afgeschreven conform de afschrijvingstermijnen zoals opgenomen in artikel 10 van de “Financiële verordening gemeente Molenlanden” en bijlage 1, tenzij de raad voor een andere wijze van afschrijving heeft gekozen.

Investerings in de openbare ruimte met maatschappelijk nut

Overeenkomstig de “Financiële verordening gemeente Molenlanden” worden investeringen in aanleg en onderhoud van: (inrichting) wegen, waterwegen, openbaar groen en groenvoorzieningen, begraafplaatsen, speelvoorzieningen, sportparken, bruggen en duikers, gebouwen en overige voorzieningen aangaande de openbare ruimte onder aftrek van bijdragen van derden en bestemmingsreserves ten laste van de exploitatie gebracht. Hiervan kan bij raadsbesluit worden afgeweken. In geval van activering bij raadsbesluit wordt het actief afgeschreven over de verwachte levensduur van het actief of een kortere, door de raad aan te geven tijdsduur.

Financiële vaste activa

Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen (participaties in aandelenkapitaal), leningen u/g en overige uitzettingen met een looptijd langer dan een jaar zijn opgenomen tegen verkrijgingsprijs, nominale waarde of een duurzaam lagere waarde. Er wordt niet op afgeschreven. Bij noodzakelijke afwaardering van financiële activa wordt het verschil in één keer als een last genomen in de rekening van lasten en baten.

Eind 2008 heeft de voormalige gemeente Giessenlanden het woningbedrijf verkocht. Als gevolg hiervan zijn er veel liquide middelen aanwezig. Deze zijn belegd in obligaties. De obligaties zijn gewaardeerd tegen nominale waarde of lagere marktwaarde. Deze verkrijgingsprijs wijkt af van de nominale waarde. Het verschil hiertussen, de zogenaamde 'agio', wordt afgeschreven gedurende de looptijd van de betreffende obligatie. In 2015 en 2016 zijn obligaties verkocht en vervolgens zijn deze gelden aan gemeenten en gemeenschappelijke regelingen uitgeleend.

Afschrijvingsmethoden

In tegenstelling tot boekjaren 2020 en 2021, waarin werd afgeschreven tot een restwaarde, wordt vanaf 2022 lineair afgeschreven tot een restwaarde van € 0,00. De afschrijvingslaten worden berekend op basis van de boekwaarde op 1 januari, gedeeld door de resterende levensduur van de activa.

Afschrijvingstermijnen

Voor de afschrijvingstermijnen wordt verwezen naar de financiële verordening gemeente Molenlanden.

Vlottende activa

Vorraden

De onderhanden werken zijn opgenomen tegen de verkrijgingsprijs vermeerderd met de vervaardigingskosten (zoals kosten van bouw- en woonrijp maken) en verminderd met de opbrengsten wegens gerealiseerde verkopen en eventueel ontvangen (rijks)subsidies. Als de boekwaarde de marktwaarde overstijgt vindt afwaardering plaats. De overige grond- en hulpstoffen (magazijnvoorraden) worden gewaardeerd tegen inkooprijzen.

Winstneming vindt plaats op het moment dat de exploitatie van een complex wordt beëindigd of wanneer tussentijds met redelijke zekerheid vast te stellen is, dat er winst gerealiseerd wordt. Voor het bepalen van de hoogte van tussentijdse winstneming wordt de Percentage of Completion (POC) methode gehanteerd. Deze methode wordt voorgeschreven door het BBV. Dit houdt in dat voor zover gronden zijn verkocht en opbrengsten zijn gerealiseerd tussentijds naar rato van de voortgang van de grondexploitatie winst kan worden genomen.

Uitzettingen met een looptijd < dan één jaar

Deze uitzettingen, zijnde vorderingen, worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Eventuele oninbare vorderingen worden op de vorderingen in mindering gebracht.

Liquide middelen en overlopende activa

Deze worden tegen nominale waarde opgenomen.

Vaste passiva

Reserves en voorzieningen

De indeling van de reserves en voorzieningen is gebaseerd op de op 26 januari 2021 door de gemeenteraad vastgestelde Nota Reserves & Voorzieningen 2021.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting of het voorzienbare verlies. De pensioenverplichting en wachtgelden voor de (ex)wethouders zijn echter op de contante waarde van de (reeds opgebouwde) toekomstige uitkeringsverplichtingen gewaardeerd.

Vaste schulden

Onder vaste schulden zijn begrepen schulden met een oorspronkelijke looptijd van één jaar of langer.

Vlottende passiva

De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Borg- en garantstelling

Voor zover leningen door de gemeente gewaarborgd zijn, is buiten de telling het totaalbedrag van de geborgde schuldrestanten per einde boekjaar opgenomen.

Niet uit de balans blijkende verplichtingen

De in het verleden gehanteerde criteria vervallen.

De criteria die per 2024 gehanteerd worden zijn:

- De restwaarde van het contract bedraagt per 31-12-2024 tenminste € 100k.
- Alleen harde verplichtingen worden opgenomen.
- De opgenomen waarden zijn per leverancier en niet per contract.
- Contracten met een restwaarde lager dan € 100k worden niet gepresenteerd maar als geheel separaat toegelicht.

Toelichting op de balans per 31 december 2024

ACTIVA

Vaste Activa

Immateriële vaste activa

De post immateriële vaste activa wordt onderscheiden in:

Immateriële vaste activa <i>Bedragen x € 1.000</i>	Boekwaarde 31-12-2023	Boekwaarde 31-12-2024
Bijdrage aan activa in eigendom van derden	32	24
Totaal	32	24

Het onderstaande overzicht geeft het verloop weer van de immateriële vaste activa gedurende het verslagjaar 2024:

Verloop immateriële vaste activa <i>Bedragen x € 1.000</i>	Boekwaarde 31-12-2023	Investerings	Bijdragen	Afschrijvingen	Boekwaarde 31-12-2024
Investerings zwembad Groot-Ammers	32	0	0	8	24
Totaal	32	0	0	8	24

Materiële vaste activa

Er is geen materiële vaste activa in erfpacht uitgegeven.

Activa met een economisch nut zijn investeringen die kunnen bijdragen aan het genereren van middelen voor de gemeente en/of die verhandelbaar zijn. Activa met een maatschappelijk nut zijn investeringen in de openbare ruimte die dus geen economisch nut hebben.

De overige investeringen met een economisch nut kunnen als volgt worden onderverdeeld:

Materiële vaste activa economisch nut <i>Bedragen x €</i>	Boekwaarde 31-12-2023	Investerings	Des- investeringen	Bijdragen van derden*	Afschrijving	Boekwaarde 31-12-2024
Gronden en terreinen	13.103	2.357	0	295	134	15.031
Bedrijfsgebouwen	61.451	12.496	0	229	6.302	67.416
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	6.234	11	0	10	404	5.831
Vervoermiddelen	1.102	158	0	0	167	1.093
Machines, apparaten & installaties	2.972	500	0	0	795	2.677
Overige materiële vaste activa	23	0	0	0	3	20
Totaal	84.885	15.522	0	534	7.805	92.068

*Onder bijdragen van derden zijn de bijdragen van derden opgenomen die direct gerelateerd zijn aan het betrokken actief.

In het verleden zijn gronden aangekocht met het oog op toekomstige woningbouw die nog niet in exploitatie zijn genomen. Zodra de woningbehoefte daartoe aanleiding geeft en initiatieven of plannen hiervoor worden ontwikkeld, worden deze in exploitatie genomen. Op grond van het Besluit Begroting en Verantwoording dient de waarde van deze gronden uiterlijk 31 december 2023 te worden getoetst op marktwaarde tegen de geldende bestemming. Wordt daarbij een duurzame waardevermindering worden vastgesteld dan moet dat leiden tot een afwaardering van deze gronden. Deze waardevermindering is in het verleden vastgesteld bij De Boomgaard (Groot Ammers), Langerak Zuid, nabij het huidige plangebied, en de vertreklocatie sportzaal Neerpolder in Giessenburg. De vermindering is gelijk aan vorig jaar en geëffectueerd door het treffen van een voorziening.

De investeringen met economisch nut vindt u in onderstaand overzicht:

Omschrijving investering economisch nut <i>Bedragen x € 1.000</i>	Investering 2024
MLN-Werkkantoor Bleskensgraaf	4.940
LA-opvanglocatie Waal Oekraïne	4.600
GSB-Aankoop locatie Opvang Oekraïne	1.650
GOK-Nieuwbouw OBS 2020	1.315
KI-Aankoop pand Molenstraat 232	732
MLN-Buitenterrein werklocatie BL 2021	257
NLL-Duurzaamheidsinvest.zwembad 2022	238
GA-Duurzaamheidsinvest.zwembad 2022	196

ICT Vervanging smartphones 2024	195
ICT Vervanging Werkplekapparatuur 2024	189
GA-Brede School 2024	174
BL-tijdelijke parkeerplaats Spil	111
Vervanging vrachtwagen (DAF-AE45BF)	97
Ontwikkeling Oud-Alblas zuid	87
MLN-Speelvoorzieningen/vervangingen 2023	70
GA-Herontwikkeling De Boomgaard	70
Vertreklocatie Gemeentehuis HRN	69
Bleskensgraaf West	65
NLL-Woningbouw Nieuw-Lekkerland Oost	63
MLW-vervanging Volkswagen Crafter 2022	57
Programmakosten Huisvesting 2021	53
GSB-vertreklocatie bibliotheek	48
Vervanging openbaar groen 2023	43
Vervanging openbaar groen 2022	41
Vervanging openbaar groen 2020	34
MLN-Bomenproject 2023	33
Overige investeringen	97
Totaal	15.522

Het hierna opgenomen overzicht geeft het verloop weer van de boekwaarde van de investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven:

Investerings met een economisch nut (heffingen)	Boekwaarde 31-12-2023	Investerings	Des- investeringen	Bijdragen van derden	Afschrijving	Boekwaarde 31-12-2024
<i>Bedragen x € 1.000</i>						
Gronden en terreinen	161	0	0	0	0	161
Bedrijfsgebouwen	145	0	0	0	16	129
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	38.052	2.057	0	82	1.201	38.826
Machines, apparaten & instellingen	195	0	0	0	28	167
Overige materiële vaste activa	1.476	49	0	0	52	1.473
Totaal	40.029	2.106	0	82	1.297	40.756

Tot de post "bedrijfsgebouwen" behoren ook de schoolgebouwen voor het basisonderwijs. Hoewel het juridische eigendom van deze scholen berust bij de desbetreffende schoolbesturen, zijn de gebouwen op grond van het economisch eigendom van de gemeente in de balans opgenomen. De post weg- en waterbouwkundige werken omvat onder meer de kosten van reconstructie van wegen en van groot onderhoud riolering. De kosten van eerste aanleg van wegen en riolering worden gedekt door de verkoopprijzen van de in grondexploitatieplannen verkochte gronden.

De investeringen met economisch nut, waarvoor ter bestrijding van kosten een heffing geheven kan worden, staan in onderstaand overzicht:

Investerings met een economisch nut (heffing) <i>Bedragen x € 1.000</i>	Investering 2024
MLN-Beheerplannen begraafplaatsen 2023	388
MLN-Beheerplannen begraafplaatsen 2024	256
NP-Riolering Woonleefhart/zetting.2020	241
MLN-Actief ruimen'24 (uitgiftetrm 50 jr)	221
GA-Molenlaan 2023	173
MLN-Drukriolering 2021	154
MLN-Drukriolering 2023	135
OA-Kastanjelaan Bergbezinkleiding	134
MLN-Rioolgemalen 2024	122
Rioolproblem.invest.prioritaire strengen	96
GSB-Uitbreiding begraafplaats	30
MLN-Drukriolering 2024	29
Overige investeringen	127
Totaal	2.107

De boekwaarde van de investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut had het volgende verloop:

Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut <i>Bedragen x € 1.000</i>	Boekwaarde 31-12-2023	Investerings	Des-investeringen	Bijdragen van derden	Afschrijving	Boekwaarde 31-12-2024
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	37.489	6.233	0	57	1.591	42.074
Machines, apparaten & instellingen	0	17	0	0	0	17
Overige materiële vaste activa	8.782	0	0	0	344	8.438
Totaal	46.271	6.250	0	57	1.935	50.529

Onder bijdragen zijn de bijdragen van derden opgenomen die direct gerelateerd zijn aan het betrokken het betrokken actief.

De investeringen met maatschappelijk nut staan in het volgende overzicht:

Investerings met een maatschappelijk nut <i>Bedragen x € 1.000</i>	Investering 2024
MLN-Investerings sport 2024	1.132
GA-Molenlaan 2023	853
ARK-Dam/Schotdeuren 2023	478
SCH-Vervanging brug Reigerstraat 2021	403
GOU-Wetering 2021	290
NP-Brug (NP 04) Npweg/Tiendweg 2019	264
NP-Woonleefhart/aanpassen zetting 2020	225
Baggeren NwLek, O-Alblas, Waal, Nwpt2024	219
KI-Stedenbouwkundig plan Entreegebied	191
NP-Wegen reconstructie Kern 2018	167
OA-Brug Brugstraat 2018	159
MO-Brug Molenhoek 2023	157
GOU-Smoutjesweg 2023	103
SCH-Reconstructie Schelluinen Middn 2021	90
MLW-Duikers/beschoeiingen 2020	88
MO-Molenhoek/Graafdijk 2020	88
BR-Vuilendam Noord en Zuid 2022	68
OA-Wegen Oud-Alblas West 2016	64
MO-Brug Tielmansstraat 2023	59
NLL-Hoogaarslaan/Schoenerstraat 2022	56
GOU-Assendelftstraat e.o. 2021	53
STR-Dorpsstraat 2024	51
NP-Brug Nieuwpoortsewg/Tiendweg 2024	51
NLL-Brug park PlanetenIn/Baardmann.2023	50
KI-Herinrichting Molenstraat 2023	50
NLL-Middengebied Nieuw-Lekkerland 2022	49
SCH-KI Baggeren 2023	45

LA-Wouter van Langherakelaan 2022	41
HBL-Pinksterbloemstraat 2023	41
HBL-Dorpsweg Oost 2023	37
NLL-Planetenlaan rijbaan verbeter.2024	34
MLN-Toegankelijkheid openbare ruimte2024	33
MLN-Water Duikers beschoeiingen 2024	31
STR-Reconstructie Kerkstraat 2019	30
MLN-Water/beschoeiingen 2022	28
Overige investeringen	474
Totaal	6.251

Financiële vaste activa

Het verloop van de financiële vaste activa gedurende het jaar 2024 wordt in het hierna opgenomen overzicht weergegeven:

Financiële vaste activa <i>Bedragen x € 1.000</i>	Saldo 31-12-2023	Vermeer- deringen	Afschrijving / Aflossing	Saldo 31-12-2024
Deelnemingen	5.964			5.964
Gemeenschappelijke regelingen	0			0
Lening u/g aan openbare lichamen	2.627		595	2.032
Leningen aan woningbouwcorporaties	644		52	592
Leningen aan overige verbonden partijen	2.437	1.112	66	3.483
Overige langlopende leningen u/g	475	29	52	452
Uitzettingen met een looptijd van > één jaar in de vorm van Nederlands schuld papier	0			0
Nederlands schuld papier	0			0
Overige uitzettingen met een looptijd van > één jaar	6.041		3.996	2.045
Totaal	18.188	1.141	4.761	14.568

De vermeerdering van de overige verbonden partijen is een storting aan Svn voor startersleningen en de vermeerdering van de overige lopende leningen u/g is een lening aan Tennisvereniging Giessenburg.

Vlottende activa

Vorraden

Voor de voorraden is het volgende in de balans opgenomen:

Vorraden <i>Bedragen x € 1.000</i>	Boekwaarde 31-12-2023	Boekwaarde 31-12-2024
Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie	2.938	1.881
Verliesvoorziening	-177	-317
Totaal	2.761	1.564

Van de in exploitatie genomen bouwgronden is het volgende overzicht:

In exploitatie genomen bouwgronden <i>Bedragen x €1.000</i>	Boek- waarde 1-1- 2024	Investe- -ringen	Op- breng- sten	Winst-/ Verlies- name	Boek- waarde 31-12- 2024	Verlies voor- ziening	Balans- waarde	Nog te maken kosten	Nog te ontvan- gen op- breng- sten	Eindwaa- rde (- is pos. res.)
Industriegrond										
BL-Bedrijventerrein Melkweg 1e fase	-434	44	9	-60	-460	0	-460	469	314	-306
BL-Bedrijventerrein Melkweg 2e fase	692	23	1.004	289	0	0	0	0	0	0
GA-Bedrijventerrein Gelkenes	421	7	0	0	428	0	428	55	544	-61
Subtotaal	679	73	1.013	229	-32	0	-32	523	858	-367
Woningbouwgrond										
NP-Herontwikkeling Schoolstraat	304	76	0	0	380	317	64	343	406	317
LG-Ontwikkeling Langerak Zuid	1.777	979	1.528	-63	1.166	0	1.166	2.039	3.486	-281
Herontwikkeling schoollocatie GOK	179	38	0	0	217	0	217	553	908	-139
SCH-Oude School	0	151	0	0	151	0	151	78	372	-143
Subtotaal	2.260	1.245	1.528	-63	1.914	317	1.597	3.012	5.172	-246
Totaal	2.938	1.318	2.541	166	1.881	317	1.564	3.536	6.030	-613

Het Ontwikkeling Langerak-Zuid loopt langer dan tien jaar door. Om de risico's die samenhangen met zeer lang lopende projecten te beperken is in het BBV (Besluit Begroting en Verantwoording) het uitgangspunt opgenomen dat de looptijd van een grondexploitatie in beginsel maximaal tien jaar bedraagt. Van dit beginsel kan worden afgeweken als de gemeenteraad hierover expliciet besluit. De motivatie van het besluit moet ook

voorzien zijn van risicobeperkende beheersmaatregelen die de gemeente heeft genomen. Dit besluit heeft de raad op 15 december 2020 genomen.

De verwachte resultaten van de grondexploitaties worden op netto contante waarde. Te verwachten verliezen van de locatie Schoolstraat in Nieuwpoort zijn opgevangen door het vormen van een voorziening. Er is met de volgende parameters rekening gehouden:

Parameters	Huidige	2025	2026	2027	2028 e.v.
Kostenstijging	3,0%	3,0%	3,0%	3,0%	3,0%
Opbrengstenstijging (sociaal)	2,0%	2,0%	2,0%	2,0%	2,0%
Opbrengstenstijging (betaalbaar/duur)	3,5%	3,5%	3,0%	3,0%	3,0%
Rente	0,2%	2,0%	2,0%	2,0%	2,0%

Uitzettingen korter dan één jaar

De in de balans opgenomen uitzettingen met een looptijd van één jaar of minder worden als volgt gespecificeerd:

Uitzettingen looptijd < 1 jaar <i>Bedragen x € 1.000</i>	Boekwaarde 31-12-2024	Voorziening oninbaarheid	Balanswaarde 31-12-2024	Balanswaarde 31-12-2023
Vorderingen op openbare lichamen	12.017		12.017	10.854
Subtotaal	12.017		12.017	10.854
Overige Vorderingen:				
Debiteuren	2.001	31	1.970	2.709
Subtotaal	2.001	31	1.970	2.709
Overige uitzettingen:				
Uitzettingen in 's Rijks Schatkist met een rente typische looptijd < 1 jaar	12.956		12.956	1.287
Overige uitzettingen looptijd < 1 jaar				
Subtotaal	12.956		12.956	1.287
Totaal	26.974	31	26.943	14.850

Onderstaand wordt voor ieder kwartaal van het jaar weergegeven, het bedrag aan middelen, bedoeld in artikel 2, vierde lid, van de Wet financiering decentrale overheden, dat in het kader van het drempelbedrag door de gemeente buiten 's Rijks schatkist is aangehouden.

Kasgeldlimiet <i>Bedragen x € 1.000</i>	Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
Op dagbasis buiten 's Rijks schatkist gehouden middelen	119	71	76	19
Drempelbedrag	3.088	3.088	3.088	3.088
Ruimte onder drempelbedrag	2.969	3.017	3.012	3.069
Overschrijding van het drempelbedrag	0	0	0	0

Liquide middelen

Het saldo van de liquide middelen bestaat uit de volgende componenten:

Liquide middelen <i>Bedragen x € 1.000</i>	Saldo 31-12-2023	Saldo 31-12-2024
Kassaldi	0	0
Banksaldi	88	233
Totaal	88	233

Overlopende activa

De post overlopende activa wordt als volgt gespecificeerd:

Overlopende activa <i>Bedragen x € 1.000</i>	Saldo 31-12-2023	Saldo 31-12-2024
De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel	4.561	3.190
Overige nog te ontvangen bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	2.099	454
Overige vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	1.766	379
Totaal	8.426	4.023

De in de balans opgenomen van het Rijk nog te ontvangen voorschotbedragen die zijn ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel kunnen we als volgt specificeren:

Nog te ontvangen voorschotbedragen <i>Bedragen x € 1.000</i>	Saldo 31-12-2023	Nog te ontvangen	Ontvangen	Saldo 31-12-2024
Min. CDOKE (SiSa K28/ F28)	109	1.076	850	335
Min. Sport (SiSa H4)	0	456	125	331
Min. Opvang Oekraïense vluchtelingen (SiSa A16)	2.741	4.808	6.812	737
Min. Circulaire ambachtscentra (SiSa E21)	0	17		17
Min. Leader	0	62		62
Min. Financiën saldo btw/bcf	-1		-1	0
Subtotaal nog te ontvangen rijk	2.850	6.419	7.786	1.482
Subsidie PZH 2022-822709581 NLL Oost (SiSa C41B)	13			13
PZH 2022-822709581 Bleskensgraaf West (SiSa C41B)	13			13
Avres afr verstr energietoel 2023	40		40	0
PZH DOS-2020-0001830 subsidie stadhuis NP	40			40
PZH 2023/03932 (SiSa C41B)	53		53	0
Gem. Alblasserdam gebiedsontwikkeling Kinderdijk	68			68
Gem. Gorinchem afrek 2023 vluchtelingen	113		113	0
Avres afrekening verstrekking leefgeld Oekraïners	289		289	0
Serviceorganisatie jeugd ZHZ afrekening SOJ	1.083		1.083	0
300000882 Gem. Dordrecht Aanv.inzet regiocoörd. 2024	0	2		2
Sisa J41B NTO P-ZH Den Boomgaard te ontvangen subsidie Vliegende Brigade	0	10		10
V2429 Avres afrekening DVO Wet Inburgering Avres 2024	0	13		13
V2405 Doorberekening kosten Dennis van Deuzen	0	19		19
V2416 Gemeente Alblasserdam Levering van stroom / energiekosten / onderhoud lift en 50% kosten projectleider Entreegebied	0	22		22

V2417 Bijdrage opgave landschap zoals vastgelegd in uitvoeringsplan RMA 2024 (zie regel 29 van de bijlage)	0	33		33
V2430 Avres afrekening AVRES 2024	0	38		38
V2412 Verrekening van kosten over 2024 van het Bestuurlijk Platform	0	47		47
V2406 Subsidie ontvangst GroenSchoolpleinOnderwijs	0	50		50
V2428 DG&J afrekening DG&J 2024	0	83		83
V2422 Provincie Zuid-Holland RMA verkeersveiligheid nto subsidie	0	96		96
V2425 SOJ afrekening SOJ 2024	0	120		120
V2407 Vaststelling bijdrage maatschappelijke begeleiding statushouders	0	148		148
V2410 Afrekening afvalverwerkingskosten 2024	0	265		265
V2409 Het uitvoeren van Beschermd Wonen en Opvang voor onze inwoners	0	629		629
Subtotaal nog te ontvangen overige overheid	1.711	1.575	1.578	1.708
Totaal	4.561	7.994	9.364	3.190

PASSIVA

Vaste passiva

Eigen Vermogen

Reserves

Het in de balans opgenomen eigen vermogen bestaat uit de volgende posten:

Eigen vermogen <i>Bedragen x € 1.000</i>	Saldo 31-12-2023	Saldo 31-12-2024
Algemene reserve	27.111	25.088
Bestemmingsreserves	103.194	112.249
Gerealiseerd resultaat	10.307	8.104
Totaal	140.612	145.441

Saldo van baten en lasten

Op basis van het Besluit Begroting en Verantwoording Gemeenten en Provincies (BBV) is het gerealiseerd resultaat op de balans vermeld. Het voordelig saldo over 2024 bedraagt € 8.103.879.

Het verloop in 2024 van de reserves wordt in onderstaand overzicht per reserve weergegeven:

Reserves <i>Bedragen x € 1.000</i>	Saldo 31-12-2023	Aanwending	Bestemming resultaat 2023	Toevoeging	Saldo 31-12-2024
Algemene reserve					
Algemene reserve	-27.111	13.958	10.305	1.630	-25.088
Subtotaal	-27.111	13.958	10.305	1.630	-25.088
Bestemmingsreserves					
Kapitaallasten	-64.404	1.957		389	-62.836
Kapitaallasten wegen	-28.300	946		2.836	-30.190
Afwikkeling voorgaande jaren	-2.235	2.238	3	1.624	-1.624
Ontwikkeling recreatie/toerisme	-75	75		0	0
Leefbaarheid Kinderdijk	-64	30		30	-64
Klankbordgroepen/Dorpsberaden	-199	20		0	-178
Duurzaamheidsinvesteringen	-2.819	485		719	-3.054
Duurzaamheidsprojecten	-2.053	0		0	-2.053
Sociaal begeleidingsplan	-188	36		0	-152
Omgevingswet	-682	682		0	0
Afval	-2.099	0		0	-2.099
Toekomstvisie begraven	-75	75		0	0
Integraal HuisvestingsPlan	0	0		10.000	-10.000
Subtotaal	-103.194	6.545	3	15.598	-112.249
TOTAAL RESERVES	-130.304	20.503	10.307	17.228	-137.337

Algemene reserve

De algemene reserve dient als buffer voor het opvangen van onvoorziene incidentele uitgaven/risico's en maakt onderdeel uit van het weerstandsvermogen. De algemene reserve wordt met name gevoed door begrotings- en rekening overschotten. Tekorten komen ten laste van de reserve.

Bestemmingsreserves zijn de voor een specifiek aangewezen doel afgezonderde bestanddelen van het eigen vermogen.

Kapitaallasten

Voor investeringen waarvan is besloten deze ten laste van de reserve te brengen, maar volgens de BBV geactiveerd moeten worden. De jaarlijkse kapitaallast wordt onttrokken uit deze reserve.

Kapitaallasten wegen

Voor investeringen waarvan is besloten deze ten laste van de reserve te brengen, maar volgens de BBV geactiveerd moeten worden. De jaarlijkse kapitaallast wordt onttrokken uit deze reserve. Eveneens worden hier ook toekomstige investeringen uit betaald.

Afwikkeling voorgaande jaren

Deze reserve beoogt het overhevelen van budget naar het volgende dienstjaar indien werkzaamheden van voorgenomen beleid niet in het lopende dienstjaar kunnen worden uitgevoerd. Veelal is deze overheveling in de Najaarsnota al aangegeven. De middelen die in de jaarrekening worden gestort, worden in het volgende jaar direct uit deze reserve gehaald en ten gunste van het begrotingsresultaat verantwoord.

Ontwikkeling recreatie en toerisme

Deze reserve is ingesteld ter dekking van incidentele initiatieven ten behoeve van het ontwikkelen van recreatie, toerisme en wordt gevoed via een jaarlijkse storting uit de opbrengst van de toeristenbelasting. Cf. raadsbesluit d.d. 2 april is dit 50% van de totale opbrengst van de gemeentelijke toeristenbelasting van het voorliggende belastingjaar doch in elk geval € 45.000 mits dit de maximale hoogte van de reserve van € 75.000 niet overschrijdt.

Leefbaarheid Kinderdijk

Deze reserve is bestemd voor dekking van de jaarlijkse bijdrage aan de SWEK.

Klankbordgroepen/dorpsberaden

Deze reserve is bij raadsbesluit van 23 oktober 2012 ingesteld bij de vaststelling van de kaders voor bewonersinitiatieven/-overleggen. Jaarlijks worden niet bestede middelen toegevoegd aan deze reserve. Elke dorpsraad heeft een jaarlijks budget van € 6.000.

Duurzaamheidsinvesteringen

Deze reserve is bestemd voor dekking van de kapitaallasten van investeringen in duurzaamheid van gemeentelijke gebouwen.

Duurzaamheidsprojecten

Deze reserve is bestemd voor dekking van verduurzamingsprojecten

Sociaal begeleidingsplan

Deze reserve is gevormd om medewerkers te begeleiden, welke moeilijkheden ervaren door de zelforganisatie, voor het vinden van een nieuwe uitdaging binnen en/of buiten de organisatie.

Omgevingswet

In het kader van de omgevingswet zullen er omgevingsplannen worden opgesteld.

Afval

Deze reserve is ter dekking van toekomstige kosten voor de invoering van de nieuwe wijze van afvalinzameling door Waardlanden.

Toekomstvisie begraafplaatsen

Deze reserve dient voor toekomstige uitgaven voor begraafplaatsen.

Integraal HuisvestingsPlan

Deze reserve is bedoeld ter dekking van verplichtingen die voortvloeien uit de realisatie van het Integraal HuisvestingsPlan.

Voorzieningen

De gecomprimeerde mutaties gedurende het verslagjaar blijken uit de volgende opstelling:

Voorzieningen <i>Bedragen x € 1.000</i>	Saldo 31-12-2023	Saldo 31-12-2024
Onderhoudsegalisatievoorziening	5.945	6.239
Voorzieningen verplicht verliez risico's	3.033	2.856
Voorzn door derden beklemd middelen	14.194	13.905
Totaal voorzieningen	23.172	23.000

Onderstaand het verloop van de voorzieningen in 2024:

Voorzieningen <i>Bedragen x € 1.000</i>	Saldo 31-12-2023	Aanwending	Toevoeging	Saldo 31-12-2024
Onderhoud gebouwen	-4.786	1.004	-1.266	-5.049
Onderhoud openbare ruimte	-1.159	296	-327	-1.190
Voormalig personeel	-104	104	0	0

Pensioenvoorziening wethouders	-2.418	118	-471	-2.770
Wachtgelden wethouders	-511	430	0	-82
Regeling Vervroegd Uittreden	-35	31	0	-4
Verlofsparen	-337	0	0	-337
Rioleringen	-13.301	670	0	-12.631
Afkoop onderhoud graven	-521	44	0	-477
Afvalstoffen	0	0	-460	-460
TOTAAL VOORZIENINGEN	-23.172	2.697	-2.524	-23.000

Onderhoud gebouwen

Deze voorziening is ter egalisatie van de onderhoudslasten met betrekking tot het onderhoud van gebouwen. Dotatie vindt jaarlijks plaats op basis van het verwachte onderhoud van de komende jaren.

Onderhoud openbare ruimte

Deze voorziening is ter egalisatie van de onderhoudslasten met betrekking tot het onderhoud van openbare ruimte. Dotatie vindt jaarlijks plaats op basis van het verwachte onderhoud van de komende jaren.

Voormalig personeel

Deze voorziening is bedoeld om op basis van werkelijke kosten te voorzien in de verplichtingen tot het betalen van wachtgelden aan voormalig personeel.

Pensioenvoorziening wethouders

Het afdekken van toekomstige wethouderpensioenen. Jaarlijks vindt er een storting plaats op basis van actuele berekeningen.

Wachtgelden wethouders

Deze voorziening dekt de uitgaven van wethouders die na het neerleggen van het wethouderambt inkomensverlies ervaren en is gevormd cf. art. 44 lid 1a BBV 2003 Voorziening. Op basis van de rechtspositie geldt gedurende een bepaalde termijn recht op wachtgeld.

Regeling vervroegd uittreden (RVU)

Deze voorziening dekt toekomstige verplichtingen met betrekking tot vervroegd uittreden van medewerkers.

Verlofsparen

Deze voorziening dekt toekomstige verplichtingen met betrekking tot verlofsparen van medewerkers.

Rioleringen

Ter dekking van de jaarlijks fluctuerende exploitatielasten van de riolering, als gevolg van onderhoud en investeringen. Deze voorziening is gevormd op basis van de BBV-Notitie Rioleringen van november 2014; artikel 44 lid 1a BBV 2003 Voorziening.

Afkoop onderhoud graven

Deze voorziening dient ter dekking van toekomstige onderhoudskosten. De dotatie vindt plaats op basis van het afkoopgedeelte in de aankoopprijs van een graf en grafbedekking. Het afkoopbedrag is bepaald voor een bepaalde periode. Elk jaar wordt een deel ten gunste van de exploitatie gebracht voor onderhoudskosten.

Afvalstoffen

Deze voorziening dient ter egalisatie van de jaarlijkse exploitatie van de afvalstoffen ter voorkoming van een grillig beeld in de jaarlijkse afvalstoffenheffing. Baten op de afvalstoffenheffing worden aan deze voorziening toegevoegd, omdat afvalstoffenheffing een gesloten systeem is.

Vaste schulden met een looptijd langer dan één jaar

De onderverdeling van de in de balans opgenomen vaste schulden met een looptijd langer dan één jaar is als volgt:

Vaste schulden met een looptijd > 1 jaar <i>Bedragen x € 1.000</i>	Saldo 31-12-2023	Saldo 31-12-2024
Onderhandse leningen binnenlandse banken en overige financiële instellingen	30.967	44.378
Overige binnenlandse sectoren	125	125
Waarborgsommen	3	3
Totaal	31.095	44.506

Verloopoverzicht vaste schulden > 1 jaar <i>Bedragen x € 1.000</i>	Saldo 31-12-2023	Vermeer- deringen	Aflossingen	Saldo 31-12-2024
Onderhandse leningen binnenlandse banken en overige financiële instellingen	30.967	15.000	1.589	44.378
Overige binnenlandse sectoren	125			125
Waarborgsommen	3			3
Totaal	31.095	15.000	1.589	44.506

De totale rentelast voor het jaar 2024 met betrekking tot de vaste schulden bedraagt € 412.980.

Vlottende passiva

Onder de vlottende passiva zijn opgenomen:

Vlottende passiva <i>Bedragen x € 1.000</i>	Saldo 31-12-2023	Saldo 31-12-2024
Netto vlottende schulden met een rente typische looptijd < 1 jaar	10.028	8.840
Overlopende passiva	7.836	6.714
Totaal	17.864	15.554

Netto vlottende schulden met een rent typische looptijd < 1 jaar

De in de balans opgenomen kortlopende schulden worden als volgt worden gespecificeerd:

Netto vlottende schulden met een rente typische looptijd < 1 jaar <i>Bedragen x € 1.000</i>	Saldo 31-12-2023	Saldo 31-12-2024
Overige schulden (crediteuren)	9.962	8.779
Banksaldi	66	61
Totaal	10.028	8.840

Overlopende passiva

De specificatie van de post overlopende passiva is als volgt:

Overlopende passiva <i>Bedragen x € 1.000</i>	Saldo 31-12-2023	Saldo 31-12-2024
Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume	1.794	1.568
De van het Rijk ontvangen voorschotten met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren	4.672	3.922
De van overige Nederlandse overheidslichamen ontvangen bedragen met een specifiek bestedingsdoel ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren	1.370	644
Totaal	7.836	6.714

De in de balans opgenomen van EU, Rijk en provincies ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren kunnen als volgt worden gespecificeerd:

Ontvangen voorschotbedragen specifiek bestedingsdoel <i>Bedragen x € 1.000</i>	Saldo 31-12-2023	Ontvangen bedragen	Uitgaven of terugbetalingen	Saldo 31-12-2024
Voorschotten van het Rijk:				
Belastingdienst – toeslagen problematiek (SiSa B2)	14			14
RVO – RREW regeling woningen (SISA C43)	3			3
Min OCW - Onderwijsachterstandenbeleid (MLN) (SiSa D8)	338	974	727	585
Min OCW - Nationaal onderwijsprogramma (SiSa D14)	324		236	88
DUO - Educatie ontheemde peuters (SiSa D22)	63		63	0
Min OCW D23 Lokale bibliotheekvoorzieningen	0	156		156
Min I&W - Ambachtscentra (SiSa E21)	30			30
Min I&W – Regeling stimulering verkeersveiligheidsmaatr 2022-2023 (SiSa E84)	84		11	73
Min SZW – Wet inburgering (SiSa G10 + extra deel G13)	111	922	867	166
Min SZW - onderwijsroute (SISA G13)	0	40	40	0
Min VWS - Specifieke uitkering Sport (SiSa H4)	453		453	0
Min VWS - Sportakkoord (SiSa H8)	104		104	0
Min VWS - preventieakkoord (SiSa H12)	45			45
Min VWS - Cliëntondersteuning (SiSa H21)	28		21	7
Min VWS SpUk GALA (SiSa H30)	143	742	689	196
Min VWS - SpUk MEOZ (SiSa H32)	48			48
Min BZK – aanpak energiarmonie (SiSa J55/C55)	488		221	267
RVO - Lokale aanpak isolatie (SiSa J94/C94)	662	1.716	191	2.187
RVO - Aankoop woningen onder hoogspanningsverbinding (SiSa F1)	1.293		1.293	0
RVO - Middelen restauratie wallen en bastions Nieuwpoort	0	35		35
Min I&W - Sanering geluid Kinderdijk	22			22
Min BZK - Uitkering gemeentefonds	419		419	0

Totaal voorschotten van het Rijk	4.672	4.585	5.335	3.922
Voorschotten overige Nederlandse overheid:				
VRZHZ - rijksmiddelen controle toegangsbewijzen corona (SISA A12B)	69		69	0
Prov ZH Rietveldlocatie Noordeloos (SiSa C105)	363		363	0
ISV Geluidsanering (GSL) (SiSa E3)	145			145
Gem. Alblasserdam Impulsgeld Klimaatadaptie 2022-2028 A5H (SiSa E44B)	291		229	62
ISV Geluidsanering (Liesveld)	147			147
ISV Geluidsanering (Nw.Lekkerland en Graafstroom)	20			20
RMA - fiets- en wandelpaden i.s.m.Gorinchem en Hardinxveld	69			69
Prov ZH – Project RAS (drukdrainage Alblasserw. en Vijfheerenlanden)	26		26	0
Prov ZH Recreatiedrukke vanwege Corona	24			24
Prov ZH Leadersubsidie	20		20	0
Prov ZH landschapontwikkeling	168			168
Prov ZH Vliegende brigade Kooierpad SK	10			10
Stichting Duurzaam Bomenproject 2023	19		19	0
Totaal overige Nederlandse overheid	1.371	0	727	644
Totaal	6.043	4.585	6.062	4.566

Waarborgen en garanties

Het in de balans opgenomen bedrag wordt als volgt gespecificeerd:

Waarborgen en garanties	Saldo	Saldo
<i>Bedragen x € 1.000</i>	31-12-2023	31-12-2024
Gewaarborgde geldleningen	104.135	94.336
Totaal	104.135	94.336

Het niet in de balans opgenomen bedrag voor verstrekte waarborgen aan natuurlijke- en rechtspersonen is als volgt gespecificeerd:

Omschrijving rechtspersoon <i>Bedragen x € 1.000</i>	Percentage borgstelling	Oorspronkelijk bedrag	Boekwaarde 31-12-2023	Boekwaarde 31-12-2024
Verenigingsgebouwen en Sportverenigingen	100%	458	102	77
	50%	150	22	16
Boerderij Gijbeland	100%	420	380	366
	40%	100	40	40
Woningbouw	100%	110.569	54.615	50.826
WSW gewaarborgde leningen	100%	49.491	32.964	28.658
SWEK	100%	1.000	850	800
GR Waardlanden	21%	1.000	26	0
	11%	1.000	27	14
HVC via Gevudo	100%		9.925	8.403
Zorginstellingen	100%	5.039	5.039	5.039
Particulieren	50%	238	145	97
Totaal		169.465	104.135	94.336

In 2024 is er niets betaald uit hoofde van aanspraken op de verleende borg- en garantstellingen.

Gebeurtenissen na balansdatum

Er is geen sprake van gebeurtenissen na balansdatum.

Overige niet uit de balans blijkende rechten en verplichtingen

Met ingang van jaarrekening 2024 zijn de criteria voor de niet uit de balans blijkende verplichtingen aangepast zodat zij beter aansluiten bij het karakter van deze post.

- Minimale resterende verplichtingwaarde € 100.000.
- Geen mogelijke verplichtingen uit raamovereenkomsten, alleen onherroepelijke harde verplichtingen.

Op basis van deze criteria is de totale harde contractwaarde van de niet uit de balans blijkende verplichtingen € 16,1 mln. In de vorige jaarrekening werd een verplichting gemeld van € 11,6 mln. op basis van de toen geldende criteria.

Naam	Leverancier	Initiële contractwaarde	Ingangsdatum contract	Einddatum contract	Restwaarde 31-12-2024
1189646 - Arbodienst	ADXpert	200.000,00	1-1-2024	31-12-2025	100.000,00
1151293 - HOK opvanglocatie Wilgenweg Groot-Ammers	Arretwa B.V.	618.140,00	1-9-2022	30-8-2025	137.364,44
1175209 - Onderhouds- en harmonisatiebijdrage sportparken	ASV Arkel	507.020,00	1-1-2022	31-12-2026	202.808,00
1111074 - bestek onderhoud beplanting	Avres SW BV	1.177.393,96	1-1-2022	31-12-2025	294.348,49
1197527 - Schoonmaak nieuwe werklocatie BLS	Avres SW BV	408.950,64	1-7-2024	31-12-2099	408.950,64
1197056 - Leverancier ICT Hardware en accessoires	Bechtle Hoofddorp	1.087.784,05	21-4-2024	20-4-2026	725.189,37
1111071 - bestek maaien gazons	De Heer land en water B.V.	1.220.000,00	14-2-2022	31-12-2026	504.827,59
1226600 - Monitoring & Response deelname	Deltics B.V.	248.988,80	17-12-2024	16-12-2028	248.988,80
1044365 - Overeenkomst Dierenasiel	Dierenasiel Gorinchem eo	249.200,00	1-1-2020	31-12-2029	124.600,00
1227612 - Buurtbemiddeling	ElkWelzijn	114.840,60	1-7-2016	31-12-2099	114.840,60
1028084 - DVO Regionaal Archief	Gemeente Dordrecht	240.000,00	1-1-2013	31-12-2099	240.000,00
1221666 - DVO Contractmanager WMO	Gemeente Gorinchem	184.089,68	1-8-2024	31-12-2025	129.945,66
1154079 - EHRM en salarissysteem	IJK Software & Services B.V.	438.725,00	1-1-2024	31-12-2027	329.043,75
1198829 - LEADER coördinator	KnowWhy	210.000,00	1-6-2024	31-12-2027	180.000,00
1049070 - Loyalis ANW aanvullingspensioen	Loyalis Schade N.V.	645.115,12	1-1-2019	31-12-2099	645.115,12

1166901 - Huurovereenkomst servicepunt Giessenburg	Mts. Gezondheidscentrum Giessenburg	320.246,60	1-3-2019	31-3-2034	197.485,40
1177368 - Aansprakelijkheidsverzekering	Mandatis	285.424,84	1-1-2024	31-12-2025	142.712,42
1190530 - SD WAN / Uitfaseren Equinix	Matrixmind B.V.	168.900,00	1-10-2023	30-9-2027	116.118,75
1182270 - Asfaltonderhoud 2024 t/m 2026	Mourik Infra B.V.	667.996,80	1-1-2024	31-12-2026	445.331,20
1018684 - MY-LEX	My-Lex B.V.	187.500,00	3-6-2014	31-12-2099	187.500,00
1182271 - Klein onderhoud bestrating	P. Groeneveld Grond- Weg- Water- bouwkundige- en Leidingwerken BV	907.000,00	1-1-2024	31-12-2026	604.666,67
1025559 Aanbesteding Iburgerzaken	PinkRocade Local Government bv.	1.243.479,06	1-9-2018	31-12-2026	298.434,97
1202846 - Beveiliging Oekraïneopvang	Prefense Beveiliging B.V.	1.226.400,00	8-8-2024	7-8-2025	715.400,00
1180902 - NOK Protinus LEEF VTH Systeem	Protinus IT B.V.	265.211,05	1-5-2023	30-4-2026	117.871,58
1188387 - NOK Protinus Cyclorama's en Obliékfoto's	Protinus IT B.V.	242.556,80	30-12-2023	30-12-2025	121.278,40
1200191 - NOK Protinus-Sweco	Protinus IT B.V.	541.730,77	1-1-2024	31-12-2026	361.153,85
1231832 - Exploitatie Binnensportaccommodaties	St. Exploitatie de Til Groep	5.713.500,00	1-7-2024	31-12-2030	5.274.000,00
1137380 - Onderhoudsbijdrage zwembad	St. Zwembad "De Doetse Kom"	254.082,00	1-1-2022	31-12-2026	101.632,80
1175199 - Onderhouds- en harmonisatiebijdrage sportparken	SV Noordeloos	374.705,00	1-1-2022	31-12-2026	149.882,00
1139758 - Financieel Systeem	Unit4 Business Software B.V.	853.757,60	1-1-2024	31-12-2026	569.171,73
1025101 - Veerverbinding-Lekkerkerk/Nw Lekkerland	Veerdienst Schoonhoven B.V.	600.000,00	1-1-2018	1-1-2028	180.000,00
1040764 - Juijn Leerlingenvervoer Perceel 2 en 3	Vervoersbedrijf Juijn B.V.	2.007.892,35	1-8-2018	31-7-2025	167.324,36
1063588 - Vraagafhankelijk vervoer (Molenhopper)	Vervoersbedrijf Juijn B.V.	5.040.800,00	16-12-2020	31-7-2025	653.437,04
1175208 - Onderhouds- en harmonisatiebijdrage sportparken	Voetbalvereniging VVAC	360.968,00	1-1-2022	31-12-2026	144.387,20
1175201 - Onderhouds- en harmonisatiebijdrage sportparken	VV Groot-Ammers	262.672,19	1-1-2022	31-12-2026	105.068,88
1175203 - Onderhouds- en harmonisatiebijdrage sportparken	VV Peursum	485.410,00	1-1-2022	31-12-2026	194.164,00
1175204 - Onderhouds- en harmonisatiebijdrage sportparken	VV Schelluinen	360.968,00	1-1-2022	31-12-2026	144.387,20
1175198 - Onderhouds- en harmonisatiebijdrage sportparken	vv Stedoco	602.075,00	1-1-2022	31-12-2026	240.830,00
1177935 - Energiebesparingsabonnement (Ebab)	WoonWijzerWinkel Rivierenland	300.000,00	4-4-2023	4-4-2033	247.500,00
1131406 - WOZ-werkzaamheden	xxlInc Belastingen B.V.	810.000,00	1-1-2023	31-12-2025	270.000,00
		31.633.523,91			16.135.760,90

Naast de in het overzicht opgenomen contracten zijn er ook nog 289 contracten met een gemiddelde waarde van € 13k, optellend tot € 3,8mio.

Toelichting op het overzicht van baten en lasten

Het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) schrijft voor dat de toelichting op het totaal van baten en lasten in de jaarrekening tenminste bestaat uit een analyse van de afwijkingen tussen de begroting na wijziging en de programmarekening, een overzicht van het bedrag voor onvoorzien, het EMU-saldo, een overzicht van incidentele lasten en baten alsmede een overzicht in het kader van de Wet Normering bezoldiging Topfunctionarissen.

Analyse afwijkingen per programma

Het jaar 2024 wordt afgesloten met een voordelig resultaat van € 8.103.878. Het voorlopige negatieve saldo 2024 na de Najaarsnota bedroeg € - 50.012. Na de Najaarsnota hebben zich financiële ontwikkelingen voorgedaan die ten tijde van het opstellen van de Najaarsnota nog niet bekend waren. Deze ontwikkelingen en de mutaties in reserves, leiden in deze jaarrekening tot het voordelig saldo. De grootste afwijkingen tussen de begroting na wijziging en de jaarrekening zijn in de programmaverantwoording opgenomen.

Van de beschikbaar gestelde bedragen voor de programma's heeft programma 4 (Bestuur, Veiligheid en Dienstverlening) een negatief resultaat van € 228.000. Hieronder lichten we de belangrijkste afwijkingen toe die hebben geleid tot dit saldo.

Saldo	Incidenteel of structureel	Toelichting
T01 Bestuur € 433.000 N	Incidenteel	Dotatie Pensioenen wethouders € 473k (N). De bij de Najaarsnota teruggedraaide dotatie van € 366k blijkt op basis van de actuariële berekening per 31-12-2024 toch nodig te zijn. Daarnaast is de waarde voor een pensioengerechtigde weer opgenomen nadat bleek dat betrokkene niet overleden was. Hiervan was door Asr bij eerdere berekeningen 2023 wel van uit gegaan; € 107k.
	Incidenteel	Op basis van het actualiseren van de aangegane wachtgeldverplichtingen is € 201k vrijgevallen (V).
	Incidenteel	Op salariskosten is een nadeel van € 150k ontstaan. In de uitgebreide toelichting op de salarissen die is opgenomen in de paragraaf bedrijfsvoering zijn de afwijkingen op concernniveau te zien die verband houden met alle wijzigingen binnen de salarislasteren.
T02 Burgerzaken € 178.000 V	Incidenteel	Op salariskosten is een voordeel van € 127k ontstaan. In de uitgebreide toelichting op de salarissen die is opgenomen in de paragraaf bedrijfsvoering zijn de afwijkingen op concernniveau te zien die verband houden met alle wijzigingen binnen de salarislasteren.

	Incidenteel	Door de late invulling van de vacature voor functioneel beheer is niet alles wat begroot was gerealiseerd op ICT gebied, dit is een voordeel van € 42k.
	Incidenteel	Een klein voordeel is er voor de kosten voor de verkiezingen, € 4k.
T11 Crisisbeheersing en brandweer € 5.000 N	Incidenteel	Op dit taakveld hebben zich geen grote afwijkingen voorgedaan.
T12 Openbare orde en veiligheid € 34.000 V	Incidenteel	Op salariskosten is een nadeel van € 37k ontstaan. In de uitgebreide toelichting op de salarissen die is opgenomen in de paragraaf bedrijfsvoering zijn de afwijkingen op concernniveau te zien die verband houden met alle wijzigingen binnen de salarislasteren.

Onvoorzien

In de begroting 2024 was een bedrag van € 0 voor onvoorziene lasten opgenomen.

Rechtmatigheidsverantwoording

Verantwoordelijkheid college van burgemeester en wethouders

De baten en lasten alsmede de balansmutaties moeten getrouw in de jaarrekening worden opgenomen. Uit het getrouw opnemen van de baten en lasten alsmede de balansmutaties, blijken een drietal rechtmatigheidscriteria niet expliciet. Dit betreffen het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium. In deze rechtmatigheidsverantwoording licht het college van burgemeester en wethouders toe in hoeverre bij de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium zijn nageleefd. Dit houdt in dat de verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties in overeenstemming zijn met door de raad vastgestelde kaders zoals de begroting en gemeentelijke verordeningen en met bepalingen in de relevante wet- en regelgeving. Bij de waarderingsgrondslagen in de jaarrekening is het door de raad op 18 maart 2025 vastgestelde normenkader van de relevante wet- en regelgeving verder toegelicht.

Deze verantwoording hanteert een grensbedrag omdat alleen de van belang zijnde aspecten in de verantwoording hoeven te worden betrokken. Deze grens is door de raad bepaald en bedraagt 1% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan de reserves en is daarmee vastgesteld op € 1.468.480. De grondslag voor deze verantwoording is de Kadernota Rechtmatigheid 2024 van de Commissie BBV van oktober 2024.

Bevinding

Het college stelt vast dat de omvang van de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties die niet rechtmatig tot stand zijn gekomen bedrag € 1.302.487 bedraagt. Dit is lager dan de daarvoor gestelde grens van € 1.468.480.

Van de niet rechtmatig tot stand gekomen verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties is volgens het college overigens een bedrag van € 649.488 acceptabel op basis van door de gemeenteraad vastgestelde afspraken. De geconstateerde afwijkingen betreffen:

Begrotingscriterium	
1A. Overschrijding lasten programma's	€ 528.558
1B. Overschrijding investeringsbudgetten (kredieten)	€ 120.930
2. Ongeautoriseerde reservemutaties	-
3. Overschrijding van baten en/of onderschrijding van lasten, investeringen en baten die niet tijdig tot een begrotingswijziging hebben geleid of te laat aan de raad zijn gemeld: Afwijkingen die niet in tussentijdse rapportages zijn vermeld, worden verantwoord in de jaarrekening. Met deze verantwoording wordt tijdig melding gemaakt van deze afwijkingen en kwalificeren deze in formele zin als rechtmatig (Artikel 12 lid 4 Financiële verordening).	€ 216.000

Totaal begrotingsonrechtmatigheden	€ 865.488
4. Totaal van de begrotingsonrechtmatigheden (van onderdeel 1 en 2) dat past binnen het vooraf vastgestelde beleid en daarmee vooraf als acceptabel is geduid:	€ 649.488
Afwijkingen die niet in tussentijdse rapportages zijn vermeld, worden verantwoord in de jaarrekening. Met deze verantwoording wordt tijdig melding gemaakt van deze afwijkingen en kwalificeren deze in formele zin als rechtmatig (Artikel 12 lid 4 Financiële verordening).	
Cf Financiële verordening worden de bedragen groter dan € 25.000 toegelicht (Artikel 5 lid 3), tevens per investering op het totaal van de investering (Artikel 6 lid 6). Dit is voor onderdeel 2 van belang.	
Afwijkingen zijn nader toegelicht in de jaarrekening, dit is conform de BBV.	
De niet -acceptabele begrotingsonrechtmatigheden worden inhoudelijk in de rechtmatigheidsverantwoording en in de paragraaf bedrijfsvoering toegelicht. Het saldo betreft een niet tijdig vastgestelde begrotingswijziging die in strijd is met de bepalingen uit de Gemeentewet en de financiële verordening.	€ 216.000
Voorwaardencriterium	
5. Inkopen ten onrechte niet Europees aanbesteed. Deze worden inhoudelijk toegelicht in de paragraaf bedrijfsvoering.	€ 436.999
Misbruik- en Oneigenlijk gebruik criterium	
6. Geen bevindingen	-
Totaal Onrechtmatigheden (865.488 + 436.999)	€ 1.302.487
Waarvan acceptabel	€ 649.488
Waarvan niet-acceptabel (216.000 + 436.999)	€ 652.999

In de paragraaf bedrijfsvoering is op basis van de Kadernota rechtmatigheid van de commissie BBV en op basis van de afspraken met de raad aanvullende informatie opgenomen over de financiële rechtmatigheid. In deze paragraaf heeft het college ook beschreven welke actie hij onderneemt om vermelde afwijkingen in de toekomst te voorkomen.

Incidentele baten en lasten

Incidentele baten en lasten zijn baten en lasten die zich maximaal drie jaar achtereenvolgens voordoen. Reservemutaties worden gezien als incidentele lasten/baten, met uitzondering van de verrekeningen met kapitaallastenreserves, die worden als structureel aangemerkt. Daarnaast is de aard van de baten/lasten van belang. De opbrengst aan leges en bijvoorbeeld de uitkering uit het gemeentefonds kan incidenteel zijn beïnvloed, maar wordt op basis van de “aard” van deze baten als structureel gezien.

De invloed van incidentele lasten en baten op het rekeningsaldo is beperkt doordat bij de Begroting 2024 al is besloten incidentele lasten/baten zoveel als mogelijk met reserves te verrekenen. De in 2024 gerealiseerde incidentele baten en lasten kunnen we als volgt specificeren:

Programma	Realisatie 2024		Begroting 2024		Verschil 2024	
<i>Bedragen x €</i>	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
Incidentele baten en lasten						
1 Wonen, Ruimtelijke Ordening en Bereikbaarheid	205	0	221	268	-16	-268
2 Economie, Energie en Buiten	0	0	0	89	0	-89
3 Welzijn, Sociaal en Cultuur	0	0	0	0	0	0
4 Bestuur en Veiligheid	0	0	0	0	0	0
Algemene dekkingsmiddelen	1.000	0	1.000	0	0	0
Overhead	0	0	0	0	0	0
Vennootschapsbelasting		0	0	0	0	0
Subtotaal incidentele baten en lasten	1.205	0	1.221	357	-16	-357
Incidentele reservemutaties						
1 Wonen, Ruimtelijke Ordening en Bereikbaarheid	515	1.053	305	899	209	153
2 Economie, Energie en Buiten	900	1.518	914	1.728	-14	-210
3 Welzijn, Sociaal en Cultuur	1.274	4.379	1.274	4.564	0	-248
4 Bestuur en Veiligheid	35	61	35	61	0	0
Algemene dekkingsmiddelen	21.517	10.209	21.514	10.209	3	0
Overhead	277	376	277	408	0	-32
Vennootschapsbelasting		5		5	0	0
Subtotaal incidentele reservemutaties	24.518	17.600	24.319	17.875	198	-337
Totaal incidentele baten en lasten	25.723	17.600	25.540	18.232	182	-694
Saldo incidentele baten en lasten		-8.123		-7.308		-876

Toelichting incidentele baten en lasten

Toelichting incidentele baten en lasten per programma, hoger dan € 25k.

1 Wonen, Ruimtelijke Ordening en Bereikbaarheid

De lasten betreffen de kosten voor de implementatie van de Omgevingswet. Er is een reserve Omgevingswet ter dekking van de exploitatiekosten van € 205.007. Nu de Omgevingswet volledig geïmplementeerd is, wordt de reserve in 2024 opgeheven.

Algemene dekkingsmiddelen

De lasten zijn de extra toevoegingen aan de algemene reserve uit de Algemene Uitkering cf. meicirculaire 2022; € 8.500.000 en cf. septembercirculaire; € 5.000.000. Bij besluitvorming vaststelling Kadernota 2023 resp. Begroting 2023 is de meerjarenraming specifiek vastgesteld incl. deze mutatie. Bij besluitvorming vaststelling Kadernota 2024 is besloten om voor 2024 € 4.500.000 vrij te laten vallen ten gunste van de exploitatie. Resteert voor 2024 een saldo van € 1.000.000.

Toelichting gerealiseerde incidentele reservemutaties ten opzichte van de begroting in 2024 bedragen hoger dan 25k.

1 Wonen, Ruimtelijke Ordening en Bereikbaarheid

De baten zijn lager omdat de winstname van € 267.896 voor ontwikkeling Doetse Vliet Giessenburg niet is gerealiseerd.

2 Economie, Energie en Landschap

De baten zijn lager omdat de winstname van € 89.064 voor bedrijventerrein Melkweg 1 e fase Bleskensgraaf niet is gerealiseerd.

Structurele reservemutaties

Programma <i>Bedragen x €</i>	Realisatie 2024		Begroting 2024		Verschil 2024	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
Structurele reservemutaties:						
1 Wonen, Ruimtelijke Ordening en Bereikbaarheid	2.963	2.298	2.963	2.542	0	-244
2 Economie, Energie en Buiten		204		212	0	-7
3 Welzijn, Sociaal en Cultuur		393		382	0	11
4 Bestuur en Veiligheid					0	0
Algemene dekkingsmiddelen	55		55		0	0
Overhead		8		8	0	0
Vennootschapsbelasting					0	0
Totaal structurele reservemutaties	3.018	2.903	3.018	3.143	0	-240
Saldo structurele reservemutaties		-115		125		-240

Toelichting gerealiseerde structurele reservemutaties in 2024 ten opzichte van de begroting bedragen hoger dan 25k.

1 Wonen, Ruimtelijke Ordening en Bereikbaarheid

De werkelijke kapitaallasten zijn voor dit programma € 243.667 hoger dan begroot.

Overzicht incidentele en structurele reservemutaties

Beheerprogramma	Reden van de mutatie	Realisatie 2024		Realisatie 2024		Begroting 2024		Begroting 2024	
Bedragen x €		Baten	Baten	Lasten	Lasten	Baten	Baten	Lasten	Lasten
		struct	inc	struct	inc	struct	inc	struct	inc
Programma 1: Wonen, Ruimtelijke Ordening en Bereikbaarheid		2.298	1.053	2.963	515	2.542	899	2.963	305
<u>Taakveld 21/Verkeer en Vervoer:</u>									
-Reserve Kapitaallasten	Kapitaallasten diverse panden	282				244			
-Reserve Kapitaallasten Wegen	Jaarlijkse toevoeging MLN			2.836				2.836	
-Reserve Kapitaallasten Wegen	Wegenbeheer	946				1.145			
-Reserve Afwikkeling voorgaande jaren	Aanleg glasvezelnetwerk		47				47		
-Reserve Afwikkeling voorgaande jaren	Onderzoek aansluiting Arkel op A27		100				100		
<u>Taakveld 42/Onderwijshuisvesting:</u>									
-Reserve Kapitaallasten	Toekomstige kapitaallasten scholen			95				95	
-Reserve Kapitaallasten	Kapitaallasten scholen	720				790			
-Reserve Duurzaamheid investeringen	O2A CBS Klimop Hoornaar		28				28		
-Reserve Duurzaamheid investeringen	O2A OBS Klimop Hoornaar		20				20		
-Reserve Duurzaamheid investeringen	O2A OBS Het Tweespan Giessenburg		21				21		
-Reserve Duurzaamheid investeringen	O2A OBS De Lingewaard Arkel		33				33		
<u>Taakveld 52/Sportaccommodaties:</u>									
-Algemene Reserve	Verzelfstandigingsbuffer Schoonenburg						63		
-Algemene Reserve	Verzelfstandigingsbuffer De Dompelaar						124		
-Algemene Reserve	Maatwerkbijdrage De Dompelaar		51				67		
-Reserve Kapitaallasten	Toekomstige vervanging sportvelden			32				32	
-Reserve Kapitaallasten	Kapitaallasten sportaccommodaties	349				363			
-Reserve Duurzaamheid investeringen	Warmtepomp voetbalkantine NLL		62				62		
<u>Taakveld 81/Ruimtelijke Ordening:</u>									
-Algemene Reserve	Vrijval reserve Omgevingswet				477				
-Reserve Omgevingswet	Uitgaven invoering Omgevingswet		205				221		

-Reserve Omgevingswet	Vrijval reserve		477						
-Reserve Afwikkeling voorgaande jaren	Woonvisie/Volkshuisvestelijk programma				38				38
Taakveld 82/Grondexploitatie:									
-Algemene reserve	CBS Locatie HBL					105			
-Algemene reserve	Doetse Vliet III								268
Taakveld 83/Wonen en bouwen:									
-Reserve Afwikkeling voorgaande jaren	Waardering en update methode gemeentelijke monumenten		9			9			
Programma 2: Economie, Energie en Buiten		204	1.518	0	900	212	1.728	0	914
Taakveld 32/Fysieke Bedrijfsinfrastructuur									
-Algemene reserve	Melkweg 1e fase								89
Taakveld 34/Economische promotie									
-Algemene reserve	Van res. Ontwikkeling recreatie/toerisme				75				75
-Reserve Kapitaallasten	Kapitaallasten 2024	80				87			
-Reserve Afwikkeling voorgaande jaren	Struinpad in Nieuwpoort		25				25		
-Reserve Recreatie en Toerisme	Vrijval reserve		75				75		
-Reserve Leefbaarheid Kinderdijk	Bijdrage aan exploitatie		30		30		30		30
Taakveld 57/Openbaar Groen:									
-Reserve Kapitaallasten	Kapitaallasten 2024	106				106			
Taakveld 74/Milieubeheer:									
-Algemene reserve	Naar reserve Duurzaamheidsprojecten		719				719		
-Reserve Duurzaamheid Investerings	Van Algemene Reserve				719				719
-Reserve Duurzaamheidsprojecten	Uitv.progr.duurzaamheid en klimaat		322				342		
-Reserve Duurzaamheidsprojecten	Uitgangspunten 'E-laadbeleid'						25		
-Reserve Duurzaamheidsprojecten	Dekking exploitatie						240		
-Reserve Afwikkeling voorgaande jaren	Tracékeuze 380kV-hoogsp.masten		25				25		
-Reserve Afwikkeling voorgaande jaren	Wegen- Mobiliteitsplan		74				74		
-Reserve Afwikkeling voorgaande jaren	Regionale Adaptatiestrategie AV		172				172		
Taakveld 75/Begraafplaatsen:									
-Algemene reserve	Van reserve Toekomstvisie begraven				75				
-Reserve Kapitaallasten	Bijdrage aan exploitatie	18				18			
-Reserve Toekomstvisie begraven	Vrijval reserve		75						
Programma 3: Welzijn, Sociaal en Cultuur		393	4.379	0	1.274	382	4.564	0	1.274
Taakveld 43/Onderwijsbeleid en leerlingenzaken									
-Algemene reserve	GroenSchoolpleinOnderwijs		50				50		

Taakveld 61/Samenkracht en burgerparticipatie:									
-Algemene reserve	Aankoop locatie(s) opvang Oekraïne		562				650		
-Algemene reserve	Aankoop en inrichting opvang Oekraïne		2.206				2.386		
-Algemene reserve	Transitiekosten GB opvang Oekraïners		62						
-Reserve Kapitaallasten	Kapitaallasten diverse panden	393				382			
-Reserve Afwikkeling voorgaande jaren	Jongerenontmoetingsplekken		39				39		
-Reserve Afwikkeling voorgaande jaren	Leadersubsidie Noordzijde Goudriaan		40				40		
-Reserve Afwikkeling voorgaande jaren	Webformulieren		25				25		
-Reserve Afwikkeling voorgaande jaren	Jeugd- en Jongerenwerk JOP's				27				27
-Reserve Afwikkeling voorgaande jaren	Buurtplatform app dorpskernen				35				35
-Reserve Klankbordgroepen dorpsberaden	Bijdrage aan exploitatie		20				0		
Taakveld 63/Inkomensvoorzieningen:									
-Reserve Afwikkeling voorgaande jaren	Molenlands ondersteuningsfonds		1.245		1.171		1.245		1.171
Taakveld 66/Maatwerk-voorzieningen WMO:									
-Reserve Afwikkeling voorgaande jaren	Woonvoorzieningen		75				75		
Taakveld 672/Jeugdhulp:									
-Reserve Afwikkeling voorgaande jaren	Jeugdhulp begeleiding op OPDC's				41				41
Taakveld 71/Volksgezondheid:									
-Reserve Afwikkeling voorgaande jaren	GIDS-gelden		55				55		
Programma 4: Bestuur en Veiligheid		0	61	0	35	0	61	0	35
Taakveld 01/Bestuur									
-Reserve Afwikkeling voorgaande jaren	Onderzoek rekenkamer		7				7		
-Reserve Afwikkeling voorgaande jaren	Middelen 75 jaar vrijheid		35		35		35		35
Taakveld 02/Burgerzaken									
-Reserve Afwikkeling voorgaande jaren	Aanmeldzuil burgerzaken		19				19		
Algemene dekkingsmiddelen en onvoorziene uitgaven		0	10.209	55	21.517	0	10.209	55	21.514
Taakveld 05/Treasury									
-Reserve Kapitaallasten	Bijdrage t.l.v. exploitatie			55				55	
Taakveld 08/Overige baten en lasten									
-Algemene reserve	Jaarresultaat 2023		3		10.307		3		10.307
-Algemene reserve	Toevoeging saldo AU				1.000				1.000
-Algemene reserve	Naar reserve kapitaallasten		207				207		
-Algemene reserve	Naar reserve IHP		10.000				10.000		
-Reserve kapitaallasten	Van algemene reserve				207				207
-Reserve Afwikkeling voorgaande jaren	Van algemene reserve, resultaat JR2023				3				

-Reserve Integraal HuisvestingsPlan	Van algemene reserve				10.000				10.000
Overhead		8	376.064	0	277.496	7.650	408.149	0	277.496
Taakveld 04/Overhead									
-Algemene reserve	Nieuw HRM pakket		39				39		
-Algemene reserve	Nieuw financieel pakket		54				86		
-Reserve kapitaallasten	Klantencontact Giessenlanden	8				8			
-Reserve sociaal begeleidingsplan	Dekking exploitatie		36				36		
-Afwikkeling voorgaande jaren	Wet WOO		155		277		155		277
-Afwikkeling voorgaande jaren	Bodemverontreiniging		17		0		17		0
-Afwikkeling voorgaande jaren	Uitvoering duurzaamheidsmaatregelen		75		0		75		0
Vennootschapsbelasting		0	5	0	0	0	5	0	0
Taakveld 09/Vennootschapsbelasting									
-Algemene reserve	Vennootschapsbelasting		5				5		
Totaal		2.903	17.600	3.018	24.518	3.143	17.875	3.018	24.319

Toelichting hoogte reserves kapitaallasten.

De hoogte van de reserve kapitaallasten investeringen is voldoende om de boekwaarde te kunnen dekken. Saldo reserve bedraagt € 62.835.514, de hoogte van de boekwaarde per 31-12-2024 is € 60.269.762.

De hoogte van de reserve kapitaallasten wege is voldoende om de boekwaarde te kunnen dekken. Saldo reserve bedraagt € 30.190.111 en is, op basis van de beheerplannen BBR2021, voldoende voor de toekomstige kapitaallasten. De beheerplannen zijn nog steeds actueel.

Wet Normering bezoldiging topfunctionarissen (WNT)

De WNT is van toepassing op gemeente Molenlanden. Het algemeen bezoldigingsmaximum is in 2024 € 223.000.

Gegevens 2024			
<i>bedragen x €</i>	MAJ Teunissen	LCA Anink	M Does
Functiegegevens	Griffier	Secretaris	Secretaris
Aanvang en einde functievervulling in 2024	01/01 - 31/12	01/01 - 22/04	01/10 - 31-12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1	1	1
Dienstbetrekking?	ja	ja	ja
Bezoldiging			
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	112.221	41.762	32.369
Beloningen betaalbaar op termijn	18.402	7.073	5.406
Subtotaal	130.623	48.835	37.775
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	233.000	71.937	58.568
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	0	0	0
Bezoldiging	130.623	48.835	37.775
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Gegevens 2023			
<i>bedragen x € 1</i>	MAJ Teunissen	LCA Anink	M Does
Functiegegevens	Griffier	Secretaris	Secretaris
Aanvang en einde functievervulling in 2023	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12	n.v.t.
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1	1	n.v.t.
Dienstbetrekking?	ja	ja	n.v.t.
Bezoldiging			
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	104.711	125.871	0

Beloningen betaalbaar op termijn	17.531	21.050	0
<i>Subtotaal</i>	122.242	146.921	0
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	223.000	223.000	n.v.t.
Bezoldiging	122.242	146.921	0

Gegevens 2024

<i>bedragen x €</i>	F Jonker	
Functiegegevens	Secretaris	
Kalenderjaar	2024	2023
Periode functievervulling in het kalenderjaar (aanvang – einde)	13/05 - 26/09	n.v.t.
Aantal kalendermaanden functievervulling in het kalenderjaar	5	n.v.t.
Omvang van het dienstverband in uren per kalenderjaar	582	0
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum		
Maximum uurtarief in het kalenderjaar	€ 221	€ 212
Maxima op basis van de normbedragen per maand	154.000	n.v.t.
Individueel toepasselijke maximum gehele periode kalendermaand 1 t/m 12	128.622	n.v.t.
Bezoldiging (alle bedragen exclusief btw)		
Bezoldiging in de betreffende periode	78.503	n.v.t.
Bezoldiging gehele periode kalendermaand 1 t/m 12	78.503	n.v.t.
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	€ 0	
Bezoldiging	78.503	
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t.	n.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	n.v.t.	

EMU-saldo

Berekening EMU saldo <i>Bedragen x € 1.000</i>	teken	Begroting 2024	Jaarrekening 2024
1. Exploitatiesaldo voor toevoeging c.q. onttrekking uit reserves		-1.172	4.827
2. Mutatie (im)materiële vaste activa	-/-	10.000	12.166
3. Mutatie voorzieningen	+	-1.213	172
4. Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	-/-	0	-1.197
5. Verwachte boekwinst/verlies bij de verkoop van financiële vaste activa en (im)materiële vaste activa, alsmede de afwaardering van financiële vaste activa	-/-	0	0
Berekend EMU-saldo		-12.385	-6.314

In het Besluit Begroting en Verantwoording is de verplichting opgenomen dat de gemeenten ramingen van het EMU-saldo in hun begroting en jaarrekening op moeten nemen. De jaarrekening van de gemeente is opgesteld conform het stelsel van baten en lasten. Het EMU saldo gaat niet uit van baten en lasten, maar gaat uit van ontvangsten en uitgaven van de gemeente, berekend op transactiebasis en conform de Europese regelgeving. De EU-lidstaten mogen een begrotingstekort (EMU-saldo) hebben van maximaal 3% van het bruto binnenlands product (BBP). Aan dit maximale tekort van 3% hebben, naast de Rijksoverheid, ook de decentrale overheden een aandeel. Investerings tellen niet mee in het stelsel van baten en lasten, daarbij wordt uitgegaan van de jaarlijkse kapitaallasten van de investeringen. Investerings in een bepaald jaar tellen wel volledig mee in het EMU-saldo. Het EMU-saldo voor 2024 komt uit op € 6,8 miljoen, wat betekent dat in EMU-termen de uitgaven groter zijn dan de inkomsten.

Het aandeel in het EMU-tekort betreft een inspanningsverplichting, er staat momenteel geen sanctie op een eventuele overschrijding van het toegestane EMU-tekort.

Overzicht van baten en lasten per taakveld

Gerealiseerde baten en lasten per taakveld <i>Bedragen x € 1.000</i>			Begroting na wijziging			Realisatie			Afwijking t.o.v. begroting		
Taakveld	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo		
TO BESTUUR EN ONDERSTEUNING											
T01 Bestuur	2.466	-201	2.265	3.121	-423	2.698	-655	222	-433		
T02 Burgerzaken	1.660	-856	804	1.518	-892	626	142	36	178		
T03 Beheer overige gebouwen en gronden	878	-70	808	1.077	93	1.170	-198	-163	-361		
T04 Overhead	17.581	-290	17.291	17.146	-836	16.310	435	546	981		
T05 Treasury	-1.922	-979	-2.901	-1.920	-1.388	-3.308	-2	409	407		
T061 OZB woningen	338	-5.844	-5.506	289	-5.847	-5.557	48	3	51		
T062 OZB-niet woningen	233	-3.250	-3.017	232	-3.246	-3.014	1	-3	-3		
T064 Belastingen Overig	461	-531	-70	506	-567	-61	-46	36	-10		
T07 Alg uitkering en ov uitkering Gem fonds	10	-77.649	-77.639	10	-78.925	-78.915	0	1.276	1.276		
T08 Overige baten en lasten	188	0	188	174	-64	109	-7	64	57		
T09 Vennootschapsbelasting (VpB)	10	0	10	-184	0	-184	194	0	194		
T10 Mutaties reserves	17.030	-21.015	-3.985	17.225	-20.500	-3.275	-195	-518	-713		
T10A Resultaat rekening van baten en lasten											
TO BESTUUR EN ONDERSTEUNING	38.933	-110.685	-71.752	39.195	-112.596	-73.401	-283	1.908	1.625		
T1 VEILIGHEID											
T11 Crisisbeheersing en Brandweer	4.413	-147	4.266	4.461	-189	4.271	-47	42	-5		
T12 Openbare orde en veiligheid	706	-86	620	674	-88	586	32	2	34		
T1 VEILIGHEID	5.119	-233	4.886	5.134	-277	4.858	-16	44	28		
T2 VERKEER, VERVOER EN WATERSTAAT											
T21 Verkeer en vervoer	9.181	-1.010	8.171	8.286	-968	7.319	895	-42	852		
T22 Parkeren	178	-7	171	177	-8	169	1	1	2		
T25 Openbaar vervoer	208	0	208	190	0	190	18	0	18		
T2 VERKEER, VERVOER EN WATERSTAAT	9.567	-1.017	8.550	8.654	-976	7.678	913	-41	872		
T3 ECONOMIE											
T31 Handel, ambacht en industrie	134	0	134	153	0	153	-19	0	-19		
T32 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	1.987	-2.077	-89	60	-289	-229	1.927	-1.787	140		
T33 Bedrijfsloket en -regelingen	346	-62	284	310	-129	181	36	66	102		
T34 Economische promotie	1.106	-282	824	1.058	-453	605	48	171	219		
T3 ECONOMIE	3.573	-2.421	1.152	1.581	-871	710	1.992	-1.550	442		

T4 ONDERWIJS									
T41 Openbaar basisonderwijs	184	0	184	184	0	184	0	0	0
T42 Onderwijshuisvesting	2.293	-568	1.725	2.116	-608	1.509	176	39	216
T43 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	3.243	-1.088	2.154	3.328	-1.123	2.205	-85	35	-50
T4 ONDERWIJS	5.720	-1.657	4.063	5.628	-1.731	3.898	91	74	165
T5 SPORT, CULTUUR EN RECREATIE									
T51 Sportbeleid en activering	974	-384	590	994	-848	146	-20	464	444
T52 Sportaccommodaties	3.236	-841	2.396	3.064	-841	2.223	172	1	173
T53 Cultuurpresentie, -productie, -participatie	187	-28	159	184	-28	156	3	0	3
T54 Musea	154	0	154	166	0	166	-12	0	-12
T55 Cultureel erfgoed	297	-117	180	457	-97	360	-160	-21	-181
T56 Media	730	-44	686	726	-44	682	4	0	4
T57 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	5.446	-748	4.699	5.071	-560	4.511	376	-188	188
T5 SPORT, CULTUUR EN RECREATIE	11.025	-2.161	8.864	10.661	-2.417	8.245	363	255	619
T6 SOCIAAL DOMEIN									
T61 Samenkracht en burgerparticipatie	14.777	-7.122	7.655	13.562	-6.804	6.758	1.215	-318	897
T62 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	3.376	-2	3.374	3.184	-6	3.178	192	5	196
T63 Inkomensvoorzieningen	9.843	-7.046	2.797	10.323	-7.805	2.518	-480	759	279
T64 WSW en beschut werk	2.047	0	2.047	2.028	0	2.028	18	0	18
T65 Arbeidsparticipatie	1.590	-10	1.580	1.579	-10	1.569	12	0	12
T66 Maatwerk-voorzieningen (WMO)	2.801	-320	2.481	3.263	-342	2.921	-462	22	-440
T671 Maatwerkdienst-verlening 18+									
T671A Hulp bij het huishouden (WMO)	2.906	0	2.906	2.860	0	2.860	46	0	46
T671B Begeleiding (WMO)	1.346	0	1.346	1.409	0	1.409	-63	0	-63
T671C Dagbesteding (WMO)	1.054	0	1.054	1.058	0	1.058	-4	0	-4
T671D Overige maatwerkarrangementen (WMO)	105	0	105	98	0	98	7	0	7
T672 Maatwerkdienst-verlening 18-									
T672A Jeugdhulp begeleiding	2.541	-108	2.433	2.130	-6	2.124	411	-102	309
T672B Jeugdhulp behandeling	866	0	866	532	-102	430	334	102	436
T672C Jeugdhulp dagbesteding	1.102	0	1.102	1.073	0	1.073	29	0	29
T672D Jeugdhulp zonder verblijf overig	8	0	8	120	0	120	-113	0	-113
T673A Pleegzorg	573	0	573	527	0	527	45	0	45
T673B Gezinsgericht	578	0	578	473	0	473	106	0	106
T673C Jeugdhulp met verblijf overig	1.852	0	1.852	1.452	0	1.452	400	0	400
T674A Jeugd behandeling GGZ zonder verblijf	2.910	0	2.910	2.707	0	2.707	203	0	203
T674B Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf	399	0	399	343	0	343	56	0	56
T681 Geëscaleerde zorg 18+									

T681A Beschermd wonen (WMO)	123	-991	-868	55	-1.668	-1.612	68	676	745
T681B Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	42	0	42	39	0	39	3	0	3
T682 Geëscaleerde zorg 18-									
T682A Jeugdbescherming	1.152	0	1.152	1.070	0	1.070	82	0	82
T682B Jeugdreclassering	66	0	66	33	0	33	33	0	33
T6 SOCIAAL DOMEIN	52.057	-15.599	36.458	49.918	-16.743	33.175	2.139	1.144	3.283
T7 VOLKSGEZONDHEID EN MILIEU									
T71 Volksgezondheid	3.045	-715	2.330	2.870	-664	2.207	175	-52	123
T72 Riolerig	3.563	-5.597	-2.034	3.685	-5.175	-1.489	-122	-422	-545
T73 Afval	6.038	-7.280	-1.242	5.990	-7.326	-1.336	49	46	95
T74 Milieubeheer	5.491	-2.007	3.484	5.685	-3.581	2.104	-194	1.574	1.380
T75 Begraafplaatsen	1.217	-1.266	-49	1.322	-1.252	70	-105	-14	-119
T7 VOLKSGEZONDHEID EN MILIEU	19.355	-16.866	2.490	19.553	-17.997	1.555	-197	1.132	934
T8 VOLKSHUISVEST, RO EN STED.VERNIEUWING									
T81 Ruimtelijke Ordening	3.143	-153	2.990	2.621	-38	2.583	522	-115	407
T82 Grondexploitatie (niet bedrijventerrein)	2.528	-2.626	-99	687	-54	633	1.841	-2.573	-732
T83 Wonen en bouwen	3.409	-936	2.473	3.216	-1.253	1.963	193	317	510
T8 VOLKSHUISVEST, RO EN STED.VERNIEUWING	9.080	-3.716	5.364	6.524	-1.344	5.180	2.556	-2.372	184
Totaal	154.430	-154.355	74	146.849	-154.953	-8.104	7.559	594	8.154

SiSa verantwoording

Correctie SiSa G10A

Gemeenschappelijke Regeling Avres heeft bij de verantwoording in 2023 van SiSa G10B de bestedingen van gemeente Vijfheerenlanden (061961) het bedrag opgenomen van gemeente Molenlanden 061978 en omgekeerd. Gemeente Vijfheerenlanden heeft aangegeven een herziene SiSa aanlevering 2023 te doen.

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2024 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 7-01-2025									
Verstrekker	Uitkeringscode	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	
FIN	B2	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek Gemeenten	Aantal uitgewerkte plannen van aanpak in (jaar T)	Cumulatief aantal uitgewerkte plannen van aanpak (t/m jaar T)	Normbedragen voor a, b, d en f (ja/nee) Nee: reeks 1 / Ja: reeks 2	Normbedragen voor e (ja/nee) Nee: reeks 1/ Ja: reeks 2	Eindverantwoording (Ja/Nee)		
			Aard controle D2 Indicator: B2/01	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/02	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/03	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/04	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/05		
			4	47	Nee	Nee	Nee		
			Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel a, b, d en f (artikel 3) Keuze werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/06	Reeks 1 Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdelen a, b, d en f (artikel 3) Keuze werkelijke kosten Aard controle n.v.t. Indicator: B2/07					
			€11.220	€21.397					
			Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3) Werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/08	Reeks 1 Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3) Werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/09	Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3) Keuze werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/10	Reeks 1 Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3) Keuze werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/11	Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3) Werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/12		Reeks 1 Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3) Werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/13
			€0	€0	€0	€0	€0		€0

			Reeks 2 Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerden (jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/14	Reeks 2 Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerde cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/15	Reeks 2 Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak (jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/16	Reeks 2 Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/17	Reeks 2 Normbedrag onderdeel d x aantal PvA's (jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/18	Reeks 2 Normbedrag onderdeel d x aantal nazorgtrajecten en/of PvA's cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/19
			Reeks 2 Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden), indien nog niet eerder opgegeven (jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/20	Reeks 2 Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden) cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/21	Reeks 2 Normbedrag onderdeel f x aantal driesprekken (jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/22	Reeks 2 Normbedrag onderdeel f x aantal driesprekken cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/23	Totaal Totale verantwoording (jaar T) voor de SPUK B2 regeling Aard controle n.v.t. Indicator: B2/24 €11.220	
BZK	C92	Regeling specifieke uitkering Informatiepunten Digitale Overheid	Besteding (jaar T) Aard controle R Indicator: C92/01 € 46.900	Bedrag doorgeschoven naar t+1 Aard controle R Indicator: C92/02 € 0	Aantal informatiepunten dat de gemeente financiert Aard controle n.v.t. Indicator: C92/03 3	Aantal vragen dat in het afgelopen jaar bij de Informatiepunten in de gemeente behandeld is Aard controle n.v.t. Indicator: C92/04 78	Aantal gebruikte leermiddelen Aard controle n.v.t. Indicator: C92/05 3	
OCW	D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2023-2026 (OAB) Gemeenten	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 159, eerste lid WPO) Aard controle R Indicator: D8/01 € 395.428	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 158 WPO) Aard controle R Indicator: D8/02 € 275.724	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en voerschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 160 WPO) Aard controle R Indicator: D8/03 € 56.222	Correctie besteding (jaar T-1) Let op bij correctie verder verwerken bij indicator 05 Aard controle R Indicator: D8/04 € 0	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1) Aard controle R Indicator: D8/05 € 337.680	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T) Aard controle R Indicator: D8/06 € 584.855

			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen <i>Aard controle n.v.t. Indicator: D8/07</i>	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid Bedrag <i>Aard controle R Indicator: D8/08</i>	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen <i>Aard controle n.v.t. Indicator: D8/09</i>	Van andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid Bedrag <i>Aard controle R Indicator: D8/10</i>	
		1					
OCW	D14	Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen	Besteding (jaar T) maatregelen artikel 3, lid 2, a t/m e samen opgeteld <i>Aard controle R Indicator: D14/01</i>	Besteding (jaar T) voor tijdelijke extra huur van bestaande huisvesting indien deze extra huisvesting nodig is voor de uitvoering van maatregelen die scholen of gemeenten in het kader van het Nationaal Programma Onderwijs nemen <i>Aard controle R Indicator: D14/02</i>	Besteding (jaar T) voor ambtelijke capaciteit van de gemeente of inkoop van expertise voor de uitvoering van het Nationaal Programma Onderwijs <i>Aard controle R Indicator: D14/03</i>		
			€ 235.612	€ 0	€ 0		
			Correctie besteding (jaar T-1)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)	Opgebouwde reserve (jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)	
			<i>Aard controle R Indicator: D14/04</i>	<i>Aard controle R Indicator: D14/05</i>	<i>Aard controle R Indicator: D14/06</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: D14/07</i>	
			€ 0	€ 323.350	€ 87.739	Nee	
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen <i>Aard controle n.v.t. Indicator: D14/08</i>	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs <i>Aard controle R Indicator: D14/09</i>	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen <i>Aard controle n.v.t. Indicator: D14/10</i>	Van andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs <i>Aard controle R Indicator: D14/11</i>	
		1					

OCW	D23	Regeling eenmalige specifieke uitkering en subsidies lokale bibliotheekvoorzieningen	Beschikingsnummer/referentie nummer	Aard van de activiteit besteding (jaar T)	Besteding (jaar T)	Indien van toepassing: bedrag dat wordt meegenomen van 2024 naar 2025.	Aard van de activiteit Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)
			Aard controle n.v.t. Indicator: D23/01	Aard controle n.v.t. Indicator: D23/02	Aard controle R Indicator: D23/03	Aard controle n.v.t. Indicator: D23/04	Aard controle n.v.t. Indicator: D23/05	Aard controle n.v.t. Indicator: D23/06
			1 SB240001		€ 0	€ 156.499		€ 0
			100					
			Eindverantwoording (Ja/Nee)					
IenW	E21	Regeling specifieke uitkering circulaire ambachtscentra Gemeenten en GR'en	Beschikingsnummer	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Cofinanciering (jaar T)	Cumulatieve cofinanciering (t/m jaar T)	Project afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee)
			Aard controle n.v.t. Indicator: E21/01	Aard controle R Indicator: E21/02	Aard controle n.v.t. Indicator: E21/03	Aard controle R Indicator: E21/04	Aard controle n.v.t. Indicator: E21/05	Aard controle n.v.t. Indicator: E21/06
			1 IENW/BSK-2022/299332	€ 16.540	€ 36.370	€ 16.200	€ 89.986	Ja
			2					
			Kopie beschikingsnummer	Is voldaan aan artikel 15 van de regeling specifieke uitkering circulaire ambachtscentra? (Ja/Nee)	Toelichting aan welke voorwaarde(n) van artikel 15 vd regeling word(t)(en) niet voldaan? (a of/en b of/en c)? (verplicht als bij 06 Nee is ingevuld)			
IenW	E44B	Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie 2021-2027 (SiSa tussen medeoverheden)	Aard controle n.v.t. Indicator: E21/07	Aard controle n.v.t. Indicator: E21/08	Aard controle n.v.t. Indicator: E21/09			
			1 IENW/BSK-2022/299332	Ja	nvt			
			2					
			Hieronder per regel één CBS(code) uit (jaar T) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die medeoverheid invullen	Beschikingsnummer	Besteding (jaar T) ten laste van de verstrekker	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) ten laste van de verstrekker	Besteding ten laste van cofinanciering (jaar T)	Besteding cofinanciering cumulatief (t/m jaar T)
			Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/01	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/02	Aard controle R Indicator: E44B/03	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/04	Aard controle R Indicator: E44B/05	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/06
			1 060482 Gemeente Alblasserdam	IENW/BSK-2023/254129	€ 2.727	€ 2.727	€ 5.454	€ 5.454
			2 060482 Gemeente Alblasserdam	IENW/BSK-2023/64564	€ 225.785	€ 246.555	€ 30.755	€ 651.451
			Kopie CBS(code)	Kopie beschikingsnummer	Eindverantwoording (Ja/Nee)			
			Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/07	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/08	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/09			

			1 060482 Gemeente Alblasserdam	IENW/BSK-2023/254129	Nee	Maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) - per maatregel		
			2 060482 Gemeente Alblasserdam Kopie CBS(code)	IENW/BSK-2023/64564 Kopie beschikingsnummer	Nee Naam/nummer maatregel			
			Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/10	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/11	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/12			
			1 060482 Gemeente Alblasserdam	IENW/BSK-2023/254129	3 Ja			
			2 060482 Gemeente Alblasserdam	IENW/BSK-2023/64564	6 en 8	Ja		
IenW	E84	Regeling stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen 2022-2023 Provincies en Gemeenten	Besteding (jaar T) Aard controle R Indicator: E84/01	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) Aard controle n.v.t. Indicator: E84/02	Cumulatieve eigen bijdrage en externe financiering (t/m jaar T) Aard controle R Indicator: E84/03	Project afgerond (alle maatregelen) in (jaar T) (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: E84/04		
			€ 11.074	€ 11.074	€ 456.728	Nee		
			Naam/nummer per maatregel	Per maatregel, maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee)	De hoeveelheid opgeleverde verkeersveiligheids-maatregelen per type maatregel (stuks, meters)	Eventuele toelichting, mits noodzakelijk		
			Aard controle n.v.t. Indicator: E84/05	Aard controle n.v.t. Indicator: E84/06	Aard controle n.v.t. Indicator: E84/07	Aard controle n.v.t. Indicator: E84/08		
			1 330 Aanleg van een kruispuntplateau ETW-ETW 30km/h/aantal in Stuks	Nee	1	De andere drie volgen in 2025		
			2 332 Wegversmalling/aantal in Stuks	Nee	2	Nog 3 stukken en 9 wegversmallingen te gaan in 2025		
			3 335 Aanleg van een veilige voetgangersoversteekplaats/aanta l in Stuks	Nee	0	Deze wordt in juni 2025 aangelegd		
			4 344 Het volwaardig afwaarderen van een GOW 50 km/h naar een ETW 30 km/h/aantal in meters	Nee	250	Er is in 2024 250 van de 950 meter gerealiseerd		
SZW	G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet gemeentedeel 2024 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Besteding (jaar T) algemene bijstand Gemeente I.1 Participatiewet (PW) Aard controle R Indicator: G2/01	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk) Gemeente I.1 Participatiewet (PW) Aard controle R Indicator: G2/02	Besteding (jaar T) IOAW Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) Aard controle R Indicator: G2/03	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk) Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) Aard controle R Indicator: G2/04	Besteding (jaar T) IOAZ Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) Aard controle R Indicator: G2/05	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk) Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) Aard controle R Indicator: G2/06
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

			Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004) Aard controle R Indicator: G2/07	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud (exclusief Rijk) Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004) Aard controle R Indicator: G2/08	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk) Gemeente I.6 Wet werk en inkomen kunstenars (WWIK) Aard controle R Indicator: G2/09	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet Gemeente I.7 Participatiewet (PW) Aard controle R Indicator: G2/10	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (exclusief Rijk) Gemeente I.7 Participatiewet (PW) Aard controle R Indicator: G2/11	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Participatiewet (PW) Aard controle R Indicator: G2/12
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren als gevolg van kwijt te schelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Participatiewet (PW) Aard controle D2 Indicator: G2/13	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: G2/14				
			€ 0	Nee				
SZW	G2A	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_totaal 2023 Gemeenten die uitvoering in (jaar T-1) geheel of gedeeltelijk hebben uitbesteed aan een Openbaar lichaam o.g.v. Wgr verantwoorden hier het totaal (jaar T-1) (Dus: deel Openbaar lichaam uit SiSa (jaar T-1) regeling G2B + deel gemeente uit (jaar T-1) regeling G2A)	Hieronder per regel één gemeente(code) uit (jaar T-1) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen Aard controle n.v.t. Indicator: G2A/01	Besteding (jaar T-1) algemene bijstand Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.1 Participatiewet (PW) Aard controle R Indicator: G2A/02	Baten (jaar T-1) algemene bijstand (exclusief Rijk) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.1 Participatiewet (PW) Aard controle R Indicator: G2A/03	Besteding (jaar T-1) IOAW Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) Aard controle R Indicator: G2A/04	Baten (jaar T-1) IOAW (exclusief Rijk) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) Aard controle R Indicator: G2A/05	Besteding (jaar T-1) IOAZ Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) Aard controle R Indicator: G2A/06
		1	061978 Gemeente Molenlanden	€ 5.157.332	€ 89.548	€ 175.620	€ 1.013	€ 11.406

			Hieronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij indicator G2A/01 In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen Aard controle n.v.t. Indicator: G2A/07	Baten (jaar T-1) IOAZ (exclusief Rijk) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) Aard controle R Indicator: G2A/08	Besteding (jaar T-1) Bbz 2004 levensonderhoud zelfstandigen Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004) Aard controle R Indicator: G2A/09	Baten (jaar T-1) Bbz 2004 levensonderhoud zelfstandigen (exclusief Rijk) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004) Aard controle R Indicator: G2A/10	Baten (jaar T-1) WWIK (exclusief Rijk) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK) Aard controle R Indicator: G2A/11	Besteding (jaar T-1) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.7 Participatiewet (PW) Aard controle R Indicator: G2A/12
		1	061978 Gemeente Molenlanden	€ 0	€ 29.240	€ 5.734	€ 0	€ 1.149.729
			Hieronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij indicator G2A/01 In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen Aard controle n.v.t. Indicator: G2A/13	Baten (jaar T-1) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.7 Participatiewet (PW) Aard controle R Indicator: G2A/14	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet in jaar T-1 i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam Participatiewet (PW) Aard controle R Indicator: G2A/15	Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren als gevolg van kwijt te schelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet (jaar T-1) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam Participatiewet (PW) Aard controle D2 Indicator: G2A/16		
		1	061978 Gemeente Molenlanden	€ 0	€ 0	€ 0		
SZW	G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (uitsluitend kapitaalverstrekking)_gemeentedeel 2024 Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Gemeente Aard controle R Indicator: G3/01	Baten (jaar T) vanwege vanaf 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk) Gemeente Aard controle R Indicator: G3/02	Baten vanwege vóór 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk) Gemeente Aard controle R Indicator: G3/03	Besteding (jaar T) Bob Gemeente Aard controle R Indicator: G3/04	Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk) Gemeente Aard controle R Indicator: G3/05	Besteding (jaar T) onderzoekskosten artikel 52, eerste lid, onderdeel b, Bbz 2004 (Bob) Gemeente Aard controle R Indicator: G3/06
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			BBZ vóór 2020 – levensonderhoud (exclusief BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Aard controle R Indicator: G3/07	BBZ vóór 2020 – kapitaalverstrekking (exclusief BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekingen BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Aard controle R Indicator: G3/08	BBZ vóór 2020 – levensonderhoud en kapitaalverstrekingen (BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekingen BOB in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Aard controle R Indicator: G3/09	BBZ vanaf 2020 – kapitaalverstrekking Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekingen BBZ in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Aard controle R Indicator: G3/10	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: G3/11	
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Nee	

SZW	G3A	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (uitsluitend kapitaalverstrekking)_totaal 2023 Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004 Gemeenten die uitvoering in (jaar T-1) geheel of gedeeltelijk hebben uitbesteed aan een Openbaar lichaam o.g.v. Wgr verantwoorden hier het totaal (jaar T-1). (Dus: deel Openbaar lichaam uit SiSa (jaar T-1) regeling G3B + deel gemeente uit (jaar T-1) regeling G3)	Hieronder per regel één gemeente(code) uit (jaar T-1) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Besteding (jaar T-1) kapitaalverstrekking	Baten (jaar T-1) vanwege vanaf 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk)	Baten (jaar T-1) vanwege vóór 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T-1) Bob	Baten (jaar T-1) Bob (exclusief Rijk)
				Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam

1	2	3	Kopie regeling	Aantal besluiten levensonderhoud (jaar T)	Aantal besluiten kapitaalverstrekking (jaar T)	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)	
			Aard controle n.v.t. Indicator: G4/07	Gemeente Aard controle R Indicator: G4/08	Gemeente Aard controle R Indicator: G4/09	Gemeente Aard controle n.v.t. Indicator: G4/10	
			1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	0	0	Nee	
			2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	0	0	Nee	
			3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	0	0	Nee	
			4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	0	0	Nee	
			5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	0	0	Nee	
			6 Totaal	0	0	N.v.t.	
			Kopie regeling	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), aflossing	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), overig	
			Aard controle n.v.t. Indicator: G4/11	Aard controle R Indicator: G4/12	Aard controle R Indicator: G4/13	Aard controle R Indicator: G4/14	
			1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	
			2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	
			3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	
			4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	
			5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	
			6 Totaal	€ 0	€ 0	€ 0	
1	2	3	Kopie regeling	Levensonderhoud - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud Tozo in jaar T i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	Levensonderhoud- Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren (jaar T) als gevolg van kwijt te schelden schulden levensonderhoud Tozo i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	Kapitaalverstrekkingen - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekkingen Tozo in jaar T i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	
			Aard controle n.v.t. Indicator: G4/16	Gemeente Aard controle R Indicator: G4/17	Gemeente Aard controle D2 Indicator: G4/18	Gemeente Aard controle R Indicator: G4/19	
			1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	
			2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	
			3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	
			4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	
			5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	
			6 Totaal	€ 0	€ 0	€ 0	

SZW	G4A	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo)_totaal 2023 Gemeenten die uitvoering in (jaar T-1) geheel of gedeeltelijk hebben uitbesteed aan een Openbaar lichaam o.g.v. Wgr verantwoord hier het totaal (jaar T-1). Dit totaal (jaar T-1) regeling G4B + (jaar T-1) regeling G4 blijkt uit de vaststellingsbeschikking die uw gemeente van het Ministerie van SZW over 2023 heeft ontvangen. De gegevens uit die beschikking neemt u hier op.	Welke regeling betreft het?	Besteding (jaar T-1) levensonderhoud	Besteding (jaar T-1) kapitaalverstrekking	Baten (jaar T-1) levensonderhoud	Baten (jaar T-1) kapitaalverstrekking (aflossing)	
			Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: G4A/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4A/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4A/03</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4A/04</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4A/05</i>	
			1 Tozo 1 (1 maart 2020 tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
			2 Tozo 2 (1 juni 2020 tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
			3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
			4 Tozo 4 (1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
			5 Tozo 5 (1 juli 2021 tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 47.332	
			Kopie regeling	Baten (jaar T-1) kapitaalverstrekking (overig)	Aantal besluiten levensonderhoud (jaar T)	Aantal besluiten kapitaalverstrekking (jaar T-1)		
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: G4A/06</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4A/07</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4A/08</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4A/09</i>		
			1 Tozo 1 (1 maart 2020 tot 1 juni 2020)	€ 0	0	0		
			2 Tozo 2 (1 juni 2020 tot 1 oktober 2020)	€ 0	0	0		
			3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	0	0		
			4 Tozo 4 (1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	0	0		
			5 Tozo 5 (1 juli 2021 tot 1 oktober 2021)	€ 1.733	0	0		

SZW	G12	Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire_gemeentedeel 2024 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Wet Inburgering van 13 september 2012 in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente		
			Aard controle R Indicator: G12/01 € 0	Aard controle R Indicator: G12/02 € 0	Aard controle n.v.t. Indicator: G12/03 Nee		
SZW	G12A	Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire_totalen 2023 Gemeenten die uitvoering in (jaar T-1) geheel of gedeeltelijk hebben uitbesteed aan een Openbaar lichaam o.g.v. Wgr verantwoorden hier het totaal (jaar T-1). (Dus: deel Openbaar lichaam uit SiSa (jaar T-1) regeling G12B + deel gemeente uit (jaar T-1) regeling G12)	Hieronder per regel één gemeente(code) uit (jaar T-1) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in jaar T-1 i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Wet Inburgering van 13 september 2012 in jaar T-1 i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam		
			Aard controle n.v.t. Indicator: G12A/01 1 061978 Gemeente Molenlanden	Aard controle R Indicator: G12A/02 € 0	Aard controle R Indicator: G12A/03 € 0		
SZW	G13	Onderwijsroute_deel gemeente 2024 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Bestedingen onderwijsroute (jaar T) Gemeente	Baten onderwijsroute (jaar T) (exclusief Rijk) Gemeente	Bestedingen overige voorzieningen (jaar T) Gemeente	Baten overige voorzieningen (jaar T) (exclusief Rijk) Gemeente	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)
			Aard controle R Indicator: G13/01 € 40.272	Aard controle R Indicator: G13/02 € 0	Aard controle R Indicator: G13/03 € 0	Aard controle R Indicator: G13/04 € 0	Aard controle n.v.t. Indicator: G13/05 Ja

VWS	H4	Regeling specifieke uitkering stimulerend sport 2024-2025 Gemeenten	Ontvangen Rijksbijdrage (jaar T)	Totale werkelijke berekende uitkering				
			Aard controle n.v.t. Indicator: H4/01	Aard controle n.v.t. Indicator: H4/02				
			€ 124.739	€ 369.273				
			Activiteiten	Totale werkelijke berekende uitkering per project (jaar T)	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 18% (jaar T) Onroerende zaken	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 18% (jaar T) Roerende zaken	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 18% (jaar T) Dienstverlening door derden	Toelichting
			Aard controle n.v.t. Indicator: H4/03	Aard controle n.v.t. Indicator: H4/04	Aard controle R Indicator: H4/05	Aard controle R Indicator: H4/06	Aard controle R Indicator: H4/07	Aard controle n.v.t. Indicator: H4/08
			1 Aanleg kunstgrasvelden, onderhoud sportaccommodaties en exploitatie	€ 369.273	€ 343.056	€ 26.217	€ 0	
VWS	H21	Specifieke uitkering cliëntondersteuning	Gerealiseerde activiteit Inzet projectleiding en/of Onderzoek lokale versterking functie (in jaar T) (Ja/Nee)	Toelichting - indien bij H21/01 indicator Nee is ingevuld is een toelichting verplicht	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)	
			Aard controle n.v.t. Indicator: H21/01	Aard controle n.v.t. Indicator: H21/02	Aard controle R Indicator: H21/03	Aard controle R Indicator: H21/04	Aard controle n.v.t. Indicator: H21/05	
			Ja		€ 20.819	€ 42.871	Ja	
VWS	H30	Specifieke uitkering versterking voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023-2026	Naam onderdeel	Totaalbedrag (jaar T) toegekend per onderdeel	Besteding ten laste van Rijksmiddelen (jaar T) per onderdeel	Cumulatieve besteding ten laste van Rijksmiddelen (t/m jaar T) per onderdeel	Voldaan aan afspraken in akkoorden (Ja/ Nee/ n.v.t.)?	Meegewerkt aan de monitoring (Ja/Nee/ n.v.t.)?
			Aard controle n.v.t. Indicator: H30/01	Aard controle n.v.t. Indicator: H30/02	Aard controle R Indicator: H30/03	Aard controle n.v.t. Indicator: H30/04	Aard controle n.v.t. Indicator: H30/05	Aard controle n.v.t. Indicator: H30/06
			1 Lokaal Sportakkoord	€ 32.616	€ 33.583	€ 64.213	Ja	Ja
			2 Brede regeling combinatiefuncties	€ 223.292	€ 223.292	€ 438.849		Ja
			3 Terugdringen Gezondheidsachterstanden	€ 50.178	€ 59.812	€ 80.086	Ja	Ja
			4 Kansrijke Start	€ 40.143	€ 43.859	€ 76.270	Ja	Ja
			5 Mentale Gezondheid	€ 12.545	€ 2.937	€ 16.414	Ja	Ja
			6 Aanpak overgewicht en obesitas	€ 43.906	€ 36.979	€ 67.976	Ja	Ja
			7 Valpreventie	€ 119.172	€ 57.445	€ 158.504	Ja	Ja
			8 Leefomgeving	€ 25.090	€ 32.930	€ 52.198	Ja	Ja
			9 OKO & Vroegsignalering alcoholproblematiek	€ 6.272	€ 822	€ 4.956		Ja
			10 Versterken sociale basis	€ 90.321	€ 107.903	€ 164.957	Ja	Ja
			11 Mantelzorg	€ 25.089	€ 30.282	€ 49.550	Ja	Ja
			12 Eén tegen eenzaamheid	€ 25.089	€ 30.584	€ 49.852	Ja	Ja
			13 Welzijn op recept	€ 23.835	€ 22.880	€ 35.630	Ja	Ja
			14 Versterking kennis- en adviesfunctie GGD	€ 6.272	€ 6.021	€ 7.826		Ja
			15 Coördinatiekosten regionale aanpak	€ 18.315	€ 0	€ 0	Ja	Ja
			Eindverantwoording (Ja/Nee)					
			Aard controle n.v.t. Indicator: H30/07					
			Nee					

VWS	H35B	Specifieke uitkering IZA-doelen 2023-2026 (SiSa tussen medeoverheden)	Hieronder per regel één code selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die medeoverheid invullen	Besteding (jaar T)					
			Aard controle n.v.t. Indicator: H35B/01	Aard controle R Indicator: H35B/02					
			1 060505 Gemeente Dordrecht	€ 490.024					
VRO	J41B	Regeling specifieke uitkering flexibele inzet woningbouw	Hieronder per regel één provincie(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die provincie invullen	Besteding (jaar T) aan flexibele ondersteuning, capaciteit en expertise	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) aan flexibele ondersteuning capaciteit en expertise	Cumulatieve cofinanciering (t/m jaar T)	Aantal projecten dat (in jaar T) is geholpen met middelen	Aantal projecten dat cumulatief (t/m jaar T) is geholpen met middelen	
			SiSa tussen medeoverheden	Aard controle n.v.t. Indicator: J41B/01	Aard controle R Indicator: J41B/02	Aard controle n.v.t. Indicator: J41B/03	Aard controle R Indicator: J41B/04	Aard controle n.v.t. Indicator: J41B/05	Aard controle n.v.t. Indicator: J41B/06
			1 030008 Provincie Zuid-Holland	€ 124.446	€ 262.404	€ 1.505.762	5	5	
			Kopie provinciecode	Cumulatief aantal (t/m jaar T) woningen dat in deze projecten wordt gerealiseerd	Eindverantwoording (Ja/Nee)				
			Aard controle n.v.t. Indicator: J41B/07	Aard controle n.v.t. Indicator: J41B/08	Aard controle n.v.t. Indicator: J41B/09				
			1 030008 Provincie Zuid-Holland	312	Nee				
VRO	J55	Aanpak energiearmoede	Het aantal huishoudens in huurwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening	Besteding (jaar T) van de onder indicator 01 gemoeide kosten	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 01 gemoeide kosten	Het aantal huishoudens in koopwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening	Besteding (jaar T) van de onder indicator 04 gemoeide kosten	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 04 gemoeide kosten	
			Aard controle n.v.t. Indicator: J55/01	Aard controle R Indicator: J55/02	Aard controle n.v.t. Indicator: J55/03	Aard controle n.v.t. Indicator: J55/04	Aard controle R Indicator: J55/05	Aard controle n.v.t. Indicator: J55/06	
			1.016	€ 57.319	€ 313.824	437	€ 46.519	€ 94.115	

			Het aantal huishoudens dat ondersteuning –bijvoorbeeld via advies aan huis- heeft gekregen in de vorm van advies over vermindering van het energiegebruik voor zijn specifieke woningen waar de bewoner direct zijn/haar energieverbruik mee heeft kunnen verminderen.	Besteding (jaar T) van de onder indicator 07 gemoeide kosten	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 07 gemoeide kosten			
			Aard controle n.v.t. Indicator: J55/07	Aard controle R Indicator: J55/08	Aard controle n.v.t. Indicator: J55/09			
			787	€ 124.396	€ 169.362			
			Het aantal kleine gasbesparende maatregelen (w.o. radiatorfolie en tochtstrips)	Het aantal kleine elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. LED-lampen)	Het aantal grote(re) gasbesparende maatregelen (w.o. dakisolatie, vloerisolatie, spouwmuurisolatie etc.)	Het aantal grote(re) elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. vervangen koelkasten, wasmachines etc.)	Het aantal gegeven adviezen met directe verlaging energieverbruik/energierekening tot gevolg.	Het aantal overige energierekening verlagende maatregelen
			Aard controle n.v.t. Indicator: J55/10	Aard controle n.v.t. Indicator: J55/11	Aard controle n.v.t. Indicator: J55/12	Aard controle n.v.t. Indicator: J55/13	Aard controle n.v.t. Indicator: J55/14	Aard controle n.v.t. Indicator: J55/15
			3.551	2.646	0	424	3.509	2
VRO	J56	Regeling huisvesting aandachtsgroepen	Beschikingsnummer	Projectnaam	Besteding (jaar T) per project	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) - per project	Aantal woonruimten en verblijfsruimten waarvan de werkzaamheden zijn gestart in (jaar T)	Aantal volledig gerealiseerde woonruimten en verblijfsruimten (t/m jaar T)
			Aard controle n.v.t. Indicator: J56/01	Aard controle n.v.t. Indicator: J56/02	Aard controle R Indicator: J56/03	Aard controle R Indicator: J56/04	Aard controle n.v.t. Indicator: J56/05	Aard controle n.v.t. Indicator: J56/06
			1 RHA2021-02275503	Woonwagenlocatie Arkel	€ 1.255	€ 50.573	6	3
			Kopie Projectnaam	Opbrengsten jaar T	Cumulatieve opbrengsten (t/m jaar T)	Opgevoerde kostenactiviteiten zoals opgenomen in de aanvraag zijn onveranderd (t/m jaar T) (Ja/Nee)	De uitvoering loopt volgens de planning (ja/nee)	Zelfstandige uitvoering (ja/nee)
			Aard controle n.v.t. Indicator: J56/07	Aard controle R Indicator: J56/08	Aard controle R Indicator: J56/09	Aard controle R Indicator: J56/10	Aard controle n.v.t. Indicator: J56/11	Aard controle n.v.t. Indicator: J56/12
			1 Woonwagenlocatie Arkel	€ 0	€ 0	Ja	Ja	Ja
			Kopie Projectnaam	Eindverantwoording (Ja/Nee)	Zijn binnen twee jaar na de datum van toekenning van de uitkering onomkeerbare stappen gezet?			
			Aard controle n.v.t. Indicator: J56/13	Aard controle n.v.t. Indicator: J56/14	Aard controle n.v.t. Indicator: J56/15			
			1 Woonwagenlocatie Arkel	Ja	Ja			

VRO	J94	Regeling houdende regels verstrekking specifieke uitkering aan gemeenten verduurzaming [...] van eigenaars, woonverenigingen en wooncoöperaties	Beschikingsnummer	Besteding (jaar T), in C94/06 t/m C94/08 opgesplitst	Het totaal aantal woningen waar maatregelen zijn getroffen dat voldoet aan artikel 6, eerste lid, onderdeel a	Het aantal woningen waar maatregelen zijn getroffen met een WOZ-waarde boven het gemeentelijk gemiddelde (peildatum 2022) of een WOZ-waarde van € 429.300	Bedrag dat van de vijfde kolom van bijlage III besteed is aan de zelfmaatregelen, inclusief activiteiten als bedoeld in artikel 2, derde lid (zoals ondersteuning vanuit gemeente) (alleen van toepassing voor tranche 2).	Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is aan gerichte ondersteuning en/of het bedrag waarvoor derden met de benodigde expertise zijn ingeschakeld als bedoeld in artikel 2, derde lid, onderdeel a
			Aard controle n.v.t. Indicator: J94/01	Aard controle R Indicator: J94/02	Aard controle D1 Indicator: J94/03	Aard controle D1 Indicator: J94/04	Aard controle R Indicator: J94/05	Aard controle R Indicator: J94/06
			1 LAI23-03496296	€ 104.235	110	0	0	€ 0
			2 LAI24-03721811	€ 0	0	0	0	€ 0
		Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is ten behoeve van uitvoering als bedoeld in artikel 2, derde lid, onderdeel b		Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is aan die energiebesparende isolatiemaatregelen, eventueel in samenhang met energiezuinige ventilatiemaatregelen.	Eindverantwoording (ja/nee)			
			Aard controle n.v.t. Indicator: J94/07	Aard controle n.v.t. Indicator: J94/08	Aard controle n.v.t. Indicator: J94/09			
			1 € 29.454	€ 74.781	Nee			
			2 € 0	€ 0	Nee			
VRO	J105	Regeling specifieke uitkering startbouwimpuls	Projectnummer	Aantal woningen waarvan de bouw is gestart cumulatief (t/m jaar T)	Afgesproken datum van start bouw gehaald? (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 10 verplicht	Aantal woningen dat is gerealiseerd cumulatief (t/m jaar T)	Afgesproken datum van oplevering gehaald? (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 10 verplicht	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen
			Aard controle n.v.t. Indicator: J105/01	Aard controle n.v.t. Indicator: J105/02	Aard controle D1 Indicator: J105/03	Aard controle n.v.t. Indicator: J105/04	Aard controle D1 Indicator: J105/05	Aard controle R Indicator: J105/06
			1 2023-0000096241	45	Ja	0	Nee	€ 363.000
		Kopie projectnummer		Cumulatieve besteding (t/m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Prijscategorieën woningen komen overeen met projectaanvraag (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 10 verplicht	Toelichting afwijking(en) van datum start bouw, datum van oplevering en/of prijscategorieën woningen	Aantal betaalbare woningen waarvan de bouw gestart is cumulatief (t/m jaar T)	Afgesproken aandeel van betaalbare woningen gehaald? (Ja/Nee)
			Aard controle n.v.t. Indicator: J105/07	Aard controle n.v.t. Indicator: J105/08	Aard controle n.v.t. Indicator: J105/09	Aard controle n.v.t. Indicator: J105/10	Aard controle n.v.t. Indicator: J105/11	Aard controle D1 Indicator: J105/12
			1 2023-0000096241	€ 363.000	Ja	De oplevering staat voor Q2-2027. Dat is het nog niet. Zoals het er nu uitziet worden alle woningen voor de zomer 2025 opgeleverd.	23	Ja
		Kopie projectnummer		Eindverantwoording (Ja/Nee)				
			Aard controle n.v.t. Indicator: J105/13	Aard controle n.v.t. Indicator: J105/14				
			1 2023-0000096241	Nee				

KGG	K1	Regeling aankoop woningen onder een hoogspanningsverbinding	Projectnaam/UWHS-nummer	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen per woning	Is de bestemming gewijzigd (Ja/Nee)	Eindverantwoording per woning (Ja/Nee)	Cumulatieve besteding ten laste van Rijksmiddelen (t/m jaar T)	Toelichting
			Aard controle n.v.t. Indicator: K1/01	Aard controle R Indicator: K1/02	Aard controle D1 Indicator: K1/03	Aard controle D1 Indicator: K1/04	Aard controle R Indicator: K1/05	Aard controle n.v.t. Indicator: K1/06
			1 UWHS170035	€ 52.938	Ja	Nee	€ 430.991	
			2 UWHS170046	€ 52.938	Ja	Nee	€ 418.395	
			3 UWHS170051	€ 52.938	Ja	Nee	€ 289.466	
			4 UWHS170054	€ 52.938	Ja	Nee	€ 238.279	
			5 UWHS170111	€ 52.938	Ja	Nee	€ 415.487	
			6 UWHS170115	€ 52.938	Ja	Nee	€ 461.412	
			7 UWHS170121	€ 52.938	Ja	Nee	€ 377.412	
			8 UWHS170124	€ 52.938	Ja	Nee	€ 423.190	
			9 UWHS170131	€ 52.938	Ja	Nee	€ 468.412	
			10 UWHS170132	€ 52.938	Ja	Nee	€ 334.352	
			11 UWHS170133	€ 52.938	Ja	Nee	€ 467.456	
			12 UWHS170135	€ 52.938	Ja	Nee	€ 338.462	
			13 UWHS170144	€ 52.938	Ja	Nee	€ 472.820	
			14 UWHS170151	€ 52.938	Ja	Nee	€ 473.412	
			15 UWHS170161	€ 52.938	Ja	Nee	€ 468.412	
			16 UWHS170185	€ 52.938	Ja	Nee	€ 339.823	
			17 UWHS170191	€ 52.938	Ja	Nee	€ 358.170	
			18 UWHS170193	€ 52.938	Ja	Nee	€ 355.377	
			19 UWHS170194	€ 52.938	Ja	Nee	€ 355.377	
			20 UWHS170195	€ 52.938	Ja	Nee	€ 368.665	
			21 UWHS170216	€ 52.938	Ja	Nee	€ 365.665	
			22 UWHS170217	€ 52.938	Ja	Nee	€ 373.665	
KGG	K28	Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid	Besteding apparaatskosten (jaar T) : salarissen en sociale lasten voor ambtelijk personeel	Besteding apparaatskosten (jaar T): kosten voor ingeleend personeel	Besteding apparaatskosten (jaar T): overige goederen en diensten	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) apparaatskosten	Besteding (jaar T) overige kosten gerelateerd aan apparaatskosten	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) overige kosten gerelateerd aan apparaatskosten
			Aard controle R Indicator: K28/01	Aard controle R Indicator: K28/02	Aard controle R Indicator: K28/03	Aard controle n.v.t. Indicator: K28/04	Aard controle R Indicator: K28/05	Aard controle n.v.t. Indicator: K28/06
			€ 270.330	€ 801.517	€ 0	€ 1.897.822	€ 0	€ 0
			Eindverantwoording (Ja/Nee)					
			Aard controle n.v.t. Indicator: K28/07					
			Nee					

AenM	M16	Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne	Vul in totaal te ontvangen normbedrag per gerealiseerde gemeentelijke plek per dag (GOO) (jaar T)	Vul in verschil bij hogere werkelijke bestedingen ten opzichte van de uitkomst van M16/01 (jaar T) - uitzonderingsbepaling (GOO)	Vul in vrijwillige teruggave bij lagere werkelijke bestedingen ten opzichte van de uitkomst onder M16/01 (jaar T) - uitzonderingsbepaling (GOO)	Besteding (jaar T) tbv de transitie - uitgezonderd uitvoeringskosten	Besteding (jaar T) van uitvoering ten behoeve van de transitie	Besteding (jaar T) uitgekeerde verstrekkingen (GOO en POO)
		Gemeenten	Aard controle R Indicator: M16/01	Aard controle R Indicator: M16/02	Aard controle n.v.t. Indicator: M16/03	Aard controle R Indicator: M16/04	Aard controle R Indicator: M16/05	Aard controle R Indicator: M16/06
			€ 2.701.690			€ 1.832.188	€ 0	€ 253.802
			Totaal bedrag vorderingen (/ onrechtmatig uitgekeerde) verstrekkingen GOO en POO (jaar T)	Totaal te ontvangen normbedrag uitvoeringskosten per geregistreerde persoon waaraan in een maand een verstrekking is gedaan (POO) (jaar T)	Totaal bedrag ontvangen eigen bijdrage van ontheemden GOO (jaar T)	Berekening totale besteding (jaar T) Som indicatoren 01/02/04/05/06/07/08 verminderd met 09	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	
			Aard controle R Indicator: M16/07	Aard controle R Indicator: M16/08	Aard controle R Indicator: M16/09	Aard controle n.v.t. Indicator: M16/10	Aard controle n.v.t. Indicator: M16/11	
			€ 0	€ 20.792	€ 0	€ 4.808.472	€ 11.270.580	

Investerings

Investering		Hoofdproject		Totaal budget	Uitgaven en inkomsten t/m 2024	Saldo t/m 2024	Afsluiten Ja/Nee	Opnieuw vaststellen Ja/Nee
Bedragen x €								
Investeringen die onderdeel zijn van een project								
I600010	Verkeersvrz/vervanging abri's 2021	H600001	Abri's	14.000	11.236	2.764	Ja	
I600010	Verkeersvrz/vervanging abri's 2022	H600001	Abri's	16.000	0	16.000		Ja
I600010	Verkeersvrz/vervanging abri's 2023	H600001	Abri's	16.400	1.944	14.456		Ja
I600010	Verkeersvrz/vervanging abri's 2024	H600001	Abri's	16.810	2.608	14.202		
I600010	Verkeersvrz/vervanging abri's 2025	H600001	Abri's	0	143	-143		
				63.210	15.931	47.279		
I600011	Baggeren Blesk, Giessb, Ottoland 2022 -Bodem en baggerwerkz.	H600002	Baggeren	405.707	407.172	-1.465		Ja
I600011	Baggeren NwLek, O-Alblas, Waal, Nwpt2024 -Bodem en baggerwerkz.	H600002	Baggeren	0	81.419	-81.419		
I600011	Baggeren Schelluinen en Kinderdijk 2023 -Bodem en baggerwerkz.	H600002	Baggeren	145.351	165.126	-19.775		
I600011	MLW-Baggeren restant 2018 -Bodem en baggerwerkz.	H600002	Baggeren	41.935	41.935	0		
I600331	Baggeren Blesk, Giessb, Ottoland 2022	H600002	Baggeren	20.293	17.685	2.608		Ja
I600332	Baggeren Schelluinen en Kinderdijk 2023	H600002	Baggeren	229.649	24.934	204.715		
I600333	MLW Baggeren restant 2018	H600002	Baggeren	11.342	2.710	8.632		
I600334	Baggeren NwLek, Oud Alblas, Waal, Nwp2024	H600002	Baggeren	465.920	137.111	328.809		
				1.320.196	878.091	442.105		
I600012	MLN-Beheerplannen begraafplaatsen 2025-Groot onderhoud begraafplaatsen	H600003	Begraafplaatsen	3.847.345	2.640.526	1.206.819		
I600012	MLN-Bouwkundige aanpassingen begraafplaatsen	H600003	Begraafplaatsen	485.100	74.080	411.020		
				4.332.445	2.714.606	1.617.839		
I600013	BL-Bleskensgraaf Noord-Oost wegen 2025	H600004	BL-Bleskensgraaf Noord-Oost	0	6.961	-6.961		
				0	6.961	-6.961		

I600015	BL-Manmakerweg wegen 2020	H600005	BL-Manmakerweg	355.000	245.715	109.285	Ja	
I600016	BL-Manmakerweg riolering 2020	H600005	BL-Manmakerweg	355.000	323.923	31.077	Ja	
I600017	BL-Nieuwe werklocatie	H600006	BL-Nieuwe werklocatie	13.833.942	13.398.473	435.469	Ja	
I600017	BL-Nieuwe werklocatie	H600006	BL-Nieuwe werklocatie	0	41.509	-41.509	Ja	
I600110	BL-tijdelijke parkeerplaats Spil	H600006	BL-tijdelijke parkeerplaats Spil	63.000	119.924	-56.924	Ja	
				14.606.942	14.129.543	477.399		
I600018	GA-Ambachtsweg/Nijverheidsweg wegen 2026	H600007	GA-Ambachtsweg/Nijverheidsweg	0	5.320	-5.320		
I600019	GA-Ambachtsweg/Nijverheidsweg riolering 2026	H600007	GA-Ambachtsweg/Nijverheidsweg	450.244	0	450.244		
				450.244	5.320	444.924		
I600020	GA-Emmastraat/Julianastraat wegen 2022	H600008	GA-Emmastraat/Julianastraat	175.000	47.667	127.333		
I600021	GA-Emmastraat/Julianastraat riolering 2022	H600008	GA-Emmastraat/Julianastraat	150.000	161.694	-11.694		
				325.000	209.361	115.639		
I600022	GA-Molenlaan wegen 2023	H600009	GA-Molenlaan	250.000	853.330	-603.330		
I600023	GA-Molenlaan riolering 2023	H600009	GA-Molenlaan	300.000	172.599	127.401		
I600304	GA-Molenlaan 2020 wegen	H600009	GA-Molenlaan	1.169.000	342.337	826.663		
I600305	GA-Molenlaan 2022 Zettingsmaatregelen	H600009	GA-Molenlaan	345.000	5.554	339.446		
I600306	GA-Molenlaan 2020 Riolering	H600009	GA-Molenlaan	304.000	200.875	103.125		
I600320	GA-Brug Meeuwenlaan/Molenlaan G12 2022	H600009	GA-Molenlaan	40.000	0	40.000		
I600321	GA-Brug Meeuwenlaan/Molenlaan G13 2022	H600009	GA-Molenlaan	40.000	116	39.884		
				2.448.000	1.574.811	873.189		
I600024	GA-Voetbalvelden	H600010	GA-Voetbalvelden	0	1.936	-1.936		
				0	1.936	-1.936		
I600025	GA-Voorstraat/Gelkenes wegen 2025	H600011	GA-Voorstraat/Gelkenes	0	2.235	-2.235		
				0	2.235	-2.235		
I600027	GSB-Midden wegen 2026	H600012	GSB-Midden	0	13.125	-13.125		
				0	13.125	-13.125		
I600029	GOU-Assendelfstraat wegen 2021	H600013	GOU-Assendelfstraat	1.287.000	102.489	1.184.511		

I600030	GOU-Assendelfstraat riolering 2021	H600013	GOU-Assendelfstraat	429.000	22.626	406.374		
I600323	GO-Duiker Assendelfstraat 2021	H600013	GOU-Assendelfstraat	50.000	1.535	48.465		
				1.766.000	126.650	1.639.350		
I600034	HBL-Boter-/Pinker-/Korenbloemstraat wegen 2023	H600015	HBL-Boter-/Pinker-/Korenbloemstraat	2.768.000	48.654	2.719.346		Ja
I600035	HBL-Boter-/Pinker-/Korenbloemstraat riolering 2023	H600015	HBL-Boter-/Pinker-/Korenbloemstraat	950.175	22.024	928.151		Ja
				3.718.175	70.678	3.647.497		
I600036	HRN-Midden wegen 2021	H600016	HRN-Midden	974.000	149.908	824.092		
I600037	HRN-Midden riolering 2021	H600016	HRN-Midden	20.000	7.852	12.148		
				994.000	157.760	836.240		
I600044	KI-Molenstraat wegen 2023	H600020	KI-Molenstraat	3.240.000	85.493	3.154.507		
I600045	KI-Molenstraat riolering 2024	H600020	KI-Molenstraat	100.000	0	100.000		
				3.340.000	85.493	3.254.507		
I600047	MLN-Rioolproblematiek	H600022	MLN-Rioolproblematiek	1.285.415	121.681	1.163.734		
				1.285.415	121.681	1.163.734		
I600048	Nazorg investeringen bruggen 2024 -Civiele kunstwerken	H600023	Nazorg investeringen	50.000	0	50.000	Ja	
I600048	Nazorg investeringen begr.plaatsen 2024 -Groot onderhoud begraafplaatsen	H600023	Nazorg investeringen	50.000	0	50.000		
I600048	Nazorg investeringen riolering 2024 -Groot onderhoud rioleringswerken	H600023	Nazorg investeringen	50.000	0	50.000		
I600048	Nazorg investeringen water 2024 -Watergangen aanleg	H600023	Nazorg investeringen	50.000	0	50.000		
I600048	Nazorg investeringen wegen 2024 -Groot onderhoud wegen	H600023	Nazorg investeringen	50.000	6.028	43.972		
				250.000	6.028	243.972		
I600050	NLL-Middelweg riolering 2022	H600024	NLL-Middelweg	55.000	54.252	748		
				55.000	54.252	748		
I600051	NLL-Veerhalte	H600025	NLL-Veerhalte	1.970.000	1.689.166	280.834	Ja	
I600104	NLL-Aanpassen Glooiing Veerweg 2012	H600025	NLL-Aanpassen Glooiing Veerweg	266.200	396.517	-130.316	Ja	
				2.236.200	2.085.682	150.518		

I600052	NP-Hennepstraat/Nieuwpoortseweg wegen 2027	H600026	NP-Hennepstraat/Nieuwpoortseweg	0	31.042	-31.042		
I600053	NP-Hennepstraat/Nieuwpoortseweg riolering 2027	H600026	NP-Hennepstraat/Nieuwpoortseweg	50.000	3.000	47.000		
				50.000	34.042	15.958		
I600054	NP-Woonleefhart wegen 2020	H600027	NP-Woonleefhart	750.000	310.528	439.472		
I600055	NP-Woonleefhart riolering 2020	H600027	NP-Woonleefhart	750.000	262.980	487.020		
				1.500.000	573.509	926.491		
I600056	MLN-Grasbetontegels- klm/wateroverls/2024 -Wegen en straten c.a. aanleg	H600028	Openbaar groen	16.584	15.153	1.431	Ja	
I600056	MLN-Biodiversiteit/natuurontwikkel. 2025 -Openbaar groen	H600028	Openbaar groen	171.463	151.044	20.419		
I600056	MLN-Bomenproject 2023 -Aankoop duurzame goederen >1 jr	H600028	Openbaar groen	327.933	87.492	240.441		
I600056	MLN-Bomenproject 2024 -Bijdragen van derden	H600028	Openbaar groen	0	-10.306	10.306		
I600056	MLN-Bomenproject 2024-Kosten	H600028	Openbaar groen	0	6.960	-6.960		
I600056	Vervanging openbaar groen 2025 -Aankoop duurzame goederen >1 jr	H600028	Openbaar groen	923.789	643.226	280.563		
				1.439.769	893.569	546.200		
I600057	Vervanging Openbare Verlichting 2024 -Openbare verlichting	H600029	Openbare verlichting	326.219	19.726	306.493		
I600106	Vervanging Openbare Verlichting 2022	H600029	Openbare verlichting	270.000	219.430	50.570		Ja
I600107	Vervanging Openbare Verlichting 2023	H600029	Openbare verlichting	276.750	21.991	254.759		Ja
				872.969	261.147	611.822		
I600058	SCH-Midden wegen 2021	H600030	SCH-Midden	1.183.000	329.830	853.170		
I600059	SCH-Midden riolering 2021	H600030	SCH-Midden	750.500	914	749.587		
I600292	SCH Midden-Zetting verminderen 2023	H600030	SCH-Midden	1.017.000	0	1.017.000		
				2.950.500	330.743	2.619.757		
I600060	GSL-Speeltoestellen/vervangingen 2022 -Aankopen	H600031	Speeltoestellen/vervangingen	260.000	221.668	38.332	Ja	
I600060	MLW-Speeltoestellen/vervangingen 2022 -Aankopen	H600031	Speeltoestellen/vervangingen	0	27.400	-27.400	Ja	
I600060	MLN-Speeltoestellen/vervangingen 2023	H600031	Speeltoestellen/vervangingen	266.500	102.181	164.319		Ja

	-Aankopen							
I600060	MLN-Speeltoestellen/vervangingen 2024 -Aankopen	H600031	Speeltoestellen/vervangingen	300.479	17.926	282.553		
I600060	MLW-Speeltoestellen/vervangingen 2023 -Aankopen	H600031	Speeltoestellen/vervangingen	0	25.076	-25.076		
				826.979	394.250	432.729		
I600061	STR-Kerkstraat wegen 2019	H600032	STR-Kerkstraat	700.000	433.376	266.624		
I600062	STR-Kerkstraat riolering 2017	H600032	STR-Kerkstraat	451.500	394.739	56.761		
I600311	STR-Kerkstraat 2017 wegen	H600032	STR-Kerkstraat	140.000	106.299	33.701		
				1.291.500	934.414	357.086		
I600065	WY-Burg.Topstraat/Brouwerstraat wegen 2019	H600034	WY-Burg.Topstraat/Brouwerstraat	337.000	302.002	34.998	Ja	
I600066	WY-Burg.Topstraat/Brouwerstraat riolering 2019	H600034	WY-Burg.Topstraat/Brouwerstraat	177.000	181.253	-4.253	Ja	
				514.000	483.254	30.746		
I600076	ARK-Dam/Schotdeuren wegen 2023	H600044	ARK-Dam/Schotdeuren	1.753.298	618.867	1.134.430		
I600330	ARK-Dam/Schotdeuren riolering 2023	H600044	ARK-Dam/Schotdeuren	300.000	0	300.000		
				2.053.298	618.867	1.434.430		
I600078	ARK-Vlietskade 2022 wegen	H600046	ARK-Vlietskade	0	18.843	-18.843		Ja
I600078	ARK-Vlietskade 2022 wegen	H600046	ARK-Vlietskade	412.000	120.493	291.507		Ja
				412.000	139.336	272.664		
I600079	BR-Anemoon 2020 wegen	H600047	BR-Anemoon	0	17.174	-17.174		
I600079	BR-Anemoon 2020 wegen	H600047	BR-Anemoon	209.000	67.268	141.732		
				209.000	84.442	124.558		
I600080	BR-Klimroos/Anemoon 2021 wegen	H600048	BR-Klimroos/Anemoon	305.000	33.391	271.609		
I600327	BR-Klimroos/Anemoon riolering 2023	H600048	BR-Klimroos/Anemoon	150.000	0	150.000		
				455.000	33.391	421.609		
I600081	BR-Vuilendam Noord 2022 wegen	H600049	BR-Vuilendam Noord	3.625.600	293.854	3.331.746		Ja
				3.625.600	293.854	3.331.746		
I600083	GOU-Postkade 2022 wegen	H600051	GOU-Postkade	546.630	46.278	500.352		Ja

				546.630	46.278	500.352		
I600084	GOU-Smoutjesweg 2023 wegen	H600052	GOU-Smoutjesweg	200.000	164.732	35.268	Ja	
				200.000	164.732	35.268		
I600085	GSB-Reconstructie Dorpsstraat 2021 wegen	H600053	GSB-Reconstructie Dorpsstraat	1.160.000	64.462	1.095.538		
				1.160.000	64.462	1.095.538		
I600086	HBL-Dorpsweg Oost 2023 wegen	H600054	HBL-Dorpsweg Oost	337.960	50.310	287.650		
				337.960	50.310	287.650		
I600087	LA-Waal 2020 wegen	H600055	LA-Waal	207.000	78.240	128.760		
I600317	LA-Waal 2020 riolering	H600055	LA-Waal	220.000	11.559	208.441		
				427.000	89.799	337.201		
I600088	MO-Molenhoek/Graafdijk 2020 wegen	H600056	MO-Molenhoek/Graafdijk	2.546.000	1.118.190	1.427.810		
				2.546.000	1.118.190	1.427.810		
I600089	MO-Ocker Repelaerstraat 2021 wegen	H600057	MO-Ocker Repelaerstraat	255.000	14.681	240.319		
				255.000	14.681	240.319		
I600090	NLL-Hoogaarslaan/Schoenerstraat 2022 wegen	H600058	NLL-Hoogaarslaan/Schoenerstraat	1.758.210	109.009	1.649.201		Ja
I600324	NLL-Hoogaarslaan/Schoenerstraat 2022 Riolering	H600058	NLL-Hoogaarslaan/Schoenerstraat	978.500	0	978.500		Ja
				2.736.710	109.009	2.627.701		
I600091	NLL-Standerdmolen Tuimelaar 2023 wegen	H600059	NLL-Standerdmolen Tuimelaar	300.000	15.692	284.308		
				300.000	15.692	284.308		
I600092	NP-Hennepstraat/Tiendweg 2020 wegen	H600060	NP-Hennepstraat/Tiendweg	661.000	126.954	534.046		
				661.000	126.954	534.046		
I600093	NP-Wegen reconstructie Kern 2018	H600061	NP-Reconstructie Kern	1.872.000	1.937.039	-65.039	Ja	
I600302	NP-Kern 2018 Riolering	H600061	NP-Reconstructie Kern	1.605.000	1.153.740	451.260		
				3.477.000	3.090.779	386.221		

I600094	NRL-Botersloot 2022 wegen	H600062	NRL-Botersloot	1.170.080	59.451	1.110.629		Ja
				1.170.080	59.451	1.110.629		
I600095	OA-Wegen Oud-Alblas West 2016	H600063	OA-Wegen Oud-Alblas West	742.518	569.302	173.216		
I600310	OA-West 2016 Riolering	H600063	OA-Wegen Oud-Alblas West	266.000	205.335	60.665		
				1.008.518	774.637	233.881		
I600096	STR-Dorpsstraat 2024 wegen	H600064	STR-Dorpsstraat	1.327.200	133.998	1.193.202		
				1.327.200	133.998	1.193.202		
I600113	KI - Aankoop pand Windkracht 4	H600081	KI - Aankoop panden Kinderdijk	1.779.718	1.687.659	92.059	Ja	
I600114	KI - Aankoop pand Buena Vista	H600081	KI - Aankoop panden Kinderdijk	1.779.718	1.714.104	65.615	Ja	
I600294	KI - Aankoop pand Molenstraat 232	H600081	KI - Aankoop panden Kinderdijk	1.100.000	1.304.346	-204.346	Ja	
I600328	KI-Aankoop Molenstraat 232	H600081	KI-Aankoop panden Kinderdijk	206.567	0	206.567	Ja	
				4.866.003	4.706.109	159.894		
I600097	MLW-Diverse wegen/asfalt 2021	H600124	MLN-Diverse wegen/asfalt	100.000	61.629	38.371	Ja	
I600098	MLW-Diverse wegen/asfalt 2022	H600124	MLN-Diverse wegen/asfalt	103.000	18.097	84.903	Ja	
I600099	MLW-Diverse wegen/asfalt 2023	H600124	MLN-Diverse wegen/asfalt	105.575	0	105.575	Ja	
I600156	MLW-Diverse wegen/asfalt 2024	H600124	MLN-Diverse wegen/asfalt	208.214	0	208.214		
				516.789	79.726	437.063		
I600126	MLW-Investering beschoeiingen 2022	H600173	MLN-Water Duikers beschoeiingen	285.310	129.198	156.112		Ja
I600183	MLN-Water Duikers beschoeiingen 2024	H600173	MLN-Water Duikers beschoeiingen	353.861	31.147	322.714		
I600205	MLN-Water Duikers beschoeiingen 2023	H600173	MLN-Water Duikers beschoeiingen	345.230	0	345.230		Ja
I600291	MLW-Duikers beschoeiingen 2019	H600173	MLN-Water Duikers beschoeiingen	0	8.160	-8.160		
I600293	Duikers/beschoeiingen 2020	H600173	MLN-Water Duikers beschoeiingen	627.000	264.014	362.986		
				1.611.401	432.519	1.178.882		
I600206	BR-Duikers/water Vuilendam Nrd+ Zd 2022	H600174	BR-Vuilendam Noord+Zuid	51.500	7.672	43.828		Ja
I600325	BR-Vuilendam riolering 2022	H600174	BR-Vuilendam Noord+Zuid	51.500	0	51.500		Ja
				103.000	7.672	95.328		
I600209	MLN-Rioolgemalen 2021	H600177	MLN-Rioolgemalen	58.000	43.992	14.008		Ja
I600245	MLN-Rioolgemalen 2024	H600177	MLN-Rioolgemalen	145.440	121.790	23.650		
I600319	MLN-Rioolgemalen 2022	H600177	MLN-Rioolgemalen	142.140	0	142.140		Ja

				345.580	165.782	179.798		
I600210	MLN-Drukriolering 2021	H600178	MLN-Drukriolering	0	154.404	-154.404		Ja
I600212	MLN-Drukriolering 2022	H600178	MLN-Drukriolering	519.120	260.428	258.692		Ja
I600214	MLN-Drukriolering 2023	H600178	MLN-Drukriolering	532.098	164.781	367.317		Ja
I600246	MLN-Drukriolering 2024	H600178	MLN-Drukriolering	610.848	-52.945	663.793		
				1.662.066	526.668	1.135.398		
I600211	MLN-Vacuumriolering 2021	H600179	MLN-Vacuumriolering	452.000	165.160	286.840		Ja
I600247	MLN-Vacuumriolering 2024	H600179	MLN-Vacuumriolering	104.232	0	104.232		
				556.232	165.160	391.072		
I600213	MLN-Bergbezinkvoorzieningen 2022	H600181	MLN-Bergbezinkvoorzieningen	378.900	340.532	38.368	Ja	
				378.900	340.532	38.368		
I600191	NP-Brug (NP 04) Npweg/Tiendweg 2019	H600199	NP-Brug Nieuwpoortsewg/Tiendwg brug	200.000	341.492	-141.492	Ja	
I600231	NP-Brug Nieuwpoortsewg/Tiendwg brug 2024	H600199	NP-Brug Nieuwpoortsewg/Tiendwg brug	180.000	50.750	129.250	Ja	
				380.000	392.242	-12.242		
I600256	NRL-Ontw Noordeloos Oost riolering 2025	H600228	NRL-Ontwikkeling Noordeloos Oost	0	1.918	-1.918		
I600261	NRL-Ontwikkeling Noordeloos Oost 2025 wegen	H600228	NRL-Ontwikkeling Noordeloos Oost	0	16.612	-16.612		
				0	18.530	-18.530		
I600266	GOK-Gravemeijerstraat/Dijkweg ged 2025 wegen	H600233	GOK-Gravemeijerstraat/Dijkweg ged	0	1.450	-1.450		
				0	1.450	-1.450		
I600269	GOU-Noordzijde, Postkade>komgrensOost 2027 wegen	H600236	GOU-Noordzijde, Postkade>komgrensOost	0	1.505	-1.505		
				0	1.505	-1.505		
I600270	GOU-Zuidzijde, Postkade>komgrensOost 2027 wegen	H600237	GOU-Zuidzijde, Postkade>komgrensOost	0	892	-892		
				0	892	-892		
I600271	NLL-Planetenlaan rijbaan verbeter.2024 wegen	H600238	NLL-Planetenlaan rijbaan verbeter.	1.379.047	34.315	1.344.732		

				1.379.047	34.315	1.344.732		
I600274	OT-A-oneven Oost 2025 wegen	H600241	OT-A-oneven Oost	0	3.590	-3.590		
				0	3.590	-3.590		
I600275	OT-A-even Oost 2024 wegen	H600242	OT-A-even Oost	327.250	3.724	323.526		
				327.250	3.724	323.526		
I600277	HRN-Oudendijk 2024 wegen	H600244	HRN-Oudendijk	296.800	8.118	288.682		
				296.800	8.118	288.682		
I600278	HRN-Lutjeswaardsemiddenweg 2024 wegen	H600245	HRN-Lutjeswaardsemiddenweg	280.000	5.476	274.524		
				280.000	5.476	274.524		
I600283	NLL-Middengebied 2022 wegen	H600249	NLL-Middengebied	5.385.252	131.904	5.253.348		Ja
I600284	NLL-Middengebied 2022 riolering	H600249	NLL-Middengebied	2.839.122	98.765	2.740.357		Ja
				8.224.374	230.670	7.993.704		
I600285	LA-Wouter van Langherakelaan 2022 wegen	H600250	LA-Wouter van Langherakelaan 2022	1.415.617	47.351	1.368.266		Ja
I600286	LA-Wouter van Langherakelaan 2022 riolering	H600250	LA-Wouter van Langherakelaan 2022	361.736	0	361.736		Ja
				1.777.353	47.351	1.730.002		
I600287	LA-Aankoop gronden Langerak-Zuid 2021 -Aankoop grond	H600251	LA-Zuid	98.570	0	98.570		
I600287	LA-Bouwweg LA-Zuid verhardering2015/2018 -Groot onderhoud wegen	H600251	LA-Zuid	150.000	0	150.000		
I600287	LA-Bouwweg LA-Zuid verhardering2015/2018 -Wegen en straten c.a. aanleg	H600251	LA-Zuid	1.464.354	1.305.290	159.064		
I600287	LA-Bruggen bouwweg LA-Zuid 2015/2018 -Aankoop duurzame goederen >1 jr	H600251	LA-Zuid	855.298	840.656	14.642		
I600287	LA-Duikers bouwweg LA-Zuid 2015/2018 -Watergangen aanleg	H600251	LA-Zuid	70.451	6.650	63.801		
I600287	LA-OV bouwweg LA-Zuid 2015/2018 -Aankoop duurzame goederen >1 jr	H600251	LA-Zuid	42.000	38.452	3.548		
I600287	LA-Riolering bouwweg LG-Zuid 2015/2018 -Uitvoering	H600251	LA-Zuid	69.756	2.337	67.419		

				2.750.429	2.193.386	557.043		
I600299	MO-Molenhoek/Graafdiijk Oost 2020 riolering	H600253	MO-Molenhoek/Graafdiijk Oost	100.000	21.082	78.918		
				100.000	21.082	78.918		
I600300	GSL-Investeringen 2020 riolering	H600254	GSL-Investeringen 2020 riolering	480.028	212.615	267.413		
				480.028	212.615	267.413		
I600303	GA-Emmastraat 2022 wegen	H600255	GA-Emmastraat	247.200	144.348	102.852		Ja
				247.200	144.348	102.852		
I600309	KI-Molenstraat 2020 wegen	H600257	KI-Molenstraat 2020	60.000	329	59.672		
				60.000	329	59.672		
I600082	GOU-Wetering 2021 wegen	H600258	GOU-Wetering	511.000	816.035	-305.035	Ja	
I600312	GOU-Wetering	H600258	GOU-Wetering	235.000	0	235.000	Ja	
I600313	GOU-Wetering 2022 riolering	H600258	GOU-Wetering	145.000	135	144.865	Ja	
				891.000	816.170	74.830		
I600338	GA-Ammersekade wegen 2027	H600336	GA-Ammersekade 2027	0	1.454	-1.454		
				0	1.454	-1.454		
I600105	GA-Duurzaamheidsinvest.zwembad 2022	H600385	Duurzaamheidsinvesteringen	254.949	255.101	-152	Ja	
I600290	NLL-Duurzaamheidsinvest.zwembad2022	H600385	Duurzaamheidsinvesteringen	320.596	238.483	82.113		
				575.545	493.584	81.961		
I600288	LA-opvanglocatie Waal Oekraïne	H600389	LA-opvanglocatie Waal Oekraïne	3.722.500	4.600.239	-877.739	Ja	
I600289	GSB-opvanglocatie Giessenburg Oekraïne	H600389	GSB-opvanglocatie Giessenburg Oekraïne	4.649.400	1.650.294	2.999.107		
	Subtotaal			8.371.900	6.250.533	2.121.367		
Overige investeringen								
I600067	GSL-vervanging 2 schaftwagens 2021	H600035	GSL-vervanging 2 schaftwagens 2021	46.000	10.202	35.798		Ja
I600069	Vervanging vrachtwagen (DAF-AE45BF)	H600037	Vervanging vrachtwagen (DAF-AE45BF)	170.000	97.301	72.699	Ja	
I600070	GSL heftruck Mitsubishi	H600038	GSL heftruck Mitsubishi	14.560	14.560	0	Ja	
I600071	ICT Vervanging Werkplekapparatuur 2023	H600039	ICT Vervanging Werkplekapparatuur 2023	447.062	441.239	5.823	Ja	
I600072	ICT Vervanging smartphones 2023	H600040	ICT Vervanging smartphones 2023	226.662	93.527	133.135	Ja	

I600073	MLN - Pilotproject Dataplatform 2022	H600041	MLN - Pilotproject Dataplatform 2022	249.000	180.118	68.882		Ja
I600074	BR-Gijbelandsedijk wegen 2019	H600042	BR-Gijbelandsedijk	154.874	18.558	136.316		
I600075	OA-Brug Beemdweg oost/Kastanjelaan 2023	H600043	OA-Brug Beemdweg oost/Kastanjelaan	27.500	0	27.500		
I600077	ARK-Entreezone 2022	H600045	ARK-Entreezone	386.800	25.771	361.029		Ja
I600100	MLW-Degeneratie glasvezel 2023	H600068	MLW-Degeneratie glasvezel 2023	31.673	22.749	8.924		Ja
I600101	MLN-Toegankelijkheid openbare ruimte2022	H600069	MLN-Toegankelijkheid openbare ruimte2022	51.500	42.020	9.480		Ja
I600102	MLN-Zetting vermind./Vervroegd verv.2023	H600070	MLN-Zetting vermind./Vervroegd verv.2023	355.475	0	355.475		
I600103	MLN-Toegankelijkheid openbare ruimte2023	H600071	MLN-Toegankelijkheid openbare ruimte2023	52.788	11.645	41.143		
I600108	MLN-Transferium Westrand NLL-/Uitv.2020	H600076	MLN-Transferium Westrand NLL-/Uitv.2020	3.465.000	2.592.231	872.769	Ja	
I600109	MLN-Grasbetontegels-klm/wateroverls/2023	H600077	MLN-Grasbetontegels-klm/wateroverls/2023	31.964	30.732	1.232	Ja	
I600111	KI - "Verhaal Kinderdijk/de Waard" 2021	H600079	KI - "Verhaal Kinderdijk/de Waard" 2021	46.950	18.195	28.755	Ja	
I600112	KI - Herinr.Entreezone Molengebied 2021	H600080	KI - Herinr.Entreezone Molengebied 2021	124.860	105.052	19.808		
I600115	KI - Stedenbouwkundig plan Entreegebied	H600083	KI - Stedenbouwkundig plan Entreegebied	779.640	771.626	8.014		
I600116	GOK-Nieuwbouw OBS 2020	H600084	GOK-Nieuwbouw OBS 2020	3.250.917	1.606.008	1.644.909		
I600117	BL-Uitbreiding BBS 2020	H600085	BL-Uitbreiding BBS 2020	1.343.534	0	1.343.534		
I600118	GA-Nieuwbouw Brede School	H600086	GA-Verkenning onderwijshuisvesting	12.694.500	494.552	12.199.948		
I600119	GSB-Scenariostudie scholencluster	H600087	GSB-Scenariostudie scholencluster	0	11.303	-11.303	Ja	
I600120	NLL-Vervanging gymnastiektoestellen 2021	H600088	NLL-Vervanging gymnastiektoestellen 2021	87.800	33.165	54.635	ja	
I600121	Vervanging 2 zoutstrooiers 2024	H600089	Vervanging 2 zoutstrooiers 2024	60.000	0	60.000		
I600122	MLN-Sportakkoord velden 2023	H600090	MLN-Sportakkoord velden 2023	79.181	10	79.171		
I600127	BL-Renovatie dorps huis De Spil 2021	H600095	BL-Renovatie dorps huis De Spil 2021	2.008.500	1.931.709	76.791	Ja	
I600128	Uitk.reg woningen onder hoogspanningsleidingen	H600096	Uitk.reg woningen onder hoogspanningsleidingen	0	-12.218	12.218		
I600129	MLN - Herdenkingsmonumenten 2022	H600097	MLN - Herdenkingsmonumenten 2022	225.000	73.444	151.556		Ja
I600130	MLN-Herinrichtingsmaatregelen 2023	H600098	MLN - Herinrichtingsmaatregelen 2023	25.000	0	25.000		
I600132	MLW-Vervanging snippermachine 2024	H600100	MLW-Vervanging snippermachine 2024	30.000	0	30.000		
I600135	MLW-Vervanging Citroën Berlingo 2024 elektrisch	H600103	MLW-Vervanging Citroën Berlingo 2024 elektrisch	37.000	0	37.000	Ja	
I600136	MLW-Vervanging Hogedrukspuit 2024	H600104	MLW-Vervanging Hogedrukspuit 2024	20.000	0	20.000		
I600140	MLW-vervanging Snipperkar 2024	H600108	MLW-Vervanging Snipperkar 2024	10.000	0	10.000		
I600141	MLW-vervanging Onkruidkoker 2024	H600109	MLW-Vervanging Onkruidkoker 2024	35.000	0	35.000		
I600145	ICT Vervanging Werkplekapparatuur 2024	H600113	ICT Vervanging Werkplekapparatuur 2024	213.400	189.210	24.190		
I600146	ICT Vervanging smartphones 2024	H600114	ICT Vervanging smartphones 2024	280.000	195.187	84.813		

I600152	Devices Crisisbeheersing ca 2025	H600120	Devices Crisisbeheersing ca 2025	44.000	0	44.000		
I600155	Audio visuele investeringen 2024	H600123	Audio visuele investeringen 2024	70.000	5.151	64.849		
I600157	MLW-Degeneratie glasvezel 2024	H600125	MLW-Degeneratie glasvezel 2024	32.464	1.560	30.904		
I600158	MLN-Zetting vermind./Vervroegd verv.2024	H600126	MLN-Zetting vermind./Vervroegd verv.2024	1.406.787	0	1.406.787		
I600159	MLN-Toegankelijkheid openbare ruimte2024	H600127	MLN-Toegankelijkheid openbare ruimte2024	54.107	32.738	21.369		
I600169	MLN-Degeneratie Delta 2024	H600137	MLN-Degeneratie Delta 2024	26.000	0	26.000		
I600175	MLN - Vervanging lichtmasten 2025	H600143	MLN - Vervanging lichtmasten 2025	0	680	-680		
I600176	MLW-Vervanging Zoutmenger 2017 (Oost)	H600144	MLW-Vervanging Zoutmenger 2017 (Oost)	25.000	0	25.000		
I600177	MLW-Vervanging Zoutmenger 2017 (West)	H600145	MLW-Vervanging Zoutmenger 2017 (West)	25.000	0	25.000		
I600178	GSB-Uitbreiding begraafplaats 2024	H600146	GSB-Uitbreiding begraafplaats 2024	2.007.240	29.591	1.977.649		
I600179	OV Netwerk primaire OV haltes 2024	H600147	OV Netwerk primaire OV haltes 2024	35.000	0	35.000		
I600180	MLN-Investeringen sport 2024	H600148	MLN-Investeringen sport 2024	4.438.865	4.373.059	65.806		
I600187	BR-Duiker Damseweg Vuilendam 2010	H600155	BR-Duiker Damseweg Vuilendam	52.719	4.392	48.327		
I600188	NP-Brug Np-weg/Vuurkruidstraat 2015	H600156	NP-Brug Np-weg/Vuurkruidstraat	363.000	42.353	320.647		
I600189	OA-Brug Brugstraat 2018	H600157	OA-Brug Brugstraat	900.000	675.694	224.306		
I600190	NP-Brug (NP01) Hangsloot/Wal 2019	H600158	NP-Brug (NP01) Hangsloot/Wal	40.000	35.505	4.495		
I600192	GOU-Damwand Postkade 2020	H600160	GOU-Damwand Postkade	600.000	34.052	565.948		
I600193	SCH-Vervanging brug Reigerstraat 2021	H600161	SCH-Vervanging brug Reigerstraat	950.000	600.733	349.267		
I600194	GSB Vervangen Riolering Dorpsstraat 2024	H600162	GSB Vervangen Riolering Dorpsstraat	605.725	0	605.725		
I600195	LA-Brug Coehoornsingel 2022	H600163	LA-Brug Coehoornsingel	25.000	0	25.000		
I600196	NLL-Brug NL22 Ooievaar Wielewaalpark 2023	H600164	NLL-Brug Ooievaar Wielewaalpark	27.500	27.836	-336	Ja	
I600197	NLL-Brug NL31 Wielewaalpark 2023	H600165	NLL-Brug Wielewaalpark	27.500	23.698	3.802	Ja	
I600198	NLL-Brug NL32 Ooievaar Wielewaalpark 2023	H600166	STR-Brug Ooievaar Wielewaalpark	27.500	18.031	9.469	Ja	
I600199	NLL-Brug park PlanetenIn/Baardmann.2023	H600167	NLL-Brug park PlanetenIn/Baardmann.	82.500	50.200	32.300		
I600200	MO-Brug Molenhoek 2023	H600168	MO-Brug Molenhoek	225.000	182.872	42.128		
I600201	MO-Brug Graveland 2023	H600169	MO-Brug Graveland	0	16.100	-16.100		
I600202	MO-Brug Tielmansstraat 2023	H600170	MO-Brug Tielmansstraat	210.000	211.217	-1.217		
I600203	OT-Brug B even 146 2023	H600171	OT-Brug B even 146	225.000	15.702	209.298		
I600204	OT-Brug B even 144 2023	H600172	OT-Brug B even 144	225.000	15.714	209.286		
I600207	LSV-Riolering dijkversterking 2013	H600175	LSV-Riolering dijkversterking 2013	538.733	164.170	374.563		
I600216	OA-Brug Boomgaard 2024	H600184	OA-Brug Boomgaard	45.000	18.680	26.321		
I600217	HRN-Vervanging brug Middenweg 2024	H600185	HRN-Vervanging brug Middenweg	150.000	18.706	131.294		
I600218	STR-Brug Tiendweg/Weidepad 2024	H600186	STR-Brug Tiendweg/Weidepad	56.500	0	56.500		
I600219	STR-Brug Tiendweg/Kooipad 2024	H600187	STR-Brug Tiendweg/Kooipad	36.750	0	36.750		

I600223	GA-Brug Julianastraat 2024	H600191	GA-Brug Julianastraat	30.250	0	30.250		
I600224	NP-Duiker Hoogstraat 2024	H600192	NP-Duiker Hoogstraat	300.000	0	300.000		
I600228	NLL-Brug Middelweg/Tiendweg 2025	H600196	NLL-Brug Middelweg/Tiendweg	51.928	0	51.928		
I600259	GA-Beatrixstraat 2024 wegen	H600226	GA-Beatrixstraat	506.522	0	506.522		
I600260	BR-Gijbelandsedijk I en II 2025 wegen	H600227	BR-Gijbelandsedijk I en II	0	7.963	-7.963		
I600298	STR-Betonnen fietsbrug 2021	H600252	STR-Betonnen fietsbrug	100.000	45.292	54.708		
I600314	KI-Aanpassing steiger Kinderdijk 2021	H600259	KI-Aanpassing steiger Kinderdijk 2021	367.850	997	366.854		Ja
I600315	KI-Overdracht Wisbmg/aanlegsteiger2021	H600260	KI-Overdracht Wisbmg/aanlegsteiger2021	17.500	10.000	7.500		Ja
I600308	MLN-Zetting vermind./Vervroegd verv.2022	H600261	MLN-Zetting vermind./Vervroegd verv.2025	499.000	0	499.000		Ja
I600318	Vervanging Volkswagen Crafter 2022	H600262	Vervanging Volkswagen Crafter 2022	40.000	56.598	-16.598	Ja	
I600339	HRN-Uitbreiding begraafplaats 2024	H600339	HRN-Uitbreiding begraafplaats 2024	806.625	0	806.625		
I600322	Uitvoeringsprogramma GVVP	H600363	Uitvoeringsprogramma GVVP	144.454	0	144.454		
I600326	OT-Vakantiepark Molenwaard riolering 2022	H600364	OT-Vakantiepark Molenwaard	257.500	0	257.500		Ja
I600329	OA-Kastanjelaan Bergbezinkleiding	H600365	OA-Kastanjelaan	150.000	133.819	16.181		
I600384	OA-Parkeerterrein (vm. garageboxen)	H600387	OA-Parkeerterrein (vm. garageboxen)	300.000	0	300.000		
I600385	NP-Herinrichting Korfbalver. Triade	H600388	NP-Herinrichting korfbalver. Triade	0	2.814	-2.814		
I600297	ARK-Woonwagenlocatie 2021	I600297	ARK-Woonwagenlocatie 2021	50.000	44.404	5.596	Ja	
	Subtotaal			44.261.659	15.898.219	28.363.440		
	TOTAAL			149.987.096	66.397.682	83.589.414		

Toelichting overschrijding investeringen groter dan € 25.000

Over het verloop van investeringen informeren we de gemeenteraad conform artikel 5 en 6 van de financiële verordening periodiek, bij de Zomernota en de Najaarsnota. Daarbij doen we voorstellen over het afsluiten van investeringen en het verwerken van tussentijdse bijstellingen van kostenramingen.

Overschrijdingen groter dan € 25.000 worden in de jaarrekening toegelicht. In deze jaarrekening zijn er geen overschrijdingen van deze omvang.

Overzicht Programma's met taakvelden

Programma 1 Wonen, Ruimtelijke Ordening en Bereikbaarheid

T03 Beheer overige gebouwen en gronden
T21 Verkeer en vervoer
T22 Parkeren
T25 Openbaar vervoer
T42 Onderwijshuisvesting
T52 Sportaccommodaties
T81 Ruimte en leefomgeving
T82 Grondexploitatie (niet bedrijventerrein)
T83 Wonen en bouwen

Programma 2 Economie, Energie en Buiten

T31 Economische ontwikkeling
T32 Fysieke bedrijfsinfrastructuur
T33 Bedrijfsloket en -regelingen
T34 Economische promotie
T57 Openbaar groen en (openlucht) recreatie
T72 Riolering
T73 Afval
T74 Milieubeheer
T75 Begraafplaatsen en crematoria

Programma 3 Welzijn, Sociaal en Cultuur

T41 Openbaar basisonderwijs
T43 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken
T51 Sportbeleid en activering
T53 Cultuurpresentatie, -productie, -participatie
T54 Musea
T55 Cultureel erfgoed
T56 Media
T61 Samenkracht en burgerparticipatie
T62 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen

T63 Inkomensregelingen
T64 WSW en beschut werk
T65 Arbeidsparticipatie
T66 Maatwerkvoorzieningen (WMO)
T671a Huishoudelijke hulp (WMO)
T671b Begeleiding (WMO)
T671c Dagbesteding (WMO)
T671d Overige maatwerkarrangementen (WMO)
T672a Jeugdhulp begeleiding
T672b Jeugdhulp behandeling
T672c Jeugdhulp dagbesteding
T672d Jeugdhulp zonder verblijf overig
T673a Pleegzorg
T673b Gezinsgericht
T673c Jeugdhulp met verblijf overig
T674a Jeugd behandeling GGZ zonder verblijf
T674b Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf
T674c Gesloten plaatsing
T681a Bescherm wonen (WMO)
T681b Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)
T682a Jeugdbescherming
T682b Jeugdreclassering
T71 Volksgezondheid

Programma 4 Bestuur en Veiligheid

T01 Bestuur
T02 Burgerzaken
T11 Crisisbeheersing en Brandweer
T12 Openbare orde en veiligheid

Overige

T04 Overhead

T05 Treasury

T061 OZB woningen

T062 OZB-niet woningen

T064 Belastingen Overig

T07 Alg uitkering en ov uitkering Gem fonds

T08 Overige baten en lasten

T09 Vennootschapsbelasting (VpB)

T010 Mutaties reserves